

Møte onsdag den 14. desember 2016 kl. 9

President: Olemic Thommessen

Dagsorden (nr. 33):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2017 vedkommende Olje- og energidepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2016–2017), jf. Prop. 1 S (2016–2017))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Klima- og miljødepartementet (Innst. 139 S (2016–2017), jf. Prop. 21 S (2016–2017))
3. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Innst. 137 S (2016–2017), jf. Prop. 29 S (2016–2017), kap. 595 og 3595)
4. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Olje- og energidepartementet (Innst. 138 S (2016–2017), jf. Prop. 32 S (2016–2017))
5. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2017, kapitler under Barne- og likestillingsdepartementet, Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet (rammeområdene 2 og 3) (Innst. 14 S (2016–2017), jf. Prop. 1 S (2016–2017))
6. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Barne- og likestillingsdepartementet (Innst. 131 S (2016–2017), jf. Prop. 24 S (2016–2017))
7. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Kulturdepartementet (Innst. 125 S (2016–2017), jf. Prop. 28 S (2016–2017), unntatt kap. 340 og 341)
8. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Kulturdepartementet (Innst. 115 S (2016–2017), jf. Prop. 28 S (2016–2017), kap. 340 og 341)
9. Referat

Presidenten: Representanten Morten Wold, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Representanten Heikki Eidsvoll Holmås vil fremsette et representantforslag.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [09:00:27]: Jeg har den ære å framsette et forslag – jeg hadde nær sagt på vegne av alle passasjerene på 31-bussen og meg selv – om 50 pst. statlig bidrag til trikkelinje nord for Sinsenkrysset over Tonsenhagen til Linderud.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglements-messig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag om nødvendig fortsetter utover kl. 16.

Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at sakene 1–4 behandles under ett.

– Det anses vedtatt

Sak nr. 1 [09:01:18]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2017 vedkommende Olje- og energidepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2016–2017), jf. Prop. 1 S (2016–2017))

Sak nr. 2 [09:01:34]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Klima- og miljødepartementet (Innst. 139 S (2016–2017), jf. Prop. 21 S (2016–2017))

Sak nr. 3 [09:01:46]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Innst. 137 S (2016–2017), jf. Prop. 29 S (2016–2017), kap. 595 og 3595)

Sak nr. 4 [09:02:01]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Olje- og energidepartementet (Innst. 138 S (2016–2017), jf. Prop. 32 S (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 10 minutter, og at taletiden blir fordelt slik:

Arbeiderpartiet 20 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere og inntil seks replikker med svar etter medlemmer av regjeringen.

Videre foreslås det at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ola Elvestuen (V) [09:03:05] (komiteens leder): Jeg bruker også 31-bussen, så det blir interessant å følge en sak som kommer senere.

Først vil jeg takke komiteen for arbeidet med budsjettet. Med korte tidsfrister har vi levert et solid stykke arbeid for å ha en innstilling til Stortinget.

Budsjettarbeidet i år har først og fremst dreid seg om en diskusjon om klimatiltak og om klimatiltak som gir en effekt, noe som kanskje er spesielt for Norge, men helt klart helt riktig å gjøre, ett år etter at Paris-avtalen ble vedtatt. Ifølge Paris-avtalen handler det å lede an internasjonalt om

å gjennomføre tiltak hjemme og ligge i front med å oppfylle de forpliktelsene som man har gitt internasjonalt.

Dette er et godt klima- og miljøbudsjett. Det er et godt budsjett for det som ble vedtatt i går, for kollektivtrafikk inn mot de store byene, men også for jernbanen mellom de store byene. Det er et godt budsjett når det gjelder drivstoff, med innblanding av biodrivstoff opp mot 20 pst. fram mot 2020, med betydelige reduksjoner i klimagassutslipp. Det er et godt budsjett for å videreføre fordelene med nullutslippskjøretøy, slik at vi holder trykket på den beslutningen som komiteen tok i forbindelse med energimeldingen, at det skal selges bare nullutslippskjøretøy fra 2025. Vi har en betydelig økning, på 300 mill. kr, til Enova, slik at vi kan bygge opp en infrastruktur for nullutslippskjøretøyene.

Det har vært mye diskusjon gjennom høsten om avgiftsnivået på fossile drivstoff. Tross alt er økningen nå på bensin og diesel den største som har vært i Norge på over ti år. Selv om det grønne skatteskiptet – det skal jo også være et skifte med lettelse – fra Venstres side kunne vært større, er dette et budsjett som går i riktig retning.

Men kanskje det viktigste med klimaarbeidet er at vi bygger videre på å få på plass en systematikk i klimaarbeidet i Norge. Vi tok et stort steg i vår, med klimameldingen, hvor vi satte opp tydelige målsettinger for det som skal komme i Nasjonal transportplan, og målsettinger fram mot 2030. I dette budsjettet er noen av verbalvedtakene kanskje like viktige som tallene, nemlig at vi skal få på plass et CO₂-fond for å få omstilling i tungtransporten, at vi skal ha en gradvis innføring av en flat CO₂-avgift, og at vi skal ha en klimalov, som får en styrke og et innhold som er mer i tråd med – det som er forbildet – en britisk klimalov.

Jeg må på vegne av Venstre si at det er spesielt at vi nå har en så bred enighet om en klimalov. Da en klimalov første gang ble foreslått av Venstre i Stortinget, fikk det bare to stemmer. Nå er dette en viktig del av det grunnlaget vi skal legge for å nå målene i 2030.

Det siste – og kanskje viktigste – Stortinget har gjort i dette året, er at vi ønsker å knytte oss til EU for å nå målene i 2030, noe som fra Venstres side anses å være helt nødvendig for å ha en forpliktelse til og en sikkerhet for at vi når målene.

Men dette handler ikke bare om klima. Det er i høyeste grad også et budsjett som styrker det klassiske naturvernet og kulturminnevernet i Norge. Da budsjettforliket ble framlagt, må det ha vært en god dag i Miljødirektoratet, som ikke bare fikk tilbakeført sine 30 mill. kr, slik at de ikke har kutt, men har et budsjett som følger opp de vedtakene Stortinget gjorde i forbindelse med naturmangfoldmeldingen, som ble behandlet av komiteen og vedtatt i vår. Det handler om at vi fortsatt har satsing på kunnskapsløft, men vi setter nå i gang arbeid med både en miljøkvalitetsnorm for villrein, en handlingsplan for truet sjøfugl, en styrking av det å ta vare på truede arter og naturtyper og oppfølging av vannforskriften, med penger til laksetrapper i Vefsna – 10 mill. kr. Det er tiltak i verneområder, økt skogvern, doubling av tiltak mot marin forsøpling og ikke minst restaurering av myr.

Jeg skal i et senere innlegg ta den delen som går på kulturminnevern, hvor det også er en betydelig økning i budsjettet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anna Ljunggren (A) [09:08:29]: Etter to måneder med intense forhandlinger og flere milliarder kroner ekstra på bordet har Venstre og Kristelig Folkeparti oppnådd utslippsreduksjoner på 13 000 tonn ekstra i 2017. Det kan vanskelig kalles et grønt skifte eller et taktskifte i klimapolitikken.

Vi i Arbeiderpartiet la i høst fram vårt alternative budsjett, med en klimapakke som tallfester hvordan Arbeiderpartiet vil nå 2030-målene; 40 pst. utslippskutt. Det er da på 10,5 millioner tonn innen 2030. Samarbeidspartiene har et kutt på 5,3 millioner tonn innen 2030. Mener Venstre at regjeringspartiene – og Fremskrittspartiet i regjering – er de beste til å gjennomføre og nå 2030-målene, eller er Arbeiderpartiets pakke for kutt bedre?

Ola Elvestuen (V) [09:09:18]: Jeg mener de tiltakene vi nå gjennomfører fra borgerlig side, gir betydelige kutt til neste år. De tallene vi har fra Finansdepartementet, som er fra Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet, gir et kutt på over 600 000 tonn. Hva som blir det endelige tallet, får resultatet vise.

Ellers er det ingen tvil om at i denne perioden er det et betydelig taktskifte når det gjelder klimapolitikken i Norge. Jeg synes også systematikken vi bygger opp, med tanke på både tilknytningen til EU, det som går på CO₂-fond, det som går på å få på plass en flat CO₂-avgift, det å ha en styrking av en klimalov, er riktige vedtak hvor vi peker framover mot 2030.

Jeg er ganske sikker på at også det budsjettet som Venstre la fram som sitt primære standpunkt, har vært med på å påvirke også Arbeiderpartiets budsjett. Men den kanskje viktigste grunnen til at dette er noe som er på borgerlig side, er at vi er for et skatteskipte, nemlig at vi skal øke på det vi er imot, men vi skal også redusere. Arbeiderpartiets alternativ er først og fremst skatte- og avgiftsøkninger.

Marit Arnstad (Sp) [09:10:43]: Noen vil nok hevde at når det gjelder høstens budsjettforhandlinger, ble det veldig mye leven for veldig lite. Men samtidig er det noen ting som framstår som forslag som et bredt flertall i Stortinget etter hvert er enig i.

Senterpartiet foreslo i sitt alternative budsjett et CO₂-fond for næringstransport. Det ser vi også er gjengitt i budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig Folkeparti. Det er et tiltak som ifølge TØI kan kutte opptil 600 000 tonn CO₂ før 2020 og atskillig mer etter 2020, hvis en kommer raskt i gang.

Men da er spørsmålet: Hvor raskt har en tenkt å komme i gang? For budsjettavtalen er nokså vag på det punktet. Der sies det at en i revidert nasjonalbudsjett skal rapportere om en prosess og et mulig tidsløp. Vi kan ikke hvert halvår vente på at en skal få nye utredninger eller nye utgreiinger. Hvis dette fondet skal fungere, må det komme i raskt i gang. Da er mitt spørsmål: Hvor raskt mener representanten Elvestuen ... (presidenten avbryter).

Ola Elvestuen (V) [09:11:51]: Ja, er ikke det som med alle stortingsvedtak, at det er uten unødig opphold? Da må vi få komme tilbake med en ytring om hvordan dette skal gjøres. Så forventer jeg at det kan komme på plass fra neste år, for dette er også knyttet opp til en økning i CO₂-avgiften, som nettopp skal gå til et CO₂-fond.

Men jeg tror det er riktig, siden det også skal være et nært samarbeid med næringen, at man har en prosess for etableringen, slik at man får dette riktig organisert.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [09:12:35]: Jeg vil gi Venstre og Ola Elvestuen ros for to ting i forbindelse med årets budsjett. Det ene er å løfte klima- og miljøperspektivet høyt i den kampen de har ført mot regjeringen om budsjettet, og det andre er en del helt konkrete miljøtiltak som både representanten og jeg har et engasjement for, som f.eks. handlingsplan for sjøfugl og en rekke andre helt konkrete poster på budsjettet.

Men det store bildet er dessverre grelt. Jeg lurer på om ikke representanten lurer seg selv når han bare trekker fram tiltakenes positive innvirkning på CO₂-utslippene, men glemmer alle de negative vedtakene for CO₂-utslippet i budsjettet. Når representanten sier at dette er et godt klima- og miljøbudsjett, er mitt spørsmål veldig enkelt: Skal man nå klimaforliket, må neste års budsjett kutte nesten to millioner tonn CO₂. Kutter neste års budsjett nesten to millioner tonn CO₂ i forhold til i år?

Ola Elvestuen (V) [09:13:43]: Først vil jeg takke for rosen. Jeg synes kanskje jeg burde fått ros for mer enn bare to ting. Jeg mener jo virkelig at dette er et godt budsjett.

Dette alene kutter ikke utslipp med to millioner tonn til neste år. Hovedgrunnen til at det ikke gjør det, er at der økningen i Norge er størst, er innenfor olje- og gasssektoren – gjerne på grunn av beslutninger som er tatt for mange år siden, da SV var i regjering – og det er også fordi det ikke er nedgang innenfor industri.

Det som dette budsjettet kan få til, er å snu trenden vi har hatt med en økning innenfor transportsektoren, at vi klarer å begynne å drive de utslippene ned. For det også representanten vet, er at skal vi nå våre klimamål fram mot 2030, men også vise at vi er på god vei i 2020, er det innenfor transport vi må få til de store endringene.

Når det gjelder tiltak, mener jeg at der ligger vi i front på mange områder, også internasjonalt – det gjelder elbilsatsingen og nå også biodrivstoff, men også det som går på CO₂-fond og andre forslag vi har innenfor skipstransport og andre steder.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Terje Aasland (A) [09:15:04]: Norge er et mulighetsenes land. Men til tross for det lever vi nå i en tid hvor arbeidsledigheten er rekordhøy, hvor jobbveksten er tilnærmet borte, og hvor klimagassutslippene fremdeles øker. Den rekordhøye arbeidsledigheten og den svake jobbveksten, som et symbol på en totalt feilslått politikk, ble ikke det som fikk mest oppmerksomhet i høst. Klimaet, derimot, ble det altoverskyggende. Det startet kraftfullt i trontaledebatten, hvor Venstres parlamentariske leder avgav en uforbeholden kjærlighetserklæring til Fremskrittspartiets klimapolitikk. Det er et sitat som passer den situasjonen utmerket, nemlig: «Folk er så enfoldige og så tynget av de daglige byrder at en bedrager alltid finner noen som lar seg lure.»

Da Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen tiltrådte, prioriterte de ikke klimaet – det var ikke av de åtte viktigste sakene. Etter fire budsjetter fra denne regjeringen kan vi slå

fast at den observasjonen som da ble gjort, står ved lag. De prioriterer ikke klima. I 2030 skal Norge ha redusert klimagassutslippene med minst 40 pst. Det er kun 13 år til. Utslippene går ikke ned. Det er ikke bare tidligere vedtak som er årsaken til det. Også veisektoren har en økning i 2015 med klimagassutslipp. Det haster derfor med konkrete og effektive tiltak som faktisk virker, og i vårt alternative statsbudsjett presenterte vi vår klimapakke – en klimapakke som ble godt mottatt, ikke minst fra miljøbevegelsen. Der anviser vi sektorene hvor utslippskuttene skal gjøres, vi konkretiserer tiltakene, vi tallfester utslippskuttene, og vi gjør budsjettprioriteringer som er i tråd med det.

Det er spesielt fire områder vi satser på: nullutslippsteknologi i veitransporten, biodrivstoff, klimavennlig skipsfart og karbonfangst og -lagring. I klimapakken vår legger vi opp til at 8,3 millioner tonn skal kuttes i utslipp i transportsektoren og 2,4 millioner tonn utenfor transportsektoren. Vi satser altså på en radikal omlegging av transportsektoren.

Stortinget har vedtatt at nybilsalget i 2025 skal være basert på nullutslippsbiler. Vi satser derfor langt sterkere enn regjeringen og budsjettavtalen på å gjøre infrastruktur for nullutslippsteknologi tilgjengelig i hele landet. Selve forutsetningen for å lykkes med nullutslippskjøretøy fra 2025 er at vi har på plass en infrastruktur som dekker hele landet, men til tross for det vil det være mange fossilbiler på veiene. Det må satses betydelig mer på biodrivstoff, og derfor vil Arbeiderpartiet ha en forpliktelse om et krav på 40 pst. biodrivstoff innen 2030. Vi vet at biodrivstoff kun er et godt klimatiltak hvis det er basert på bærekraftig biodrivstoff, og tilgangen på nok bærekraftig biodrivstoff i markedet er en utfordring. Men vi mener samtidig at et tydelig krav i 2030 er en stor mulighet for bl.a. norsk skognæring. Vi vil derfor legge til rette for økt produksjon av bærekraftig biodrivstoff i Norge. Det vil bety nye arbeidsplasser, og det vil bety reduserte klimagassutslipp. Det viktigste for å få kapitalen og kunnskapsmiljøene til å satse på biodrivstoff er ikke målet i 2020, men målet i 2025 og 2030.

I tillegg må vi satse betydelig mer og være tydeligere enn det regjeringen og for så vidt støttepartiene er når det gjelder karbonfangst og -lagring. Vi bruker mer penger enn regjeringen, 150 mill. kr mer, for å klargjøre det kritiske punktet som omhandler lagring og lagringskapasitet knyttet til norsk sokkel. Vi vil også ha en utredning nå hvor vi kan klargjøre og se på mulighetene for at Nordsjøen og norsk sokkel kan være et framtidig europeisk lager for CO₂. Vi tror det har mye for seg.

Når det gjelder de store sakene som berører vår tid, må vi være mer konkrete og mer løsningsorienterte enn det flertallet er. Arbeiderpartiet har vist hvordan vi vil nå utslippsforpliktelsene våre, og vi har en langsiktig plan for utslippskutt på godt over 10 millioner tonn i 2030. Regjeringspartiene og støttepartiene har ikke forpliktet seg på tilsvarende måte. Vi har tydelig og konkret innrettet vårt alternative budsjett slik at målene skal nås, og utslippskuttene gjennomføres.

Etter fire budsjetter fra regjeringen kan vi slå fast at regjeringen ikke har levert på klima. Det er for de fleste av oss ikke til å undres over når vi vet at Fremskrittspartiet er med og styrer. Carl I. Hagen, Fremskrittspartiets nestor og seniorkandidat, varmet i går opp til dagens klimadebatt.

Han hevdet at menneskeskapte klimaendringer var noe tull, og samtidig hevdet han at FNs klimapanel er et rent bedrageri. Å tro at en regjering med Fremskrittspartiet skal påta seg et klimaansvar er å lure seg selv.

Skal Norge lykkes med omstilling hvor mulighetene brukes og utslippskuttene nås, er det en erkjennelse at dagens regjering må avløses – av en regjering som har vilje, evne og styringsdyktighet til å løse de store oppgavene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tina Bru (H) [09:20:26]: Da Arbeiderpartiet styrte landet, ble det satt rekord i antall dieserbiler på veiene. Nå blir det satt rekord i antall elbiler. Jeg antar at representanten Aasland har lest rapporten fra Grønn skattekommisjon, og jeg synes det er veldig bra at Arbeiderpartiet nå virkelig tar et krafttak på transportsektoren, for den er avgjørende for å få ned utslippene i fremtiden.

Grønn skattekommisjon er veldig tydelig på at økte klima- og miljøavgifter bør kompenseres sektorvis og også gi noe tilbake, gi lettelser i andre enden. I sitt alternative budsjett øker Arbeiderpartiet drivstoffavgiftene mer enn det regjeringen og samarbeidspartiene gjør, men de kompenserer ikke i det hele tatt.

Arbeiderpartiet har også ambisjoner om å styre sammen med Senterpartiet, som ikke ønsker økninger i avgiftene overhodet. Hvordan henger dette sammen? Mener Arbeiderpartiet at det er riktig bare å øke skattene, og ikke kompensere noe? Skjønner Arbeiderpartiet at ikke alle bor i en storby og faktisk trenger bil?

Terje Aasland (A) [09:21:32]: Jeg får prøve å svare på mange av de spørsmålene som kom i replikken.

Først om Senterpartiet og Arbeiderpartiet: Jeg oppfordrer Tina Bru til å lese innstillingen fra energi- og miljøkomiteen svært godt. Der vil hun se at Senterpartiet og Arbeiderpartiet er veldig enige om de store linjene i norsk energi- og miljøpolitikk. Vi er veldig enige på de fleste områder, og det er nesten sånn at vi kunne satt oss ned og skrevet innstillingen sammen – i fellesskap. Så det samarbeidet behøver ikke Tina Bru å frykte overhodet.

Når det gjelder at det er ulike forhold rundt omkring i landet, er vi selvfølgelig klar over det. Derfor satser vi mer nå i tidlig fase, før vi skal innfri nullutslipp fra nye kjøretøyer i 2015, bl.a. ved en sterkere utbygging av en infrastruktur på nullutslippskjøretøy enn hva Høyre og Fremskrittspartiet gjør, og enn det som ligger i budsjettavtalen. Vi ser helt klart at forholdene i landet er ulike.

Når det gjelder Grønn skattekommisjon, har ikke Grønn skattekommisjon fasiten på alle spørsmålene. Jeg mener det var galt å sette ultimatum da bilpakken ble presentert. Jeg mener det er feil politikk i et klimaperspektiv, slik som regjeringen og støttepartiene legger opp bilpolitikken i de neste årene.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [09:22:53]: Arbeiderpartiet virker å tro at det kun er økte skatter og avgifter som fungerer for å få private og næringslivet til å endre atferd. Budsjettenigheten mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre endret innretningen og øker vrakpantordningen, noe som gir kjøretøy- og fartøyeiere et incentiv til å levere inn sine utrangerte kjøretøy eller fartøy. Hvorfor ønsker ikke Arbeiderpartiet å pri-

oritere denne type incentiver framfor å øke skatter og avgifter?

Terje Aasland (A) [09:23:33]: Aller først: Når det gjelder skatter og avgifter og den skattepolitikken som har vært ført i dette landet de siste tre årene, tror jeg det er et godt uttrykk for feilslått politikk i en tid hvor en trenger massiv innsats og støtte, ikke minst til næringslivet, for å skape nye arbeidsplasser. Jobbveksten er totalt borte under den blå-blå regjeringen. Det skapes nesten ikke nye arbeidsplasser – de som skapes, kommer i offentlig sektor. Det er en historisk svak jobbvekst.

Arbeiderpartiet tror ikke at skatter og avgifter er svaret på alt, men vi tror det er svaret på mye. Vi tror det er svaret på et godt fellesskap, et velfungerende samfunn. Vi tror også skatter og avgifter er med på å motivere folks atferd i det daglige.

Vi har ikke lagt opp til noen brutal skatteomlegging i det budsjettet vi har foreslått – tvert om. Vi viderefører en solid og tro politikk på det området, som vi har gjort i de siste årene. Vi tror altså de fleste tingene løses best i fellesskap.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [09:24:38]: Jeg vil starte med å gi litt ros til Arbeiderpartiet. Det alternative budsjettet de har lagt fram, er et godt budsjett, synes jeg – nesten like bra som det budsjettet som vi behandler i dag.

Spørsmålet mitt blir da om vi vil se et like offensivt klimabudsjett om Arbeiderpartiet kommer i regjeringsposisjon? Arbeiderpartiets innsats har ikke tidligere vært like offensiv når de har vært i posisjon.

Terje Aasland (A) [09:25:21]: Takk for rosen og hyggelige ord!

Jeg er enig med representanten Andersen Eide i at det er et godt budsjett. Jeg synes også at Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett var et langt bedre statsbudsjett enn det som regjeringen la fram.

Når det gjelder klimaforpliktelsene vi har lagt fram i vår alternative statsbudsjett, er det noe vi står for, det er noe vi mener er mulig å gjennomføre. Vi viser det gjennom en tydelig handlingsplan for utslippskutt på over ti millioner tonn fram til 2030. Vi har nå lansert den veien vi mener det er riktig å dra samfunnet i, og vi tror det er en god politikk for klimaet, framtiden og for kommende generasjoner.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Tina Bru (H) [09:26:22]: Det har vært en begivenhetsrik høst i det politiske Norge. Diskusjonene har vært tøffe, spekulasjonene har vært mange. Det vi har sett er politikk og parlamentarisme i praksis, skikkelige diskusjoner om virkelige uenigheter og politiske realiteter. Mange har forsøkt å fremstille budsjettthøsten som «et spill», og de politiske kommentatorene syntes nok det var spennende å kunne bruke ord som «regjeringskrise» i sine overskrifter igjen. Men realiteten er at vi har gode diskusjoner mellom fire forskjellige partier, der resultatet er et budsjett som forsterker klima- og miljøpolitikken ytterligere. Åtte år med flertallsregjering og forhandlinger i lukkede rom har tydeligvis påvirket hukommelsen til mange om hvordan et budsjett får flertall når landet har en

mindretallsregjering. Egentlig har det vært en ganske normal budsjettthøst, og ute i vandrehallen er julegranen allerede tent.

Og det ligger mange fine pakker under Stortingets juletre i år. Den første pakken, som alle snakket om, og som flere ville åpne lenge før julaften, var bilpakken. Den var stor og fin og den var pakket inn med blå sløyfe. Mange var nok i tvil om den kom til å få ligge urørt særlig lenge, men det fikk den, og jeg vet at det er flere i denne salen som er særlig glad for akkurat det.

Når budsjettenigheten var i havn, lå det til slutt mange fine – og grønne – pakker under treet. Det var Enova-pakker og CO₂-fond-pakker, biodrivstoff-pakke og skogvern-pakke, for å nevne noe. Med så mange grønne pakker har vi som er opptatt av klima og miljø, mest å glede oss over denne julen. Så er det kanskje noen som til og med vil hevde at årets grønne julegaver ble i dyreste laget, men hva er man vel ikke villig til å gi til dem man er aller mest glad i, og særlig når det går til en god sak?

Dette er regjeringen og samarbeidspartienes siste budsjett i denne perioden. Vi har kronet vårt samarbeid med et historisk godt budsjett for klima, for naturmangfold og for miljøet. Med det mener jeg ikke bare et budsjett som legger opp til at vi bruker mer penger enn noen gang på klima- og miljøtiltak, men at vi også gjør noen modige valg for fremtiden – når vi forsterker satsingen på karbonfangst og -lagring, på biodrivstoff og med forpliktelsen til å lage en ny klimalov. Jeg vil rose våre samarbeidspartier for hardt arbeid og vilje til å finne konstruktive løsninger som alle fire partier kan stå sammen om.

Klimadebatten kan være forvirrende og vanskelig å forstå. Det er vanskelig for oss som jobber med det til daglig, men innimellom tenker jeg at det må være fullstendig ubegripelig for folk flest. Vi omgir oss med begreper som «ikke-kvotepiktig sektor», «IPCC», «karbonbudsjett» og «klimanøytralitet» med den største selvfølgelighet. Dette er ord som de fleste vil ha problemer med å forklare innholdet i, eller å forstå. Det tror jeg er en utfordring for oss alle. I tillegg bærer debatten preg av at vi altfor ofte glemmer det globale perspektivet, for det er ikke slik at klimapolitikk er et norsk mesterskap, eller at Norge er en sinke i klimapolitikken, og det er heller ikke slik at det er særlig lurt å redusere debatten til et ja eller nei til utvinning av olje og gass på norsk sokkel. Men det skjer altså – igjen og igjen – og vi kommer til å få høre det igjen i dag.

Jeg mister ikke nattesøvnen av at noen få representanter i denne forsamlingen mener det vil være klokt å avvikle landets mest lønnsomme næring, men jeg tror dessverre at mange som jobber i oljebransjen, har sovet dårlig om natten det siste året – ikke først og fremst på grunn av debattene vi har på Stortinget, men på grunn av lav oljepris og nedgangstider i bransjen.

2016 har nemlig vært nok et tøft år for vår viktigste næring, og altfor mange har mistet jobben sin. Nedturen har rammet enkelte områder hardere enn andre, og derfor har også regjeringen hatt målrettede tiltak for å avhjelpe situasjonen på Sør-Vestlandet. Heldigvis ser det nå ut til at det verste er over. Denne uken la Norsk olje og gass frem sin konjunkturrapport med tittelen «Mot bedre tider». Det betyr ikke at nedturen er over, eller at kravene til tøffe kostnadskutt er innfridd. Også i 2017 forventes investeringene på sokkelen å synke, i riggmarkedet er situasjonen fortsatt

svært krevende, og vi har neppe sett de siste nedbemanningsrundene innen oljeservice.

Likevel er det spor av optimisme. Interessen for både 23. konsesjonsrunde og TFO 2016 var stor. Denne regjeringen kommer til å fortsette arbeidet med å tilby attraktive leteareal, og så sent som i går sendte vi TFO 2017 på høring. Vi som lytter til næringen, vet at det først og fremst er dette de etterspør: Forutsigbare rammevilkår og tilgang til leteareal. Det leverer regjeringen.

Jeg vet at ikke alle er enig i denne politikken. Jeg har allerede snakket om dem som ønsker å avvikle olje- og gassproduksjonen vår. Jeg har innsett at noen vil være utrettelige i sin kamp for å avvikle lønnsomme arbeidsplasser og gjøre fremtiden trygg. Derfor må vi andre ta oppgaven med å sørge for at dette premisset ikke blir rådende i klimadebatten. Jeg gjør gjerne det.

Regjeringens forslag til statsbudsjett og resultatet av forhandlingene med våre samarbeidspartier tar Norge et skritt nærmere målet om 40 pst. reduksjon i klimagassutslippene i 2030. Vi forsterker innsatsen på alle våre prioriterte områder i klimapolitikken: omstilling av transportsektoren, grønt skifte i skipsfarten, CO₂-håndtering, utvikling av lavutslippsteknologi i industrien og styrking av Norges rolle som leverandør av fornybar energi. Det er ikke tvil om at summen av tiltakene vi gjennomfører innenfor disse satsingene, vil føre til reduserte utslipp.

Transport er den største kilden til klimagassutslipp i Norge, og utslippene har økt jevnt og trutt siden 1990, i takt med økt velstand og en større befolkning. Veitrafikken utgjør den klart største andelen av disse utslippene, selv om også skips- og luftfarten er betydelige kilder. Dette er trender vi er nødt til å snu om vi skal nå målene vi har satt oss.

Vi skal ikke bare få flere nullutslippsbiler på veiene, men vi tar også grep for å fase inn mer biodrivstoff. Dette er særlig viktig for tungtransporten og på sikt for luftfarten. Opptrappingen skal forskriftsfestes, noe som er et tydelig signal om at biodrivstoff er verdt å satse på. Dette vil gi forutsigbarhet for både transportører og næringslivet for øvrig. Vi har allerede sett eksempler på spennende synergier mellom etablert næringsliv, som oppdrettsnæring og treforedlingsindustrien, bl.a. med åpningen av Biokrafts anlegg på Skogn, som er Nordens største anlegg for flytende biogass. Jeg er ikke i tvil om at økt etterspørsel etter biodrivstoff vil føre til nye arbeidsplasser og ny verdiskaping her hjemme.

Norges kanskje viktigste bidrag i arbeidet med å redusere klimagassutslippene globalt er likevel vår internasjonale innsats og våre bidrag til å utvikle ny klimavennlig teknologi. Norge er og skal fortsatt være et foregangsland for å bevare verdens skoger. Jeg er spesielt fornøyd med at føringene vil la i fjorårets innstilling om å øke innsatsen i spesielt karbonrike skoger, er blitt fulgt opp.

Vårt andre store bidrag til den internasjonale dugnaden med å redusere utslippene, er vår innsats med å forske på og utvikle ny klimavennlig teknologi innenfor industrien og transportsektoren. Men i dette arbeidet oppstår et av paradoksene i klimapolitikken. La meg komme med et eksempel: Alle partiene på Stortinget ønsker å satse på klimateknologi. Som resultat har Enova støttet aluminiumspilten på Hydro Karmøy med 1,5 mrd. kr. Men dette er industriproduksjon som vil føre til nye utslipp av klimagasser i Norge. Det er jeg villig til å forsvare, fordi det også

fører til teknologiutvikling som reduserer utslippene globalt. Dessverre er det noen partier som velger å være med på hyllesten av dette, men samtidig ikke forsvarer konsekvensene. Det er de samme partiene som også nekter å forholde seg til at norsk olje- og gassproduksjon er en del av dette samme kvotesystemet, og at vi selv har vært med på å vedta nye utbygginger på sokkelen. Det er å målbære en klimapolitikk helt uten sammenheng og logikk, og det er grunnen til at klimadebatten blir så forvirrende.

Jeg skulle ønske at vi innimellom var litt mindre norske, i den forstand at vi hadde litt mindre vondt av å skryte av oss selv, for Norge er et foregangsland når det kommer til å utvikle ny klimavennlig teknologi. Fordelene vi har gitt elbiler, har gjort vårt lille land til et viktig marked internasjonalt for de store bilprodusentene, som kappes om å utvikle nye modeller.

Karbonfangst og -lagring er et annet område hvor Norges innsats er betydelig i internasjonal sammenheng. I denne stortingsperioden har dette arbeidet kommet på rett kjøll etter havariet på Mongstad, som den forrige regjeringen sto for. Norge er unikt posisjonert for å være et foregangsland i arbeidet med å redusere klimagassutslippene. Vi har kompetansen, bedriftene, menneskene og ressursene for å klare omstillingen til et lavutslippssamfunn.

I dag er dagen for å dyrke våre uenigheter og fremheve forskjellene mellom partiene, men da må vi likevel ikke glemme at vi tross alt har bred enighet om retningen i klimapolitikken i denne salen. 2016 har vært et urovekkende år i internasjonal politikk, med fremgang for krefter som ikke kommer til å være en alliert i det internasjonale klimaarbeidet. Mer enn noen gang kommer det til å være behov for land som er villige til å gå foran og vise at vi tar klimautfordringen seriøst – og det gjør Norge, uavhengig av hvem som styrer dette landet. Det synes jeg det er verdt å tenke på når vi nå går inn i julehøytiden.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [09:35:42]: Representanten Bru viste i sitt innlegg til at klima kunne være ubegripelig for folk flest. Etter å ha observert budsjettforhandlingene i høst tror jeg kanskje ubegripeligheten når det gjelder klima, er større i regjeringen og blant regjeringspartiene enn hos folk flest. For folk flest er ganske opptatt av klima.

Men det er ikke det jeg har tenkt å spørre om. Vi har forsøkt å gjøre noen beregninger og forstå hva som ligger i budsjettpakken som er lagt fram av de fire partiene. Våre beregninger viser at budsjettavtalen når det gjelder ikke-kvotepliktig sektor fram til 2030, vil ha et utslippskutt på i overkant av 5 millioner tonn CO₂. Kan det tallet stemme med beregningene som Bru har gjort når det gjelder budsjettavtalens konsekvenser for klimagassutslipp i 2030?

Tina Bru (H) [09:36:41]: Det tallet vi har referert til på utslippskutt i forbindelse med budsjettavtalen i årets budsjett, har vært et 2017-tall. Da har vi vist til at denne avtalen og dette årets statsbudsjett kommer til å kutte utslippene med ca. 600 000 tonn neste år, i 2017. Men jeg er helt enig i at det er 2030 vi må strekke oss etter og se mot nå.

Jeg har også forsøkt å regne på de tingene vi har gjort, både i tidligere budsjett og det vi gjør med denne enigheten, og jeg har prøvd å bruke samme regnemodell som

Arbeiderpartiet har brukt på sine tiltak. Nå vet ikke jeg hvor representanten Aasland får sine tall fra, men når jeg bruker samme regnemodell som Arbeiderpartiet har brukt i sin modell, ender jeg på 11 millioner tonn med politikken som føres av regjeringspartiene og samarbeidspartiene. Nå har vi ikke disse modellene her, så vi får vente og se.

Men jeg synes det er gledelig å se at det ikke er tvil om at samarbeidspartiene og regjeringspartiene presser Arbeiderpartiet i klimapolitikken, og at de er nødt til å trappe opp innsatsen kraftig for å holde følge. Jeg håper at det fortsetter når de en dag skal tilbake og styre landet.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [09:38:00]: Jeg synes det er ganske ille å høre på Tina Bru nå, for hun framstiller det som om Høyre nærmest aldri har vært for å ha nasjonale klimamål. Hun sier det er veldig forvirrende med alle disse partiene som sitter på Stortinget og er tilhengere av å kutte innenfor kvotepliktig sektor, og det forkludrer debatten.

Sannheten er jo at da vi i Stortinget ble enige om at vi skulle kutte utslippene i Norge ned til 47 millioner tonn innen 2020, kom Tina Bru og hennes partifeller og sa: Vi skal klare dette bedre enn dere. Den rød-grønne regjeringen var elendige til å gjøre dette. Vi skal klare dette bedre.

Nå løper Tina Bru fra løftene om å kutte millioner av tonn – ned til 47 millioner tonn – innen 2020. Det synes jeg er ganske ille, for summen av politikken hennes fører til økte utslipp. Da er spørsmålet: Gjør Tina Bru og hennes parti den jobben de lovte før valget, med å nå klimamålene for 2020?

Tina Bru (H) [09:39:08]: Alle de årene SV satt i den rød-grønne regjeringen, økte utslippene i Norge, med unntak av under finanskrisen, som også er begrunnelsen representantens partifeller har gitt for hvordan utslippsveksten var under de rød-grønne.

Min kritikk når jeg sier at debatten er forvirrende, handler om nettopp dette. Representanten Holmås var medlem av en regjering som var med på å vedta ikke bare veldig ambisiøse klimamål mot 2020, men samtidig, rett etterpå, var med på å vedta utbygginger på sokkelen, noe som har bidratt til å øke utslippene innenfor kvotepliktig sektor, sånn som det er nå. Mitt parti var også med på det. Det har jeg aldri prøvd å skjule. Men når SV står i Stortinget og klager på at utslippene går opp, må de også være med på å erkjenne at også de har bidratt til at det har blitt slik.

Det er dét jeg mener er forvirrende i klimadebatten – at man ikke skiller mellom det som er kvotepliktig sektor, og det som er ikke-kvotepliktig sektor, og at partier som har vært med på å vedta politikk – om det er Enova-støtte eller utbygginger på sokkelen – ikke tar ansvar for det.

Rasmus Hansson (MDG) [09:40:22]: Menneskeskapte klimaendringer skyldes at vi henter karbon opp fra bakken og pumper det opp i atmosfæren. Hvor store klimaendringer vi får, er et direkte resultat av hvor mye karbon vi henter opp fra bakken, og hvor mye av det som havner i atmosfæren.

Så går representanten Bru til frontalangrep på oss som ønsker en planmessig avvikling av norsk oljevirkksomhet i samsvar med hele formålet med Paris-avtalen, fordi det skaper en utrygg framtid. For en del andre av oss er den

utrygge framtiden nettopp et resultat av for store klimaendringer.

Er representanten Bru enig i at den oljen som hentes opp av norsk sokkel, bidrar til ytterligere global oppvarming, eller mener hun at den ikke gjør det?

Tina Bru (H) [09:41:14]: All fossil energi som brennes eller produseres, fører til utslipp. Det er ingen tvil om det. Selvfølgelig har representanten helt rett i det. Det gjelder også den norske oljen og gassen.

Jeg er helt enig i at vi er på vei inn i en fremtid – og vi må inn i en fremtid – hvor det er fornybar energi som skal være det som leverer kraft til verden. Men vi er ennå ikke der hvor det kan erstatte det enorme energibehovet verden har. Hvis vi stenger norske oljefelt, vil det behovet bare bli dekket av andre land. Og all den tid norsk olje og gass produseres med lavere utslipp gjennomsnittlig, med strenge krav til miljø og strenge krav til HMS, så mener jeg det er fornuftig at også Norge er med og bidrar.

Ikke minst tror jeg at norsk gass kommer til å være en veldig, veldig viktig brobygger inn i fornybarsamfunnet. Man trenger noe som kan spille på lag med de fornybare kildene, som vind og sol, inntil man har f.eks. superbatterier. Den dagen kommer også, men den er ikke her ennå.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Øyvind Korsberg (FrP) [09:42:38]: Representanten Aasland startet sitt innlegg med å vise til at det er rekordhøy arbeidsledighet i Norge. Troms fylke er en del av Norge, og der er arbeidsledigheten på 2 pst. Det er ni flere arbeidsledige i år enn det var i fjor på samme tidspunkt. Å si at det er rekordhøyt, betyr enten at man snubler i fakta, eller at man ikke skjønner at landet har flere fylker. For arbeidsledigheten har gått ned i flere fylker enn den har gått opp. Så er det en situasjon på Sør- og Vestlandet, som har økt arbeidsledighet, men der har jo regjeringen gjennom hele dette året og også i forrige år satt i verk en rekke tiltak for å dempe arbeidsledigheten.

Miljø- og klimautfordringene er globale og krever nasjonale så vel som internasjonale løsninger. Paris-avtalen og Norges felles utslippsforpliktelser med EU er forpliktende og ambisiøse mål for klimapolitikken. Derfor er det viktig å legge til grunn føre-var-prinsippet og et generasjonsperspektiv i utformingen av klima- og miljøpolitikken, slik at dette danner en ramme rundt alle våre politiske satsingsområder.

Norge med sine sterke teknologimiljøer, en høyt utdannet og kompetent befolkning og fornybare energiresurser har forutsetninger for å klare omstillingen til et lavutslippssamfunn. Derfor vil det være viktig å prioritere klima- og miljøtiltak som er kostnadseffektive, eller som kan bidra til store teknologiske fremskritt innen transport, industri og kraft og på byggesektoren. Man må også ta markedet i bruk for å gjøre gode klima- og miljøløsninger lønnsomme.

God klima- og miljøpolitikk er ikke først og fremst budsjettposter og bevilgninger, men også mange avgjørelser som ikke har direkte konsekvenser for statsbudsjettet. Dette innebærer at alle sektorer og aktører i samfunnet bidrar til å redusere klimagassutslipp og lokal miljøforurensning.

Prioriteringene i statsbudsjettet for 2017 inneholder mange gode grep og støtter opp om regjeringens fem prioriterte satsingsområder innen klimapolitikken: reduserte utslipp fra transportsektoren, utvikling av lavutslippsteknologi i industrien, CO₂-håndtering, fornybar energi og miljøvennlig skipsfart.

Klima- og miljødepartementets budsjett styrkes og inneholder flere nye satsinger. Regjeringen foreslår å styrke overføringene til Energifondet i 2017, som gir en økning i midler til Enova sammenlignet med 2016. Mye av løsningen på klimautfordringene ligger i teknologiutvikling og å erstatte fossil energi med fornybar energi, som gir lavere klimagassutslipp.

Regjeringen foreslår å styrke forskningsinnsatsen på tiltak innenfor ikke-kvotepliktig sektor for å bidra til å nå 2030-målene.

Stabil energiforsyning er grunnleggende for et moderne velferdssamfunn og et konkurransefortrinn for norsk industri. Vi er inne i en periode med betydelige investeringer i det norske transmisjonsnettet. Statnett planlegger investeringer i størrelsesordenen 50–70 mrd. kr i perioden fram mot 2025. Disse investeringene finansieres i hovedsak gjennom nettariffen og utformes med sikte på samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse.

Verden vil stadig trenge mer energi. Fossile energikilder vil være en viktig del av verdens energiforsyning i mange tiår framover, og norsk olje og gass utvinnes med et av verdens strengeste regelverk til helse, miljø og sikkerhet. Derfor vil norsk olje og gass, med sitt lave miljøavtrykk, være et viktig klimabidrag i framtiden.

I Dagsavisen i dag kan vi lese at det er et flertall i Arbeiderpartiet som er imot oljeboring. Riktignok skal landsmøtet til Arbeiderpartiet ta en beslutning om det, men det er interessant å registrere at oljemotstanden i Troms og Finnmark er formidabel fra Arbeiderpartiets side. Det tror jeg sender et signal til både oljeselskapene og industrien og til alle dem som frykter for arbeidsplassene sine.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åsmund Aukrust (A) [09:47:47]: Vi var mange som advarte mot klimainnsatsen da man skulle få Fremskrittspartiet inn i regjering og la Siv Jensen få det avgjørende ordet når budsjettene skulle skrives. Jeg mener at summen av de fire budsjettene denne regjeringen har lagt fram, viser at de som advarte, fikk rett. I så måte må man nesten bare gratulere Fremskrittspartiet med gjennomslag på klimamrådet – på sin måte.

Korsberg har sin siste budsjettøst her på Stortinget. En som kanskje tar hans plass i denne debatten om et år, er Carl. I. Hagen, som akkurat har blitt nominert i Oslo. Han går til valg mot klimahysterikere. Etter å ha blitt nominert uttalte han at vi ser ingen utvikling når det gjelder klima, og at IPPC jukser og bedrar og lurer statsministre og finansministre i mange land til å tro at CO₂ har noe med klima å gjøre.

Dette er lett å le av, men det er ikke noe å le av. Kunnskapsfornekting fra et regjeringsparti er ikke morsomt. Er det derfor sånn at Fremskrittspartiet og Korsberg kan ta uforbeholden avstand fra Carl. I. Hagens syn på klimaendringene?

Øyvind Korsberg (FrP) [09:49:00]: Jeg tror nok at Carl I. Hagen kommer til å påvirke det politiske klimaet mer enn han kommer til å påvirke klimaet det neste året.

Carl I. Hagen er fjerdekandidat på listen til Oslo Fremskrittsparti og skal etter hvert, når Fremskrittspartiet har vedtatt sitt nye partiprogram, gå inn i en valgkamp. Da tror jeg det vil være sånn at alle som har ambisjoner om å komme inn på Stortinget, og som står på de ulike listene, vil forholde seg til det partiprogrammet de går til valg på. Denne fireårsperioden har Fremskrittspartiet styrt etter regjeringserklæringen og samarbeidsavtalen vi har med Kristelig Folkeparti og Venstre. Det har vi gjort på en god måte. Opposisjonen er selvfølgelig ikke fornøyd med klimapolitikken vi har ført, men vi har ført en moderne, framtidsrettet og løsningsorientert klimapolitikk.

Marit Arnstad (Sp) [09:50:19]: Fremskrittspartiet er jo et parti som roser seg av ikke å skulle øke skattene og avgiftene til folk. I dette budsjettet har en for det første økt drivstoffavgiftene på en måte som i realiteten ikke gir noen særlig klimateffekt. Men i tillegg til dette har Fremskrittspartiet vært med på å øke skatter og avgifter for kraftsektoren, altså en sektor som bidrar til stor verdiskaping i Norge. For det første får kraftkommunene et betydelig inntektstap. I tillegg øker grunnrentebeskatningen for en næring som i framtida skal bidra til betydelig verdiskaping i Norge. Hvor bekvem føler Fremskrittspartiet seg med å bidra til å øke skattene for vannkraftnæringen på den måten?

Øyvind Korsberg (FrP) [09:51:05]: La meg bare si at bilpakken ligger fast – som representanten startet sitt spørsmål med. Det er også sånn at Fremskrittspartiet i regjering, sammen med samarbeidspartiene, har redusert det generelle skatte- og avgiftsnivået slik at man styrker både næringslivet og enkeltpersoner. Når det gjelder det generelle skattenivået, eller endringer av kraftbeskatningen for kommunene, har vi også gjort en endring i så måte, og mener at det er en riktig vei å gå for å få et tilpasset skattesystem – som det også står i budsjettinnstillingen fra finanskomiteen, som behandler det spørsmålet.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [09:52:06]: Jeg tror Øyvind Korsberg kjenner Carl I. Hagen for godt til å tro at han først og fremst vil følge partiprogrammet i debatten i året som kommer. Carl I. Hagen følger først og fremst Carl I. Hagen.

Det til side – jeg er mer interessert i hva Øyvind Korsberg mener. Det er tross alt sånn at det er lagt fram forslag, og vi hadde et klimaforlik som Øyvind Korsberg og Fremskrittspartiet sluttet seg til, med et mål om å redusere utslippene i Norge til 47 millioner tonn. Da er spørsmålet mitt: Synes Øyvind Korsberg at det er viktig å redusere norske utslipp til 47 millioner tonn innen 2020?

Øyvind Korsberg (FrP) [09:53:00]: Hva Carl I. Hagen kommer til å gjøre framover, får tiden vise. Øyvind Korsberg kommer til å mene det som ligger i samarbeids-erklæringen vi har med Kristelig Folkeparti og Venstre. Det kommer jeg til å følge ut denne perioden. Etter denne perioden skal ikke jeg være på Stortinget. Da skal jeg gjøre helt andre ting, og jeg skal ikke heve etterlønn.

Når det gjelder utslippsreduksjonene, kan man gjerne bruke en masse tid på en talldebatt om hvor mye man skal gjøre. Det som er det avgjørende for meg, er at man har klare og gode ambisjoner for å nå målene i de internasjonale avtalene. Samtidig tar man også grep som sørger for at man ikke går inn i en gate der man endrer rammevilkårene på en så dramatisk måte at det medfører uforutsigbarhet for enkeltpersoner og næringsliv og høy arbeidsledighet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [09:54:30]: Budsjettforhandlingene i år har vært krevende. Det er fordi vi har forhandlet et budsjett som skal ta oss et skritt videre mot et lavutslippssamfunn, fordi det skjer en omlegging som vil berøre hele samfunnet, og fordi det også vil innebære upopulære tiltak. Men hva er alternativet? Vi som politikere kan ikke sitte i ro og se på at klimaendringene stadig blir tydeligere, og ikke gjøre noe.

En av Kristelig Folkepartis tre ideologiske hovedpilarer er forvalteransvaret. Det betyr at vi forvalter planeten vår på lån og har et ansvar for å overlevere den i minst like god stand til de senere generasjonene. Da er det verdt å lytte til barna. Miljøagentene skrev i et hefte vi fikk på klimatoppmøtet i Marrakech, sju punkt. Jeg vil her nevne to av dem:

Punkt 4: Norge må kutte klimagassutslippene sine nå!

Punkt 6: Norge og verden må jobbe mot en renere og mer bærekraftig fremtid!

Dette er bestillingen vi fikk fra barna, og dette er vi også nødt til å levere på.

Overskriften på årets budsjettprosess er klima. For Kristelig Folkeparti har det vært viktig å få et klimabudsjett som kutter utslippene, setter opp takten på omleggingen til lavutslippssamfunnet og ikke minst viser retning. Det har vært viktig for oss at tiltakene er gjennomførbare og gjør at innbyggerne i Norge kan slutte opp om tiltakene.

Det har vært harde forhandlinger, men vi klarte å komme et steg videre i riktig retning. Dette må vi fortsette med, for klima i fokus er ikke noe som kommer til å forsvinne.

Vi er også svært tilfredse med at en konkretisering av klimaloven ble en del av forhandlingene – en lov som setter som mål for lavutslippssamfunnet i 2050 at klimagassutslippene i Norge skal reduseres i størrelsesordenen 80–95 pst. fra 1990-nivå. En lov med karbonbudsjetter innbakt i årlig rapportering til Stortinget vil sikre en mer langsiktig klimapolitikk. En klimalov vil forplikte enhver regjering til å følge opp klimamålene. Stortinget må sørge for at all samfunnsplanlegging går i samme retning. Her må alle stater gjøre sitt, og vi må feie for egen dør. At vi oppnår store effekter av tiltak i andre land, må aldri bli en sovepute for eget lands omstilling.

I diskusjonen om natur og forvaltning er det viktig å se sammenhengene i naturen og tenke helhetlig. Tiltak som har god klimateffekt, har også positiv effekt på andre naturrelaterte saker. Bedre myrforvaltning er både et klimatiltak og et viktig tiltak for arts mangfold.

I de arktiske områdene ser vi et sterkt utslag av endret klima. En av konsekvensene er endrede livsbetingelser for de dyrene som er i toppen av næringskjeden, de isavhengige pattedyrene. Jeg er glad for at vi fikk gjennomslag for 5 mill. kr til forskning på nettopp dette – en viktig kunn-

skapsinnhenting om konsekvensene av den største endringen av livsbetingelsene på kloden på svært lang tid.

Det blir fort pessimistisk tale når vi har disse spørsmålene på dagsordenen, men vi må ikke miste naturgleden av syne. Den er verdifull i seg selv, og den er med på å øke bevisstheten hos oss selv, og ikke minst hos barna våre.

Det ligger en betydelig styrking av tiltak i friluftsområder i budsjettet, og jeg er spesielt glad for at vi fikk på plass en utvidelse av skjærgårdstjenesten.

Jeg er også fornøyd med at vi fikk på plass 15 mill. kr til oppstart av Åknes-prosjektet i Møre og Romsdal. Dette betyr et NVE kan starte utredningen av et dreneringsprosjekt etter erfaring fra Italia og Canada. Klarer man å stabilisere denne fjellsida, betyr det svært mye for de ti tusen innbyggerne som bor langs fjorden på Sunnmøre.

Viktig for mange er også utjevning av overføringstarifene. Dette er en ordning som er med på å utjevne forskjellene som oppstår grunnet geografi og bosettingsmønster. Vi er glade for at vi har klart å bevare denne posten også på budsjettet for 2017.

Dette er min siste budsjettdebatt. Jeg kjenner egentlig på litt vemod, men jeg er stolt av å ha vært med og bidra, og håper jeg kan fortelle mine barnebarn at statsbudsjettet for 2017 riktignok hadde en kronglete vei, men ble det historiske vendepunktet for grønt-skifte-tenkningen og -handlingen i Norge.

Så vil jeg melde at vi ikke fremmer forslag nr. 14, som vi står sammen med Senterpartiet, SV og MDG om i innstillingen, for det ble vedtatt under gårdsdagens næringsdebatt.

Åsmund Aukrust (A) [09:59:57]: Takk til Rigmor Andersen Eide for et godt innlegg. Jeg vil starte med å gi ros til Kristelig Folkeparti og Venstre som de siste to månedene har fått til mye debatt om klima og miljø. De har definitivt gjort statsbudsjettet til Høyre og Fremskrittspartiet bedre. Vi skjønner at det ikke har vært noen lett vei, og at man har måttet hale og dra og nærmest brukt alle politiske virkemidler man har.

Det behøver jo ikke å være slik. Arbeiderpartiet la fram et statsbudsjett som kuttet utslippene langt mer enn det regjeringens budsjett gjorde, men også mer enn det man endte opp med i forliket. Mitt spørsmål til Rigmor Andersen Eide er derfor: Er hun enig i at den regjeringen vi har, og de budsjettene den har lagt fram, har vist seg å være et yterpunkt i klima- og miljøpolitikken, og at det er et reelt flertall i denne sal for en langt mer offensiv klimapolitikk enn den regjeringen fører?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:00:52]: Jeg mener at det vi har fått gjennomslag for, ikke minst i det siste budsjettet, har tatt klimapolitikken i en ny retning. Så har jeg allerede gitt ros til Arbeiderpartiet for budsjettet som, da det endelig kom, er bra for det grønne skiftet. Gjennomslag – ja, vi kunne selvfølgelig ha fått gjennomslag i klimapolitikken i et samarbeid med Arbeiderpartiet og det andre flertallet i denne salen, men når det er sagt, handler samarbeid om langt mer enn klimapolitikken.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:01:39]: Jeg har et spørsmål om fyringsolje. SV har i hele perioden ivret for å få et totalforbud mot all bruk av fossil energi til oppvarming av bygg. Der har vi oppfattet at Kristelig Folkeparti

har vært våpendrager og vår støttespiller. Vi fikk først på plass en utredning av et totalforbud mot fyringsolje i næringsbygg også, og så i forbindelse med energimeldingen fikk vi et enstemmig vedtak i Stortinget om forbud så snart som mulig mot all form for fossil oppvarming av alle bygg. Likevel er det slik at når klimaministeren sender ut på høring et forskriftsforslag der han tar omkamp med det enstemmige Stortinget, vil ikke Kristelig Folkeparti være med på å kritisere regjeringen for å gjøre det, mens våre venner i Venstre er med på å kritisere regjeringen. Hvorfor vegrer Kristelig Folkeparti seg mot å kritisere regjeringen for så eklatant å bryte med et enstemmig stortingsvedtak?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:02:49]: Det er kjekkere å gi ros enn å kritisere.

Kristelig Folkeparti har vært tydelig på at fossil oppvarming skal fases ut. Det er det ikke tvil om. Det er ingen endring i det. Det er viktig å minne SV om at dette er et høringsforslag og ikke en sak som er lagt fram for Stortinget. Så jeg forventer at regjeringa jobber i tråd med stortingsflertallets bestilling, og at saken blir lagt fram for Stortinget i tråd med det.

Samtidig respekterer jeg regjeringas arbeid med å effektivisere. De trenger tid for å gjøre dette.

Rasmus Hansson (MDG) [10:03:39]: Jeg vil også gratulere Kristelig Folkeparti med et godt bidrag til å gjøre årets statsbudsjett litt mer miljøvennlig.

En følge av de klimaforpliktelsene som Kristelig Folkeparti har vært med på å inngå, er at Norge trenger å kutte i gjennomsnitt 800 000 tonn utslipp i ikke-kvotepiktig sektor fra 2017–2030, hvert år. Miljøpartiet De Grønne er de eneste som legger fram et budsjett som gjør det. For det har vi fått mye kritikk, inklusive fra representanten Kjell Inggolf Ropstad fra Kristelig Folkeparti, og kritikken går på at dette er urealistisk. Er representanten Andersen Eide enig i at det eneste realistiske også for Kristelig Folkeparti er å kutte 800 000 tonn hvert år fra og med 2017 til og med 2030?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:04:39]: Vi er enige i at det trengs kutt. Vi registrerer at Miljøpartiet De Grønne i sitt forslag går hardere til verks og i større grad prøver å tvinge fram atferdsendringer hos folket på kort tid. Det er ikke en måte som Kristelig Folkeparti ønsker å gå fram på. Dette er en stor inngripen i folks liv og hverdag. Da synes vi at det å ha med seg befolkningen er en klok framgangsmåte. Det å legge på bensinen, slik som Miljøpartiet De Grønne ønsker, f.eks. med 5 kroner literen, tror vi ikke er veien å gå. Vi må ta de skritt som er nødvendig, men vi må ha med oss folket for å få dette gjennom.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Marit Arnstad (Sp) [10:05:50]: Det feltet vi i dag behandler, er et veldig bredt område, så la meg ta en litt annen innfallsvinkel enn det vi har sett så langt i debatten.

Den norske energi- og kraftpolitikken er et hundreårig samfunnskompromiss som har vist seg svært fornuftig. Det er en kombinasjon av heimfallsrett og lokalt eierskap

til naturressursene som har vært rammeverket, som også sørger for at fellesskapet får sin andel av verdiene.

I høstens budsjett foreslo regjeringen endringer som gjorde at norske kraftkommuner står overfor et stort inntektsbortfall fra 2016 til 2017 – over 400 mill. kr. Årsaken til det er sjølsagt at kapitaliseringsrenten for vannkraft ikke er justert i tråd med markedsrenten, og dermed får en den uheldige effekten. I tillegg fremmet regjeringen et forslag til økning av grunnrentebeskatning som på sin side rammet kraftnæringen svært hardt. Det vil gi en av Norges viktigste næringer dårlige muligheter til å være med på den verdiskapingen knyttet til fornybar energi som de bør være med på i åra framover. Disse to forslagene var svært uheldig.

Sjøl om regjeringen ikke valgte å gå løs på sjølve kjer-
nen i det samfunnskompromisset som jeg snakket om, heimfallsretten, oppleves de to forslagene som en kom med, i kombinasjon med tidligere forsøk på strukturendringer og privatisering av utenlandskabler, som et bidrag til å prøve å stykke opp kraftsektoren på en svært uheldig måte.

Vi lever i et land med overflod av fornybar energi. Vi har alle muligheter til å bidra til grønn vekst basert på de ressursene, men det krever en konsistent og en klar satsing på videre produksjon av fornybar energi og på teknologiutvikling som gir grunnlag for verdiskaping i Norge. Det er ikke noen tvil om at fornybarsektoren i et klimaperspektiv vil bidra til reduserte utslipp og gi også mange muligheter for det norske samfunnet.

Skal en komme videre på klimaområdet og ikke bli sittende fast i en diskusjon om beregninger og tall, trengs det også en strategisk og målrettet satsing for å nå målene. Da er det ikke et enkelt tiltak som kommer til å være avgjørende, men det er sjølsagt et sett av tiltak. Det er et par interessante punkt etter denne budsjettbehandlingen som det er verdt for partiene på Stortinget å gå videre med, og som vi også bør se på hvordan vi kan følge opp så raskt som mulig.

Det ene gjelder tungtransporten som står for en stor andel av utslippene i transportsektoren. Det er positivt at det nå i realiteten er flertall for et CO₂-fond der tilsluttede bedrifter, istedenfor å betale CO₂-avgift rett til staten, betaler inn til et fond, og samtidig som de kan søke om støtte til utslippsreduserende tiltak. Men skal dette tiltaket få effekt, må det jo komme i gang – og det må komme i gang så raskt som mulig, og der ligger også usikkerheten etter budsjettavtalen.

Senterpartiet mener at for å sparke et sånt tiltak i gang, må også staten være villig til å gå inn med grunnkapital i et fond, og vi foreslår at det blir avsatt 1 mrd. kr til det formålet.

Et annet område der det ligger godt an til handling, er en langsiktig satsing på biodrivstoff. Norge ligger svært lavt i andel biodrivstoff sammenliknet med våre naboland, Finland og Sverige. Men det avgjørende på dette området er at produsentene av biodrivstoff gis langsiktige og trygge rammevilkår, slik at de også treffer kloke investeringsbeslutninger i åra framover. Derfor må det gjennomføres en plan for hvordan omsetningskravet for biodrivstoff og avansert biodrivstoff kan økes i åra fram mot 2030.

Alle partiene har fornuftige merknader, men vi har ikke klart å samle oss om merknader knyttet til det punktet. Det syns Senterpartiet er svært synd, for der det er vilje, der

alle vil, må det jo også være vilje til slutt til å sette seg sammen og klare å lage et bredt forlik som skaper trygghet for dem som skal satse innenfor denne sektoren.

En grønn omlegging av næringslivet vil kunne bli en betydelig styrke for Norge. Derfor legger Senterpartiet også opp til en kraftig styrking av Enova, av miljøteknologiordninger, samtidig som vi foreslår et grønt investeringsselskap som skal kunne investere i selskap som tar en rolle i utviklingen av klimavennlige løsninger. Det kommer til å gjelde mange sektorer som har utviklingsmuligheter, både maritim sektor, marin sektor, aluminium- og ferrolegeringsindustrien, skog- og treforedlingsindustrien og næringsmiddelindustrien.

Så har jeg også lyst til å understreke behovet for å lykkes med prosjekter som kan bidra til karbonfangst og -lagring. Da skal jeg i et nytt innlegg komme tilbake til spørsmålet om et annet viktig område som også dekkes i dette budsjettet, nemlig kulturminner. Og med det vil jeg også fremme de forslagene som Senterpartiet står bak, eller er en del av.

Presidenten: Representanten Marit Arnstad har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Eirik Milde (H) [10:11:10]: Vi har i vår komité behandlet mange viktige saker det siste året. Jeg kan nevne ulvesone, ulike vernesaker, blyhagl, snøscooter og ganske mange olje- og energisaker. Jeg vil gi Senterpartiet og representanten Arnstad ros for å vise stor vilje til å finne ulike kompromisser i disse sakene, selv om vi på ingen måte er enige om alle detaljene.

Representanten Arnstad og hennes parti har åpenbart funnet det lettere å finne sammen med regjeringspartiene innenfor flere av disse klassiske politikkområdene, enn med sine tidligere regjeringspartnere. Derfor er mitt spørsmål: Hvilke av disse områdene vil Senterpartiet kunne være villig til å ofre i et nytt regjeringalternativ med SV og kanskje også Miljøpartiet De Grønne?

Marit Arnstad (Sp) [10:12:03]: For det første er Senterpartiet i denne perioden i opposisjon. Da følger vi vårt program og stemmer fra sak til sak, og da havner vi også sammen med Høyre og Fremskrittspartiet i enkelte saker. Det synes vi er helt greit. Det har bidratt til at vi også har fått flertall for en del saker, slik representanten nevnte når det gjaldt snøscooter og blyhagl. Det er Senterpartiet godt fornøyd med. Vi synes dessverre at Høyre og Fremskrittspartiet har lagt fra seg det de egentlig mener om rovdyrpolitikken, og det er litt sørgelig, for der kunne vi også ha dannet et fornuftig flertall.

Når det så gjelder budsjettet i høst, viser budsjettinnstillingen at Senterpartiet og Arbeiderpartiet er enig på veldig mange områder når det gjelder energipolitikken og klimapolitikken. Det er også bra, det er også viktig. Jeg kan love representanten at dersom Senterpartiet skulle komme i en posisjon der vi skal forhandle med andre partier om en regjeringsplattform, kommer Senterpartiet sjølsagt til å stille beinharde krav også på dette området, og sørge for å få gjennomslag for så mye som mulig.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [10:13:10]: I Senterpartiets alternative budsjett er det bevilget 50 mill. kr ek-

stra, utover budsjettenigheten mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, til tilskudd for rovvilttiltak. I den sammenheng er det naturlig å spørre hvorfor Senterpartiet forlot forhandlingene etter under én time, og derav valgte ikke å bidra til ulveforliket i vår for å sikre langsiktige og forutsigbare rammer for forvaltningen av rovdyr, og spesielt ulv, i norsk natur – som igjen er med på å redusere konflikten mellom rovdyr og husdyrhold. Er dette et forsøk på å reparere en selvpåført skade?

Marit Arnstad (Sp) [10:14:02]: Jeg var ikke klar over at representanten satt med noen stoppeklokke knyttet til forhandlingene om ulv tidligere i år, slik at han var klar over at vi forlot forhandlingene så og så lenge etter at de hadde startet. Vi satt jo der inne en periode, men det er riktig at vi forlot de forhandlingene, fordi Senterpartiet har et annet syn på ulvebestandsmål i Norge enn det flertallet la til grunn. Da ville det også ha vært uriktig å sitte i de forhandlingene og gå sammen med flertallet på det punktet.

Når det gjelder andre deler av rovdyrpolitikken, det som angår jerv, bjørn og forholdet til beiteprioriterte områder, har vi gang på gang invitert Høyre og Fremskrittspartiet til nettopp å kunne inngå et fornuftig flertall for å få en mer fornuftig rovdyrpolitikk på de områdene. Dessverre har Høyre og Fremskrittspartiet avslått det gang på gang. Det har forundret Senterpartiet sterkt, fordi vi mener at det er store forbedringsmuligheter i norsk rovdyrpolitikk, ikke minst når det gjelder å ta hensyn til beiteområdene og dem som er avhengige av beiteproduksjon i Norge.

Ola Elvestuen (V) [10:15:21]: I denne perioden har vi bygd opp en betydelig satsing på biodrivstoff. Det gjelder både biogass med en ny fabrikk som skal åpnes i Skogn, og biodrivstoff for øvrig, både med at det er reduserte avgifter, og at en har fått opp omsetningskrav for biodrivstoff.

Jeg oppfatter at Senterpartiet – til tross for at da de var i regjering, stoppet denne satsingen – nå er for en offensiv satsing på biodrivstoff. Samtidig er Senterpartiet på Stortinget det partiet som er sterkest imot å bruke prismekanismer for å gjøre fossilt drivstoff dyrere. Da blir mitt spørsmål: Ser Senterpartiet ingen sammenheng mellom prisene på fossilt drivstoff og forbruket av biodrivstoff og den næringsutviklingen som det gir, både med ny produksjon og ikke minst for skognæringa i Norge?

Marit Arnstad (Sp) [10:16:23]: Senterpartiet synes at disse avgiftsdebattene knyttet til klimapolitikken ofte blir marginale. Det synes vi også høstens budsjettbehandling viser. Her sitter vi i nesten tre måneder og diskuterer noen tiorer på drivstoff, og later som om det på en måte er løsningen på klimapolitikken framover. Folk rister jo på hodet. Det skaper ikke noen legitimitet til den overordnede klimapolitikken å føre den type debatter.

Jeg tror nok at Venstre og Senterpartiet har forskjellig utgangspunkt når det gjelder skatte- og avgiftspolitik og klimapolitikk. Venstre har en uendelig tillit til Grønn skattekommisjon. Det har ikke Senterpartiet. Vi mener at Grønn skattekommisjon bommer på veldig mange felt. Den er veldig smal og ser heller ikke verdiskapingspotensialet som ligger i klimapolitikken.

Men det vi kan bli enige om nå framover, er omsetningskravet for biodrivstoff. Jeg er helt enig med representanten og med Venstre i at her ligger det store muligheter for norsk skognæring. Men da behøves det at vi kommer lenger enn budsjettinnstillinga, at vi ikke står på hver våre merknader, men samler oss i et felles forlik.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:17:50]: Å redusere klimagassutslippene er ikke et norgesmesterskap, skal Erna Solberg ha sagt. Det blir gjentatt av Tina Bru i dag. Det er mulig det, men om hun heller mener at det er en landskamp, tapte vi klimalandskampen mot Sverige i går. Tallenes tale er klar: Selv om de i Sverige er dobbelt så mange som oss, slipper de ut mindre enn oss. Hvis man eventuelt mener at det er et europamesterskap, kommer Norge på nest siste plass.

Det virker ikke som om Erna Solberg er bekymret, og det bekymrer meg. Å kutte verdens klimagassutslipp til null er mer å sammenlikne med en dugnad enn et mesterskap, fordi vi alle sitter i samme båt, og fordi alle bør yte etter evne. Beskjeden fra den bejublete klimaavtalen i Paris var klar: Hvert land må kutte så mye som mulig, og det er viktig å få det til før 2020 – dugnad. Problemet er at Norge skulker klimadugnaden med dagens regjering. Utslippene øker, ikke bare på grunn av økte CO₂-utslipp fra nye oljefelt som Høyre og Venstre var jublende for, men på grunn av at summen av politikken til regjeringen og støttepartiene ikke kutter utslipp – utslippene øker.

Energipolitikken er et mørkt kapittel – kutt i fornybarstøtten i Norge etter 2021, nesten utradering av bistand til fornybar energi i utviklingsland, kutt i Statkrafts offshore vindsatsing, ingen budsjettoppfølging av Stortingets vedtak om å kutte 10 TWh i energibruk i byggsektoren gjennom Enova fram til 2030 og fortsatt oljesubsidier gjennom friinntekten i oljeskattesystemet. Stortinget vil ha minst 11 pst. biodrivstoff. Klimaministeren tok omkamp i budsjettet og vil ha lavere ambisjoner. Stortinget vil ha forbud mot all fossil energibruk i bygg. Klimaministeren tar omkamp igjen og åpner for å kunne bruke gass, og for at næringsbygg skal kunne få fyre når det er kaldt. I samferdselspolitikken er det kutt i jernbane, kutt i sykkelveier og ekstremt lav oppfølging av bymiljøavtalene i regjeringens framlegg. Derimot er det fullt trykk på motorveibygging i konkurranse med tog.

I industripolitikken er det det samme. Alle investeringsbeslutninger for karbonfangst og -lagring er skjøvet til etter valget. Problemet med finansiering av milliardinvesteringene er ennå ikke avklart. Når det gjelder hydrogensatsingen i industrien, er det ennå ikke gjort noe – ta det opp med Enova i den nye Enova-avtalen og rapporter etter valget, i 2018. Trekullsatsing i industrien som Stortinget har vedtatt – der er det ennå ikke gjort noe, ta det opp med Enovas nye avtale og rapporter etter valget, i 2018. Offshore vindsatsing er det ennå ikke gjort noe med – ta det opp med Enova, rapporter i statsbudsjettet etter valget, i 2018. Sånn kunne jeg fortsatt.

I tillegg er det sånn at representanten Tina Bru snart må se seg selv i speilet og begynne å snakke sant. Utslippene gikk ikke bare ned på grunn av finanskrisen, da Statistisk sentralbyrå presenterte de årlige utslippstallene for 2015, sa de:

«Etter en mangeårig trend med reduksjon i utslipp av klimagasser, økte utslippene i 2015.»

Det er tallenes tale fra Statistisk sentralbyrå.

Tilsvarende hva angikk framtidige utslipp på grunn av vår politikk – i regjeringens eget miljødirektorats framlegg av rapporten som kom i 2014, står det:

«Vår vurdering er at tiltak og virkemidler iverksatt etter 2007 og frem til i dag vil bidra til utslippsreduksjoner på mellom 5,3 og 6,1 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2020.»

Med andre ord: På under halvparten av tiden var omtrent halvparten av jobben gjort. En lissepasning til regjeringen som overtok, kalles dette på fotballspråket. I virkeligheten har utslippene økt deretter.

Regjeringen har ingen plan på plass for ren og trygg luft på tross av at Stortinget har vedtatt det. Lavutslippssoner er skjøvet til etter valget, og miljødifferensierte avgifter gjennom bomringene er skjøvet på. I dag er det varslet helsefarlig luft i Oslo.

Til slutt: Siden dette er den siste miljødebatten som jeg får muligheten til å være med i, synes jeg det er viktig å påpeke noen viktige ting, for jeg vil si noe om hvordan SV har endret norsk miljøpolitisk debatt. Det var SV som var forslagsstiller for omlegging av engangsavgiften for å fremme mer drivstoffgjerrige biler. Nå skryter regjeringen av at de oppnår klimamålene som ble satt den gangen. Det var SV, sammen med Venstre, som fremmet forslag om å stille utslippskrav til drosjer. Det kommer nå. Det var SV som fremmet forslag om at alle statlige fergeanbud skulle baseres på nullutslipp. Nå er det omfavnet som allemannseie. Det var SV som fremmet forslag om at alle nye biler skulle ha nullutslipp fra 2025. Arbeiderpartiet foreslo fra 2030. Nå er det enstemmig i Stortinget. Jeg kunne fortsatt, listen er lang. Sann vil vi fortsette å påvirke norsk klima- og miljøpolitikk.

Jeg tar opp de forslagene SV har fremmet alene og sammen med Miljøpartiet De Grønne i saken.

Presidenten: Representanten Heikki Eidsvoll Holmås har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Odd Henriksen (H) [10:23:18]: Vi som kommer fra distriktene, er opptatt av god luft og har god luft, men vi er også opptatt av distriktpolitikk. Norsk olje og gass må være tidenes distriktpolitiske virkemiddel.

SV har fra da de satt i regjering, sagt ja til ny drift og nye utbygginger. Til og med i slutten av den siste regjeringssperioden var de med og la fram en stortingsmelding med tittelen En næring for framtida. I dag sier de nei til alt som angår næringen: Nei til nye leteområder, nei til nye konsesjoner, også i modne felt, nei til Johan Sverdrup-utbyggingen – og ja til endringer som forverrer rammevilkårene for næringen.

Mitt spørsmål er enkelt: Er det egentlig slik at SV vil avvikle næringen, med de konsekvenser det får for Distrikts-Norge?

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:24:02]: Jeg tror det burde være ganske åpenbart for alle som har fulgt debatten, at vi mener det er helt nødvendig å ta inn over oss at Paris-avtalen sier at det ikke vil være rom for mye ny olje og ny gass innenfor et Paris-mål på 1,5 grader. Hver gang

vi har utfordret regjeringspartiene og spør om de kan være villige til å gå igjennom hvilke oljefelt, hvilke oljeressurser, som er nødt til å bli liggende innenfor et 1,5-gradersmål, slik at vi også tar konsekvensene av det regjeringen har vært med på å forhandle ute i verden, svarer regjeringen: Nei, den vurderingen vil vi ikke gjøre.

Klimaministeren sier spøkefullt at det viktigste vi gjør for å begrense norsk oljeutvinning, er elbilpolitikken. Det er riktignok blitt dratt i alle vedtak i elbilpolitikken også, men ok, la nå det gå. Min klare oppfatning er at det ikke er rom for den store utbyggingen av Barentshavet og for ny utvikling av olje og gass i Norge som vil følge dersom vi tildeler nye leteblokker.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [10:25:16]: For det første sier SV at de ønsker en omlegging av miljøavgifter for å fremme miljøvennlig adferd, men SV sier ikke om det blir høyere eller flere såkalte miljøavgifter med SVs politikk.

For det andre har SV skrevet inn et eget avsnitt hvor de kommenterer klima- og miljøeffektene av budsjettenigheten. SV er veldig opptatt av å kommentere andre, men hva fikk SV gjennomslag for av SVs primærpolitikk da de satt i en flertallsregjering i åtte år?

For det tredje er det bra at også SV nå ser verdien av å fokusere på tiltak for å redusere marin forsøpling. Men hvorfor fokuserte ikke SV på dette da de satt i en flertallsregjering i åtte år? Eksisterte ikke problemet den gangen?

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:26:13]: Her var det vanvittig mange spørsmål.

Jeg kan si at vi er opptatt av marin forsøpling, og jeg opplever at det er et langsiktig arbeid som har vært drevet internasjonalt fra Klima- og miljødepartementet, også under vår regjering.

La meg si følgende om klimaavgifter: Vi er veldig tydelige på at det skal bli dyrere å forurense. Vi vil øke prisen på nye fossile biler. Vi vil gjøre det dyrere å forurense. Vi var først ute med å si at vi synes at lastebilnæringen og transportnæringen skal betale mer for CO₂-utslipp, men få penger tilbake gjennom et CO₂-fond – slik som NO_x-fondet har fungert – for å sørge for at pengene går til konkrete utslippsreduksjoner. Vi fikk gjennomslag, da vi var i regjering, for hele denne omleggingen av engangsavgiftene som førte til at utslippene fra nye biler går ned. Og vi var med på å få gjennomslag for NO_x-fondet.

Listen over hva vi har fått til i regjering, er lang. Utslippsreduksjonene i vår periode viser en god del av det bildet.

Ola Elvestuen (V) [10:27:30]: Representanten Eidsvoll Holmås og jeg er begge representanter fra Oslo, og er det noen som har fått betydelig bedre virkemiddelapparat i løpet av denne perioden, er det de store byene – både ved at man har fått muligheten til å innføre miljøsoner, og ved at man har fått bekreftet at man kan stille teknologikrav for å kjøre i sentrale deler av byen allerede med dagens lovverk. Man har fått på plass – det skal komme – at man kan stille miljøkrav for taxier. Man har også fått noe så enkelt som en skiltmyndighet, som man ikke hadde tidligere. Og det er blitt en betydelig økning i støtten til kollektivtrafikk; den er vel nå oppe i 2 mrd. kr til sammen i de store byene.

Spesielt for Oslo og Akershus er det at man nå får en lettelse også i den betalingen som fylkene gir til NSB for å ha et prissamarbeid i kollektivtrafikken. Dette har vært et problem i mange år.

Da blir mitt spørsmål til Eidsvoll Holmås: Mener han også at denne støtten og denne endringen i betaling skal komme de reisende til gode, slik at Oslo og Akershus nå bør stoppe de ekstraordinære prisøkningene som man legger opp til for kollektivtrafikken i Oslopakke 3?

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:28:43]: La meg svare kort på det siste spørsmålet: Jeg synes det hadde vært kjempebra hvis en ny mulighet for forhandling om pengene i Oslopakke 3 kunne føre til at vi slapp den økningen i kollektivpriser som ligger inne i Oslopakke 3, drevet igjennom bl.a. av Høyre-folk som heller vil ha Røtunnelen enn å holde bompengprisene nede. La oss være enige om at det hadde vært bra.

Jeg vil gi ros til representanten for å ha vært med på å kjempe igjennom den økningen også i byene. Det var jo helt vilt at dette ikke skulle gjelde byene, slik at det i realiteten var Ruter som betalte for de lave prisene som NSB holdt.

La meg kommentere noe av det andre som ligger der. Det er ikke riktig at det ikke var satsing på kollektivtrafikk under vår regjering. Det var jo vi som satte i gang den store satsingen på oppgradering av jernbanen – som var nede – og vi fikk bl.a. i gang satsingen på byggingen av Oslo–Ski og tunnelen der. Det er et problem ...

Der var tiden ute.

Presidenten: Det var den. Det var forbilledlig avsluttet.

Replikorkordskiftet er omme.

Rasmus Hansson (MDG) [10:30:10]: Vi er nå ferdig med et budsjettoppgjør som nesten ga landet en regjeringskrise. Det skyldtes at Høyre og Fremskrittspartiet la fram et budsjett som var helt forbløffende likegyldig til både alvoret i klima- og naturvernspørsmål og egne løfter. Så kjempet Venstre og Kristelig Folkeparti en kamp som Miljøpartiet De Grønne har gitt dem ros for, samtidig som vi jo må påpeke at det er litt selsomt at dette oppgjøret kommer etter tre år med store løfter – og måtte altså føre til en slags redningsaksjon for å gjøre budsjettet noenlunde akseptabelt.

Vi må dessverre oppsummere med at regjeringen og samarbeidspartiene har gitt opp klimaforliket, og at det budsjettet som er lagt fram og vil bli vedtatt nå, har et klimaregnskap som er ukjent. Resultatet vil vi ikke få vite før neste år eller senere enn det. Det er mange bra ting som er kommet inn i budsjettet, takket være forhandlingene på slutten. Det setter vi pris på, men vi er nødt til å være oppmerksomme på at her er det veldig langt mellom de løftene som ble gitt, og de leveransene som er kommet.

Noe av det beste som er kommet ut av årets budsjettforhandlinger, er at konkrete leveranser innen klima, mål for utslippskutt, nå er blitt et mål på et budsjetts godhet. Sånn må det være heretter, det er et framskritt som vi ikke må gå tilbake på.

Klimapolitikk er også blitt et mål på styringsdyktighet. Heretter bør det bli veldig vanskelig for en regjering å ha en klimapolitikk som er så lealaus som det har vært nor-

malt å ha hittil. Klimapolitikk er blitt en konkurransefaktor mellom de store partiene. Vi ser at Arbeiderpartiet har strukket seg mye, mye lenger enn de tidligere har gjort, for å vise at de er bedre enn den blå regjeringen. Det blir veldig spennende å se Arbeiderpartiet i en eventuell regjeringssposisjon og leveransene de vil komme med der, i forhold til hva de lover nå.

Men vi er fortsatt i en situasjon hvor Miljøpartiet De Grønne er det eneste partiet som har et så realistisk forhold til klimaspørsmålet at vi legger fram et budsjett som kutter så mye utslipp som man må kutte for å oppfylle alle de andre partienes klimaløfter, altså i størrelsesorden 800 000 tonn per år fra og med 2017. Det er interessant å oppleve den iltre kritikken som Miljøpartiet De Grønne møter for å legge fram et budsjett som leverer når det gjelder de andre partienes løfter. Det budsjettet vi har lagt fram, er vi trygge på blir målestokken for klimapolitikken i andre partiers budsjetter i årene som kommer. Så får vi tåle litt kritikk i mellomtida.

En veldig spennende utvikling ser vi når det gjelder klimalov. Her vil jeg benytte anledningen til å rose norsk miljøbevegelse, fordi den utviklingen viser verdien av det trykket som en aktiv og kompetent, norsk miljøbevegelse hele tiden øver på Stortinget og norsk klimapolitikk. Det som startet som en god idé i WWFs lokaler rett oppe i gata her for ganske mange år siden, om at Norge burde ha en klimalov, har gjennom mange års hardt arbeid og stadig mer støtte ført til først et vedtak om at vi skulle få en klimalov, så et dårlig forslag fra regjeringen. Men nå har vi fått enighet om at vi skal få en klimalov som begynner å nærme seg det vi virkelig trenger, en klimalov som krever samlede nasjonale mål, sektorvis mål, tidvise eller etappewise mål, rapportering osv. Det er et stort framskritt og akkurat det norsk klimapolitikk trenger. Det så vi tydeligere i årets budsjettdebatt enn noen gang før. Foreløpig skal vi fortsatt bare få dette i 2020, langt inne i neste periode. Miljøpartiet De Grønne har foreslått at denne klimaloven må iverksettes fra 2017, for det er fra 2017 vi trenger den. Vi håper at vi vil få støtte for dette etter hvert.

Så trenger vi et løft for norsk natur. Det finnes ingen vellykket klimapolitikk som ikke også tar vare på naturen. Det finnes ingen bærekraftig politikk som ikke også tar vare på norsk natur. Der er vi ikke i det hele tatt. Jeg vil minne om ett forslag bl.a. Miljøpartiet De Grønne legger fram, nemlig forslaget om en plan for å verne gjenværende norsk, urørt natur. Det vil bringe naturpolitikken opp på nivå med klimapolitikken og er en nødvendig forutsetning for en bærekraftig politikk.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torhild Aarbergsbotten (H) [10:35:35]: Hydros aluminiumspilot på Karmøy er et eksempel på ny lavutslippsteknologi i industrien, men vil også samtidig øke norske utslipp. Støtter Miljøpartiet De Grønne at Enova skal gi støtte til denne typen prosjekt? Jeg tar også et annet eksempel: Det er godt kjent at kull er verre for klimaet enn naturgass. Er representanten Hansson enig i det? Og i så fall: Hvorfor skal ikke Norge levere denne gassen til Europa?

Rasmus Hansson (MDG) [10:36:08]: Svar én: Ja, vi støtter satsingen til Hydro, men den må selvfølgelig skje innenfor et klimabudsjett. Det er årsaken til at vi år ut og år inn insisterer på at regjeringen må legge fram et samlet klimabudsjett som gir samlet kutt. De utslippssøkningene som en sånn industrisatsing gir, må selvfølgelig kompenseres med utslippskutt på andre områder – det er forholdsvis elementært.

Gass er en annen historie. Gass er å løfte karbon ut av fossile lagre og sprute det opp i atmosfæren. Det bidrar til økt klimaendring. Det er derfor vi sier: Vi må over på fornybar energiforsyning, og Norge må ha en planmessig utvikling av sin olje- og gassvirksomhet fordi det er helt umulig å fortsette produksjon av klimaendring og olje og gass i Norge samtidig som man skal klare de internasjonale klimamålene. Og det er noe vi må planlegge for, ikke sitte og vente til verdensmarkedet fikser på en måte som skaper ukontrollert arbeidsløshet i Norge.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [10:37:25]: Miljøpartiet De Grønne har til det kjedsommelige påstått at de er et blokkuavhengig parti. Sannheten, slik jeg ser det, er at partiet er tilsynelatende grønt på utsiden, men rødt på innsiden – ikke helt ulikt fargen og konsistensen til en vannmelon.

På meg virker det som om Miljøpartiet De Grønne gjerne skulle vært foruten at Norge er en olje- og gassnasjon. Så hvorfor er Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett avhengig av inntekter fra petroleumssektoren for å få det til å gå i hop? Er man blitt helt Ole Brumm?

Rasmus Hansson (MDG) [10:38:14]: Miljøpartiet De Grønne har til det kjedsommelige gjentatt at Norge må avvikle sin olje- og gassvirksomhet på en planmessig måte. Det er et standpunkt som blir mer og mer fornuftig ettersom vi – for det første – ser at olje- og gassvirksomheten må erstattes av annen virksomhet hvis verden skal nå klimamålene, og fordi olje- og gassprisene i verden, bl.a. på grunn av konkurranse fra fornybar teknologi, faller, slik at det blir mindre og mindre fornuftig å satse offentlige ressurser på å videreutvikle norsk olje- og gassvirksomhet.

Vi forholder oss til de budsjettene og det næringslivet Norge har i dag, når vi lager et budsjett. Så ber vi om en planmessig endring av det norske samfunnet, i samsvar med det som var målet da vi skrev under på Paris-avtalen. Det mener vi kan skje allerede i løpet av en 20-årsperiode, og det vil også ledsages av endringer i våre budsjetter – akkurat som det vil måtte ledsages av endringer i Framskrittspartiets budsjett.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:39:34]: Jeg synes Miljøpartiet De Grønne er den tøffeste i klassen i klimadebatten, ikke minst når det gjelder tiltak som vil tvinge fram store atferdsendringer på kort tid – uten å ta hensyn til hva dette betyr for folks liv. Mener representanten at det grønne skiftet skal være en toppstyrt prosess med hurtige endringer heller enn en prosess som gir folk og næringsliv tid til omstilling?

Rasmus Hansson (MDG) [10:40:03]: Miljøpartiet De Grønne er opptatt av hva ukontrollerbare klimaendringer vil bety for folks liv, for våre barns og barnebarns liv, og

vi er opptatt av hva slags ansvar vi her og nå sitter med for å hindre de katastrofale konsekvensene det kommer til å få hvis Norge fortsetter den klimapolitikken de fører i dag, som ikke kutter utslipp, og som Kristelig Folkeparti er en del av. Hvis Norge skal kutte utslipp i samsvar med de løftene som Kristelig Folkeparti selv gir, må man jo gjøre noe for å kutte utslippene. Og Miljøpartiet De Grønne gjør altså det. Det kommer til å ha noen konsekvenser som ikke alle liker, men det kommer også til å ha den konsekvensen at politikk blir litt mer troverdig enn den politikken som bl.a. Kristelig Folkeparti fører, hvor man lover og lover og lover, og aldri holder det man lover. Det skaper politikerforakt, og det løser ikke klimaproblemene.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Statsråd Vidar Helgesen [10:41:22]: La meg først få takke Venstre og Kristelig Folkeparti, som har bidratt til gode prioriteringer i budsjettet. Og la meg takke komiteen for godt arbeid på kort tid.

Klimasatsinger i budsjettforslagene fra denne regjeringen har blitt styrket etter forhandlinger med samarbeidspartiene. Det har skjedd i år igjen; tidenes grønneste budsjett er blitt enda grønnere. Vi bygger videre på det samarbeidet vi var enige om da denne stortingsperioden startet: å styrke klimaforliket. Vi har styrket grønn forskning og innovasjon langt utover klimaforliket, gjennom Enova, men også i Forskningsrådet og Innovasjon Norge, fordi det er nødvendig med store teknologisprang for å komme til lavutslippssamfunnet. Vi har stått sammen om en kraftfull overoppfyllelse av de rød-grønnes nasjonale transportplan. Den samlede satsingen på miljøvennlige samferdselsformål er i dette budsjettforliket økt med nesten 1,5 mrd. kr. Dette betyr at vi overoppfyller planrammene for jernbanen i NTP med nær 5,2 mrd. kr., og vi ligger an til å overoppfylle NTP på belønningsmidler til kollektivtransport med mer enn 30 pst.

Så har vi sammen med samarbeidspartiene lagt frem 2030-mål, som betyr et tidsskille i klimapolitikken. Vi skal kutte 40 pst. frem til 2030. Vi skal få nasjonale utslippsbudsjett gjennom samarbeidet med EU. Vi kommer til å bli underlagt et strengt rapporterings- og kontrollregime. Dette betyr at vi skal gjøre betydelige utslippskutt innen transport og landbruk, og vi gjør sterke tiltak i dette budsjettet i den retningen, ikke minst gjennom å forlenge og forsterke fordelene ved å gå fra fossil til fornybar energi gjennom en kjempesatsing på ladeinfrastruktur, ved å trappe opp innsatsen for climateknologi, en sterk prioritering av grønn skipsfart, en offensiv, forutsigbar og planmessig satsing på biodrivstoff og nye offensive tiltak for å gjøre vare- og tungtransporten grønnere.

La meg nevne at utenfor budsjettet har regjeringen lagt frem en jordbruksmelding som gir klar beskjed om at landbruket har en stor jobb å gjøre med å kutte utslipp i tråd med klimamålene for 2030.

Vi og samarbeidspartiene er også enige om en forsterket klimalov, der vi lovfester de karbonbudsjettene vi skal få for 2030-målene, der vi lovfester de femårige ambisjonsøkningene som Paris-avtalen krever, og der vi lovfester at lavutslippssamfunnet i 2050 skal bety 80–95 pst. lavere utslipp. Vi gir også en styrking i budsjettet til kommunale tiltak for å kutte utslipp av klimagasser. Klimasats-

ordningen skal gå til noen av de beste prosjektene på klimagassreduksjon og omstilling til lavutslippssamfunnet.

Den største økningen i budsjettavtalen er omleggingen av engangsavgiften. Vi legger om engangsavgiften for kjøretøy videre i tråd med den helhetlige gjennomgangen av bilavgiftene, fjerningen av effektkomponentene i engangsavgiften mer enn oppveies av økte avgifter på CO₂- og NO_x-utslipp. Den helhetlige gjennomgangen av bilavgiftene i 2015 varslet en retning for utviklingen av bilavgiftene med større vekt på miljø. Det er fulgt opp og vil bidra til at målet om en nyere, sikrere og mer miljøvennlig bilpark nås. I budsjettavtalen skal avskrivningssatser for nullutslipps varebiler økes til 30 pst., mot 20 pst. i 2016.

Budsjettforliket innebærer også en viktig styrking av klassisk naturvern og av kulturminnevern. Den blå naturen får et kraftig løft på 60 mill. kr mer til kalking, villaks og nye laksetrappes. Satsingen på frivillig skogvern økes ytterligere. På fire år har samarbeidspartiene satset langt mer enn den forrige regjeringen gjorde på sine åtte år. Vi har mer enn doblet tempoet i skogvernsarbeidet. Vi får sterke bekjempelse av fremmede arter, spesielt mink og stillehavssøsters, og vi øker innsatsen for restaurering av myr, som er viktig både for naturmangfold og for karbonlagring.

Kulturminnetiltak styrkes med 50 mill. kr til fredede bygg i privat eie, Fartøyvernsenteret, verdiskapingsarbeid og Kulturminnefondet. Dette er tilskuddsmidler som gir raske resultater på kulturminnefeltet. Det sikrer verneverdier som er viktige for hele nasjonen, og det utløser i tillegg stor privat verneinnsats som flerdobler de statlige bevilgningene. Å bedre rammevilkårene for private eiere av fredede og bevaringsverdige kulturminner er særlig prioritert av regjeringen, og styrkingen av tilskuddspostene for dette er viktige bidrag til det arbeidet.

La meg til slutt minne på, som flere har vært inne på, at selv om klimainnsatsen vi gjør i Norge, er viktig, er det grunn til å fremheve at det aller viktigste vi gjør, er å gi solide norske bidrag til effektive globale tiltak mot vår tids største globale utfordring, nemlig klimaendringene. Her står klima- og skogsatsingen i en særstilling. Vi har sett god fremdrift og gode resultater av denne satsingen i år, og vi er også tilfreds med økningen som kom i budsjettforliket i så måte.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [10:46:38]: En av de mest sentrale diskusjonene etter at statsbudsjettet ble lagt fram, var konsekvensene for klimaet som følge av statsbudsjettet. Den diskusjonen pågikk noen uker – noen måneder – og så har en kommet fram til et resultat. Det som har blitt en sentral diskusjon i tilknytning til det, er: Hvilke utslippsreduksjoner vil budsjettavtalen faktisk gi fram mot 2030? Det er vanskelig å beregne, det har jeg forståelse for, men jeg har lyst til å få rede på om statsråden stiller seg bak sin partifelle Tina Bru og hennes beregninger når det gjelder utslippskutt i 2030 som følge av budsjettavtalen på over 11 millioner tonn?

Statsråd Vidar Helgesen [10:47:29]: Det kan aldri være snakk om annet enn anslag når vi snakker om konsekvenser for utslipp av enkeltbudsjetter. Vi vet hvor vi må være i 2030, men det er ikke slik – og det bør ikke være

slik, og det kommer ikke til å være slik – at det betyr at vi matematisk skal dele der vi må være i 2030, på hvert år mellom her og 2030. Satsinger vi gjør i dag bl.a. på kollektivtransport, på klima- og miljøteknologi og på elbilpolitikk, vil gi betydelig større resultater fremover. Blant annet kan vi anta at med en fremskrivning bare av dagens unntak på elbilområdet vil en fjerdedel av det vi skal gjøre per 2030, være gjort. Men vi kommer ikke til å nøye oss med å gjøre det vi gjør i dag, vi kommer til å gjøre mer både på kollektiv og på elektrifisering av transportsektoren. Jeg er trygg på at vi i 2030 kommer til å være der vi skal, ikke minst fordi vi får årlige utslippsbudsjetter og et mye strengere klimaregime enn Norge har vært vant til.

Terje Aasland (A) [10:48:32]: Det burde bekymre statsråden at han ikke klarer å beregne konsekvensene av sitt eget statsbudsjett, og heller ikke konsekvensene av den budsjettavtalen som er inngått. Våre beregninger viser ut fra de tall som er gjort kjent gjennom Miljødirektoratet og andre, at budsjettavtalen innebærer kutt fram til 2030 på i overkant av 5 millioner tonn.

Så hevder representanten Tina Bru at dette er på over 11 millioner tonn. Vi har lagt fram en egen beregning over det vi ser ut fra vårt alternative statsbudsjett og de utslippsforpliktelsene vi vil ha fram mot 2030. Det er ganske vesentlig at en klarer å beregne konsekvensen av statsbudsjettene og de avtalene som inngås.

Jeg vil igjen spørre: Hvilke konsekvenser mener statsråden ligger til grunn for den budsjettavtalen som er inngått? Vil anslaget være nærmere 11 millioner tonn enn i overkant av 5 millioner tonn, eller hvordan anser klima- og miljøministeren at budsjettavtalen og grunnlaget for ...? (presidenten klubber)

Statsråd Vidar Helgesen [10:49:40]: Jeg er trygg på at vi skal nå 2030-målene, og at det vi gjør i år, er et viktig bidrag for å komme dit. Men det er ikke dette budsjettet alene som kommer til å gjøre det. Vi må gjøre det ved hvert eneste budsjett mellom nå og 2030.

Vi anslår at biodrivstoffopptappingen kan bety opp mot 1 millioner tonn reduksjoner i 2020. Det betyr enda mye mer i 2030. Vi anslår at elbilpolitikken isolert sett kan bety en kvart million tonn i 2020, men veldig mye mer i årene etter det. Når vi ser at vi overoppfyller de rød-grønnes jernbanesatsing med 5,2 mrd. kr, når vi ser på CO₂-fondet som skal etableres, når vi ser på stimuleringsordningene for varebil, slik at vi også får elektrifisering og hydrogenifisering i varebil- og tungtransporten, ja, så er jeg helt trygg på at vi kommer til å se betydelige resultater. Selv om vi år for år ikke kan se resultater av alt vi gjør, men av noe vi gjør, så vil mye av investeringene vi gjør i dag, gi store resultater i årene som kommer.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:50:57]: Som nevnt i statsrådens innlegg har vi sammen styrket statsrådets handlingsrom og mulighet til å gjøre en god jobb ganske betydelig.

Da er det fristende å spørre klima- og miljøministeren om han håpet på at Kristelig Folkeparti og Venstre skulle lykkes i forhandlingene for å forbedre både klimaprofilen og satsingen på klassisk naturvern sammenlignet med det som lå i regjeringens eget forslag.

Statsråd Vidar Helgesen [10:51:29]: Jeg sa i mitt innlegg at jeg er veldig tilfreds med det gode samarbeidet vi har med samarbeidspartiene. Det har vi fra en samarbeidsavtale som har vært veldig klar på at vi skal forsterke klimaforliket. Det er ikke uventet for oss fra år til annet at samarbeidspartiene ønsker mer av oss på klima- og miljøfeltet, og jeg går inn i de drøftelsene med et åpent sinn og er veldig tilfreds med resultatet.

Marit Arnstad (Sp) [10:52:09]: Jeg hadde egentlig tenkt å spørre statsråden om hvor raskt CO₂-fondet for næringstransport kunne komme i gang. Men ettersom statsråden slo seg så veldig på brystet når det gjaldt jernbanen og samferdsel, må jeg få lov til å følge det opp litt.

Noe av det viktigste en kan gjøre innenfor kollektivtransport, er å elektrifisere norsk jernbane. Det vil gi umiddelbare CO₂-kutt. Det ville ha kuttet omtrent like mye hvis en hadde elektrifisert Trønderbanen, som det samarbeidspartiene kom fram til i denne nye budsjettavtalen som de nå ble enige om.

Men så har i stedet regjeringen og samarbeidspartiene vedtatt et punkt om å utrede og utsette elektrifiseringen av Trønderbanen på en sann måte at du kanskje må vente i 20 år til for å få den gevinsten på klimagassreduksjon som det kunne innebåret. Da må jeg spørre statsråden: Synes han det er god klimapolitikk å utsette elektrifiseringen av jernbanen – og da særlig Trønderbanen – som det ble fremmet forslag om i finansdebatten?

Statsråd Vidar Helgesen [10:53:14]: Regjeringen og samarbeidspartiene har god grunn til å være tilfreds med den styrkingen av den grønne samferdselspolitikken, og ikke minst av jernbanepolitikken som vi har oppnådd. Vi har overoppfyllt planrammene for jernbane i første fireårsperiode i NTP med nær 5,2 mrd. kr.

Når det gjelder spørsmålet om elektrifisering, er det riktig at vi ønsker å utrede når det gjelder Trønderbanen. Jeg må overlate til min kollega i Samferdselsdepartementet å gå inn i detaljene rundt det. Men et av temaene som er viktig, er om det er elektrifisering eller andre metoder for å få ned utslippene, f.eks. hydrogen, som kan være det beste egnede. Hydrogenutviklingen har kommet noe kortere enn elektrifiseringen, men det er viktig at vi gjør investeringer i dag som vi ikke angreir på om noen få år.

Ola Elvestuen (V) [10:54:26]: Statsråden pekte på at dette er et godt budsjett for naturmangfold og det klassiske naturvernet, og det er jeg helt enig i. Særlig når det ikke blir kutt for Miljødirektoratet, og vi bygger på budsjettet for inneværende år, er dette bra for neste år. Dette gjør vi for å følge opp vedtakene vi gjorde i forbindelse med behandlingen av naturmangfoldmeldingen, men vi gjør det også for å følge opp de internasjonale forpliktelsene som vi har også på dette feltet.

Vi har nå en situasjon hvor rovviltneemndene går inn for en dramatisk nedskyting av en av våre mest truede arter, nemlig ulven. Det ligger en klagesak om dette hos statsråden. Disse vedtakene går langt utover det som i hvert fall Venstre vil mene vil være innenfor det som er forpliktelsene i Bern-konvensjonen. Da blir mitt spørsmål: Vil statsråden påse at det her ikke blir gjort vedtak som går utover de forpliktelsene som ligger i Bern-konvensjonen?

Statsråd Vidar Helgesen [10:55:31]: Det er riktig som representanten Elvestuen sier, at innsatsen for naturmangfold styrkes vesentlig i dette budsjettet, og at det er viktig for nasjonalt naturmangfold, men også for nasjonal klimainnsats, og det er viktig for å ivareta våre internasjonale forpliktelser. Én av de forpliktelsene er helt so-leklar etter Bern-konvensjonen, det er å ivareta en norsk ulvebestand. Det gjør vi, og det er et oppdrag vi tar alvorlig innenfor rammene av Stortingets vedtak, innenfor rammen av Bern-konvensjonen, som en internasjonal forpliktelse, og innenfor rammen av naturmangfoldloven.

Nå ligger klagesaken om fellingstillatelsene til behandling, og jeg kan derfor ikke gå inn i detaljer om det, men vi må gjøre en vurdering basert på Stortingets beslutning, basert på Bern-konvensjonen og basert på bestemmelsene og vilkårene i naturmangfoldloven.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:56:41]: Jeg regner med at Helgesen mener at Høyre-folk må tåle å måles på sine resultater, og da må jeg si, innledningsvis, at jeg er glad for at de nye nasjonale målene for luftkvalitet endelig kom på plass, to og et halvt år etter at anbefalingene kom fra fagetatene, og etter at de to ganger har blitt stemt ned av regjeringspartiene.

Men det til side: I dag er det varslet helseskadelig luft i Oslo. Regjeringen har i løpet av sin periode ikke noensinne foreslått økning av lokalutslippskomponenten i engangsavgiften. De er blitt tvunget til å innføre lavutslippssoner, og det arbeidet er trenert etter at regjeringen først sendte på høring et forslag der Bergen og Oslo ville vært ekskludert. De trenerte innføringen av miljødifferensiering av bompengene, slik at det nå er den fjerde vinteren som regjeringen sitter med makten, der man ennå ikke har fått nye tiltak.

Mener regjeringen at de har gjort det man kunne forvente av dem, for å sikre folk ren og trygg luft – altså ingenting?

Statsråd Vidar Helgesen [10:57:43]: Jeg har forståelse for representanten Eidsvoll Holmås' utålmodighet, han er til og med så utålmodig at han prøver å løpe forbi andre replikanter.

Vi har levert redskap og verktøy til kommunene som gjør at de kan sette i gang tiltak. Derfor er det nå kommunene som er de viktigste adressatene for spørsmålet som Eidsvoll Holmås stiller. Hvilke tiltak vil de nå iverksette der luftforurensingsverdiene er uakseptable?

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Anna Ljunggren (A) [10:58:41]: Da budsjettavtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti ble lagt fram, sa statsministeren at klimaforliket alltid har blitt sett på som et minimum. Ikke en eneste gang på fire år har regjeringen fremmet forslag om klimatil-tak som vekker klimabegeistring eller forsterker klimaforliket.

Bellona-sjef Frederic Hauge kalte budsjettet katastrofalt dårlig. Han sa:

«Vår jobb har gått fra å passe på næringslivet sammen med politikerne til å passe på politikerne sammen med næringslivet.»

Kåre Gunnar Fløystad, fagsjef i ZERO, sa:

«Budsjettforslaget inneholder få spor av det grønne skatteskiptet som skulle levere «betydelige reduksjoner i klimautslippene». Om dette er så langt regjeringen vil gå, må det anses som en avskjedssøknad.»

Jeg lurer på hvordan det føles for Venstre og Kristelig Folkeparti atter en gang å måtte kjempe for at klimatiltak gjennomføres av regjeringen.

Stortinget har vedtatt et ambisiøst mål for reduksjon i klimagassutslippene, men med et ambisiøst mål må det virkemidler på plass. Vårt viktigste virkemiddel i klimapolitikken er Enova. Derfor foreslår Arbeiderpartiet å øke bevilgningene til Enova, nettopp for å bygge infrastruktur for nullutslippskjøretøy i transportsektoren og satse på bi drivstoff, landstrøm og elektrifisering av fergetrafikken. Vi mener at vi må bruke penger på infrastruktur, for Stortinget har vedtatt et mål om at nybilsalget i 2025 kun skal være basert på nullutslippskjøretøy. Vi er helt åpne om at infrastrukturen må på plass hvis vi skal klare å nå det, og infrastrukturen må på plass i hele landet.

Apropos hele landet: Jeg blir litt forundret når representanten Korsberg viser til ledighetstall i Troms og ut fra det slår fast at Norge ikke står overfor så store utfordringer knyttet til arbeidsledighet. For dem som går ledig, er det en fattig trøst at sentrale politikere fra regjeringspartiene viser til at få har mistet jobben i Nord-Norge i denne regjeringsperioden – det er ikke så færlig, det er tross alt få ledige i Nord-Norge. Det blir litt sånn som Bjørnstjerne Bjørnson skrev i VG i 1889 om stortingsrepresentanten Andersen fra Toten:

«Skidt i Norge,» sa'n, «leve Toten!»

Fakta er at andelen som ikke er i arbeid i 2016, ligger an til å bli den høyeste på over 20 år. I løpet av Arbeiderpartiets tid i regjering ble det skapt 360 000 flere arbeidsplasser i Norge, to av tre i privat sektor. Under denne regjeringen er det så langt skapt 32 000 – 32 000 – flere arbeidsplasser, to av tre i offentlig sektor. Tallenes tale er klar: Krisepakken som representanten Korsberg skryter av, har ikke ført til færre ledige og flere arbeidsplasser.

Arbeiderpartiet har ved flere anledninger fremmet forslag for å dempe nedgangen i aktiviteten, spesielt på Sør- og Vestlandet, men disse har blitt stemt ned.

I høst har vi sett hvor vanskelig det har vært for Venstre og Kristelig Folkeparti å komme til enighet med Høyre og Fremskrittspartiet i klimapolitikken, til tross for at regjeringen nok en gang trekker kortet og bruker mer penger enn noen gang.

Arbeiderpartiets alternative budsjett gir større utslippsreduksjoner enn budsjettavtalen, både i 2017 og på lang sikt, men aller viktigst er det at våre forslag bringer oss langt tryggere fram til Paris-målene i 2030. For første gang legger vi fram et utslippsbudsjett. Vi peker ut sektorene der vi skal gjøre utslippskutt, vi peker ut tiltakene vi skal gjøre, og vi tallfester utslippskuttene. Så gjør vi budsjettprioriteringer som er i tråd med dette.

Denne høsten har vi sett at diskusjonen i større grad handler om utslippskutt og ikke om kroner og øre. For å nå Paris-målet må vi kutte utslippene med over 10 millioner tonn i sektorer utenfor kvotesystemet innen 2030. Jeg registrerer at vi ikke får statsråd Vidar Helgesen til å svare når det gjelder utslippskuttene i 2030, og jeg oppfordrer ham til å redegjøre for det når han skal ta ordet senere i debatten.

Per Rune Henriksen (A) [11:03:46]: Ettersom dette er det fjerde og siste budsjettet vi har til behandling fra denne regjeringen, kan det være på sin plass med noen oppsummerende bemerkninger i tillegg til å snakke om 2017-budsjettet.

Siden oljeprisen stupte sommeren 2014, har vi sett ekstreme forandringer i petroleumsindustrien. Aktiviteten har falt. 35 000–40 000 arbeidsplasser har forsvunnet. Offshorerederier og riggselskaper skjelver i sine sammenføyninger, og leverandørindustrien ellers sliter. I Stavanger Aftenblad kan vi lese at tre av fire rigger står uten kontrakt sommeren 2017. Mellom 10 000 og 11 000 jobber er borte som følge av mangel på oppdrag for disse riggene.

Det er ikke første gang vi har sett brått prisfall og derpåfølgende aktivitetstørke. De gangene Arbeiderpartiet har sittet ved makt i tilsvarende nedturer, har vi satt i verk motsykliske tiltak for å dempe skadevirkningene. Arbeiderpartiet har i denne perioden ved flere anledninger fremmet forslag om tiltak for å fremme aktivitet og for å styrke norsk leverandørindustri. Disse har blitt stemt ned. Dagens regjering har i det store latt oljeselskapene styre og dermed sette premissene for utviklingen av industrien. Jeg vil minne om at norsk petroleumspolitikken siden starten har hatt som målsetting å skape arbeid og verdier i hele industrien og i hele landet. Inntektene fra salg av olje og beskatning av oljeproduksjon er bare en del av målsettingen. Arbeidsplassene og verdiskapingen i leverandørindustrien må også veie tungt i de veivalgene vi som politikere gjør i petroleumspolitikken.

Kanskje har vi nådd bunnen nå. Markedet er i ferd med å balanseres. Prisene stiger. IEA slutter seg nå til dem som peker på behovet for store investeringer i ny produksjonskapasitet som kan kompensere for fall i produksjon fra dagens felt. Vi må nå spørre oss om vi er rustet til å håndtere en slik oppgang i aktiviteten uten at gevinstene fra effektiviseringsarbeidet går tapt. Har vi kapasitet til å ta igjen vedlikeholdsetterslep, plugging av brønner og dekommisjonering samtidig som vi får en økning i leteaktivitet og feltutbygging? Eller får vi en ny kostnadsgalopp?

I Arbeiderpartiet frykter vi at vi er i ferd med å miste kapasitet og kompetanse, og foreslår derfor at det utarbeides en handlingsplan for å sikre at vedlikehold utføres, og for at vi drar nytte av ledig riggkapasitet til plugging av brønner.

Det er bred enighet i Stortinget om betydningen CO₂-håndtering har for at vi skal klare å nå de globale klimamålene. Norge og norske aktører ligger langt fremme på dette feltet.

Mulighetsstudien som ble lagt fram i sommer, viser at det er tre gode kandidater for fullskala CO₂-håndtering i Norge: Norcem i Brevik, Yaras ammoniakfabrikk på Herøya og gjenvinningsanlegget på Klemetsrud i Oslo. Disse tre er forskjellige prosjekter, men alle har potensial som gode demonstrasjonsprosjekter innen sine bransjer. Arbeiderpartiet mener derfor at vi skal ta høyde for å realisere alle tre prosjektene. Vi mener det vil gi stordriftsfordeler, og det vil gi komplementær forståelse for CCS. Det haster med å få utviklet og ikke minst realisert CCS. Vi viser derfor til Stortingets anmodningsvedtak fra mai hvor regjeringen bes sikre realisering av minst ett CCS-anlegg innen 2020.

Vi deler regjeringens bekymring for prosesser som kan lede til at kostnader kommer ut av kontroll, men viser til at

det er forskjell på hvor langt de forskjellige prosjektene har kommet. Det gir også forskjell på det enkelte prosjekts risiko.

I tillegg til karbonfangstprosjektene må det jobbes med transport og lagring. Vi mener at norsk sokkel har muligheter for utvikling av et europeisk sentrallager for CO₂. Et slikt prosjekt vil både kunne skape arbeidsplasser og gi inntekter i lang tid framover. Arbeiderpartiet stiller altså med større ambisjoner enn regjeringen og dens støttepartier. Vi ønsker forsering av ett fangstprosjekt. Vi ønsker realisering av alle tre, og vi mener det må legges arbeid i en transport- og lagringsløsning for å kunne ta imot fanget CO₂. Vi har derfor i vårt alternative statsbudsjett lagt inn en økning på 150 mill. kr på kap. 1840 CO₂-håndtering.

Statsråd Tord Lien [11:08:11]: Det er vel ikke helt unaturlig når vi i dag diskuterer statsbudsjettet innenfor rammen som energi- og miljøkomiteen har ansvaret for, at vi først og fremst diskuterer hva vi skal bruke pengene på. Jeg har allikevel lyst til å bruke noen sekunder i mitt innlegg til å minne oss om hvor pengene vi i dag diskuterer hvordan vi skal fordele, kommer fra.

Produksjonen av olje og gass er Norges suverent største og viktigste næring, både for sysselsetting og, ikke minst, for inntekter til staten. Petroleumsnæringen står for rundt en fjerdedel av den samlede verdiskapingen i Norge, og potensialet for å fortsette å høste verdier og inntekter til staten og skape tusenvis av arbeidsplasser er fortsatt stort. Vi har langt mer enn halvparten av gassen igjen og noe mindre enn halvparten av oljen igjen. Næringen har alltid vært, er og vil nok også i framtiden komme til å forbli en syklisk næring. Derfor er stabilitet og forutsigbare rammer fra statens side av stor betydning hvis vi også i framtiden skal hente ut verdier fra denne næringen.

Jeg er glad for å kunne si at vi i løpet av bare denne høsten har mottatt fem planer for utbygging og drift av nye oljefelt og ikke minst gassfelt på norsk sokkel, og at det ser veldig lovende ut for at vi også neste år kommer til å få besluttet store og viktige prosjekter på norsk sokkel. Tilgang til nytt areal er helt grunnleggende nødvendig for at industrien skal fortsette å skape hundretusenvis av arbeidsplasser. Regjeringen leverer også innenfor det området, som vi lovte både i valgkampen for regjeringspartiene i 2013 og i Sundvolden-erklæringen.

Det er ingen tvil om at de grepene som nå gjøres i næringen, er viktige for å skape verdier også i framtiden. Samtidig mener jeg at representanten Per Rune Henriksen har et poeng når han sier at det er viktig både at industrien tar vare på kompetanse og kapasitet, og at regjeringen legger til rette for at det blir slik, sammen med stortingsflertallet. Den styrkingen som regjeringen har gjort både innenfor kunnskapsfeltet og innenfor Olje- og energidepartementets ansvarsområde innenfor teknologiutvikling, forskning og demonstrasjon av ny teknologi, bidrar til at denne kapasiteten og kompetansen kan opprettholdes.

Men det er ingen tvil om at skal vi redusere klimagassutslippene, må et kraftsystem som allerede i dag brukes til langt flere formål enn man bruker kraftsystemet til i de aller, aller fleste andre land i verden, benyttes bedre og mer – til nye formål, f.eks. innenfor transportområdet. Derfor er jeg glad for å kunne si at ikke bare bygges det ut mer ny fornybar energi enn en har gjort de siste 25 årene – det bygges faktisk ut dobbelt så mye ny fornybar energi i Nor-

ge som gjennomsnittet de siste 25 årene. I dag er det under utbygging i Norge mellom 7 og 8 TWh ny fornybar energi som et resultat av vedtak gjort i denne sal av stortingsflertallet. Det er jeg glad for. Samtidig må vi også ruste opp kraftnettet vårt for å muliggjøre denne overgangen, og det kommer i tiårene som ligger foran oss, til å bli investert mellom 100 mrd. kr og 150 mrd. kr for nettopp å muliggjøre å ta i bruk ny fornybar energi til flere formål, ikke minst i transportsektoren i framtiden.

Jeg er glad for at stortingsflertallet i dag kommer til å vedta at man styrker det viktige arbeidet Enova gjør sammen med norsk industri og norsk næringsliv med 390 mill. kr. Det kommer på toppen av at vi har styrket Enovas arbeid i alle budsjettene vi har vedtatt sammen så langt.

Så vil jeg helt kort bare nevne karbonfangst og -lagring. Karbonfangst og -lagring er helt grunnleggende nødvendig om vi skal lykkes med våre klimamål globalt uten at kostnadene blir høyere enn høyst nødvendig. Jeg er veldig glad for den brede støtten i Stortinget til det arbeidet regjeringen gjør innenfor det området.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Rune Henriksen (A) [11:13:30]: Arbeiderpartiets hovedkritikk av regjeringens petroleumpolitikk går på det som ikke har blitt gjort. Regjeringen har ikke satt spor etter seg i utviklingen av norsk oljeindustri i disse årene. Det er summen av oljeselskaperens disposisjoner som har bestemt utviklingen. Men så er det et felt hvor regjeringen faktisk suverent bestemmer, uavhengig av markedet etter min mening. Jeg viser til regjeringsplattformen, hvor det sies at regjeringen vil

«legge til rette for økt mangfold og konkurranse på sokkelen ved tildeling av nye konsesjoner og operatørskap».

Men det vi ser på de TFO-tildelingene som har vært, er at antall selskaper går ned fra 48 i 2013 til 36 i 2015. Tiltalsene som er blitt gitt til Statoil, økte fra 10 av 65 til 24 av 56 i 2015, og operatørskapene som Statoil har fått, har økt fra 7 i 2013 til 13 i 2015. Hva har statsråden gjort for å nå målet om større mangfold og mer konkurranse på sokkelen?

Statsråd Tord Lien [11:14:36]: Den historiebaken som representanten Henriksen legger på bordet, kjenner jeg meg faktisk ikke igjen i. Oljeindustrien på norsk sokkel, og ikke minst globalt, står i en veldig krevende situasjon. Mange land rundt oss har måttet avlyse fullstendig tildeling av nye areal, ikke minst der man produserer og tildeler areal offshore, som vi gjør i Norge. Jeg er glad for at da vi med bred støtte i Stortinget bl.a. fra Arbeiderpartiet tildelte arealene i 23. runde, var det fortsatt med betydelig interesse fra oljeselskaper nasjonalt. Det må bety at norsk sokkel fortsatt oppfattes som attraktiv av et mangfold av selskaper. Og tar jeg ikke mye feil, ble Statoil tildelt ca. 40 pst. av operatørskapene i 23. runde, altså langt mindre enn andelen operatørskap de har på norsk sokkel i dag.

Per Rune Henriksen (A) [11:15:42]: Men det viser at vi fortsatt får en konsentrasjon, og vi får færre selskaper på norsk sokkel, en situasjon som burde bekymre oss alle.

For å ta en annen av regjeringspartienes fanesaker i forrige periode, hvor det handlet om Petoro: Da var kravet at man skal – og det står også i regjeringsplattformen – «styrke Petoro ved finansiering direkte over kontantstrømmen fra SDØE». I 2014-budsjettet bevilget vi 351,5 mill. kr til Petoro. I 2017-budsjettet, som vi behandler nå, skal det bevilges 352,3 mill. kr, altså en økning på 800 000 kr. Mener statsråden at man har lykket i å styrke Petoro, og har regjeringspartiene nå gitt opp drømmen om å finansiere Petoro over SDØEs kontantstrøm?

Statsråd Tord Lien [11:16:36]: La meg først snakke litt mer om det vi var innom i stad. Jeg er helt enig med representanten Henriksen i at mangfold på norsk sokkel er kjempeviktig. Det har betydd utrolig mye verdiskaping på norsk sokkel. Derfor er jeg glad for det som nå skjer, hvor vi ser mellomstore norske og europeiske selskaper bygge seg opp på norsk sokkel. Vi har fått Aker BP i havn i løpet av i år, Lundin er i sterk vekst på norsk sokkel, og begge vil bidra til økt mangfold på norsk sokkel. Det er bra.

Når det gjelder Petoro, er de også en viktig aktør for det arbeidet som skjer på norsk sokkel. De følger opp forvaltningen av våre felles verdier. Som representanten Henriksen selv peker på, er Petoro styrket, men når det gjelder vurderingen av finansiering av Petoro over kontantstrømmen, har ikke regjeringen konkludert med at det er fornøftig.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:17:52]: Da regjeringa la fram budsjettet, var tilskuddet til utjevning av overføringstariiffer radert helt ut. Heldigvis fikk vi på plass igjen 10 mill. kr til dette i budsjettavtalen. Dette er god distriktpolitikk. Hvorfor er statsråden så opptatt av å fjerne denne ordningen? Og et annet spørsmål: Er det kun for å presse mindre kraftselskaper til å slå seg sammen?

Statsråd Tord Lien [11:18:22]: Representanten er godt kjent med min holdning til ordningen, og jeg lever veldig greit med at den ordningen ble forhandlet inn igjen i årets budsjettforlik. Det betyr at i størrelsesorden ca. tre selskaper kommer til å få støtte til å redusere tariffen også neste år. Et av de selskapene er allerede vedtatt fusjonert, nettopp fordi det gir langt større effekt på nettleia lokalt. Det er Rødøy-Lurøy Kraftverk, som kommer til å få en langt større reduksjon i nettleia på grunn av at de nå kommer til å bli fusjonert inn i et annet selskap enn de kommer til å få basert på budsjettforliket. Jeg mener at representanten har et veldig godt poeng når hun peker på, som hun vet at jeg også er enig i, at en fusjon gir langt større effekt og langt mer effektiv drift enn nettutjevningssordningen gir.

Marit Arnstad (Sp) [11:19:39]: Statsråden har pekt på at inntektene i olje- og energisektoren er viktige, og det er helt riktig. I energisektoren er også fordelingen av inntektene viktig.

I dette budsjettforslaget har en sett at regjeringen først foreslo å øke grunnrenteskatten på en slik måte at en øker beskatningen av kraftselskapene. I den andre enden velger en også å organisere ting på en slik måte at kraftinntektene til en rekke kraftkommuner kommer til å bli redusert fordi kapitaliseringsrenta ikke er økt i tråd med markedsrenta.

I budsjettavtalen er det et kryptisk punkt om at en skal vurdere kapitaliseringsrenta på nytt, og da er mitt spørsmål: Kommer en til å gjøre det før nyttår, eller kommer en til å vente til neste år? Med andre ord: Må kraftkommunene belage seg på å tape 400 mill. kr fra 1. januar, eller kan de forvente at statsråden og regjeringen handler før jul?

Statsråd Tord Lien [11:20:42]: Nå mener jeg at representanten Arnstad blander sammen flere forhold.

Hovedårsaken til at eiendomsskatten – inntektene til kommunene – går ned, er at en har erstattet rekordåret 2010 i beregningen av eiendomsskatt med bunnåret 2015. Dermed falt beregningen av eiendomsskatten betydelig.

Så er det slik at også grunnrenten er skjerpet. Det er et resultat av et forlik – et bredt forlik her i Stortinget – i forbindelse med skattereformen, hvor Stortinget slo klart fast at grunnrenten i kontantstrømmen til staten skulle opprettholdes. Det fikk konsekvenser for kraftnæringen. Det får konsekvenser for oljenæringen. Uansett er dette forholdsvis langt utenfor Olje- og energidepartementets og olje- og energiministerens ansvarsområde.

Marit Arnstad (Sp) [11:21:46]: Det berører jo kraftsektoren ganske sterkt. Jeg må få lov til å si det. Statsråden er, selv om han i forrige replikk snakket om sine egne personlige synspunkter, en del av regjeringen.

Hvis det er slik at kapitaliseringsrenta ikke har noen betydning – hvorfor er den nevnt i budsjettavtalen? Hvorfor er det et eget punkt i budsjettavtalen om kapitaliseringsrenta for kraftkommunene hvis det bare er snakk om en naturlig markedssvingning? Hvorfor har han da sagt at han skal vurdere det? For en kunne jo her også tenkt seg et mer forutsigbart beregningssystem.

Men mitt spørsmål gjenstår jo: Må kraftkommunene belage seg på at de de facto taper 400 mill. kr fra 1. januar, eller vil det skje noe vedrørende det punktet som budsjettavtalen inneholder, før jul?

Statsråd Tord Lien [11:22:30]: Regjeringen har lagt fram et budsjett, og i det budsjettet var det ikke nettutjevningstilskudd i det hele tatt. Det står jeg fullt og helt bak, samtidig som jeg mener at det som er tatt inn i budsjettforliket, er til å leve med. Da håper jeg vi har oppklart dette med min personlige mening. Jeg står selvfølgelig bak det regjeringen legger fram.

Det er selvfølgelig riktig som representanten Arnstad peker på, at grunnrenteskatten og skatteberegningen for både kommunene og staten berører virksomhetene som jeg har ansvar for innenfor mitt departement. Like fullt er det slik at det er finansministeren som har ansvaret for denne typen spørsmål, og jeg kan selvfølgelig ikke garantere for noe som helst på vegne av finansministeren.

Ola Elvestuen (V) [11:23:32]: Et av de viktige vedtakene etter budsjettforliket er et verbalvedtak der Stortinget ber regjeringen i perspektivmeldingen drøfte hvilke konsekvenser et nytt globalt klimamål om å begrense den globale oppvarmingen – her står det til maksimalt 1,5 grader, det riktige er vel langt under 2 grader og ned mot 1,5 grader – kan ha for innretningen av norsk petroleumspolitikken.

Det er nå viktig å se petroleumspolitikken i lys av Parisavtalen og de endringene som må komme de neste 20–30–

40 årene for at målene skal nås. Da blir mitt spørsmål: Er statsråden enig i at det nå er viktig at vi tar denne drøftingen, og at risikobildet når Paris-avtalen skal gjennomføres, vil endre seg, og at det er viktig at risikoen forbundet med investeringene som gjøres, ikke ligger på fellesskapet, men at dette i større grad er selskapenes beslutning?

Statsråd Tord Lien [11:24:38]: Representanten Elvestuen og jeg er i hvert fall helt enige om at skal vi lykkes med å nå klimamålsettingene, må vi raskt redusere utslippene av klimagasser fra produksjon og bruk av fossile energikilder.

Det betyr at vi raskt må få ned produksjonen og bruken av kull dramatisk. Det betyr at skal verden lykkes med dette, kommer det også til å påvirke etterspørselen etter olje negativt, noe som på sikt kanskje også kommer til å påvirke lønnsomheten i produksjonen på norsk sokkel – samtidig som de aller fleste framskrivingene tyder på at etterspørselen etter gass, som er det vi har mest igjen av på norsk sokkel, kommer til å øke i et forholdsvis langt perspektiv, nettopp for å fase ut kull raskest mulig.

Svaret på spørsmålet er at jo, selvfølgelig vil global energi- og klimapolitikk påvirke lønnsomhetsvurderingene. Men jeg er glad for at det er selskapene som har hovedansvaret for å gjøre den typen vurderinger på norsk sokkel.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Åsmund Aukrust (A) [11:26:04]: Stortinget behandler denne høsten siste miljøbudsjett i denne perioden. Dette er dommen over hva Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen har fått til i sin tid i regjering. Hva gjelder klimaet og miljøet, er dette pinlig lesning. Vi har en regjering som på fire år knapt kan vise til et eneste nytt initiativ innenfor klima- og miljøpolitikken. Alt som har skjedd, alt de har å vise til, er enten seire Venstre og Kristelig Folkeparti har fått, eller at regjeringen er blitt overkjørt av en samlet opposisjon. Også i år var det helslakt fra en samlet miljøbevegelse. Nina Jensen i WWF sa det som det er: Miljøbudsjettet var en avskjedssøknad fra Erna Solberg. Videre sa hun: Er vi opptatt av å få til et grønt skifte, er det åpenbart noen andre som må sitte i regjering i tiden framover.

Det er nå ca. ett år siden Vidar Helgesen ble klima- og miljøminister. Hans første store utspill var da han over førstesiden av Aftenposten sa han ikke visste om utslippene kom til å gå ned med ham som statsråd. Det skulle vise seg å stemme godt, for utslippene har ikke gått ned, de har gått opp. Men da gjør klimaministeren rett og slett ikke jobben sin. De uttalelsene fra ministeren er oppskriften på at man ikke skal nå Paris-avtalen. For Paris-avtalen handler nettopp om at hvert land skal gå hjem og gjøre sin del av jobben. Da må man kunne forvente utslippskutt i løpet av fire år. Det er vel sånn at Vidar Helgesen har fått erfare det samme som da statsministeren beskrev Tine Sundtofts arbeidshverdag: Det er tøft å stå opp for klimaet i en regjering hvor noen ikke er så opptatt av det. Og man skal ikke ha mye fantasi for å skjønne hvem det var statsministeren henviste til, det var finansminister Siv Jensen. Vi har en klimapolitikk som gjennom snart fire år har tapt for Siv Jensen og Fremskrittspartiet.

All ære til Venstre og Kristelig Folkeparti, som kjempet for klimaet i forhandlingene. De har fått til flere forbedringer. Men det behøver ikke å være på denne måten, for det

er i denne sal flertall for en langt bedre klimapolitikk enn den vi faktisk fører, som kutter utslippene mer enn det vi vedtar denne høsten. Jeg mener Kristelig Folkeparti og Venstre i dag hadde fått mer gjennomslag for Arbeiderpartiets budsjett, og det er før man hadde startet å forhandle. Et hovedproblem er at vi rett og slett heller ikke vet hva budsjettforliket innebærer av utslippskutt. Vi hører deres talpersoner her i salen si én ting, men statsråden klarer ikke å si noe mer enn at han håper og tror at det vil føre til betydelige resultater i 2030. Det holder rett og slett ikke. Vi må kunne forvente at klimaministeren er tydeligere på hva disse vedtakene vi gjør, faktisk vil innebære.

Også for norsk natur har det vært tapte år. I forbindelse med meldingene som Stortinget har behandlet dette året, om friluftsliv og naturmangfold, har Stortinget gjort en rekke vedtak. Disse er det vanskelig å finne spor av i statsbudsjettet. Arbeiderpartiet foreslår i budsjettet en satsing på friluftsliv, fordi friluftsliv gir gode naturopplevelser, og lærer man seg å like naturen, har man fått en gave for livet og kanskje det aller viktigste tiltaket for folkehelsen. Vi foreslår et stort løft for norsk natur, for tap av biologisk mangfold er i tillegg til klimautfordringen det andre virkelig store miljøproblemet. Arter dør ut i et urovekkende tempo. Under denne regjeringen har det vært stillstand i arbeidet med å prioritere nye arter under naturmangfoldloven. Kun 13 nye arter er tatt inn. Fortsetter vi i dette tempoet, mener organisasjonen Sabima at det vil ta 200 år før vi sikrer de om lag 400 artene fagmyndighetene anbefaler.

Det er mange grunner til at landet trenger et nytt flertall, og en av de viktigste er definitivt klima- og miljøpolitikken. Det har i denne fireårsperioden vært et ytterpunkt i miljøpolitikken som har fått bestemme tempoet. Det har gitt oss fire tapte år. Vi trenger et flertall som tar nye initiativ for å kutte CO₂-utslippene så det virkelig monner. Vi trenger et flertall som sikrer alle innbyggerne frisk og ren luft. Vi trenger et flertall som tar vare på norsk natur og sikrer gode forhold for friluftslivet. Derfor kommer valget neste år også til å være et skjebnevalg om vi skal nå våre internasjonale klimaforpliktelser og ta store steg mot framtidens lavutslippsamfunn.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Odd Omland (A) [11:30:53]: Fra forskerhold er det i flere år påpekt at de distrikter som må avstå sine naturressurser, er blant de viktigste medspillerne i overgangen til fornybarsamfunnet. Våre forfedre i dette hus så betydningen av denne samfunnskontrakten mellom by og land allerede i vannkraftens barndom. Vannkraften ligger i distriktene. Dette har vært en viktig forutsetning for at Norge i dag er en av verdens fremste fornybarsasjoner. Verts kommuner til vannkraften har gjennomgående stilt seg positive til utbygging, mye takket være at deler av verdiskapingen er beholdt der verdiene er skapt. Forutsigbare kraftinntekter har vært avgjørende for velstandsutviklingen i store deler av Distrikts-Norge.

Regjeringen har etter min mening med sin håndtering av eiendomsskattetaksten for kraftverk i høst brutt denne samfunnskontrakten. Til tross for at et nesten enstemmig storting med samarbeidspartiene i spissen har anmodet finansministeren om å vurdere kapitaliseringsrenten for kraftverk, svarer hun i brev av 13. desember til underteg-

nede at en slik vurdering ikke vil bli foretatt denne høstsesjonen, noe som representanten Arnstad også var inne på i et spørsmål i replikkordskiftet, og som statsråden ikke kunne svare på. Men nå er svaret klart. Konsekvensen er at nesten 200 kommuner i 2017 vil tape om lag 400 mill. kr i eiendomsskatt på grunn av uriktig beregning av markedsverdien.

Når finansministeren svarer at tida nå er for knapp til å foreta vurdering før årsskiftet, minnes jeg uttrykket «å rette baker for smed». Faktum er at det er innbyggerne i de nesten 200 berørte kommunene som vil lide for at finansministeren ikke har gjort jobben som Stortinget i 2013 påla regjeringen – å vurdere kapitaliseringsrenta i forbindelse med det årlige budsjettframlegget. Jobben skulle altså ha vært gjort før den 6. oktober i høst. Det kan ikke betegnes som annet enn et selvsjudd å skylde på at det nå er for sent å foreta den vurderingen. Jeg vil oppfordre de partiene som står bak anmodningsvedtaket til finansministeren, om å forfølge saken. Siste ord bør ikke være sagt i denne saken fra denne talerstol.

Dette er ikke et innlegg i finansdebatten, men et innlegg i energi- og miljødebatten. Mange kommuner har allerede svart at når staten med et par måneders varsel inndrar 400 mill. kr av kommunenes eiendomsskatteinntekter, fratas kommunene et viktig incentiv for å gi sin tilslutning til nye naturinngrep som videre vannkraftutbygging krever av dem. Finansministeren driver kommunene fra å være medspillere til å bli motspillere i fornybarsatsingen. Jeg vil så sterkt jeg kan, oppfordre partiene bak anmodningsvedtaket til å øve det nødvendige påtrykk. Det er ikke mangel på tid, men mangel på politisk vilje.

Ingjerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Torhild Aarbergsbotten (H) [11:34:15]: I går var jeg på åpningen av Norges første fornybarinkubator Watts Up, som TrønderEnergi og NTNU Accel står bak. Her skal gründere samles og klekke ut nye og innovative løsninger som skal gi oss flere arbeidsplasser og lønnsomme bedrifter. Watts up er et godt eksempel på hvordan vi ønsker det grønne skiftet i praksis: nye ideer og løsninger som bidrar til å redusere klimagassutslipp, og som samtidig gir oss flere, trygge arbeidsplasser.

Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti står samlet bak en historisk satsing på forskning og utvikling som vil legge grunnlaget for omstillingen som er nødvendig for å nå de ambisiøse målene som ligger i Parisavtalen. Med vel 2,5 mrd. kr til Enova, nesten 1 mrd. kr til Forskningsrådet, rundt 500 mill. kr til Miljøteknologiordningen i Innovasjon Norge, rundt 200 mill. kr til CO₂-prosjekt og en liten halvmilliard til Gassnova. Her er det satsing på grunnforskning og for å avhjelpe risiko i markedet for å få kommersialisert ny teknologi.

Uten disse virkemidlene hadde ikke biogassanlegget på Skogn kunnet avduke grunnsteinen for 14 dager siden. Fabrikken vil produsere flytende biogass fra råstoff fra oppdrettsnæringen og skogsindustrien til drivstoff til busser og båter. Avfall som i utgangspunktet er et problem, blir brukt for å redusere utslipp fra transportsektoren samtidig som det skapes nye og trygge arbeidsplasser. Slike kinderegg ønsker vi oss flere av.

For de fire borgerlige partiene er Enova et av de viktigste verktøyene for å redusere klimagassutslipp og realisere

lavutslippssamfunnet. En av suksessfaktorene til Enova er at de har stor faglig frihet til å utvikle virkemidler og tildele støtte til enkeltprosjekt. Enova skal bidra til å drive fram markedsløsninger som kan bli varige. For å sikre Enova forutsigbarhet i nivået på overføringer og for ikke å være avhengig av rentenivået stiller vi oss bak regjeringens forslag om at overføringene fra Energifondet erstattes med en ordinær utgiftsbevilgning.

Ja, det haster med å få redusert klimagassutslippene – også her i landet, og også i 2017. Vi må ikke tape av syne at det aller viktigste er å få til en langsiktig omlegging til lavutslippssamfunnet. Skal vi lykkes med den omstillingen, må alle spille på samme lag. Det må lønne seg for næringslivet, og folket må oppleve at hverdagen blir enklere og bedre. Et godt eksempel er de som har kjøpt elbil. De vil ikke gå tilbake til en fossilt drevet bil – ikke bare på grunn av de økonomiske fordelene, men fordi de opplever elbil som bedre å bruke.

Årets budsjettforhandlinger viser at vi ikke tar lett på tiltakene for å redusere klimagassutslippene. Derfor er jeg utrolig glad for at de borgerlige partiene står samlet om et offensivt og framtidsrettet budsjett som vil bidra til flere jobber i hele landet, bedre velferd og betydelige utslippskutt.

Odd Henriksen (H) [11:37:32]: Jeg trodde vi skulle ha en debatt om vårt budsjett, men jeg ser at vi har fått en dreining også inn mot finans. Og vi kan ikke la det være usagt dette med grunnrenteskatt og kapitaliseringsrente.

Når det gjelder grunnrenteskatten, er det faktisk ikke denne regjeringen som har vedtatt den – det er gjort gjennom et bredt skatteforlik på Stortinget. Man ønsket å senke selskapsskatten og kompensere ved å øke grunnrenteskatten. Det har selvfølgelig regjeringen fulgt opp, det skulle bare mangle.

Så til kapitaliseringsrenten. Det som gjør at verdien på disse kraftselskapene går ned, er – helt naturlig – at kraftprisene har stupt. Vi har innført grønne sertifikater. Vi har en overproduksjon av fornybar kraft i dette landet, noe vi alle sammen er glad for. Det som da skjer, er at verdien på kraftselskapene går ned, for mye av den verdien de sitter på, er jo knyttet opp mot den prisen som de får for sin kraft. Det er helt naturlig det som da skjer, at verdien på selskapene går ned. Og så vil det selvfølgelig virke inn når man skal beregne eiendomsskatt. Dette burde selvfølgelig de som sitter i kommunene, ha regnet ut, gitt at man har et godt regime og har ganske gode systemer for hvordan dette vil fungere.

Så er det et lite paradoks at mange av de kommunene som nå kommer og ber om at man skal øke kapitaliseringsrenten, så man ikke skal på en måte øke verdien av selskapene, også er eiere av kraftselskap. Når vi vet at fornybarbransjen sliter litt med sine konkurransevilkår, er kanskje ikke det lureste man da gjør, å øke skatter og avgifter for de samme selskapene i samme åndedrag. Jeg er ikke så sikker på at det nødvendigvis gir det beste incitamentet for at de skal foreta de investeringene som de er nødt til å gjøre med det grønne skiftet, som de også skal delta i.

Skatteregimet knyttet til fornybarnæringen har ligget fast. Kapitaliseringsrenten har også ligget fast og ikke vært justert, og rentenivået har på mange måter vært rimelig stabilt over mange år. Det som er den store forskjellen, er at verdien på kraften har gått ned og følgelig også verdien

på selskapene. Det er den direkte årsaken til at også verdien på eiendomsskatten for kommunene går ned. Så kan man diskutere om det er bra eller dårlig, men det er som en naturlig konsekvens av det regimet vi har. Så er spørsmålet om man bare ensidig skal øke kapitaliseringsrenten og på en måte øke verdien på selskapene, slik at disse kraftselskaperenes konkurranseevne og øvrige rammevilkår blir dårligere. Vi tror ikke det er fornuftig. Det kan selvfølgelig være fornuftig å se på skatt og skattesystemet rundt fornybar energi, og det er jeg sikker på at vi skal få anledning til å gjøre i årene som kommer.

Eirik Milde (H) [11:40:37]: Debatten i dag har i stor grad dreid seg om klima og CO₂-utslipp. Det er viktig for hele verden, og det er også viktig for Norge. Budsjettavtalen mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre svarer godt på våre felles utfordringer på dette området. Denne regjeringen fører en offensiv klimapolitikk og løfter ambisjonene sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre i større grad enn i noen annen stortingsperiode. Men det er lett å glemme andre viktige deler av et budsjett når overskrifter skal skrives. Jeg vil derfor ta opp noe av det positive som ligger i både det opprinnelige budsjettforslaget fra regjeringen og avtalen innenfor det klassiske naturvernet. Skogene våre inneholder et omfattende biologisk mangfold, og regjeringen foreslo å videreføre den store satsingen på skogvern med 392 mill. kr. Dette er ytterligere økt med 50 mill. kr i budsjettavtalen. Her kan også smettes inn den økte klima- og skogsatsingen til hele 2,8 mrd. kr i 2017, noe som ble tilført enda mer i avtalen.

Regjeringen styrker forskningen på marine økosystemer med 10 mill. kr, herunder 600 000 kr til et prosjekt om kysttorsk i Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker. Som en flittig bruker av Oslofjorden vet jeg at den forsvunne torsken bekymrer mange, og budsjettavtalen legger opp til enda mer kunnskapsinnhenting. Hav er et av seks prioriterte satsingsområder i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning under denne regjeringen. Videre ble forvaltningen av villaksstammen styrket med 25 mill. kr, og nå er 11,5 mill. kr lagt til for å få bedre kontroll med lakselusproblemene, sammen med enda 60 mill. kr til kalking, villaks og vanddirektiv.

Regjeringen la tidligere i år fram en naturmangfoldmelding og en friluftsmelding. Mange av tiltakene var det bred enighet om, og dette blir fulgt opp både av regjeringen og i den avtalen som foreligger mellom de fire partiene. Av alle foreslåtte poster vil jeg trekke fram tiltak i sikrede friluftsområder med 20 mill. kr som svært positivt og – den kanskje aller viktigste styrkingen – ytterligere 35 mill. kr til økologisk grunnkart. Oppdatert kunnskap om naturmangfoldet er både kostnads- og tidsbesparende når ulike planer skal behandles i kommuner og i departement.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:43:32]: Aller først har jeg lyst til å kommentere innlegget til Per Rune Henriksen. Personlig ønsker han større aktivitet innenfor olje- og gassutviklingen, men det ser ut til at flertallet i Arbeiderpartiet er imot en slik utvikling, ikke minst i nord. Dette er det motsatte av hva Fremskrittspartiet ønsker. Vi ønsker å skape aktivitet og arbeidsplasser i Norge. Norge som nasjon kan ikke basere seg på SV- og MDG-politikk. Men nå ser vi at Arbeiderpartiet kanskje er i ferd med å

innføre den samme politikken som SV og MDG har, og det er et tankekors.

Miljø- og klimautfordringen er global og krever både nasjonale og internasjonale løsninger. God klima- og miljøpolitikk innebærer at alle sektorer og aktører i samfunnet bidrar til å redusere utslipp og lokal miljøforurensing. Regjeringen vil derfor styrke overføringen til Energifondet i 2017, noe som igjen vil styrke Enova. Etter budsjettenigheten med Venstre og Kristelig Folkeparti øker Enovas transportsatsinger med ytterligere 300 mill. kr. Mye av løsningen på våre utfordringer ligger i teknologiutvikling og i å erstatte fossil energi med fornybar energi, ikke minst innen transport. Et godt budsjett har blitt enda bedre med budsjettenigheten med Venstre og Kristelig Folkeparti.

Noen ting ligger vårt hjerte nærmere enn andre. Jeg er personlig utrolig glad for at vi fikk på plass midler for å bygge nye laksetrappene i Vefsna, det setter jeg stor pris på. Det er også svært viktig at tiltak mot marin forsøpling er styrket og at Skjærgårdstjenesten er prioritert.

Komiteen har i løpet av året behandlet både Meld. St. 14 for 2015–2016 om naturmangfold og Meld. St. 18 for 2015–2016 om friluftsliv. Friluftsliv gir økt trivsel, bedre folkehelse og øker forståelsen og interessen for å ta vare på norsk natur og det biologiske mangfoldet. Regjeringen la fram en rekke tiltak for å motivere og rekruttere flere til å delta i friluftslivet og til å ivareta arealer for friluftsliv, noe som et bredt flertall på Stortinget sluttet seg til. Det ble også inngått et bredt ulveforlik, hvor grensene for ulvesonen ble noe redusert, og forvaltningen – både i og utenfor sonen og for grenserevidene – ble overført til de regionale rovviltmyndene.

Helt til slutt vil jeg takke Venstre og Kristelig Folkeparti for godt samarbeid, jeg vil takke komiteen, og vi får håpe at julefreden nå snart senker seg over Stortinget.

Rasmus Hansson (MDG) [11:46:59]: Når FNs klimapanel og utallige fagmiljøer påpeker at store, kjente reserver av kull, olje og gass må bli liggende under bakken hvis vi skal unngå stor global oppvarming, er det fordi menneskeskapt klimaendring er forankret i enkel fysikk: Mengden karbon som vi totalt sett henter opp fra bakken og pumper ut i atmosfæren, er den viktigste faktoren som bestemmer global oppvarming. Derfor er det særdeles relevant hvor mye det enkelte land beslutter å hente opp av sine kull-, olje- og gassreserver for å kunne selges, brennes og pumpes opp i atmosfæren.

Norges suverent største bidrag til global oppvarming er den olje og gass vi produserer og selger. Totalt har Norge bidratt med 14 milliarder tonn CO til global oppvarming i løpet av vår olje- og gasspoke. Det er et stort bidrag som Norge har gitt til global oppvarming. Beslutningen om hvor mye mer olje og gass som skal produseres fra norsk side, med andre ord hvor mye mer norsk karbon som skal opp i atmosfæren og produsere enda mer global oppvarming, fattes her, i denne salen når vi tar stilling til konsesjonsrunder som åpner for en forventning om å hente opp nye mengder kull, olje og gass, og beslutningen fattes her når vi åpner for produksjon i nye felt. Da vi besluttet å åpne Johan Sverdrup-feltet, mot MDGs stemmer, besluttet vi å tilføre jordas atmosfære ytterligere 900 millioner tonn CO₂, og dere vet godt at det Norge slipper ut årlig og som vi krangler om her i debatter, er 53 millioner tonn utslipp.

900 millioner tonn CO₂ ekstra, bare fra Johan Sverdrup, ble besluttet her.

Derfor foreslo Miljøpartiet De Grønne at vi skulle stanse 23. konsesjonsrunde, fordi det var en runde som var en beslutning om et massivt økt norsk bidrag til global oppvarming, og derfor foreslår vi det samme om 24. konsesjonsrunde. Det vi i hvert fall vil oppfordre til, er at alle partier nå tar innover seg at vi må tenke på konsesjonsrundene og oljeproduksjonen som en del av det norske klimapolitiske ansvaret. Vi kan ikke fortsette å late som om de beslutningene vi fatter i denne salen om hvor mye karbon vi skal produsere og levere til atmosfæren og til framtidig global oppvarming, ikke angår oss.

Marit Arnstad (Sp) [11:50:22]: Jeg vil benytte anledningen til å nevne et par områder som også inngår i dagens budsjett, men som jeg ikke hadde mulighet til å berøre i mitt hovedinnlegg.

Det ene gjelder det utrettelige arbeidet denne regjeringen har gjennomført for å få fjernet ordningen med utjevning av overføringstariffer. År for år er den posten blitt redusert. Så er det blitt plastret litt på i budsjettavtalene. I år har Kristelig Folkeparti bidratt med 10 mill. kr. Statsråden sier at han personlig er glad for det, men det forhindrer ikke at det denne regjeringen har gjort, rett og slett er å prøve å radere ut den ordningen. Det synes Senterpartiet er svært uheldig, og det hjelper ikke med 10 mill. kr når det gjelder å rette opp de skadene som har skjedd over tre–fire år. Dersom denne ordningen skal fungere, må den utvides på en helt annen måte. Det er heller ikke et tilstrekkelig argument, synes jeg, å si at her kommer det til å foregå strukturendringer, så derfor kommer man ikke til å ha behov for denne ordningen. Det er fortsatt sånn at ulikhetene i nettleie kommer til å eksistere i mange, mange år framover. Forsøkene på reduksjon har betydd høyere nettleie for mange tusen nettkunder i ulike deler av landet. Senterpartiet har foreslått at denne ordningen burde styrkes med 100 mill. kr, og det bare som en første opptrapping i det som burde være en bredere ordning for å få mer like nettariffer over hele landet.

La meg også få lov til å nevne kulturminnene spesielt. Det hersker bred enighet i det politiske Norge om at kulturminner og kulturmiljø er viktige deler av det vi kaller samfunnets kollektive hukommelse. Kulturarven gir oss kunnskap, fortellinger og opplevelser som kan ha stor betydning for tilhørighet, individuell og kollektiv sjølfølelse, og som kan skape trivsel for enkeltmennesker og grupper. Ofte er det også samfunnsøkonomisk lønnsomt å restaurere og ta vare på gamle bygninger framfor å rive og bygge nytt. Det skapes mindre avfall, det er mindre materialbehov, og det skapes også flere arbeidsplasser per investerte krone. I mange sammenhenger er kulturminner på mange måter også en verdifull kilde til næringsutvikling og verdiskaping.

Problemet i dag er at regjeringen har gitt opp å føre en politikk som kan innfri de såkalte 2020-målene som vi alle sammen er enige om. Det er åpenbart at de målene ikke kommer til å kunne nås med det bevilgningsnivået som dagens regjering har lagt seg på. De har rett og slett ikke gjennomført den opptrappingen som måtte til for å nå de målene. Det kommer til å gi særlig store utfordringer når det gjelder fredede hus i privat eie, når det gjelder verdensarven, og når det gjelder tekniske og industrielle kultur-

minner, verneverdige fartøy, bergkunst og arkeologiske kulturminner.

Det skorter ikke på viljen, men det skorter en del på evnen hos denne regjeringen til å få gjort noe med de sakene, og Senterpartiet mener at i alle fall godt over 100 mill. kr er nødvendig i neste års budsjett.

Anna Ljunggren (A) [11:53:39]: Miljøbevegelsen sa at Venstre og Kristelig Folkeparti ville miste all miljøtroverdighet hvis de ikke klarte å få på plass et budsjett som var bedre enn Arbeiderpartiets alternative budsjett. Det gjorde at budsjettforhandlingene ikke bare handlet om kroner, men også om tonn utslipp.

Jeg synes det er bra at diskusjonen har handlet om nettopp det. Vi forsøker å få også debatten i dag til å handle mer om tonn utslipp enn om kroner, men jeg ser at klima- og miljøministeren ikke har tegnet seg og ikke er villig til å svare på spørsmålene han har fått fra Arbeiderpartiet her i dag.

Vi hører at klimatalspersonen i Høyre, ut fra sitt regnestykke, mener at samarbeidspartiens klimapakke vil føre til om lag 11 millioner tonn utslipp i 2030. Vi har regnet på det på en raus og redelig måte og kommet fram til at det vil være 5,3 millioner tonn kutt, mens vår pakke – som jo er nevnt flere ganger her i dag, men jeg må nevne den en gang til – vil føre til kutt på 10,7 millioner tonn reduksjon i 2030.

Så kan klima- og miljøministeren gå opp på denne talerstolen i dag og si hvor store utslippskuttene vil være i ikke-kvotepliktig sektor i 2030? Det er selvfølgelig vanskelig å regne på kutt framover, men man kan jo forvente at regjeringen har sett på og vurdert det når vi hele tiden snakker om 2030-målene. Det er jo hva vi gjør i hvert budsjettår, som teller.

Da Erna Solberg deltok i Politisk kvarter mandagen etter at budsjettkameratene hadde presentert forliket sitt, sa hun at utslippskuttene i 2017 ville være på 662 500 tonn CO₂. CICERO-forskere har regnet på dette, og de sier at samarbeidspartiene har pyntet på klimatallene. Talltriksingen er omfattende – hele to tredjedeler av utslippskuttene forsvant etter kontrollregningen. Regjeringspartiene har dermed blåst opp utslippskuttene for 2017, og det kan se ut som de gjør det også for 2030.

Jeg vil gjerne høre klima- og miljøministeren svare på utfordringen: Hvor store vil klimagassutslippene i ikke-kvotepliktig sektor være i 2030?

Ola Elvestuen (V) [11:56:32]: Først vil jeg, i likhet med Marit Arnstad, ta opp kulturminnevernet, som jeg mener er en veldig viktig og positiv del av dette forliket. Vi får nå en økning i Kulturminnefondet som gjør at vi denne perioden nærmest har en dobling av størrelsen. Vi har kommet til over 100 mill. kr i året, noe som utløser veldig mye av private investeringer, vi gjør et løft for fredede bygg i privat eie med ytterligere 25 mill. kr, og vi fortsetter satsingen på fartøyvern, både på fartøyvernssentre og fartøyvern mer generelt, i dette budsjettet.

Det er viktig å ivareta den historiske bebyggelsen. Vi gjør noen små grep. Blant annet er jeg glad for at vi får en liten sum til å se på et bygningsvernssenter for murbyen i Oslo. Vi må huske på at det å ivareta den historiske bebyggelsen også er en viktig del av klimatiltakene. Det er nett-

opp ved å utnytte det vi har, vi reduserer framtidige utslipp.

I denne debatten har klimagassutslipp vært dominerende. Jeg mener dette budsjettet er å ta et stort steg fram mot de målene vi har, ikke minst mellommålet i 2020, men også i 2030. Vi vet at det først og fremst er innenfor transportsektoren vi må redusere våre egne utslipp, og da er forsterkningen av nullutslippskjøretøy viktig, slik at vi når målene om salg av bare nullutslippskjøretøy innen 2025.

Opptrappingen og innblanding av biodrivstoff er en sentral del av å nå målene i 2030. Det viser også Miljødirektoratets vurderinger. Vi ligger i front når det gjelder å ta i bruk hydrogen – når det gjelder å ta i bruk nullutslippsløsninger innenfor skipsfarten. Med et CO₂-fond vil vi også kunne ligge i front, gjøre spranget og sette i gang de mest ambisiøse prosjektene når det gjelder tungtransport. Vi har også vedtak der vi følger opp den politikken jeg selv har vært med på å dra i gang i Oslo, gjennom at vi har ambisjoner innenfor byggebransjen – at vi nå setter i gang fossilfrie byggeprosjekter innenfor transportsektoren, slik at Statens vegvesen og Jernbanedirektoratet kan bruke sine muskler for å dra oss i front.

Helt til slutt: Det har tatt fire år, men det er vel første gang vi har vært så ambisiøse at også Arbeiderpartiet mener vi har lagt fram et budsjett som tar klima på alvor. Det synes jeg er bra.

Åsmund Aukrust (A) [11:59:50]: Jeg heier på klimaministeren når han er på internasjonale klimamøter. Jeg håper han og dyktige klimadiplomater får gjennomslag. Men det ser veldig rart ut når klimaministeren – den samme ministeren som holder flotte taler i utlandet – foreslår kutt her hjemme. I fjor rammet Siv Jensens sparekniv virkelig det internasjonale klimaarbeidet. Også i år innfridde man ikke løftene man hadde til regnskogen. En samlet komité skriver i sine merknader at det som regjeringens budsjettforslag la opp til, ville gjort det «vanskelig å finne nye samarbeidsland», og at også det som regjeringen la opp til, var i strid med det Stortinget tidligere har gjort et vedtak om, både i denne perioden og i klimaforliket.

Vi hørte igjen klimaministeren si i debatten at denne regjeringen forsterker klimaforliket. For meg er det en gåte hvordan man kan gjenta å si det, så lenge man ikke kan si at man skal innfri klimaforliket. Skal man forsterke noe, må man i alle fall kunne innfri det. Jeg håper ministeren kan svare på om han har til hensikt å innfri det som Stortinget har vedtatt som målsettinger. Klimaforliket er jo ikke en rekke virkemidler som det skal måles på. Nei, klimaforliket skal måles på hva som faktisk er våre utslipp. I den politikken som regjeringen fører, er det ingenting som tyder på at denne regjeringen har til hensikt å innfri klimaforliket. Alle pilene peker i feil retning.

Ikke minst vet vi lite om hva som kommer til å være utslippene våre i framtiden. Vi hørte Tina Bru si at dette kom til å gi 11 millioner tonn i kutt inn mot 2030, mens klimaministeren ikke engang klarer å si om det er et sted mellom 5 millioner tonn og 11 millioner tonn. Vi ber ikke om et helt presist, nøyaktig, tall, men et anslag må det i alle fall kunne være mulig å forvente. Jeg vil minne om at også ministeren har taletid i denne debatten, og har mulighet til å tegne seg for å oppklare.

Et av kuttene innen natur og miljø var et stort kutt til Miljødirektoratet. Et titalls ansatte ville ha mistet jobben

med det forslaget. Det er oppsiktsvekkende at statsråden mener at de ikke trenger disse, og at han vil bygge ned miljøforvaltningen, som vil gi en betydelig redusert kapasitet. Så jeg er veldig glad for at Venstre og Kristelig Folkeparti har fått gjennomslag for å reversere det kuttet. Jeg hørte klimaministeren si på Dagsrevyen at med det som nå ble vedtak i Stortinget, var det et stort behov for å ha disse menneskene ansatt i direktoratet. Hvis det var mangel på oppgaver ministeren så, burde han ha lest naturmangfoldmeldingen og de vedtakene Stortinget gjorde i forbindelse med den. Der er det en rekke marsjordre til ministeren innenfor natur og miljø.

Odd Omland (A) [12:02:51]: Det som fikk meg til å ta ordet, var representanten Odd Henriksens innlegg.

Henriksen sier at verdifallet i kraftsektoren er helt naturlig. Mener virkelig Henriksen at et verdifall på 54 mrd. kr, eller 20 pst., på ett år er naturlig? Jeg kan nesten ikke tro det jeg hører, at kraftsektoren har falt så mye i verdi. Jeg spør også om 4,5 pst. er en normal markedsrente.

Videre sies det at kommunene burde ha regnet ut dette selv. Nei, kommunene har stolt på at Finansdepartementet gjør jobben sin. Det kommunene har lært, er at denne regjeringen ikke er til å stole på.

Kan Henriksen også forklare hvorfor det foreligger et anmodningsvedtak etter forhandlingen om budsjettforliket mellom samarbeidspartiene? Mente en ikke noe med den avtalen som kom inn i budsjettforliket, om å se på dette på nytt? Jeg vil også tro at samarbeidspartiene har noen forventninger til når regjeringen gjør den jobben.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:04:24]: Naturen er truet av menneskelige inngrep og klimaendringer, og grunnen til at jeg tar det opp i budsjettdebatten, er følgende: Verken olje- eller miljøbudsjettet – slik jeg ser det – er en katastrofe, det er bare ikke i nærheten av å være godt nok. Så jeg kan slutte meg til det en representant har sagt her tidligere, nemlig at et dårlig budsjett er blitt litt mindre dårlig.

Det er nemlig slik at det er forventet ulvemassakre i år og brede motorveier gjennom sårbare naturområder. Det at klima- og miljøministeren ikke løfter en finger mot hogst i verneverdig gammel skog, at regjeringen tillater dumping i fjordene, fornøyleseskjøring med scooter, utbygging av kraft i vernede vassdrag og oljeutvinning uten å ta hensyn til én eneste innvending fra miljøetatene, gjør at i sum fører den samlede politikken som føres av regjeringen, til at naturen er mer truet av menneskelige inngrep og mer truet av klimaendringer enn den var for fire år siden.

Dette er altså Venstres og Kristelig Folkepartis regjering, og jeg kan ikke se at den politikken regjeringen fører, ligger nærmere Kristelig Folkepartis og Venstres verdier på disse områdene enn den rød-grønne regjeringens politikk gjorde.

La meg ta noen punkter. Skogvern: Oppsummert er det slik at de siste fire årene har regjeringen to ganger foreslått kutt i det frivillige skogvernet. Heldigvis har ikke det skjedd. Men det er altså slik at summen av skogvern er dårligere skogvern enn med den opptappingsplanen for frivillig skogvern som ble presentert av den rød-grønne miljøvernministeren Bård Vegar Solhjell, og som hadde ført til at vi hadde ligget på drøyt 700 mill. kr.

Friluftsliv: En flott melding ble lagt fram, og et mageplask i budsjettet ble plussset på gjennom budsjettforhandlingene som ligger her. Vi hadde også sørget for en bedre friluftslivsatsing.

Kulturminnefeltet ligger langt etter. Her står vi sammen med bl.a. Senterpartiet for en stor opptrappingsplan for kulturminnefeltet.

Så vil jeg nevne én ting til slutt til Tord Lien, og det er at på tross av at Tord Lien ikke har villet prioritere energieffektivisering i bygningsmassen, har altså Stortinget både i forbindelse med energimeldingen og i forbindelse med det budsjettet som er lagt fram, sagt klart ifra at vi vil at enøk skal være en viktig del av Enovas mandat.

Til slutt en ting om olje: Olje har gått fra å stå for en fjerdedel av BNP til en syvendel av BNP, slik som det ligger an nå, i den tiden jeg har sittet på Stortinget. Jeg mener det er umoralsk av regjeringen å ikke ville ta en diskusjon om oljens plass innenfor et én-og-en-halvgradersmål. Det liberalistiske bladet *The Economist* har viet et helt nummer for fire uker siden til spørsmålet om «end of oil». Det er nettopp slik at utviklingen av batterier, hvordan de fornybare delene har blitt billigere, og klimaavtalen til sammen bidrar til at man må ta en diskusjon i et land som Norge om hvordan dette påvirker norsk utvikling. Grønn skattekommisjon har sagt det samme. Noe annet er uansvarlig av olje- og energiministeren og regjeringen.

Tina Bru (H) [12:07:40]: Jeg forsøkte å være litt raus med alle partiene i Stortinget i mitt innlegg her i stad. Jeg var ganske tydelig på at jeg mener at alle partiene i denne sal tar klimapolitikk på alvor. Jeg mener at vi stort sett trekker i ganske lik retning når det gjelder de viktige tingene – og så er det noe som skiller oss, det er helt tydelig.

Jeg har forståelse for at SV og spesielt Miljøpartiet De Grønne ikke ønsker å være med på den historiefortellingen jeg prøver å komme med, men at Arbeiderpartiet i denne sal skal sette seg i den situasjonen de gjør, ved å svartmale regjeringens budsjett og enigheten med samarbeidspartiene om klimapolitikk på den måten de gjør, synes jeg rett og slett er underlig. Men jeg begynner å bli vant til det, for dette er det samme hvert eneste år. Jeg forstår det ikke.

Det har vært mye snakk om utslippsreduksjoner og beregninger. La meg forsøke å oppklare det litt aller først, siden det kommer så mange spørsmål om det. Først og fremst: Beregninger av utslippsreduksjoner er ingen nøyaktig vitenskap. Det er bare fremtiden som kan gi oss fasiten. Alle tall vi bruker, er i beste fall anslag av hva vi tror, og vi i Høyre lener oss på de samme anslagene som Arbeiderpartiet har gjort i sin modell. Vi bruker Miljødirektoratet, vi bruker departementene, vi bruker f.eks. NHOs egne beregninger om hva CO₂-fondet kan bidra med. Når det gjelder tallet 11 millioner tonn, har jeg lagt sammen både kvotepliktig sektor og ikke-kvotepliktig sektor. Men hvis man skiller på det, er våre tall 9 millioner i ikke-kvotepliktig sektor og 2 millioner i kvotepliktig sektor. Jeg har ikke sett de beregningene som Arbeiderpartiet legger til grunn for Høyres politikk, så det er det litt vanskelig for meg å ta stilling til på denne talerstol.

Så er jeg helt enig i at vi trenger et bedre system for å kunne vite hva utslippsbanene er. Men her også synes jeg det er litt underlig å høre på kritikken fra Arbeiderpartiet, for i Soria Moria-erklæringen fra 2009 ble det slått fast at man skulle ha klimabudsjetter, og man viste til utslippsba-

nene og tiltak. Det leverte den rød-grønne regjeringen aldri på. Men det kommer vi til å få nå, takket være vedtak regjeringen gjorde sammen med samarbeidspartiene i energimeldingen, takket være klimaloven. Grunnen til at vi ikke har et system på dette i dag, er at det ikke har vært det tidligere. Det kommer bedre tall i perspektivmeldingen, men det tar tid å lage et sånt system. Men når Arbeiderpartiet blir så sinte på oss for ikke å gjøre dette, da kan de også se seg i speilet, for dette burde de ha levert på selv.

Så helt til sist. Det blir vist til tallene fra CICERO. CICERO har selv sagt til Aftenposten at de til en viss grad sammenlikner epler og pærer i denne debatten. Jeg har stor respekt for CICERO som forskningsinstitusjon, men de tar ikke med alle forslag. De regner f.eks. ikke med effekten av biodrivstoffsatsing, for det får de ikke til, og da vil også de tallene være noe mangelfulle.

Statsråd Vidar Helgesen [12:12:55]: Representanten Bru har nå redegjort for samarbeidspartienes vurdering av utslippskutt. Vi er opptatt av de gode tiltakene som ligger i budsjettet nå, og som kommer til å gi utslippskutt neste år, og enda større utslippskutt i årene som kommer, på grunn av den langsiktige, systematiske klimapolitikken som regjeringen og samarbeidspartiene står sammen om.

Vi så det som helt nødvendig å forsterke tiltakene i klimaforliket. Vi hadde bak oss da vi overtok, noen år med dieselbilrekord, med sprettballpolitikk om biodrivstoff, med skrinleggingen av CCS-prosjektet, planen om å avslutte elbilpolitikken ved 50 000 solgte elbiler, ingen økning av drivstoffavgiften overhodet, og en nesten ensidig tro på kvotekjøp som klimapolitikk. Det er ikke rart at vi måtte ta nye grep. Det gjorde vi gjennom forsterkning av tiltak for 2020-målene og et helt nytt grep for norsk klimapolitikk mot 2030 – et tidsskille i norsk klimapolitikk, et farvel til kvotekjøpsæraen som den rød-grønne regjeringen representerte. Vi kommer til å få konkrete utslippsbudsjetter år for år, og da er det ingen tvil om at vi kommer til å nå 2030-målene, i motsetning til hvordan det har vært tidligere da vi ikke hadde konkrete utslippsbudsjetter. Vi skal rapportere internasjonalt på disse utslippsbudsjettene, og vi risikerer tilleggsforpliktelser hvis vi ikke gjør jobben vår. Derfor er det så viktig at vi med den systematikken gjør tiltak som ikke bare dreier seg om utslippsreduksjoner neste år, men som er grunnleggende systemendringer i transportsektoren, i mobilitetssektoren, som skal ta oss til lavutslippssamfunnet i 2050, og som skal nå 40 pst.-målet i 2030 på veien til lavutslippssamfunnet.

Terje Aasland (A) [12:12:55]: La meg aller først forsikre om at Arbeiderpartiet tar opp de forslag som Arbeiderpartiet har fremmet, både alene og sammen med andre. Vi stiller oss også bak innstillingen, med unntak av de temane som omhandler de ulike rammeområdene.

Arbeid og klima er to vesentlige saker for folk – og ikke minst for vår framtid. Så er det et faktum at regjeringen ikke har levert på de to områdene, og det er ikke så lett å være overbærende med regjeringen på akkurat det området – som en liten visitt til representanten Tina Brus innlegg.

Vi er altså i en situasjon nå hvor vi har nesten 140 000 mennesker i dette landet som er arbeidsledige. Jobbveksten i privat sektor som var skyhøy, er nå omtrent utradert. Vi har en olje- og energiminister som – når han går

av – mest av alt kommer til å bli husket for alt han ikke gjorde. Dette handler selvfølgelig ikke om Troms, men det handler om et samfunn og et land som er på feil kurs, og som går i feil retning, og vi har en politikk som blir ført, som faktisk ikke virker på de store områdene. Uansett hvor mange ganger klimaministeren sier at de har en langsiktig og systematisk politikk, fungerer ikke politikken. Klimagassutslippene går opp. Han overtok en veisektor hvor utslippene var på vei ned. SSBs statistikk som kom i går, viser at veisektoren igjen har økning i sine klimagassutslipp.

Jeg er glad for at vi skal ha klimabudsjetter. Arbeiderpartiet er for det. Derfor har vi lagt fram en tabell som vi faktisk oppfordrer folk til å ettergå – både partier, miljøbevegelse og andre. Og det er utslippskutt i ikke-kvotepliktig sektor som innfrir våre utslippsforpliktelser fram til 2030. Jeg mener, basert på den usikkerheten og den utydeligheten som klimaministeren tilkjennegir i Stortinget når det gjelder konsekvensene av budsjettavtalen, at han burde ha fått embetsverket sitt til å regne på konsekvensene når det gjelder klima.

Kort om noen av utfordringene: Enova-satsingen er altfor svak til å klare å få på plass en infrastruktur for nullutslippskjøretøy som kan passe hele landet. 2025-kravet blekner med det som nå blir gjort. Det skulle vært langt hardere satsing på det. Når det gjelder biodrivstoff, er det kjempebra med vedtak i 2020 og et mål i 2030, men det må være forpliktelse bak det, dersom noen skal investere i å utvikle bærekraftig biodrivstoff i Norge. De forpliktelsene og de tydelighetene har ikke kommet. Når det gjelder karbonfangst, har katta kommet ut av sekken i løpet av budsjettbehandlingen. Nå er det kun ett anlegg regjeringspartiene og støttepartiene vil gjennomføre. Så min påstand er at budsjettavtalen – og regjeringen – fører landet i feil retning.

Presidenten: Representanten Terje Aasland har tatt opp de forslagene han refererte til.

Representanten Ola Elvestuen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ola Elvestuen (V) [12:16:20]: Jeg tenkte å avslutte, men det siste kan ikke få stå uimotsagt. Er det noe denne budsjettavtalen gjør, er det å ta landet i riktig retning, når det gjelder både klassisk naturvern og klimapolitikken.

Vi har gjort noen store vedtak i løpet av dette året. Vi har ratifisert Paris-avtalen, vi har også fått tilleggsvedtak i storting og regjering til den, vi har en energimelding som har satt noen målsettinger, ikke minst for nullutslippskjøretøy og biodrivstoff, fram mot 2030, og vi har nå også en sterk klimalov som skal vedtas senere, i tillegg til kollektivsatsing og annet som ligger inne i budsjettet. Vi tar et steg mot 2030.

Så må jeg si at det er ingen som sier mer, men gjør mindre enn Arbeiderpartiet. Er det noe vi har fått til i denne perioden, så er det et taktskifte. Og jeg må si at jeg har opplevd Arbeiderpartiet tidligere: Man har vært imot enten det har vært flyseteavgift, økninger av drivstoffavgifter, eller det har vært biodrivstoff. Man går nå offensivt inn, men det er å åpne en åpen dør – som det nettopp er den borgerlige regjeringen som har gjort.

Statsråd Tord Lien [12:17:38]: Takk til forrige taler.

La meg først si til dem som har snakket om en kontrollert avvikling av Norges største og viktigste industri, som finansierer så mange av de tingene vi ellers har diskutert i dag: Det man faktisk tar til orde for ved ikke å sette i gang et eneste nytt prosjekt på norsk sokkel, har ingenting med kontrollert avvikling å gjøre. Det handler om en ukontrollert avvikling og mye arbeidsledighet over hele landet.

Det var representanten Aasland som fikk meg til å ta ordet, på grunn av sin anklage om at denne regjeringen ikke gjør noe for å legge til rette for fortsatt verdiskaping og ikke minst sysselsetting i den norske oljeindustrien. Etter at den viktige satsingen på forskning, utvikling og demonstrasjon av ny petroleumsteknologi, som både bidrar til lavere utslipp fra produksjon på norsk sokkel og til høyest mulig verdiskaping basert på energiressursene våre, hadde ligget helt flat i åtte år under rød-grønt styre, har dagens flertall styrket dette arbeidet i alle budsjettene sammenlignet med de rød-grønne – så også i år.

Vi har levert på det vi lovte i valgkampen, det vi lovte i Sundvolden-erklæringen: tilgang på nytt areal, som er helt grunnleggende for at industrien skal kunne skape verdier også i framtiden. Nå senest sendte vi ut TFO-en for neste år på høring i går. Vi har levert på stabile og forutsigbare rammer som gjør norsk sokkel attraktivt i et internasjonalt konkurranseperspektiv. Og ikke minst, som jeg sa i mitt opprinnelige innlegg, er det ikke sånn at vi bare slår på utbygging av fornybar energi – som vi trenger mer av i et lavutslippsamfunn. Jeg sier ikke at det bare er sånn at industrien nå slår perioden under de rød-grønne: Vi bygger ut dobbelt så mye fornybar energi i dag som snittet de siste 25 år.

Det jeg reagerer aller mest på, er at representanten Aasland står på denne talerstolen og peker på at vi – denne regjeringen, dette flertallet – bruker for lite på å redusere klimagassutslippene fra transportsektoren. Det må han gjerne mene, men det faktiske forholdet er at det ikke på noe tidspunkt med rød-grønt flertall i denne sal ble brukt mer enn 90 mill. kr på å redusere klimagassutslippene fra transport. De siste 12 månedene – og det er før dagens betydelige tildeling på flere hundre millioner kroner til transportsektoren – har Enova tildelt 800 mill. kr. Under de rød-grønne tildelte man maksimalt, gjennom Transnova, 90 mill. kr.

Man kan godt hevde at regjeringen gjør for lite. Vi gjør veldig, veldig mye mer enn tilfellet var da de rød-grønne hadde flertallet i denne sal.

Presidenten: Representanten Heikki Eidsvoll Holmås har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:20:45]: Jeg lover å plukke fra hverandre innlegget til Vidar Helgesen i stad på bloggen min etterpå. Jeg har bare ett minutt, så jeg har ikke tid til å gjøre det her. Han er en del av en regjering som skulker klimamålene og lar være å kutte klimagassutslipp for å nå de målene han har muligheten til å nå i 2020, men istedenfor setter nye mål ti år fram i tid. Det er da jeg utfordrer Venstre: En av landets fremste pokerspillere på 2000-tallet sa at når han spilte nettpoker, lette han alltid etter hvem som var idioten rundt bordet, for det var ham det var mulig å tjene penger på. Men hvis det hadde gått ti minutter uten at han hadde funnet ut hvem det var som var idioten, var det han selv som var det.

Vel, Venstre: Det har snart gått fire år. Ulvene massakreres, det er frislipp på scooterløyper og kjøpesenterutbygging, motorveiene rulles ut, og jernbanen bygges for lavere fart. Det tildeles oljelisenser i rekordfart, også i områder der Venstre hadde avtale om at det ikke skulle bygges ut, og klimagassutslippene går opp. Spørsmålet er: Hvem er det som er idioten?

Presidenten: Representanten Terje Aasland har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Terje Aasland (A) [12:22:02]: Det er kanskje på tide at de som nå sitter og bestyrer flertallet, begynner å vurdere Arbeiderpartiet ut fra den tiden vi faktisk lever i. For det første sier Elvestuen at vi sier mer og gjør mindre. Jeg vil oppfordre Elvestuen til faktisk å stemme for vårt budsjettforslag. Det hadde betydd at man hadde kuttet mer utslipp fram mot 2030 enn med det forslaget Venstre stemmer for. Jeg mener bestemt, og skal påstå det også i denne salen, at de utslippsreduksjonene vi har lagt fram i vår tabell, er reelle og mulige å oppnå og gjennomføre basert på vårt alternative statsbudsjett. Det kutter utslipp mer enn det Venstre nå velger å stemme for.

Og så: Energimeldingen inneholdt jo ingen klimatiltak – tvert om. De klimatiltakene som ble tatt inn i innstillingen, som til slutt ble rimelig grei, kom jo takket være Arbeiderpartiets klimaforslag fra februar.

Presidenten: Representanten Tina Bru har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Tina Bru (H) [12:23:14]: Man kan ikke klage på at det vises til hva slags resultater man leverte når man faktisk satt med makten, når man i dag sitter i opposisjon og flytter på politikken sin fordi man nettopp blir presset av nåværende posisjon. Hadde det ikke vært for de klimabudsjettene denne regjeringen har levert og vedtatt sammen med våre samarbeidspartier, ville heller aldri Arbeiderpartiets alternative budsjetter sett ut som de gjør. Det står ikke til troende.

Da Arbeiderpartiet styrte, la man ned biogassanlegg. Da Arbeiderpartiet styrte, ble det ikke noe grønt skatteskifte i transportsektoren, og det var ikke noe satsing på CCS – i hvert fall ikke som var vellykket. Så det står ikke til troende. Det er sikkert behagelig å glemme at man har sittet og styrt landet i åtte år, men det må det faktisk minnes om når man bruker sånne ord som man gjør i denne debatten.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1–4.

Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 5–7 behandles under ett.

– Det anses vedtatt.

Sak nr. 5 [12:24:41]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Bevilgninger på statsbudsjettet for 2017, kapitler under Barne- og likestillingsdepartementet, Kulturdepartementet og

Kunnskapsdepartementet (rammeområdene 2 og 3) (Innst. 14 S (2016-2017), jf. Prop. 1 S (2016-2017))

Sak nr. 6 [12:24:59]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Barne- og likestillingsdepartementet (Innst. 131 S (2016-2017), jf. Prop. 24 S (2016-2017))

Sak nr. 7 [12:25:16]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Kulturdepartementet (Innst. 125 S (2016-2017), jf. Prop. 28 S (2016-2017), unntatt kap. 340 og 341)

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at debatten deles i to, slik at man først behandler budsjettkapitlene under Kulturdepartementet, rammeområde 3, og deretter budsjettkapitlene under Barne-, likestillings- og kunnskapsdepartementet, rammeområde 2.

– Det anses vedtatt.

Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at hver del av debatten blir begrenset til 1 time og 10 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 20 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter. I tillegg får medlemmer av regjeringen 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det i debattens del 1 og 2 blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil seks replikker med svar etter medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Svein Harberg (H) [12:26:41] (komiteens leder): Det ble en hektisk innsjutt på budsjettbehandlingen i komiteen denne gangen. Jeg tror det var like hektisk og utfordrende for posisjon som for opposisjon, og jeg vil takke komiteen for tålmodighet, smidighet og godt samarbeid som gjorde at vi i dag har en innstilling til behandling som kom på plass i løpet av tre–fire hektiske døgn etter at finanskomiteen hadde blitt enige om rammer og budsjettavtale.

Budsjettet for 2017 er en god oppfølging av Solberg-regjeringens løfte om å målrette innsatsen på en slik måte at det utløser engasjement, kreativitet, innsats fra innbyggerne og bidrag fra flere enn det offentlige. Regjeringen har gjort som de lovte, nemlig å se på hvordan de pengene vi politisk har til rådighet, kan brukes på best mulig måte. I denne perioden har det blitt brukt mer penger på kulturfeltet enn noensinne, selv om noen prøver å framstille det som noe helt annet. Det viktigste er likevel hvordan vi bruker pengene. Politisk ledelse i Kulturdepartementet tør denne perioden å gjøre det som altfor mange før dem ikke

turte, nemlig å foreta prioriteringer. Disse prioriteringene gir mulighet for ekstra innsats og nye løsninger.

Gaveforsterkningsordningen har blitt benyttet fullt ut etter at regjeringen innførte ordningen. Stadig nye grupper får ta del i ordningen, og stadig nye prosjekter finner sin finansiering i dette samspillet mellom privat og offentlig støtte. Prosjekter blir gjennomført raskere og i sin helhet. Det er mange gode sider med denne ordningen som brukerne er godt fornøyd med. Gjennom at regjeringen nå øker innsatsen til 51 mill. kr, vil det sammen med privat kapital tilføre museer, kulturliv og festivaler 256 mill. kr i 2017. Det er et betydelig bidrag til norsk kulturliv.

Regjeringens budsjett for 2017 er et budsjett for arbeid, aktivitet og omstilling. Det er vel ingen tvil om at det på alle områder trengs omstilling i form av nye måter å møte nye behov på, å ta i bruk de muligheter ny teknologi gir oss, og gjennom å løfte nye generasjoner med ny giv og friske øyne. Det er nettopp dette kulturbudsjettets prioriteringer så tydelig legger til rette for, stimulerer til og prioriterer.

Gjennom denne regjeringens klare satsing på Talent Norge har regjeringen, ved å gå foran og vise vei, utløst over 53 mill. kr fra andre bidragsytere. Det er et formidabelt løft for talentutvikling og rekruttering. 12 talentutviklingsprogram er etablert, og det er etablert 1 200 talentutviklingsplasser over fire år. Mange av disse får den nødvendige hjelp til å starte en profesjonell karriere, talenter utvikles på internasjonalt nivå, og dette er en suksess som løfter Norge som kulturnasjon.

Innsatsen må imidlertid settes inn på flere områder, og dyktiggjøring av kulturarbeidere og apparatet rundt dem får derfor også et skikkelig løft og tilgang til kompetanse gjennom satsingen på Kreativt Norge. Hele 70 mill. kr er omprioritert til denne satsingen, som er fordelt på Kulturrådet, Innovasjon Norge og ikke minst på fem regionale miljøer med 2 mill. kr hver som skal bygge nettverket og kompetansen rundt kulturarbeidere i sine regioner. Etableringen av selve kontoret Kreativt Norge, som skal være et koordinerende kontor for kreativ kulturnæringsutvikling i hele landet, er også et ledd i regjeringens aktive innsats for maktspredning og ønsket om å involvere hele landet i nye prosjekter. Kontoret skal etableres utenfor Oslo.

Norge har kunstproduksjon på et høyt internasjonalt nivå, men har ikke vært flinke til å ta ut potensialet og den mulige verdiskapingen omkring dette. Det skal vi nå gjøre noe med.

Kunstnerstipendene blir styrket i budsjettet, og gjennom budsjettet for 2017 er det første bidraget til etablering av en kunstnerassistentordning på plass. Dette er en ordning en samlet komité har tatt til orde for, og denne ordningen for utøvere innen visuell kunst er nok en innsats for å løfte kommende nasjonale og internasjonale talenter, den gangen i samspill med erfarne kunstnere. Kunstnerlønningene har ikke fått et løft gjennom tidligere kulturløft. Det er derfor viktig at et slikt konkret og målbart tiltak nå blir etablert.

Et annet spennende prosjekt som gjennom dette budsjettet blir realisert, er etableringen av en kunstnerresidens på Svalbard. Denne er også blitt mulig gjennom et tett samarbeid med private aktører og lokale myndigheter på Svalbard. Kunstnerresidensen vil styrke den kulturelle og kreative næringen på Svalbard og bidra til kunstfaglig utveksling både regionalt, i nordområdene og internasjonalt.

Satsingen er godt forankret både økonomisk og faglig gjennom det samarbeidet som er etablert.

Museumssektoren er preget av stor aktivitet. Mange oppgaver løses med få midler og stor innsats fra venneforeninger, frivillige og ansatte som bidrar. Det er likevel mange store og tunge løft som kreves, og i budsjettet er det bevilget 25 mill. kr til museumsanlegg. Gjennom det blir anlegg rehabilitert og nye bygg realisert. Permanenten ved KODE i Bergen, grafisk museum i Stavanger og selvfølgelig det nye nasjonalmuseet som reiser seg på Vestbanen – det er viktige arenaer for fortelling og kunnskap om kulturarven som etableres under denne regjeringen.

Også filmsektoren har lagt bak seg et svært innholdsrikt år. Gode filmskapere, regissører og ikke minst skuespillere av topp klasse har gitt opplevelser vi sent glemmer. Film-incentivordningen som ble innført, ble ikke uventet fort brukt opp. Det betyr at vi har sikret mer internasjonal filmproduksjon her i landet. I 2017 styrkes ordningen med 10,8 mill. kr, noe som vil utløse ytterligere volum av internasjonal film- og serieproduksjon i Norge. Det er viktig å huske at dette også styrker grunnlaget for norske filmarbeidere gjennom deltakelse og utveksling i et internasjonalt kompetansemiljø.

Idrett er en sterkt voksende aktivitet, og norske utøvers innsats har fått mye oppmerksomhet også det siste året. Gode prestasjoner, medaljer og seire har stor interesse og får god dekning i media. Den viktigste oppgaven i idretten, som i annet frivillig organisasjonsliv, er imidlertid den oppgaven de spiller i ethvert lokalsamfunn, der de skaper tilknytning, inkludering og fellesskap. Det var derfor flott å oppleve at kulturministeren sist fredag ved fordeling av et rekordhøyt bidrag fra spillemiddeloverskuddet til idrett klart prioriterte arbeidet som skjer i breddeidretten og blant barn og unge – rett og slett en stor satsing på hverdagsintegrering. Frivilligheten er en stor ressurs som denne regjeringen vet å sette pris på, har forenklet hverdagen for og støttet. Også i 2016 ble det innvilget full momskompensasjon på bygging av idrettsanlegg. Det er umulig å si hva som er behovet i 2017, men grunnlaget er lagt gjennom økning i forhold til årets budsjett.

Jeg vil også vise til støtten til enkeltarrangement som i 2017 vil samle store menneskemasser på arrangement av internasjonal interesse, og som vil være viktige og gode markedsførere av Norge både som idrettsnasjon og som reisemål. X Games, sykkel-VM i Bergen og Homeless World Cup er svært forskjellige arrangement, men store og viktige arrangement på hver sin måte for de forskjellige utøverne og publikumsgruppene. Vi gleder oss!

Komiteens mange og vide politikkområder gjør det vanskelig å rekke innom alt, og kolleger vil derfor følge opp på noen av de områdene jeg ikke rekker innom i dette innlegget.

Til slutt må jeg si jeg er stolt over at regjeringen i et tøft budsjett med tøffe prioriteringer nok en gang holder kulturbudsjettet på et nivå som gir mulighet for fortsatt satsing på talentutvikling, kreativ satsing og utvikling. En stor og omfattende sektor med stor aktivitet har fått nye bidrag som utløser engasjement og innsats i hele landet. Det gir en god følelse.

Så vil jeg samtidig gi beskjed om at Høyres gruppe anbefales å støtte forslag nr. 18, fra Venstre, om å se på en endring i pressestøtten.

Anette Trettebergstuen (A) [12:36:22]: Det kulturbudsjettet vi behandler i dag, vitner om at regjeringen fortsatt er helt uten ambisjoner for kulturfeltet. Representanten Harberg skrøt av at dette budsjettet er tidenes kulturbudsjett. Vel, det vitner også om en regjering og et Høyre og et Fremskrittspartiet som ikke evner å lytte og ikke erkjenne hverdagen til kulturlivet, for de ser det ikke på den måten.

Tvert imot er det slik at statsbudsjettet i sin helhet har økt med over 200 mrd. kr siden denne regjeringen tok over. Alt får litt mer, men aller minst får kulturen. Kulturbudsjettets andel av statsbudsjettet har ikke bare stagnert, men gått nedover, og vi er nå på 2008-nivå. Alle institusjoner, de fleste på kulturbudsjettet, opplever i år reelle kutt fordi budsjettet ikke øker over lønns- og prisvekst. Det betyr et dårligere kulturtilbud for mange der ute i landet, det betyr større og ikke mindre forskjeller i folks kulturtilbud i by og land og færre muligheter til å kunne livnære seg som kunst- og kulturarbeidere.

Ja, så stusselig var faktisk dette kulturbudsjettet da det ble presentert, at selv statsråden rømte landet og prioriterte paven istedenfor å presentere og skryte av budsjettet sitt, og det etter at svært mange av oss hadde hatt forventninger. For det var ikke måte på hvordan den nye kulturministeren skulle satse på kulturen, få det til å blomstre land og strand rundt og bruke kulturen som integreringsverktøy. Det var opp som en løve og ned som en skinnfell. Vi ser fortsatt ikke spor av at kultur er prioritert fra denne regjeringens side.

Når alle får reelle kutt, betyr det mindre rom for produksjon av gode kunst- og kulturopplevelser hos institusjonene i alle fylker og særlig i distriktene. Kulturbudsjettet er dermed dårlig nytt for dem som arbeider som kunstnere og lever av det. I tillegg fortsetter regjeringen sin avsporing i kulturpolitikken ved å svekke det som er viktigst for folk og viktigst for integreringen, dersom det er det man er opptatt av, de universelle, gode ordningene som introduserer kunst og kultur for folk, som f.eks. Den kulturelle spaserstokken. De satsingene man velger seg, er enten ordninger som skaper større forskjeller mellom by og land og institusjoner som gaveforsterkningsordningen, eller ordninger som vil få liten effekt, som, kulturnærings-satsingen, fordi man ikke satser på å gjøre næring av kultur i bunnen.

Arbeiderpartiet har ambisiøse mål for Kultur-Norge – fra det frivillige kulturlivet med barn som knapt nok klarer å holde instrumentene sine riktig, til det profesjonelle som holder ypperste kvalitet, og alt det vi finner imellom. Vi går glipp av mye dersom ikke flere blir introdusert for kunsten og kulturen tidlig. Derfor er Den kulturelle skolesekken, Den kulturelle spaserstokken, Den kulturelle nistepakken, nasjonalt kulturkort for ungdom, bibliotekene som møteplasser, eller det at museene av og til har gratis inngang, ekstremt viktig. Her går regjeringen i gal retning. De bygger opp terskler der vi vil bygge dem ned.

For Arbeiderpartiet er det en tydelig prioritet å fortsette å styrke den såkalte kulturelle grunnmuren og de universelle ordningene som gir flere tilgang til kultur og kunst, som gjør at flere får oppleve det de kanskje ikke visste at de ville ha, opplevelser som kanskje åpner en ny verden, skaper engasjement og gode minner. Derfor bruker vi over 400 mill. kr mer enn regjeringen til kultur, med lokal pro-

fil og med en kunstnerøkonomisatsing på godt over 70 mill. kr som virkelig ville gitt et løft for disse gruppene.

Den virkelige kulturnærings-satsingen, dersom regjeringen hadde vært opptatt av å lage næring og skape arbeid av kultur, hadde vært å satse på og ikke bygge ned teatrene, distriktsoperaene, bibliotekene, museene, orkestrene, festivalene og det regionale filmfondet. Det er det å satse ordentlig på kultur, gi rom for å skape flere gode opplevelser, som gjør at flere kan leve av sitt kunstneriske arbeid. Og det er det som skaper arbeidsplasser av kultur landet rundt. Det kan man gjøre dersom man prioriterer riktig. Gjør man ikke dette i bunnen, ja, da er 70 mill. kr til kulturnærings-satsing noe som ikke gjør susen. Det blir som å skryte av pipa på huset mens grunnmuren smuldrer opp.

Mine kolleger vil komme tilbake til flere av detaljene i budsjettet. Jeg rekker ikke alt på 5 minutter, men jeg vil ta opp Arbeiderpartiets forslag og forslaget vi har sammen med Kristelig Folkeparti, i saken.

Presidenten: Representanten Anette Trettebergstuen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Ib Thomsen (FrP) [12:41:39]: Kulturpolitikken skal bidra til å gi mennesker mulighet til å delta i og oppleve et mangfoldig kulturliv av høy kvalitet. Et rikt kulturliv ivaretas best gjennom en kulturpolitikk der målet er et kulturliv preget av større frihet. God kulturpolitikk tar utgangspunkt i den unikes egenverdi og en kultur for det enkelte mennesket.

Kunnskap om og opplevelse av vår felles kulturarv styrker identitetsfølelsen og tilhørigheten til et samfunn med ulike fellesskap. Regjeringens kulturpolitikk bygger på et ønske om et sterkt og selvstendig kulturliv, der et godt verktøy har vært gaveforsterkningsordningen som ble igangsatt og lansert i 2014 og har vært en suksess, og som vi nå bevilger 51 mill. kr til. Gaveforsterkningsordningen har stimulert til at man har fått privat finansiering, privat samarbeid på flere kunst- og kulturfelter, ja flere penger og flere kulturopplevelser.

Media i Norge i dag har bestått av en bredde innenfor sektoren, der NRK har vært en sentral aktør og sikkert kommer til å forbli det i mange, mange år framover. Men regjeringen har arbeidet med en gjennomgang av NRK for å se på deres rolle i framtiden. Det er klart at NRK er en svært viktig institusjon både mediepolitisk og kulturpolitisk. Jeg mener det er viktig at NRK som en stor aktør også øker sin andel eksterne produksjoner utenfor Marienlyst for å styrke kvaliteten, som kan diskuteres, men i hvert fall også for å styrke et miljø som ikke hører til bare i Oslo eller på Marienlyst.

Samtidig er det viktig å begrense NRKs muligheter til å bruke sin robuste økonomi betalt av fellesskapet til å svekke den frie presse, og jeg viser til at regjeringen i regjeringsplattformen har som mål å legge fram en melding for å se på lisens og betalingsordninger for framtiden. Det er ikke alle mediehus som kan ringe til regjeringen, ringe til departementet eller ringe til Stortinget og si at nå trenger vi mer penger. De fleste mediehus har omstrukturert, de har sett på nye løsninger, nye smarte løsninger, men de er inne i en tøff tid, som gjør at de må tenke helt annerledes. Da kan det for flere virke som om konkurransen kan bli tøff. Så Fremskrittspartiet vil stemme på regjeringens opprinnelige forslag om 0 kr, altså ikke noen øk-

ning i NRK-lisensen. Vi vil stemme mot forslaget som foreligger her i dag, med å øke med 30 kr.

Regjeringen har foreslått å modernisere mediepolitikken og virkemiddelapparatet gjennom likebehandling av merverdien uavhengig av teknologiske plattformer. Vi mener det er avgjørende for bransjen i framtiden at man samarbeider godt, og at man har en plattformnøytral mediemoms. Det har fungert. Det viser at denne politikken fungerer, og Medie-Norge hadde antakeligvis sett mye tøffere ut enn hva det gjør i dag, om man ikke hadde fått til å ta de grepene.

Vi har en helhetlig satsing innenfor kulturfeltet. Vi mener vi bør bruke de eksisterende kreftene innenfor kulturfeltet, som frivillighet, barne- og ungdomsorganisasjoner, orkestrene har en sentral rolle der, og kunstnerassistentordningen, som også har vært en suksess. Jeg kommer litt tilbake til det litt senere.

Korps og kor står sterkt i Norge, vi vet at kulturlivet rundt omkring i hele Norge yrer, og vi vet at det ikke skapes i Oslo eller i Kulturdepartementet eller i Kulturrådet, men det skapes rundt om i hele landet. Kompetanse knyttet til talentutvikling, der talentene altså bor ute i kommunene, kan være en bidragsyter og viktig for Norge. Det har jo vært en suksess, og de har også fått økt budsjettene sine i år.

Vi har arbeidet med en gjennomgang av Kulturrådet. Fremskrittspartiet har sagt i mange, mange år at kulturen ikke skapes i Oslo eller hos Kulturrådet, men i hele landet, og vi mener det er riktig det regjeringen nå foreslår, at vi flytter en del av Kulturrådet ut av Oslo til områder der man kan se med andre øyne, og som muligens er nærmere kulturen.

Jeg mener målet må være at kulturlivet blir mindre avhengig av staten. Kulturinstitusjonenes ledere må også bruke mer tid på å være kreative, skape rom for opplevelse, refleksjoner og innsikt – ikke bare bruke all sin tid på å overbevise politikere om at vi bør bevilge mer penger, men faktisk være mindre navlebeskuende og mer utviklende og kreative på området.

Debatten rundt egeninntjening for kulturinstitusjoner har pågått i norske medier i opptil flere år, der vi kan se at noen institusjoner har opptil over 70 pst. egeninntjening. Som i resten av Europa er det et mål vi muligens bør se på. Om det skal ligge på 70 pst. eller hva den prosenten skal ligge på, mener jeg uansett at en debatt og diskusjon innenfor kulturlivet om å øke egeninntjening er viktig. Vi vet jo at egeninntjening også regnes som billettsalg, arrangement, butikker, kafeer og restaurantdrift.

Selvfølkelig skal staten legge til rette for et yrende kulturliv, og det skal vi fortsette med, derfor er det viktig at vi har en god dialog med kulturlivet også innenfor det kreative området.

Idretts-Norge har i alle år levert gode resultater, og spesielt innenfor vinteridretten. Men nå om dagen kan vi lese i norske medier at det slår sprekker, og at det blir brukt tøffe ord som korrupsjon, arroganse, mafiavirksomhet, når Terje Håkonsen uttaler seg, og det er ikke idretten tjent med. Vi vet også at mammaer og pappaer som jobber dugnad hver eneste helg, flere kvelder i uka, støtter statsråden når vi ønsker å omprioritere innenfor idretten. Mange mener at idretten nå er litt vel topptung, og at man ikke når helt ut til bredden og til talentene innenfor idrett i kommunene. Så jeg tror denne regjeringen er på mammaene og

pappaene og hockeymammaenes lag når vi sier at det topp-tunge Ullevaal stadion, eller den topp-tunge idretten, bør omprioritere midlene sine og sende disse pengene ut omkring i hele landet, der idretten utvikler seg, og der mammaene og pappaene gjør en god jobb. Så jeg vil takke dem for det og holde motet oppe. Dette skal vi få til sammen og prioritere annerledes.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [12:51:08]: Jeg er i likhet med Høyre og Fremskrittspartiet tilfreds med det vi omsider fikk til. Mye kunne vært sagt om prosessen fram til avtale, men jeg skal la det ligge i denne omgang.

Svært mange av satsingene vi har fått til i kulturbudsjettet, er i tråd med Kristelig Folkepartis alternative budsjett, og det er vi selvsagt fornøyd med. La meg nevne noen. Pressestøtten er viktig for en rekke papiraviser over hele landet, og derfor var vi ikke fornøyd da regjeringen foreslo å kutte i pressestøtten nok en gang. Vi foreslo i vårt alternative budsjett både å rette opp kuttet, og også å styrke ordningen. I budsjettavtalen har vi klart å rette opp kuttet på 10 mill. kr – et kutt som altså regjeringen foreslo i en tid da mediene virkelig har store utfordringer.

Målet for kringkastingsområdet er å opprettholde et godt allmennkringkastingstilbud. Derfor må også NRK sikres forutsigbare rammevilkår. Kristelig Folkeparti foreslo derfor å øke NRK-lisensen. Jeg er veldig glad for at de som sto sammen om allmennkringkastingsmeldingen, også gjør det nå, og derfor økes NRK-lisensen med 30 kr.

Kunstnerundersøkelsen har vist at det er et stort behov for å bedre kunstnernes økonomi. Satsing på kunstnerstipend sammen med en rekke andre virkemidler og statlige ordninger er svært viktig for å få dette til. Kristelig Folkeparti foreslo derfor å øke satsene i stipendene gjennom å øke bevilgningen på totalt 8 mill. kr, og jeg er veldig glad for at vi klarte å få det til gjennom budsjettforhandlingene.

Formålet til Skuespiller- og danseralliansen AS er å sikre de tilsatte dansere og skuespillere rettigheter og inntekter mellom eksterne tilsettingsforhold og oppdrag samt legge til rette for ekstern sysselsetting og arbeide for kompetansebygging og kunnskap om scenekunstens vilkår. Det er dokumentert svært positiv effekt av tiltaket. Vi foreslo i vårt alternative budsjett å øke bevilgningene med 8 mill. kr og fikk gjennomslag i forhandlingene for 6 mill. kr for å kunne ansette enda flere skuespillere og dansere, og det er vi veldig glade for.

Kulturbudsjettet består av viktige, store nasjonale bevilgninger til ordninger og institusjoner. Jeg mener likevel at de relativt små bevilgningene til lokale tiltak er minst like viktige. Det er i lokalsamfunnene vi må legge til rette for at kulturen får vokse og blomstre. Enigheten denne gangen ga rom til flere bevilgninger til slike tiltak, i tråd med det vi i Kristelig Folkeparti hadde foreslått i vårt alternative budsjett.

Operaen i Østfold har gjennom flere år vært underfinansiert. Vi er derfor veldig tilfredse med at vi nå øker bevilgningen med 2 mill. kr for å rette opp i dette.

Kristelig Folkeparti har ønsket å styrke formidlingsarbeidet ved en rekke museer og institusjoner. Noe har vi nå fått gjennomslag for, som 5 mill. kr til driftsstøtte til Fortidsminneforeningens museum, 6 mill. kr til å oppgradere Maihaugen scene og 1,2 mill. kr til jødiske museum i Oslo og Trondheim, bare for å nevne noen tiltak. Det er ikke de store summene, men det betyr så uendelig mye.

Leveld Kunstnartun er et arbeidssted der utøvende kunstnere, kulturarbeidere og kunstfagfolk kan arbeide i kortere tid. Nå fikk vi gjennomslag for en bevilgning på 0,4 mill. kr. – en veldig liten sum, men så viktig for dette stedet.

Litteraturhuset i Skien – i motsetning til de tre andre litteraturhusene – har ikke fått støtte over statsbudsjettet før. Forskjellen er at de ikke drifter eget hus. De leier lokalene på Ibsenhuset i Skien og arrangerer ting sammen med folkebiblioteket. Vi foreslo i vårt budsjett å bevilge 300 000 kr til Litteraturhuset i Skien og er veldig glade for at vi har fått gjennomslag for det i budsjettet.

Det er selvsagt prioriteringer som vi har hatt i vårt budsjett som vi ikke har fått gjennomslag for. Det gjelder bl.a. oppstartsmidler til museumsbygg i Skien. Det er et konsolidert museumsbygg, det største i fylket, og kanskje det eneste konsoliderte museet som ikke har et helårs visningssted – og dette er i Ibsens fødeby. Jeg kan love kulturministeren at dette vil hun stadig bli minnet på, for dette må på plass.

Likevel er jeg glad for de store og små bevilgningene vi har fått gjennomslag for. Det vil bety mye for mange.

Jeg tar med dette opp forslaget vi har i denne saken, og jeg vil også varsle at Kristelig Folkeparti kommer til å støtte forslag nr. 18, fra Venstre.

Presidenten: Representanten Geir Jørgen Bekkevold har tatt opp det forslaget han refererte til.

Marit Arnstad (Sp) [12:56:42]: Senterpartiet er ikke representert i familie- og kulturkomiteen i denne perioden, og innstillingen inneholder derfor ikke merknader som presenterer Senterpartiets prioriteringer og politikk på kulturfeltet. Senterpartiets syn på kultur og frivillighet framgår derfor først og fremst av de merknadene vi har lagt inn i finansinnstillingen samt kulturkapitlet i vårt alternative budsjett.

Med min begrensede taletid i dag kommer jeg ikke til å være utfyllende på hele det feltet som vi behandler, men jeg kommer til å konsentrere meg om et par områder knyttet til budsjettet.

Vi lever i ei tid der kampen om nyhetene og tilgang til nyhetene, hva som er sant og usant, utfordres. Vi har hørt om flere episoder med fabrikkerte nyheter. Det er en episode fra USA, der en bevæpnet mann tok seg inn i en pizza-restaurant for angivelig å frigi barn fra Hillary Clinton. Det er en type ekstreme eksempler på fabrikkerte nyheter, godt ispedd politiske konspirasjonsteorier.

Det illustrerer imidlertid et svært viktig punkt. Når sensasjonsnyheter og fabrikkerte nyheter er blitt et marked, viser det hvor avhengige vi er av at det finnes seriøse nyhetsformidlere på nett, papir og i eteren som vi faktisk kan stole på. Etterrettelige medier der dyktige journalister har integritet og tillit er en sikkerhetsventil i vårt demokrati.

I tidligere debatter har Senterpartiet etterlyst grep fra regjeringen for å sikre mediemangfold. Dessverre er temaet fortsatt aktuelt, ikke bare på grunn av ytre utfordringer som følge av et sviktende mediemarked, men også fordi regjeringens egen politikk ser ut til å være en politikk med en regjering i indre strid med seg sjøl. Det er dårlig nytt for en mediebransje som er i stadig endring.

Vi vet at statens avtale med TV 2 utløper ved nyåret. Den uavklarte situasjonen er naturlig nok alvorlig for alle

de berørte. Vi vet også at NRK fortsatt er Norges viktigste mediebedrift og allmennkringkaster – og dessverre: Det er høyst merkelig at regjeringen ved framleggelsen av budsjettet velger å foreslå at lisensen til NRK skal fryses. Dersom det hadde blitt effektivt, ville det betydd et nytt kutt i NRKs inntekter. Disse tingene skjer i det samme året som stortingsflertallet har inngått et forlik som slår fast at NRK skal få en forutsigbar finansiering, som i det minste ivaretar lønns- og prisstigningen.

Regjeringens budsjettforslag, som det opprinnelig var, rammer NRK økonomisk, kombinert med en uavklart situasjon for kommersiell allmennkringkasting i Norge, og skjer altså i en tid da regjeringen heller burde ha vist politisk handlekraft ved å verne om norsk innholdsproduksjon og nyhetsformidling. Vi er spent på hva som i tida framover kommer fra regjeringen på dette området.

I tillegg til nødvendigheten av å opprettholde mediemangfoldet i dette landet, vil jeg også få understreke at Senterpartiet er svært opptatt av et mangfold innenfor det frivillige arbeidet. Senterpartiet mener at det ikke skal være skatt på frivillig arbeid. Derfor ønsker vi å trappe opp bevilgningene til momskompensasjon for frivillige organisasjoner, slik at lag og foreninger kan få refundert en større andel av de reelle momsutgiftene på varer og tjenester.

Vi er også opptatt av å sikre organisasjonenes grunnfinansiering og vri statlig støtte bort fra kortsiktig prosjektstøtte og over på aktivitet. Det er viktig for å skape forutsigbarhet og for å sikre autonomien i frivillig sektor. Sjøl om lag og foreninger kan bistå med å sette politiske mål ut i praksis, må ikke det offentlige styre frivillig sektor og frivillige organisasjoner ved å tvinge dem til å springe etter penger, der vi politikere velger å sette dagsorden.

Senterpartiet er skuffet over at regjeringen nok en gang avviser forslaget om å gjøre momskompensasjon for idrettsanlegg regelstyrt framfor rammestyrt. Man velger nok en gang å gamble på en trolig underfinansiering av bevilgningen for 2017. I Senterpartiets alternative budsjettforslag har vi derfor nok en gang foreslått en økning i ordningen, slik at alle skal få trygghet for støtte til sine anlegg.

Det er grunn til å rette en takk til alle idrettslag og foreninger rundt om i landet som hvert år sørger for at det bygges idrettsanlegg – kunstgressbaner, skianlegg, friidrettsbaner og håndballhaller – slik at barn og ungdom får anledning til å drive idrett. Der det offentlige og næringslivet får automatisk rett til å trekke fra momsutgiftene, må altså idretten leve med usikkerheten om de får refundert hele eller kun deler av sine momsutgifter. Siden Senterpartiet ikke er representert i kulturkomiteen, er det gledelig å registrere at Arbeiderpartiet har fremmet Senterpartiets gamle forslag om å omgjøre ordningen til en regelstyrt ordning.

Jeg vil varsle at Senterpartiet kommer til å støtte forslagene nr. 1–4, 5, 7 og 8 samt egne forslag og forslag nr. 18, fra Venstre.

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Trine Skei Grande (V) [13:02:12]: Venstre er heller ikke representert i komiteen, så jeg får se hvor mye jeg rekker på 5 minutter.

Noen av de satsingene som regjeringen har lagt fram, er vi veldig enige i. Tankegangen bak Kreativt Norge er å se på nærings-satsing sammen med kultur – det tror jeg blir veldig viktig framover. Jeg ville gjerne at vi skulle ha bygd ned skottene mellom noe lønnsomt og noe ikke lønnsomt og noe hederlig og noe ikke så hederlig, for vi vet at kultur skapes nettopp i brytningen mellom akkurat det. Da må jo statsråden takke høyere makter for at Venstre fins, og at hun fikk økt potten sin for kultureksport med 14 mill. kr over Utenriksdepartementets budsjett, sånn at man faktisk får eksportert det man har ambisjoner om. Man må være kjempeglad for at vi også har fått inn forslaget om at rettighetshavere skal kunne få støtte til næringsutvikling, også basert på sine rettigheter, og ikke bare det at man skal ha et produkt som er håndfast når man skal utvikle det. Vi har mange eksportvarer fra Norge nå som er bygd på rettigheter og ikke bare på ting.

Så er jeg kjempeglad for at Venstre fikk gjennomslag for å styrke kunstnerøkonomien i nok et budsjett, med kunstnerstipender, og at vi nå endelig har fått på plass en kunstnerassistentordning, som jeg tror kommer til å være viktig i brytningen mellom næring og kultur, men også for å bringe flere unge inn på kulturområdet.

Så må jeg si at jeg helt og fullt kan støtte alt som ble sagt i Kristelig Folkepartis innlegg – det viktige med å se at kunst- og kulturpolitikk ikke bare handler om de store grepene, men veldig mange av de små ordningene og stedene som bør ha muligheten til å utvikle seg.

Så er Venstre veldig glad for at vi i nok et budsjett har klart å løfte nynorsken med en ordentlig språkpakke, som jeg tror er viktig å gjennomføre. Det er en viktig fase i nynorsken nå. Når vi ser at vi diskuterer hovedspråk på Vestlandet og ulike regionspråk, tror jeg det er bra å løfte nynorsken i et budsjett, sånn som vi har gjort. Hvis man ser det sammen med det som gjøres når det gjelder kunstnerøkonomi, det som gjøres når det gjelder bokmessen i Frankfurt, og det som gjøres når det gjelder nynorsken, har det blitt en ganske bra språksatsing i dette budsjettet til slutt.

Det som er vanskeligst med å lage budsjettforlik her på Stortinget på kulturfronten, er at det så å si er umulig, fra vårt ståsted, å løfte inn viktige byggeprosjekt. Derfor har jeg lyst til å nevne to som har høy prioritet hos Venstre.

Jeg er veldig glad for at det er en bred merknad knyttet til det nye operahuset i Kristiansund. Jeg tror at representanten Farstad kommer til å komme tilbake til det senere i debatten. Men dette er et viktig kulturhus for å støtte opp under et enormt frivillig og profesjonelt miljø som har et stort utviklingspotensial, hvis vi klarer å få det prosjektet opp og gå. Så er jeg glad for at man i merknadene også nevner at dette er å se på som en viktig del av en mulig satsing når det gjelder utviklingen på området – hva gjelder næringspolitikken og arbeidsledighetsutfordringene i området.

Det andre er Saemien Sijte, som er ett av to kulturbygg som er nevnt i Venstres stortingsvalgprogram, og som vi har brukt mye tid på. Jeg håper nå at de pengene vi har brukt på utredning, faktisk fører til at vi får realisert prosjektet.

Jeg skulle ha sagt mye om arkivlov. Vi må gjerne arkivere arkivloven i nye hyller og finne en ny utredning på det, men jeg tror at vi egentlig hadde trengt en ny kulturlov, en felles lov for både arkiv, museum og bibliotek.

Så skal jeg bruke 40 sekunder på presse, som jeg burde ha brukt et helt innlegg på. Vi er glade for å få tilbake pressestøtten, og jeg er kjempeglad for at vi nå får flertall for forslag nr. 18, som jeg herved også fremmer. Presse og media er under et stort økonomisk press for tida. Det er store endringer, og det er viktig å ha en aktiv mediepolitikk fra Stortinget for å sørge for at utviklingen går i riktig retning. Grunnen til at vi har fremmet det forslaget vi har fremmet, er at vi ser at f.eks. en stor kommune som Oslo snart ikke har lokalaviser lenger. Det er et demokratisk problem når man ikke har noen arenaer for å diskutere politikk og ulike løsninger i en såpass stor by som Oslo.

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Trine Skei Grande har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Bård Vegar Solhjell (SV) [13:07:41]: Det som gjer oss til ein nasjon, er ikkje først og fremst økonomien vår, oljen, bygga – det er kulturen vår, det vi er saman, fellesskapet, historia vi har saman, det som bind oss saman, alle uttrykka. Difor er den viktigaste oppgåva i norsk kulturpolitikk å bringe kulturpolitikken endå lenger frå den periferien han for ofte har vore i, til kjernen og sentrum av norsk politikk, der han høyrer heime, som ein av dei store og viktige felles oppgåvene.

Difor har SV i sitt alternative budsjett lagt fram ei kraftfull satsing på eit løft for norsk kultur og norsk kulturpolitikk i åra framover – eit innhaldsløft. Eit innhaldsløft må òg følgjast av økonomi om det skal bli noko av det.

Vi har foreslått å starte opp eit nasjonalt bibliotekløft, der ein skal løyve 1 mrd. kr over fem år – det første året 200 mill. kr. Biblioteka er eitt av få kulturtilbod som finst i absolutt alle kommunar i Noreg. Det er møtestader, det er arkiv, det er kunnskapssentralar, og dei treng eit stort løft.

Vi foreslår ei satsing på kulturskulen, bl.a. gjennom å innføre på nytt ein kulturskuletime, som var ein stor suksess, som gav mange barn rundt omkring i Noreg tilgang til kulturopplevingar. Vi foreslår òg å styrkje den ordinære kulturskulen.

Vi foreslår ei satsing på kunstnarøkonomi gjennom ei rekkje ulike tiltak, og ikkje minst foreslår vi å styrkje dei store tunge kunst- og kulturinstitusjonane som på mange måtar er berejninga i det profesjonelle kulturlivet i Noreg, i tillegg til det frivillige.

Så foreslår vi ei styrking av mediepolitikken rund baut fordi det å bevare og utvikle yringsfridomen, men òg det eg vil kalle ein yringskultur, altså kva kultur vi har for yringar, kjem til å verte ei kjerneoppgåve i norsk politikk når det gjeld å utvikle demokratiet vårt framover, som bl.a. representanten Arnstad var inne på i eit godt innlegg her i stad.

Noko av det vi kan gjere, er å ta vare på og utvikle den spesielt sterke mediesituasjonen vi har hatt. Vi har enormt mange lokalaviser, som skapar fellesskap rundt omkring i landet, og vi har store, tunge kvalitetsaviser og etermedium, radio og tv, som har skapt fellesskap, i tillegg til det mediemangfaldet vi har som er uvanleg sterkt. Få ting styrkjer eit demokrati over tid slik som det sterke medietilfanget Noreg har hatt. Det er difor vi foreslår å auke NRK-lisensen og gje NRK meir musklar til å vere det som meir

enn noko er det medium som bind Noreg saman. Og vi føreslår å auke pressestøtta og innføre ei innovasjonsstøtte, slik at mindre lokalaviser raskare skal kunne ta spranget frå papir til å vere digital, etter modell av det dei bl.a. har hatt i Danmark – ei styrking av den digitale yringsfridomen.

Til slutt: På vegner av idrettsmammaer og -pappaer over heile landet, som stort sett bruker kvar einaste helg, med nokre unntak, og veldig mange av kveldane i vekedagane – eg har bl.a. treft mange representantar som er til stades her i salen i dag, på slike arrangement – trur eg at eg vil seie følgjande: Idretten lever i beste velgåande – tru meg! Over heile landet er det den viktigaste fritidsaktiviteten for barn og unge. Han skapar folkehelse, trivsel, integrering og mykje anna i heile landet vårt. Og idretten er ikkje, som representanten Thomsen omtalte han som her, ein mafiaidrett. Han er det motsette: eit Noreg i miniatyr.

Øg toppidretten vår er i internasjonal samanheng på eit svært høgt nivå. Den viktigaste grunnen til det er den systematiske satsinga på barn og unge over tid, som betalar seg ved at mange vert store idrettsutøvarar seinare. Men det krev at vi gjer meir enn i dag når det gjeld utbygging av anlegg over heile landet. Mange idrettsanlegg vert dyrare om dei skal halde den kvaliteten vi treng. Det krev at vi gjer meir for å sørge for at alle får delta, for å unngå eit klasseskilje i deltaking i idretten. Og så krev det meir openheit frå norsk idrett. Men eg trur eg veit såpass at mammaer og pappaer rundt omkring ikkje berre er skeptiske til at det er lukka, dei er òg skeptiske til at det vert laga politisk spel av idretten. Dei liker at han skal vere utanfor politikken og vere for alle.

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [13:13:10]:

Jeg har store ambisjoner på vegne av norsk kunst og kulturliv – ambisjoner som er større enn at de bare kan måles i kroner og øre. Jeg mener at kulturpolitikken handler om det som skapes; det er det vi må se på.

Som kulturminister er jeg så heldig å få lov til å reise rundt i hele landet og se resultatene av det som skapes. Jeg møter mange dyktige kunstnere, etablerte artister som allerede har oppnådd anerkjennelse, og enda flere unge talenter som brenner etter å nå ut med kunsten sin – med det de skaper. Derfor må vi utvikle en kunstnerpolitikk som legger til rette for at flere kan leve av kunst. Det er da et paradoks at det som kunstnerøkonomiutredningen viste oss og pekte på, var at kunstnernes inntekter sank samtidig som kulturbudsjettet ble doblet og den globale handelen av kunst og kulturprodukter økte formidabelt. Det er derfor denne regjeringen viser en tydelig retning i kulturbudsjettet. Vi tar noen grep, særlig knyttet til hvordan flere kunstnere skal nå ut til større markeder for å få flere som kjøper det de skaper, og få inntekter tilbake til kunstproduksjonen. Derfor legger vi i neste års statsbudsjett inn 70 mill. kr til nye tiltak som skal legge til rette for vekst og utvikling i kreativ næring. Jeg håper at det er en start.

Et av årets høydepunkter var da jeg for noen uker siden var på Sentralen og fikk oppleve Jeaninne Masika Lukusa fra TekstLab og Talent Norge. Hun trollbandt salen da hun fremførte sine egne dikt. Hun fortalte meg at det hadde hun aldri klart hvis det ikke hadde vært for at hun hadde blitt plukket ut som et av talentene gjennom Talent Norge-programmet. Hun blir fulgt opp og jobber tett sammen med andre etablerte kunstnere og andre som vil det samme som

henne, for at hun virkelig skal ha troen på at hun skal nå ut i den store verden. Mange unge menn og kvinner som henne er det Talent Norge nå satser på – sammen med private investorer og sponsorer, for at de skal ha mulighet til å realisere sine drømmer. Dette er en satsing på offentlig–privat samarbeid som gir norsk kulturliv flere ben å stå på. Jeg er veldig stolt av at vi har fått det til.

I sommer fikk jeg også gleden av å reise fra prosjekt til prosjekt og se resultatene som gaveforsterkningsordningen gir oss. Den ordningen er det ikke alle som synes noe om. Da jeg besøkte krigsminnet «Hestmanden» i Kristiansand, gjorde det et sterkt inntrykk. Vi har et utall av bygg, museer og kirker i Norge der veggene forteller historie. Å ta vare på kulturarven er viktig, enten det skjer i samarbeid med private eller som i år, ved hjelp av tiltakspakken mot økt ledighet. Jeg er glad for at vi prioriterer det, men jeg er også veldig glad for å se at midler fra private er med på å styrke kulturlivet. Det synes jeg er bra at vi har fått på plass, og jeg håper at det vil fortsette å utvikle seg.

La meg kort si noe om mediepolitikken, for det er en alvorlig mediesituasjon vi står oppe i. Mediene står overfor tøffe krav til omstilling som resultat av økt internasjonal konkurranse og fallende annonseinntekter. I omstillingstider kan vi ikke bare peke på gamle virkemidler. Regjeringens innføring av momsfratak for elektroniske nyhetsmedier og plattformnøytral produksjonsstøtte er virkemidler som er tilpasset dagens utfordringer, men mediepolitikken må også ses i sammenheng. Der skal denne sal være med på å ta viktige beslutninger i tiden fremover som vil ha stor betydning for det medielandskapet vi lever i.

Til slutt vil jeg takke komiteen for godt arbeid, og jeg vil særlig takke Kristelig Folkeparti og Venstre for at de har gjort dette budsjettet bedre. Det er et veldig godt resultat. Det er et godt kulturbudsjett, som jeg er stolt av, og som jeg tror kommer til å gi oss mange store opplevelser i året som kommer.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arild Grande (A) [13:18:27]: La meg aller først få ønske statsråden god bedring av forkjølelsen – og for så vidt også undertegnede.

Erna Solberg uttalte før valget i 2013: Vi er enige om en tydeligere prioritering av frivilligheten. Da Solberg-regjeringen overtok, uttalte statsministeren at frivilligheten skulle være en av byggesteinene i regjeringens politikk. Også nyutnevnt kulturminister Linda Hofstad Helleland var tydelig da hun overtok nøkkelen til Kulturdepartementet: Jeg vil være minister for frivilligheten, sa hun.

Etter at regjeringens budsjettforslag ble lagt fram i høst, kom følgende reaksjoner fra frivilligheten selv: Fullstendig ambisjonsløst, sa LNU. Det dårligste frivillighetsbudsjettet på mange år, sa Frivillighet Norge. Et mageplask, sa Norsk Friluftsliv. – Dette er bare et utvalg.

Hvordan forklarer statsråden misforholdet mellom de uttalte ambisjonene og nedprioriteringen vi ser i budsjettet?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [13:19:29]: Det er ingen nedprioritering av frivilligheten. Tvert imot viderefører vi en veldig høy andel og satsing på frivillighet. Frivillighet er det som skjer rundt omkring i kommu-

nene hver eneste dag. Det å legge til rette for ikke å pålegge for mye byråkrati og innrapporteringer, og ikke ta fra folk gnisten til å yte frivillig innsats, er noe av det viktigste vi gjør. Derfor hadde jeg et møte med Frivillighet Norge, LNU og KS i forrige uke. Vi hadde en veldig fin samtale om hvordan vi videre skal styrke frivillighetserklæringer, som frivilligheten er veldig opptatt av, og som er en god avtale som sikrer gode betingelser for frivilligheten. Det skal vi fortsette med, og vi skal også bli enda bedre til å sørge for at vi ikke legger hindringer i veien med systemer som gjør at frivilligheten ikke får utvikle seg videre.

Arild Grande (A) [13:20:36]: Det er bra at statsråden har hyggelige samtaler med frivilligheten. Vi har for så vidt også registrert at regjeringen har lagt fram en egen frivillighetserklæring, men det er jo bare ord. Det følges ikke opp med økonomiske forpliktelser fra denne statsrådens side – ei heller når det gjelder forenkling for frivilligheten. I mai i år kom Frivillighet Norge med en rapport om de elleve kravene de hadde stilt til regjeringen om forenkling. Det statsråden vil se her – i grønt – er fulgt opp. Her ser man ingenting grønt, alt står jo på stedet hvil med denne statsråden.

Vi hørte før valget at Erna Solberg var tydelig på at man skulle prioritere særlig frivillighetsregisteret, og ville ha fortgang i det. Nå har Høyre hatt kulturministeren i tre år, og fortsatt brukes ikke frivillighetsregisteret til å forenkle tilskuddsforvaltningen. Hvor fornøyd er statsråden med regjeringens gjennomføringsevne?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [13:21:34]: Jeg kan forsikre representanten om at jeg er veldig fornøyd med det regjeringen klarer å få gjennomført på veldig mange områder – at vi tar landet i riktig retning, at vi forenkler, og at vi forbedrer rammebetingelsene for frivillig sektor hver eneste dag.

Denne regjeringen har økt ordningen med momskompensasjon for frivillige organisasjoner med 350 mill. kr siden 2013. Det er 100 mill. kr mer enn det som var satt som målsetting for ordningen. Det er den største ordningen over Kulturdepartementets budsjett, men jeg ser at det fortsatt er et stort potensial for å forenkle og gjøre også frivillighetsregisteret bedre.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [13:22:42]: Regjeringen har en nysatsing i dette budsjettet som Kristelig Folkeparti støtter hundre prosent, og det er Kreativt Norge. Jeg synes det er bra at det satses på kulturelt entreprenørskap og kulturnæringer. Men det jeg har vanskelig for å se, er at satsingen på kreative næringer vil ha fordel av å bli samlokalisert med sekretariatet for Statens kunstnerstipend, en stipendordning som er rettet mot det kunstneriske, ikke det næringsmessige. Jeg hører ordet «maktspredning» bli brukt om dette. For meg ser det mer ut som symbolpolitikk. Mitt spørsmål er, for jeg støtter selve opprettelsen av det nye kontoret: Er det andre ting man heller kan flytte fra sentrale strøk og inn i dette kontoret enn dette lille sekretariatet som har ansvaret for kunstnerstipendene?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [13:23:47]: Jeg er veldig glad for at Kristelig Folkeparti støtter opp

om det initiativet og er med på å legge til rette for et kulturliv med større bærekraft.

Min forgjenger bestilte en rapport fra Kulturrådet om hva som kan flyttes ut av hovedstaden for å spre kulturmakten rundt i landet. Da pekte man på at det kun var porteføljen knyttet til kreativ næring. Så har jeg pekt på at forvaltningen av Statens kunstnerstipend og Fond for lyd og bilde også kan være en del av det, for å prøve å hente synergieffekter ut av at flere sitter sammen. Jeg tror det kan være positivt.

Men jeg er enig med representanten Bekkevold i at det absolutt kan være en mulighet for at vi også bør se på andre ting. Jeg vet at Kristelig Folkeparti er veldig opptatt av at vi skal ha sterke kulturklynger rundt omkring i hele landet, så jeg imøteser gjerne en henvendelse fra Kristelig Folkeparti om hvordan vi kan se på dette sammen med dem.

Marit Arnstad (Sp) [13:24:55]: Jeg skal litt tilbake til frivilligheten. Det er mange sider ved den vi kunne ha diskutert, også det viktige poenget at det offentlige ikke må styre frivillige organisasjoner på den måten at de tvinges til å løpe etter kortsiktige prosjektmidler i stedet for å få en ren aktivitetsstøtte.

Statsråden svarte litt på dette med momsrefusjon, og der er det jo flere ordninger, men la oss se på anleggsmomsen for idrettsanlegg. Statsråden sa at dette nå var den største ordningen på Kulturdepartementets budsjett. Ja, det er mulig, men ulikheten i forhold til den rettigheten som næringslivet og det offentlige har, en automatisk rett til å trekke fra momsutgifter, 100 pst., består fortsatt. Forsatt er det slik at idretten må leve med usikkerheten om de får refusert kun deler av momsutgiftene, og om de må bruke dugnadspenger til å betale resten. Hvordan kan den ulikheten forsvares?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [13:26:13]: Jeg er enig med representanten Arnstad i at momskompensasjon er en veldig god ordning, det er den største ordningen på Kulturdepartementets budsjett. I disse dager mottar et rekordhøyt antall organisasjoner kompensasjon for det man nå setter i gang og har satt i gang og har bygd av prosjekter. Også frivilligheten der ute, og idretten, sier at dette er et veldig viktig tiltak. Avkorting har økt marginalt – fra 21,7 pst. i 2015 til 23,7 pst. i 2016. Vi har sett tidligere at dette har løst seg gjennom revidert, og at man har fått full pott. Jeg mener at dette fortsatt er en god løsning, og det er også derfor vi foreslår det for Stortinget.

Trine Skei Grande (V) [13:27:37]: Medias rolle er veldig mangefasettert. Det er veldig ulike roller de har for at demokratiet skal fungere.

Jeg – som har vært Oslo-politiker i mange år – må si at det er en underlig situasjon vi er i nå, der det knapt finnes ett medium som diskuterer utviklingen i denne byen. Det finnes knapt ett eneste medium der vi kan få fram saker som er viktige for utviklingen av byen, og viktige utviklingstrekk. Det viser en dimensjon som vi som oftest ikke diskuterer så mye i media, nemlig demokratiet og hele den offentlige debatten. Det er ikke bare graving osv., det er hele det å få et demokrati til å fungere. Der har media en viktig rolle.

Vi er kjempeglade for at vi tydeligvis får støtte fra alle til forslag nr. 18 i dag. Men det å utvikle en mediestøtte-

ordning for framtida som også sikrer den lokale debatten, sånn at den ikke blir sånn som representanten Arnstad beskrev den, og som jeg mener er kjempeutfordrende i dag – ser statsråden hvordan det kan komme med i den utvalgsutredningen som nå kommer?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [13:28:47]: Jeg må si at jeg er glad for forslaget fra Venstre, for det er vel få stortingsrepresentanter som har så store utfordringer med å skape debatt om sin region, som de som er innvalgt fra hovedstaden. Vi som – nei, nå er jeg ikke representant lenger, så det kan jeg ikke bruke som eksempel – men jeg mener at det kan være behov for å vurdere spørsmålet om tilskudd til bydelsaviser på generelt grunnlag, for det blir jo en fattigere hovedstad uten bydelsaviser.

Jeg håper at Mediemangfoldsutvalget vil se på hvordan man kan innrette en mer moderne pressestøtte, som nettopp sikrer den lokale debatten, og som sikrer norskproduert innhold – at vi vil få se det. Derfor ser jeg veldig frem til – og med spenning – at de legger frem sin innstilling, og hvordan vi kan være med på å innrette en moderne mediestøtte.

Bård Vegar Solhjell (SV) [13:30:03]: Eg har merka meg at ein av dei tinga statsråden og eg er einige om, er at det at eit felt får tilført meir pengar, i seg sjølv ikkje nødvendigvis gjer det betre. Det er innhaldet i politikken og korleis ein gjer ting, som er viktig.

Men – det er eit viktig «men» her, som eg antek at statsråden er einig i – det å skape kvalitet kostar pengar. Sidan eg noterte at ho sa at budsjettet hadde vorte betre – det har kome inn fleire midlar til viktige ting – antek eg at ho er einig i det.

Eg har merka meg at dei siste åra har delen av midlane på statsbudsjettet som har gått til kultur, gått betydeleg ned. For veldig mange føremål aukar pengebruken i heile samfunnet, men delen av kaka til kultur er no betydeleg mindre enn ho var for tre år sidan. Spørsmålet mitt er ganske enkelt: Synest statsråden det ville vore bra, eit mål, om vi brukte noko meir av samfunnskaka til kultur, eller synest ho det er greitt at noko mindre av ho går til kultur, slik tendensen har vore?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [13:31:11]: Representanten Solhjell har vært statsråd. Jeg regner med at han som statsråd var opptatt av å få mest mulig til sitt departement og sin portefølje. Det er naturligvis jeg også, men den sittende regjering har lagt til grunn en kulturpolitikk med en ny retning – og ikke som den rød-grønne gjorde, nemlig en 1 pst.-beregning. Det har ikke vært noe mål for oss. Det har vært viktigere hvordan vi innretter, slik at vi får en mer bærekraftig kunst- og kulturpolitikk.

Tidene forandrer seg. Også kulturfeltet må omstille seg. Det har vært en formidabel økning på kulturfeltet. Dessverre ser vi at det ikke har gitt større publikumsbesøk. Vi har ikke fått den effekten at det har kommet hele det norske folk til gode. Det synes jeg er litt synd. Derfor tenker jeg at ok, da må vi tenke litt annerledes. Hvordan skal vi sette kunstnerne i stand til å få ut sin kunst, og få flere publikummere?

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Hege Haukeland Liadal (A) [13:32:33]: Sittende regjering bruker mer penger over statsbudsjettet enn noen gang, og i likhet med representanten Solhjell er jeg bekymret for andelen til kultur, som stadig blir mindre. Det ble bråstopp i ambisjonene for kultursatsingen fra den sittende regjering, og vi ser økende forskjeller når det gjelder å kunne delta eller å kunne oppleve kulturlivet i landet.

Med fare for å høres ut som om vi har hakk i vinylplaten, «hakk i plata», nevner jeg Kulturskoletimen, Den kulturelle spaserstokken og Den kulturelle nistepakken – alle ordninger som tilgjengeliggjør kultur i landet, og som ble kuttet av regjeringen. Norge har fremdeles en kulturminister som er mer opptatt av å lete etter penger til kulturen alle andre steder enn i sitt eget budsjett.

La det ikke være noen tvil: Arbeiderpartiet har store ambisjoner for kulturlivet. Kulturløftet I, Kulturløftet II og Kulturløftet III viser tydelig retningen vi ville i. Vi ville bygge en kulturnasjon, stein for stein, sammen med kulturlivet, vi ville lytte til folk i landet og høre om hvilke behov de har for framtidens kulturliv.

Det er vel heller ikke noe sjokk at vi kommer med et nytt kulturløfte, et nytt rammeverk for det lokale så vel som for det nasjonale kulturlivet. Vi har gjennom tidligere kulturløft satset sterkt på styrking av filmmiljøene i regionene, og vi har styrket støtteordningene til norsk musikk, dans og teater. Nå vil vi satse enda mer innen visuell kunst og kunsthåndverk, øke kulturutvekslingen, tilrettelegge for gode kulturarenaer og styrke distrikts- og regionsoperaene. Dette vil en se igjen i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor vi viser en ny retning og en ny ramme: kulturkort for ungdom, storsatsing på Ung Kultur Møtes – UKM – nye universelle kulturordninger, som kultur i barnehage og på videregående skole, og forsterking av Den kulturelle skolesekken. Vi har lyttet til behovet i Bergen, hvor Carte Blanche med dagens regjering snart står på gaten. Vi har besøkt og gitt lovnad om støtte til nytt kulturhus i Kristiansund, hvor de ikke lenger har lokaler til sine museer i byen, og der biblioteket ikke har tilgjengelige lokaler for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Vi vil gjøre opera tilgjengelig i hele landet.

La oss slå fast en gang for alle: Vi mener den største talentsatsingen en kan legge til rette for nå det gjelder profesjonelle utøvere, er gjennom UD-støtten, som åpner opp for nye markeder, uansett om en er billedkunstner eller musiker. Heldigvis reddet Kristelig Folkeparti og Venstre dette i neste års budsjett, nok en gang. Festival-Norge står uten forutsigbare rammer og henger litt i løse luften. Alt dette og mer til sier noe om alternativet folk her i landet har når de skal gi sin stemme ved neste års valg.

Jeg vil minne om hva regjeringen sa: Vi vil gi kulturen frihet! Jeg kjenner ingen kunstnere som har etterspurt det. Lite har vi forstått hva det har betydd disse tre årene, men at det har rammet noen, er i hvert fall sikkert. Det frie feltet ble så skrekkslagne over forslaget i 2013 om å kutte i stipendordningene at de holdt storaksjon, selv etter at kuttene ble reddet av Kristelig Folkeparti og Venstre. Redselen for hva denne regjeringen kunne finne på, satte seg som en stein i magen på mange kunstnere og organisasjoner. De mest sårbare og utsatte enkeltkunstnerne skulle bli enda fattigere, det var i hvert fall planen til regjeringen. Men heldigvis, kunstnerne ble reddet, og en vet av hvem.

Det gjør det enkelt for meg å påpeke de manglende ambisjonene, men jeg skulle ønske det var vanskeligere. Taperne er kulturlivet i Norge. De hadde trenget en forutsigbar framtid for sitt viktige arbeid. De første stegene inn i kunst- og kulturlivet er ofte gjennom skolen og frivillig sektor. Måtte Norge få ny regjering i 2017, som satser tungt på at det sikres gode og likeverdige tilbud til alle om å utøve eller oppleve kunst og kultur i hele landet!

Idrett er en viktig del av livet til svært mange. Idrett engasjerer og begeistrer. Det dreier seg om sosiale fellesskap, om gode oppvekstvilkår for både barn og unge og om god helse. I idrettsmeldingen fra Stoltenberg-regjeringen av 8. juni 2012 ble det gjort en grundig gjennomgang av trender fordi mye hadde skjedd med folks aktivitetsvaner, med engasjementet i frivilligheten og med befolkningssammensetningen. Også forholdet mellom idrett, egenorganisert fysisk aktivitet og kommersielle interesser var i endring. Norges idrettsforbund har i sin høringsuttalelse om den statlige anleggspolitikken i høst vist til at det i perioden 2011–2016 årlig kun er åpnet tre–fire nye svømmehaller, én ishall, én curlinghall og én kunstisbane. Det kunne vært interessant å få statsrådens kommentar til dette i løpet av debatten.

Spilleoverskuddet fra Norsk Tipping finner vi igjen landet rundt. Om en tar seg en tur i skiløypa eller tar med ungene til svømmehallen eller til en fotballbane, kan en være ganske så sikker på at anlegget er der, fordi vi i fellesskap har lagt til rette for det.

Det er ikke rart at regjeringen har skapt uro i idretten med sitt ønske om å la private, kommersielle interesser få slippe til gjennom en lisensordning for spill. Det som imidlertid er rart, er å høre hvordan kulturministeren omtaler overskudd fra spill nærmest som noe hun har kjempet igjennom i regjeringens budsjettkonferanser. Når statsråden sier hun gir stadig mer til idretten, er det spillemidler hun snakker om, penger som idretten får fordi vi leverer lottokupongen, kjøper Flax-lodd og spiller nettkasino gjennom Norsk Tipping og ikke gjennom de kommersielle spillelskapene statsråden vurderer å ønske velkommen i Norge.

Spillindustrien er en av de største virksomhetene i Europa. Store penger og interesser ser vi gjennom ulovlig tv-reklame og engasjement fra lobbyerende bettingselskaper. I fjor tok en rekke organisasjoner kontakt med Stortinget for å sikre en ansvarlig spillepolitikk. Røde Kors, Kreftforeningen, Actis og Norges idrettsforbund var blant dem. Beskjeden var tydelig: Begrens faren for spilleproblemer og ta vare på enerettsmodellen, ikke slipp til internasjonale spillelskaper! Valget burde være enkelt når spørsmålet egentlig er: Skal overskuddet fra spill gå til aktiviteter for barn og unge på Utsira eller til kommersielle selskaper på Malta? Men alt dette har ikke ført til skrinlegging av regjeringens svært dårlige idé. Det har vært og står en real kamp om framtidens spillepolitikk.

Også når det gjelder anlegg, ser det ut som om regjeringen har spesialisert seg på å skape usikkerhet. I et brev til landets kommuner i juni i år melder Hofstad Helleland at bestemmelsene om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet kan bli endret fra og med 2017. Statsråden har avvist å sikre full momskompensasjon for anlegg som en regelstyrt ordning, og momskompensasjonen til organisasjonene blir stadig svakere.

I tillegg bevilger ikke regjeringen én krone over statsbudsjettet til anlegg, til tross for at etterslepet er stort, og så stort og krevende for idrettslag at enkelte kommuner nå tar opp lån for å bidra til at idrettslagene skal få drive med det de ønsker – nemlig aktivitet – og for at de skal kunne gjøre det uten å øke treningsavgiftene så mye at familier blir utestengt fra fellesskapet i idretten. I Arbeiderpartiets alternative budsjett legger vi inn både det som må til for å sikre full momskompensasjon, og 200 mill. kr for å ta igjen noe av etterslepet.

Årets julegave fra regjeringen er, som i tidligere år, kutt til sin virksomhet. Plaster på såret, i år som i tidligere år, er fine ord – og bare det.

Til slutt gjør jeg oppmerksom på at vi støtter Venstres forslag nr. 18.

Kårstein Eidem Løvaas (H) [13:42:36]: For få år siden kunne man sette seg ved datamaskinen og google de to ordene «media» og «krise». Søkeresultatet ble da stort sett lenker til mer, eller ofte mindre, seriøse konsultentselskap, som lærte bort mer eller – ofte – mindre gode måter å håndtere kriser man måtte oppleve i egen virksomhet, på. Og da var «krisen» underforstått at man hadde havnet i medienes søkelys.

I dag får vi helt andre søkeresultater. Krisen er i mediehusene, og få konsulenter eller andre har en «quick fix». Bildet er komplekst. På den ene siden har vi dommedagsprofetene, som melder at nå er det like før både demokrati og ytringsfrihet er en saga blott, på den andre siden optimistene, som peker på at aldri har det vært så stort mangfold og så mye innovasjon. Begge deler er verdt å lytte til.

Inntekter fra både abonnement og annonser er kraftig utfordret hos de tradisjonelle, redaktørstyrte mediehusene. Samtidig viskes grensene mellom de ulike medieplattformene ut, og innovasjonstakten er på sitt høyeste både innenfor og utenfor mediehusene. Det har ikke manglet på god journalistikk de siste årene. Saker er gravd frem og presentert på beste måte på alle tenkelige plattformer. Analysen og debatten lever i beste velgående. Jeg tror at mangfoldet som tilbys i dag, er på sitt aller mest mangfoldige – uansett hvilken tid man måler det mot. Konkurransen om dine og mine øyne og ører er sylskarp, men den er også global. Og det er kjernen i utfordringen.

Norge er enestående. Språket vårt, norsk, er enestående, men det er også alenestående. Markedet for norskprodusert innhold på norsk er knøttlite. Det er anslått at 1,5 milliarder mennesker forstår engelsk. Det er litt over 3 promille av dem som også forstår norsk. Da skjønner vi fort hvor de store pengestrømmene tar veien.

En utfordring er også at mange av oss ikke klarer fullt ut å forstå hvor fort det går nå. Vi henger etter i en tradisjonell tenkning, hvor morgenavisen med kaffekoppen, Dagsrevyen kl. 19 og radionyheter hver hele time fortsatt er noen av navigasjonspunktene i hverdagen vår.

Heldigvis er det svært mange innholdsprodusenter som for lengst har forlatt denne måten å tenke på. Grensene mellom mediene viskes ut. Flere rapporterer at de begynner å finne interessante inntektsstrømmer i den nye medievirkeligheten, og det er bra. Medienes fremtidige suksess kan dog ikke måles i om Schibsteds eller Amedias bunnlinje har sorte tall, for det er tilbudet til deg og meg – kvalitetsjournalistikk, gravende, analytisk, avslørende og underholdende – som er viktig, og som er måtet på om demo-

kratiet og ytringsfriheten har gode kår. I denne stortingsperioden har det blitt tatt viktige grep, men vi er langt fra i mål.

Plattformnøytral moms, forutsigbarhet for NRK og omlegging til digital distribusjon av radio er viktige elementer for å sikre mangfold og stabilitet. Videre er jeg glad for at det nå skal jobbes med å utvide momsfritaket til å gjelde all digital journalistikk. Men det er likevel grunn til å tenke seg nøye om. Vi ønsker nøytrale ordninger for å sikre produksjon av kvalitetsjournalistikk. Vi ønsker ordninger som hegner om ytringsfriheten som grunnsteinen i demokratiet. Men hva er kvalitet, og hva er viktig journalistikk? Det er også derfor vi ser frem til Mediemangfoldsutvalgets rapport til våren, hvor flere av disse trådene skal knyttes sammen.

Vi har i tillegg to meldinger rett rundt hjørnet, melding om kommersiell allmennkringkasting og melding om NRKs fremtidige finansiering, og alt dette henger sammen. Det blir ikke mindre spennende debatter og mindre politisk arbeid på mediefeltet fremover.

Igjen vil jeg minne om at vi må tenke prinsipielt og nøytralt. Begrepene tv, radio, avis og nett smelter sammen. For få år siden var VG en papiravis. I dag er VG en tv-kanal, en nettavis, et forum, en klubb, en papiravis, en debattarena, en merkevare, en innholdsleverandør – ja, en lang rekke begreper passer. Hva VG er om få år, vet vi ikke, vi vet ikke engang om VG er om få år. Men at du og jeg ønsker norsk innhold med høy kvalitet, norsk innhold som avdekker, analyserer, kritiserer og kommenterer, vet vi. Vår oppgave er å legge til rette for det.

Vi bruker omtrent 8 mrd. kr i støtte til norske medier i dag. Vi skal neppe bruke mindre i fremtiden. Men vi må bruke pengene annerledes. Fortsatt tviholder vi på gamle løsninger innrettet mot gamle forretningsmodeller. Hvis vi skulle startet på nytt med åtte friske milliarder til bruk for å sikre norsk kvalitetsjournalistikk, er jeg sikker på at vi ikke hadde startet med distribusjonstilskudd til papiravis, som et eksempel.

I en medie verden i voldsom endring er det viktig at vi ser det hele under ett: rammevilkår, finansiering, mangfold, språkkrøkt, kulturformidling, nyhetsformidling, debatt og demokratiutvikling. Høyre ønsker å møte disse utfordringene med ambisjon om å være i front i stedet for å halse etter. Det viktigste vi kan gjøre i fremtidens moderne mediepolitikk, er å fortsette å bidra til omstilling og innovasjon.

Arild Grande (A) [13:47:46]: En liten kommentar til innlegget til Kårstein Eidem Løvås nettopp om medienes situasjon. Hvilke som eksisterer om få år, vet vi lite om, men med høstens budsjettkaos, og i og for seg også med en nylig omtalt etterlønnssak, har i alle fall de politiske partiene i dette hus gjort iherdige forsøk på å sørge for at media har noe å skrive om. Det er også et bidrag til mangfoldet.

Dette er den siste budsjettdebatten vi behandler i familie- og kulturkomiteen i denne stortingsperioden, og det kan være grunn til å se litt på hvordan bildet ser ut etter tre år med Høyre og Fremskrittspartiet i regjering. For Norge som samfunn kan det oppsummeres med følgende: Det er høyere ledighet, det er økte forskjeller, og det er reduserte muligheter. Også på kulturfeltet ser vi nå tendenser til fragmentering og til økte forskjeller. Vi ser et svært kre-

vende politisk landskap i Europa og i verdenssamfunnet, med bl.a. økt ledighet, kutt i sosiale ytelser, svak lønnsutvikling for middelklassen, en rekke utviklingstrekk som gjør at det skapes grobunn for mistillit, stor avstand mellom innbyggerne og ikke minst grobunn for populisme.

Det er nettopp mye av dette også kulturpolitikken handler om. Hvordan bygger vi et samfunn med samhold og tilitt, med kort avstand mellom oss – hvordan bygger vi de gode lokalsamfunnene fra bunnen av? For Arbeiderpartiet er det et viktig mål i kulturpolitikken at den bidrar til å redusere forskjellene mellom folk, sørger for at alle i hele landet skal ha muligheten til for det første å oppleve kultur av høy kvalitet, men også få muligheten til å uttrykke seg gjennom kulturuttrykk, noe som er med på å øke friheten, redusere forskjellene og gjøre at folk kan leve gode liv.

Et viktig element i det er frivillighetspolitikken. Der ser vi at til tross for fagre løfter før valget har ambisjonene hos denne regjeringen blitt betydelig svekket på område etter område. Grunnstøtten har ikke regjeringen løftet en finger for å styrke. Vi er glade for at Kristelig Folkeparti og Venstre har presset på plass en økning – vi har bedt om det lenge og legger inn forslag om en økning på 10 mill. kr i vårt alternative budsjett – men det er ingen initiativ fra regjeringen på dette området.

Regjeringen svekker det internasjonale ungdomsarbeidet, der foreslår Arbeiderpartiet en økning.

De har en politikk som bidrar til at avkorting innenfor momskompensasjonsordningen stadig øker – år for år – og i år er den på 23,7 pst. Arbeiderpartiet foreslår en økning på 50 mill. kr for å redusere avkorting.

De har puttet frivillighetssentralene inn i kommunerammen, noe som gjør at framtiden for frivillighetssentralene er høyst usikker. Arbeiderpartiet ønsker å øremerke de midlene og setter av 171 mill. kr til det.

Når det gjelder Frifond, flytter regjeringen alt over på spillemidlene og fraskriver seg dermed det ansvaret de har. Vi ønsker å styrke også denne satsingen over statsbudsjettet.

Til tross for at det etter avslaget om OL-søknad var store forventninger til at regjeringen skulle gi et løft innenfor anleggssituasjonen i Norge, har ikke regjeringen fulgt opp det. Arbeiderpartiet foreslår 200 mill. kr til å ta igjen etterslepet.

Når det gjelder momskompensasjon for bygging av idrettsanlegg, har ikke regjeringen gjort noen verdens ting. Der foreslår vi 30 mill. kr og det mye omtalte forslaget om regelstyrt ordning. På grunn av det store etterslepet har kommuner som f.eks. Levanger og Verdal sett seg nødt til å innføre en kommunal forskutteringsordning for idrettsanlegg, et svært godt tiltak, som sikrer forutsigbarhet for idrettslagene. Men det er en jobb som kommunene må gjøre, all den tid regjeringen ikke gjør jobben sin.

Jeg kommer inn på mediepolitikken i et senere innlegg. Jeg vil bare presisere at Arbeiderpartiet ønsker å stemme imot VII i innstillingen, som handler om fullmakt til salg av aksjer i Filmparken AS.

Presidenten: Det er notert.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Steinar Gullvåg (A) [13:53:23]: Da Stoltenberg-regjeringen la fram sitt tredje kulturlofte før valget i 2013,

var målet å bygge videre på det som ble kalt kulturens grunnmur. Det kulturelle samvirket mellom stat, fylkeskommuner og kommuner skulle videreføres og styrkes for å sikre gode kulturopplevelser over hele landet. Med regjeringsskiftet høsten 2013 ble kulturløftet skrinlagt. Vi fikk en regjering som ikke satser spesielt på kulturformidling. Regjeringen har snarere bidratt til å avvikle flere av de ordningene som har bragt kulturen ut til folket.

Den kulturelle nistepakken, altså formidlingen av kultur ute på arbeidsplassene, er borte, og Den kulturelle spaserstokken har forsvunnet inn i de fylkeskommunale rammetilskuddene. Der ligger den gjemt, og da er det kanskje naturlig at en person i min alder forsøker å lete den fram igjen.

Den kulturelle spaserstokken var – og her er det all grunn til å omtale tiltaket i fortid – et viktig initiativ for å formidle kulturopplevelser til eldre mennesker, altså en gruppe som ikke har spesielt god tilgang på kulturtilbud og kulturopplevelser. Regjeringen forsøkte å avvikle tilbudet i 2015, men klarte ikke å få stortingsflertallet med seg den gangen. I stedet ble ordningen lagt inn i rammetilskuddet til fylkeskommunene. I dag er det ikke mulig å fastslå om eller i hvilken grad Den kulturelle spaserstokken fortsatt eksisterer. Vi kan imidlertid slå fast at et svært viktig og etterspurt kulturtilbud er betydelig redusert. Dersom kulturministeren tar kontakt med sin kollega i Helse- og omsorgsdepartementet, vil jeg anta at hun får vite at vi dermed har mistet et tilbud som har stor betydning for folkehelsen. Kulturtilbudet til eldrebefolkningen er viktig, ikke bare av hensyn til selve kulturopplevelsen, men fordi slike opplevelser er viktige bidrag til å bekjempe en stadig mer utbredt folkesykdom, nemlig ensomheten.

Arbeiderpartiet vil derfor gjeninnføre Den kulturelle spaserstokken slik den var, og har i sitt alternative budsjett satt av midler til dette. På samme måte ønsker vi å styrke Den kulturelle skolesekken. Akkurat som Den kulturelle spaserstokken ble populær i eldrebefolkningen, er Den kulturelle skolesekken et svært populært tiltak i skolen.

Pål Farstad (V) [13:56:43]: Det er gledelig at en samlet komité har lagt inn en positiv merknad for nytt opera- og kulturhus i Kristiansund. Når komiteen klart uttrykker at en snarlig realisering av planene om nytt opera- og kulturhus i Kristiansund vil være av stor betydning og ha store ringvirkninger for Nordmøre og resten av Møre og Romsdal, forutsetter jeg at det betyr en snarlig realisering.

Dette er først og fremst viktig for kultur- og samfunnslivet i byen og i regionen, men som komiteen peker på, vil bygging av nytt opera- og kulturhus i tillegg ha stor betydning på andre måter, ved at det bidrar til omfattende aktivitet i anleggsperioden og muliggjør etablering av nye kulturarbeidsplasser i en by og i et område av landet som er særlig hardt rammet av den økonomiske krisen i petroleumsbasert næringsliv.

Jeg merker meg også at Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet har en god tilleggsmerknad.

Det er virkelig behov for å satse på opera- og kulturhus i Kristiansund, et hus som skal huse operaen og Nordmøre Museum, i tillegg til annen kulturaktivitet. Realisering av et slikt prosjekt – et slikt hus – er nødvendig for å oppnå en ønsket videreutvikling av operaen i Kristiansund, en opera som har fast plass på budsjettet, og som har status som ressurs- og kompetansesenter for distriktsopera.

Byens opera er resultatet av Norges eldste operatradisjoner, med spor tilbake til 1805, og den har siden 1928 produsert og satt opp en mengde operaer, operetter, balletter og danseforestillinger. Nå er bedre fasiliteter påkrevd.

I tillegg til operaen har også Nordmøre Museum et sårt tiltrengt behov for nye lokaler, og det er særs positivt at museet og operaen har funnet hverandre i husspørsmålet, både for å oppnå synergier selskapene imellom og for publikum og brukere av tilbud i et slikt hus. Et virkelig løft for kulturlivet i hele regionen vil dette være.

For meg og Venstre er dette en meget viktig sak. Derfor foreslo Venstre i sitt alternative budsjett for 2017 25 mill. kr til et opera- og kulturhus i Kristiansund. Det er selvfølgelig primærønsket vårt og grunnlaget for forhandlingene om en budsjettavtale. Men resultatet av forhandlingene og behandlingen i komiteen, der en samlet komité er enig, er et langt steg for realisering. Det er jeg glad for.

Kjersti Toppe (Sp) [13:59:44]: I samband med at Stortinget i haust debatterte forsvarsmeldinga, vart det sagt at «et land uten kultur er intet å forsvare». Det synest eg vi skal hugsa på òg i dag.

No gjekk det jo bra med Forsvarets musikk, men eg er einig i det som har vorte sagt av fleire før meg her i dag, spesielt dette med Den kulturelle spaserstokken og musikkterapi, som begge delar er noko som kjem inn mot grensa mellom kultur og helse, både når det gjeld førebygging og behandling, så eg støttar dette fullt ut.

Det eg skulle snakka om, var arkivpolitikk, samfunnets kollektive minne. Denne komiteen behandla ei sak i april, eit representantforslag frå Senterpartiet om å utvikla og styrkja dei åtte regionale statsarkiva. I svaret frå statsråden i vår stod det at statsråden vil «i budsjettproposisjonen for 2017 orientere Stortinget om status for Arkivverkets organisering». Eg kan ikkje sjå at den statusen ligg i budsjettet. Det er ei veldig kort omtale, men Stortinget får ikkje innsikt i status for Arkivverkets organisering, slik det vart lovt.

Det som skjer i Arkivverket, er nærmast identisk med det som var føreslått i fjor. Unntaket er at statsarkivaren beheld tittelen sin, og at Statsarkivet beheld namnet på bygningen sin. Statsråd Hofstad Helleland sa i Stortinget i april om omorganiseringa:

«Forutsetningen er at statsarkivene skal beholdes og spesialiseres ved å få overført nasjonale oppgaver fra Riksarkivet.» «Vi flytter oppgaver fra Oslo, ut i distriktene.»

Men situasjonen er at fleire statsarkiv ikkje har fått ansvar for nasjonale oppgaver. Fleirtalet av dei tilsette har ikkje statsarkivaren som leiar, det har ikkje vorte fleire årverk regionalt. Tvert imot har det vorte ein reduksjon i årverk i statsarkiva på 23, frå 2014 til 2016. Så vi har ein situasjon med ein statsarkivar som ikkje har personalansvar, som ikkje har budsjettansvar, og som ikkje har ansvar for det nasjonale arbeidet, til tross for at statsråden seier at han skal vera leiar av Statsarkivet.

Vi ønskjer ei betre oppfølging av arkivpolitikken og statsarkiva frå regjeringa si side.

Ruth Grung (A) [14:03:02]: Det er et mål å gi hele befolkningen likeverdig tilgang på kunst og kultur av høy kvalitet. Mange kommuner har derfor bygd kulturbygg, og flere har planer om å bygge slike bygg. Det er en utfor-

dring å få en god balanse mellom hva som skal brukes på selve byggene, og hva som bør brukes på innholdet i byggene. Men det er også en utfordring å få fellesskapets kulturmidler til å bli brukt i hele landet og dekke alle de ulike kunst- og kulturuttrykkene. For kunst har en egen evne til å berøre og mobilisere egne ressurser og kreativiteten, og derfor trenger vi en bevisst kunst- og kulturpolitikk.

Vi er stolte av hovedstaden vår og mener at den også skal huse sentrale bygg, men de senere år er det blitt bygd veldig mange bygg i Oslo, og det er planer om mange nye, store prosjekter. Det er viktig at vi klarer å få fram det mangfoldet av stemmer og ulike kunstuttrykk og den kreativiteten som finnes i hele landet.

Carte Blanche er Norges nasjonale kompani for samtidssans. De arbeider med norske og internasjonale koreografer, og de har dansere fra Norge og resten av verden. Carte Blanche har et spennende og særegent repertoar av høy kvalitet og har satt seg som mål å være en pioner innenfor nyskaping og utvikling av samfunnsdans i Norge og utlandet. De turnerer årlig i Norge og internasjonalt. Staten eier 70 pst. av Carte Blanche.

Carte Blanche ble etablert i Bergen i 1989 og står uten øvingslokaler fra 2019. Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune har engasjert seg for å realisere nye lokaler i det gamle Sentralbadet. Det var en god dialog med den forrige kulturministeren. Nåværende kulturminister er enten på pavebesøk eller på vandring – hun er i alle fall ikke til stede og lytter til representanter fra Hordaland. Det er bekymringsfullt, for det er statens ansvar å sørge for at vi får gode bygg i hele landet, og når Carte Blanche er en av de få nasjonale institusjoner utenfor Oslo, burde man kanskje være spesielt engasjert og ta et ansvar for å sørge for at de får egnede lokaler. Det har vært en bred tilslutning fra og et engasjement i hele Bergen bystyre, i Hordaland fylkeskommune og ikke minst i byrådet, som består av Venstre, Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet.

Så hva skal skje videre med hensyn til Sentralbadet? Vi ser at våre egne representanter i kulturkomiteen har tatt et ansvar, men vi savner at vår kjære kulturminister kanskje besøker Carte Blanche og ser hva som skal til, og får til en god dialog med en av de få nasjonale institusjoner som finnes utenfor Oslo.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [14:06:12]: Det er foreslått en del strukturelle endringer i dette budsjettet som jeg er bekymret for. Jeg har lyst til å bruke litt taletid på en av dem, og det er for så vidt det samme som var tema i min replikk til kulturministeren.

Vi er positive til forslaget om etableringen av et nytt organ for kreativ næring, men har med undring merket oss forslaget om å flytte ut sekretariatet for Statens kunstnerstipend og samlokalisere dette med kontoret for kreative næringer. Utvikling av kulturnæringer fordrer andre og mer bransjerettede virkemidler og en annen kompetanse enn utvikling av kunstnerskap gjennom stipendordningen. Jeg mener derfor at forslaget om å legge sekretariatet for Statens kunstnerstipend til dette nye organet er uheldig. Stipendordningen har en helt annen innretning enn en satsing på kulturelt entreprenørskap og kulturnæringer. Det er derfor vanskelig å se at satsingen på kreative næringer vil ha fordeler av å bli samlokalisert med sekretariatet for Statens kunstnerstipend.

Jeg mener det er avgjørende å beholde og videreutvikle et sterkt faglig miljø i Kulturrådet med hensyn til forvaltningen av og kunnskap om kunstfeltet. Kulturrådet har en liten stab med høy kunst- og kulturfaglig kompetanse, og det er viktig at Statens kunstnerstipends sekretariat er tett forankret i dette fagmiljøet. Å splitte dette lille fagmiljøet vil ikke styrke norsk kunst- og kulturpolitikk.

Jeg mener også det er viktig med sekretariatets og utvalgets dialog og tette samarbeid med stipendkomiteene og kunstnerorganisasjonene, bl.a. for å sikre at ordningen forvaltes i samsvar med lov og forskrift. Stipendkomiteens medlemmer kommer fra hele landet og har sine møter i Oslo, der de respektive kunstnerorganisasjonene er lokalisert. En utflytting av sekretariatet vil svekke muligheten for dette tette og nødvendige samarbeidet.

Jeg vil derfor oppfordre kulturministeren til å vurdere om det er andre funksjoner eller organisasjoner eller miljøer som det kan være mer hensiktsmessig heller å samlokalisere i et nytt kontor for kreative næringer. Og med tanke på den åpenhet som kulturministeren viste i sitt svar på min replikk, skal Kristelig Folkeparti selvfølgelig være med og bidra med forslag til andre miljøer som vi heller kan flytte ut, og inn på dette kontoret som skal arbeide med kreativ næringsutvikling.

Eirik Sivertsen (A) [14:09:26]: Den kalde krigen omfattet hele jordkloden, og den satte Nord-Norge inn på kartet som en av verdens sentrale sikkerhetspolitiske regioner. Den satte sitt dype preg på samfunnsutviklingen, den preger oss fortsatt og vil fortsette å prege utviklingen av nordområdene i mange år. Det nordlige Norge, sammen med Nordvest-Russland, var en av de mest militariserte regionene i hele verden.

For å kunne nyttiggjøre seg moderne våpen og bygge opp et troverdig forsvar mot en eventuell sovjetisk invasjon vedtok NATO å bevilge enorme pengesummer til bygging av flyplasser, havneanlegg, festninger, veier osv. i hele Nord-Norge. I 1951 bevilget NATO 330 mill. kr til bygging av sju flyplasser. I 1952 ble 120 mill. kr bevilget alene til byggingen av flyplassen på Andøya.

Disse militære investeringene omformet hele det nordnorske samfunnet. Fiskere gikk på land og ble lønnsarbeidere. Bosettingsmønstrene ble endret når folk strømmet til de nye militære sentra på jakt etter jobb. Nye karrieremuligheter oppsto, både militære og sivile. Amerikansk kultur gjorde sitt inntog. Fra å ha vært et problemområde for norske myndigheter på slutten av 1940-tallet, med fattigdom, kronisk arbeidsledighet, en gammeldags, før-moderne økonomisk struktur og fraflytting, ble Nord-Norge sakte, men sikkert likestilt med Sør-Norge.

Hvis man skal forstå det moderne Nord-Norge, må man forstå den kalde krigen. Norsk Luftfartsmuseum har derfor tatt initiativ til å dokumentere og formidle denne delen av historien vår. I 2013 ble det satt av penger til et prosjekt for å se på hvordan man kunne gjøre det. Det prosjektet har vært en gjenganger i denne salen. Jeg har tatt det opp gjentatte ganger, med forskjellige kulturministre. Senest tok jeg det opp i et spørsmål til nåværende statsråd Helleland, og hun lovte i år i svaret på Dokument nr. 15:438 for 2015–2016 at hun ville komme tilbake til saken på vanlig måte, i budsjettssammenheng.

Jeg er veldig skuffet. Saken er ikke nevnt i budsjettet, til tross for at en samlet komité tidligere har pekt på betyd-

ningen av dette. Nå er det gått tre år siden det ble satt av penger til prosjektet for å finne ut hvordan man skulle gjøre dette. Hvis jeg ikke hadde visst bedre, ville jeg mistenkt regjeringen for å trenere saken.

Prosjektet vil dokumentere en lite formidlet epoke i norsk historie. Og det haster. Det haster fordi tidsvitnene er i ferd med å dø ut, de faller fra på grunn av høy alder.

Jeg håper at det ikke er bevisst trening, men at det er et arbeidsuhell. Jeg imøteser derfor kulturministerens svar på hvorfor hun ikke har fulgt opp saken slik som hun lovet i svaret på spørsmålet, og hvordan hun nå vil komme tilbake og gjennomføre dette prosjektet, som det er viktig å få satt i gang.

Hege Haukeland Liadal (A) [14:12:27]: Det er godt å se at kulturministeren fant tilbake til plassen sin. Så langt i debatten virker det som om hun ikke har lyttet nøye til det som er blitt sagt fra denne talerstol, og det er på tide å påpeke det. Det er forstyrrende med både en minister og representanter som høyløst snakker bak vår rygg.

Det jeg vil ta opp, er at nå nærmer vi oss årsskiftet. Stortingets filmforlik er så langt ikke fulgt opp, og jeg vil vise til at filmfestivalene – 100 filmfestivaler, i stort og smått – ikke aner noen ting om hva som skjer i 2017. Det vi vet, er at Norsk filminstitutt, som skal fordele midlene, har fått kutt i sine rammer. Det er grunn til å tro at det ikke legges opp til den forutsigbarheten som filmforliket peker på at filmfestivalene skal ha. Det er grunn til å tro at ikke filmformidling styrkes gjennom filmfestivalenes rolle, og det er grunn til å tro at vi ikke får den ønskede, transparente måten å tildele filmfestivalene tilskudd på. Om få uker – om få uker – åpner Tromsø Internasjonale Filmfestival. De aner ikke hva staten og regjeringen støtter dem med.

Hvordan vil kulturministeren følge opp filmforliket på Stortinget? Det ville det vært naturlig at hun hadde et raskt svar på. Jeg minner også om at jeg har stilt spørsmål, og at det er frister for å gi en skriftlig tilbakemelding på det. Men i og med at det svaret ikke er kommet, bruker jeg anledningen i dag. Det haster for Tromsø og det haster for filmfestivalene i Norge å få vite hva de får i tilskudd, og om Stortingets filmforlik blir fulgt opp. Hvis ikke blir det alvorlig for deres situasjon i 2017.

Anette Trettebergstuen (A) [14:15:14]: Jeg synes debatten i dag vitner om at representantene for regjeringspartiene, og statsråden, ikke lytter. De har på seg skylapper. De har på seg skylapper for hvordan virkeligheten egentlig ser ut der ute for folk. Man skryter av en kultursatsing – mens et samlet kulturliv advarer mot at budsjettet er så dårlig at det gir kutt som vil gå ut over kulturtilbudet til folk over hele landet.

Vi ser representanter for regjeringspartiene som skryter av en liten økning i kunstnerstipendene. Det er jo takket være Kristelig Folkeparti og Venstre, etter at Høyre og Fremskrittspartiet ikke bare ikke har prioritert det i tre år – de har faktisk aktivt motarbeidet helt nødvendige elementer i en kunstnerøkonomireform. Statsråden snakket om at Enger-utvalget pekte på viktigheten av å gjøre noe for kunstnerne lønnsmessig. Det er det et flertall i denne sal for å gjøre. Hadde det ikke vært for at Høyre og Fremskrittspartiet aktivt motarbeidet og stanset det gjennom budsjettavtalene, hadde vi vært på vei mot en skikkelig kunstnerøkonomireform med et skikkelig økonomisk løft.

Regjeringspartiene står altså igjen med mye tomt prat om at kunstnerne må bli entreprenører og lære seg å selge bedre. Ærlig talt: Våkne opp! Er det noen som er opptatt av å selge, og som jobber livet av seg og står på flere bein økonomisk, så er det kunstnerne.

Statsråden later som om grepet med utflytting av Fond for lyd og bilde og kunstnerstipendene er et godt tiltak som er etterspurt. Det er helt feil. Et samlet kunst- og kulturmiljø er jo imot det.

I debatten virker det som om representantene fra Fremskrittspartiet og Høyre rett og slett har glemt – eller fortrengt – det budsjettet som regjeringen opprinnelig la fram i høst. Man snakker så fint om behovet for økt mediemangfold, mens man reelt sett for fjerde år på rad har foreslått, og lagt fram, store, saftige kutt i pressestøtten. Statsråden trakk fram viktigheten av å få fram talenter. Ja, om regjeringen virkelig var opptatt av det, ville de styrket de virkelige talentfabrikkene: kulturskolen, Den kulturelle skolesekken – institusjonene som lar barna få lov til å prøve seg.

Det blir ikke flere, men færre, muligheter til å dyrke talenter under denne regjeringen, for forskjellene mellom dem som bruker kultur, og dem som ikke har råd, øker.

Til slutt vil jeg bare si at statsråden må slutte å bruke det talepunktet om at innhold er viktigere enn penger. Kultur koster, og det er det bare en regjering som ikke tar seg råd til å holde seg med et godt kulturbudsjett, som ikke skjønner.

Svein Harberg (H) [14:18:33]: Jeg må si at denne budsjettdebatten har vært relativt forutsigbar, og menningene og holdningene er jo kjent etter at vi har hatt tilsvarende debatter i hele perioden og i andre saker. Men jeg slutter likevel ikke å bli overrasket over noen uttalelser. Det er underlig å høre representanter fra Arbeiderpartiet som med stort alvor forteller om at alt som ble et resultat av forhandlinger mellom regjeringen og samarbeidspartiene, det er det samarbeidspartiene som står for, og at alt som det ikke ble noe av, det er det regjeringen som står for. Vi er altså fire partier som forhandler, og dette kjenner jo det tidligere regjeringspartiet Arbeiderpartiet veldig godt. Det var bare at det da skjedde i lukkede rom, nemlig mellom regjeringspartiene i en flertallsregjering, før det kom til Stortinget. Det er altså sånn at det som står i det endelige, er det fire partier som er enige om, og det som ikke står der, er det fire partier som ikke er blitt enige om. Det er virkeligheten, og det er sånn det fungerer.

Så registrerer jeg at Arbeiderpartiet fortsatt snakker om mer penger som det eneste saliggjørende. Ja, vi er veldig klar over at mer penger også er et viktig virkemiddel, men når Arbeiderpartiet hele tiden henviser til Kulturløftet 1 og 2 og f.eks. kunstnerøkonomien, er det fristende å spørre: Hvordan gikk det med kunstnerøkonomien etter de kulturløftene? Det er et spennende spørsmål å få svar på, for realiteten er at kunstnerlønnen gikk ned.

Hvordan gikk det med kulturbruken etter de to løftene? Nei, den økte ikke. Det traff altså ikke. Da er det godt det er andre måter å se det på. Jeg hører representanten Trettebergstuen avvise entreprenørskap i kulturlivet som noe nonsens en ikke bør drive med. Ja, vi har tro på det, og vi opplever at det virker, og vi opplever at det utløser nye måter å gjøre ting på. Derfor satser vi på det.

Vi hører at festivalene ikke har forutsigbarhet på grunn av denne regjeringen. De har ikke hatt forutsigbarhet annet

enn budsjettet fra år til år før. Nå er det bestilt en festivalordning der Stortinget helt tydelig og klart har bestilt en ordning med større forutsigbarhet slik at de kan planlegge på en annen måte, og vi er i budsjettkommentarene helt tydelige på at vi er utålmodige med å få den ordningen på plass. Det er realiteten med denne regjeringen og det samarbeidet vi har med de to andre partiene.

Arild Grande (A) [14:21:52]: Det er interessant å høre komitéleder Svein Harberg snakke som om alt før skjedde i lukkede rom og alt nå skjer i full åpenhet. Jeg husker, og det tror jeg flere husker, at det under den rød-grønne regjeringen var ganske livlige diskusjoner i media om hvordan man håndterte saken, og vi har også lest i denne budsjettprosessen at parlamentariske ledere ble hentet i hemmelighet til hemmelig adresse, og at det var diskusjoner som skulle holdes langt unna mediernes søkelys. Så her tror jeg kanskje Harberg gikk litt langt.

Jeg lovte å komme tilbake til mediepolitikken. En mangfoldig og differensiert presse er en forutsetning for at vi har åpenhet, og for at alle innbyggerne skal kunne orientere seg om det som skjer, treffe sine egne valg for framtida og delta i den offentlige samtalen. Samtidig ser vi, som flere har vært inne på, at mediene gjennomgår betydelige utfordringer, som kan legge press på journalistikken og redusere mangfoldet. Enhver annen bransje som hadde gått gjennom tilsvarende krise, ville blitt møtt med massive tiltakspakker – kanskje ikke fra denne regjeringen, men i hvert fall fra regjeringer vi har sett tidligere. Men det denne regjeringen møter situasjonen med, er ytterligere kutt, ytterligere tiltak som vil gjøre situasjonen vanskeligere. Det gjorde at bl.a. Norsk Journalistlag skrev følgende i sitt høringsinnspill til budsjettet:

«Dessverre settes viktige deler av mediepolitikken ut til Mediemangfoldsutvalget. I den grad statsråden tar aktive grep, er de negative som kutt i pressestøtten og frys i NRK-lisensen.»

Vi har å gjøre med en kulturminister som har abdisert i mediepolitikken. Ikke et eneste tiltak for å styrke norske medier og norsk journalistikk har kommet fra den sittende kulturministeren. Alt det vises til, er enten fra tidligere kulturminister, tiltak som vi, den rød-grønne regjeringen, gjennomførte, eller tiltak som regjeringen har blitt presset til enten av opposisjonen eller av samarbeidspartiene.

Arbeiderpartiet har fremmet en rekke forslag også i dette budsjettet: utvidelse av merverdiavgiftsfritaket, økning i produksjonstilskuddet, innovasjonsstøtte for å hjelpe mediene i overgangen til det digitale, økt støtte til digitalisering av lokalradio, styrking av samiske aviser, bedring av minoritetsspråklige medietilbud og forutsigbarhet for NRK, som forutsatt i enigheten og avtalen om allmennkringkasting. Denne debatten viser med all tydelighet at det ikke er noen ambisjoner på vegne av kulturpolitikken fra denne regjeringen, fra regjeringspartiene, og det synes jeg er trist.

Presidenten: Anette Trettebergstuen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Anette Trettebergstuen (A) [14:25:07]: Regjeringspartiene fortsetter å lese Enger-utvalget som fanden leser Bibelen. Det er riktig at en del institusjoner ikke opplevde

økning i publikumsantall, men at kulturløftene gjorde at kulturlivet vokste og ble mer yrende over hele landet, er det ingen tvil om. Men det skal også sies at det var de rød-grønne som satte ned Enger-utvalget, for vi var på ingen måte ferdige med å bygge kulturpolitikken da vi måtte gå ut av regjeringskontorene.

Det er riktig at kunstnerlønnen ikke har utviklet seg i takt med lønnsveksten ellers i samfunnet. Det ville vi gjøre noe med, og det har vi fortsatt med. I våre alternative budsjetter de siste tre årene har vi fulgt opp Enger-utvalget, som vi satte ned og ba om. Vi har pekt ut en retning som svarer på det som er kulturlivets behov.

Denne regjeringen gjør det motsatte. Man følger ikke opp Enger-utvalget, man er ikke opptatt av å gjøre noe for kunstnerøkonomien. Jeg vil si at denne regjeringen representerer tre tapte år i så måte for kulturlivet, men heldigvis har vi sjansen til å skifte retning til høsten.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til rammeområde 3. Da er den delen av debatten omme, og vi går over til rammeområde 2.

Anette Trettebergstuen (A) [14:26:46]: En av de største nedturene for denne regjeringen må være det manglende samsvaret mellom barnehageløftene vi fikk høre i valgkampen, og det man faktisk har levert. Det begynte ganske friskt i 2013 med kutt i barnehagebudsjettet og har deretter blitt fulgt opp av en passiv linje. Statsministeren har jo til og med sagt det: Vi satser på skole, vi satser mindre på barnehage, sa hun da hun kommenterte det første budsjettet regjeringen la fram, og viste også der tydelig at Høyre ikke har skjont at tidlig innsats starter i barnehagen. Det er ikke rart at det ble barnehageopprør i vinter mot regjeringens forsøk på å innføre mer testing og måling i barnehagene, da regjeringen faktisk klarte det kunststykket å legge fram en stortingsmelding om kvalitet i barnehagene som *ikke* ville ført til mer kvalitet i barnehagene. Meldingen hoppet bukk over det at den fremste kvalitetsfaktoren i barnehagen er flere ansatte med rett kompetanse – og det etter at stortingsflertallet i denne sal to ganger hadde anmodet regjeringen om å innføre en bemanningsnorm og legge fram en konkret plan for hvordan den skal nås. Regjeringen lyttet altså ikke.

Et halvt år etter barnehageopprøret kom altså budsjettet, i samme kjente stil som de tre forrige: ikke et spor av noen barnehagesatsing, verken flere plasser eller mer kvalitet. Ansatte er ikke nevnt med et ord. Anmodningen fra Stortinget om en konkret plan for innføring av bemanningsnorm er også glemt. I stedet skal man nå sende et forslag på høring til våren. Snakk om ikke å lytte.

Heldigvis kom ikke budsjettforslaget til regjeringen opp trappen på Løvebakken engang før det var slaktet og før samarbeidspartiene Venstre og Kristelig Folkeparti, heldigvis, radbrekte det. De fikk heldigvis penger på plass til økt bemanning, og jeg vil takke Kristelig Folkeparti og Venstre for akkurat det. For køene vokser under denne regjeringen, maksprisen har økt, og kvalitetsløftet alle har ventet på, det uteblir.

I barnehagepolitikken skiller regjeringen og Arbeiderpartiet lag. Vi må ha to tanker i hodet samtidig. Vi må bygge ut plasser fordi køene en del steder er lange, og vi må satse på kvalitet – gjennom nettopp en norm for flere ansatte med rett kompetanse, kvalitetsarbeid i barnehagene

og mulighetene til å stille de samme kravene til de private barnehagene som til de offentlige. Også her svikter regjeringen. Man har likestilt de private og de kommunale barnehagene økonomisk, men altså ikke gjort det mulig å stille krav til kvalitet, innhold og f.eks. åpningstider hos de private. Det har konsekvenser for muligheten til å bestemme hva skattebetalernes penger går til. Regjeringen er – i budsjettavtalen med Kristelig Folkeparti og Venstre – presset med på å sette av 172 mill. kr til flere barnehagelærere, men hvordan skal de sikre seg at de pengene går til formålet, også i de private barnehagene?

Vi i Arbeiderpartiet vil, når vi en gang igjen kommer i posisjon til det, virkelig likebehandle private og kommunale barnehager, både økonomisk og kvalitetsmessig. Det handler om å ha styring. Vi vil utvide retten til barnehageplass slik at også november- og desemberungene får tilbud om plass når de fyller ett år. Det har vi lagt inn 200 mill. kr for å få til i vårt alternative budsjett. Regjeringspartiene legger ikke inn en eneste krone til en eneste ny plass i budsjettet. Vi er lei av å vente på å få plass en bemanningsnorm i barnehagene. Vi legger inn nesten 200 mill. kr for å starte opptrappingen mot en standard for voksentetthet med flere ansatte med relevant utdanning i barnehagene.

Det er utrolig at man i år velger å øke kontantstøtten slik at den nå er på høyde med et studielån. Man øker altså incentivene for ikke å jobbe, man øker incentivene for ikke å sende unger i barnehagen, der de ville lært norsk, blitt sosialisert og integrert i en tid med økende innvandring. Det er skadelig for integreringen, for arbeidslinja og for likestillingen.

Ikke bare klarte regjeringen å levere en barnehagemelding som skapte opprør i barnehagesektoren, men året før gjorde de det samme på likestilling. Man la fram en likestillingsmelding som ikke ville ført til mer likestilling.

Denne regjeringen har hver eneste dag ført en politikk som setter likestillingen i revers og gir mindre frihet for norske familier: kutt i pappapermisjonen, økt kontantstøtte, lengre barnehagekøer, kutt i tiltak mot deltid, ny arbeidsmiljølov som rammer kvinneyrkene hardt. Og i dette budsjettet – og for fjerde år på rad – kutter regjeringen også i det likestillingsapparatet vi har, som hadde trengt en styrking: Likestillingsombudet, likestillingssentrene, LHBT-bevilgningen, bl.a. pengene til FRI, Skeiv Ungdom, Skeiv Verden og Rosa kompetanse. Hele likestillingspotten får reelt sett kutt. Deltidsmillionene på Arbeids- og sosialdepartementets budsjett er borte også i år. På likestillingsområdet viser regjeringen nok en gang – som på barnehagefeltet – at de verken lytter til folk, fagfolk eller flertallet i Stortinget. I behandlingen av den meldingen påla vi regjeringen å gjennomføre 14 likestillingspolitiske tiltak. Ingenting av dette er fulgt opp. Regjeringen stritter imot selv når Stortinget gjør vedtak.

Likestilling kommer ikke av seg selv. Og når de som hver eneste dag der ute, der folk lever livene sine og jobber og bor, i kommunene, på skolene, på arbeidsplassene, når de jobber for økt likestilling i praksis der, rådgir folk om deres rettigheter, om arbeidsgivers plikter, kurser lærere og barnehageansatte, opptrer som vaktbikkjer overfor storting og regjering, når de får mindre handlingsrom, blir det mindre aktivitet – mindre, ikke mer, likestilling i praksis.

Vi vil videre. Vi viser det i dette budsjettet, med en stor satsing på likestilling, i overkant av 60 mill. kr. Vi bevilger mer til dem som gjør likestilling der ute – LDO, likestillingssentrene – slik at de kan bli sterkere og vi kan opprette flere. Vi styrker LHBT-aktørene, der regjeringen har lagt fram en tafatt handlingsplan uten penger, og vi styrker den generelle likestillingspotten. Vi setter av penger til det som regjeringspartiene egentlig skulle fulgt opp, et eget trepartssamarbeid for likestilling. Deltidsmillionene er inne igjen, og vi setter av penger til igangsetting av et nytt kommuneprogram for likestilling. Det hadde god effekt for likestillingen i arbeidslivet sist.

Vi foreslår økt pappakvote, og vi viser rett og slett i vår helhetlige politikk hver eneste dag i denne sal at likestilling er et hovedområde for Arbeiderpartiet, og den kommer ikke av seg selv.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Mette Tønder (H) [14:35:09]: Det nærmer seg jul. Vi er inne i den store ventetiden. Noen barn venter på nissen, noen venter på den siste episoden av Snøfall, og andre venter kanskje bare på å få begynne å pynte juletreet. Men noen barn, dessverre altfor mange, venter bare på én ting, og det er at vi voksne skal se dem – se at foreldrene sliter økonomisk og ikke makter å gi dem den julaftenen de kunne ønsket seg, se at de har en vond hemmelighet, se at de voksne rundt dem ikke er snille eller ikke makter å gi dem en god barndom – se og hjelpe.

Jeg er stolt av at denne regjeringen, sammen med samarbeidspartiene, satser mest på dem som trenger det mest, nemlig barn og familier som sliter.

«Noen ganger blir jeg lei meg når de andre skryter av ferien de skal på.»

«Jeg brukte å smøre matpakke til oss barna, hvis det ikke var nok sørget jeg alltid for at småsøsknene mine fikk mat med seg i barnehage eller på skole.»

Sitatene er hentet fra organisasjonen Voksne for Barns hefte Penga og livet, om barnefattigdom.

Det er mange grunner til at familier strever i kortere eller lengre perioder, og det er mange tiltak som må settes inn. Å sikre et trygt og fleksibelt arbeidsmarked og en kunnskapsskole er noe av det viktigste, men samtidig lever barn her og nå. Derfor er strategien mot barnefattigdom, Barn som lever i fattigdom, todelt. Den skal forhindre at fattigdom går i arv, men også bedre barns livskvalitet her og nå.

Den nasjonale tilskuddsordningen mot barnefattigdom er økt til 193 mill. kr, og dette gir muligheter for barn til å oppleve drømmeferien og gå på fritidsaktiviteter.

I Fritidserklæringen, som er underskrevet av KS, regjeringen og frivillige organisasjoner, er målet at alle barn skal ha mulighet til å delta jevnlig på minst én organisert fritidsaktivitet sammen med andre.

Gode barnehager er godt for barn, og derfor har det vært viktig å satse på kvalitet, men i tillegg vet vi at barn fra familier som strever, har ekstra godt av å gå i gode barnehager. Vi har derfor innført rimeligere barnehageplass for familier med lav inntekt og en nasjonal ordning med gratis kjernetid for dem som trenger det mest. I forliket har det også kommet inn midler til et prøveprosjekt for gratis barnehage og gratis SFO.

Barndommen vi har, varer livet ut. Vi vet i dag at traumer i barndommen kan komme tilbake i form av dårlig helse og dårlig livskvalitet i voksen alder. Derfor er det så viktig at barn som har det vondt, blir sett og får hjelp tidlig. Vi ser det ikke før vi tror det, heter det, men vi må snart begynne å tro det, for barn utsettes for de verste overgrep. En titt på nyhetsbildet er nok:

- foreldre dømt for drap på spedbarn
- en tillitsperson har forbrutt seg
- et nytt forum diskuterer de mest bestialske overgrep

Vi må melde, vi må se og vi må handle. Derfor er det bra at vi nå lager handlingsplaner og følger opp med midler.

Familievern er styrket med over 128 mill. kr, Statens barnehus er styrket med 148 mill. kr, og 13 mill. kr går til medisinske undersøkelser. Det er viktig å sikre bevis på en skånsom måte. Vi skal hjelpe barn, og vi skal sørge for at overgriperne ikke går fri.

- Stine Sofie Senteret – nasjonalt senter for mestrings og livsglede, for barn som har opplevd vold eller seksuelle overgrep, har fått 29 mill. kr.
- Stiftelsen Alternativ til Vold er styrket.
- Incestsentrene er styrket.
- Skolehelsetjenesten og helsestasjonene har fått et formidabelt løft.
- Etterforskningen av saker om vold og overgrep mot barn har blitt styrket.
- Og vi satser på mer samarbeid mellom tjenestene.

De som jobber nær barn, må ha kunnskap og ferdighet til å håndtere vold og seksuelle overgrep. Derfor ble dette i høst en del av de ulike lærerutdanningene, og det skal bli en del av profesjonsutdanningene.

Listen jeg nå har referert, er ikke uttømmende. Det er heller ikke opptrappingsplanen, som skal prioriteres videre også i kommende budsjetter.

Vi har et godt barnevern i Norge, med mange dyktige ansatte, men det betyr ikke at vi ikke kan bli bedre, eller at det aldri gjøres feil. Åtte av ti foreldre er fornøyd med samarbeidet og hjelpen de får fra barnevernet. Det har vært en nedgang i antall akutt plasserte barn, og andelen fosterhjemsplasseringer i slekt og nettverk er økende. Alt dette er gode nyheter.

Forslag til en barnevernsreform har vært på høring, og nå venter vi på saken som vil bli lagt fram i 2017. Denne vil omfatte både forslag til ansvarsendringer i barnevernet og framtidige kvalitets- og kompetansetiltak.

Kommunene kjenner best det enkelte barn. Derfor bør kommunene gis et større ansvar for barnevernet, slik at de kan komme tidligere inn med forebygging og samarbeid med andre tjenester.

En ny barnevernslov er nå ute på høring. Noen av oss har gledet oss over at forslaget inneholder ordet «kjærlighet» og ikke ordet «atferd». Det blir spennende å følge loven videre etter høringsrundene.

For å bli bedre må vi lære av feilene våre. Derfor er det viktig at det nå er satt ned et barnevoldsutvalg som skal gå gjennom de sakene hvor vi som samfunn har sviktet barna. Det er en tøff prosess, men helt nødvendig hvis vi skal bli enda bedre i framtiden.

En god, stabil og kjærlig familie gir et godt grunnlag for voksenlivet. Men familier kommer av og til ut i litt hardt farvann. Kanskje klarer ikke de to som har lovte hverandre evig troskap, å holde dette, eller kanskje er det andre ting

som rokker båten. Familievern er et lavterskeltilbud. De har høy kompetanse på familiekonflikter, lovpålagt meklings og konfliktforebyggende arbeid i familier. Familievern har hatt en historisk satsing under denne regjeringen i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre.

Å øke antallet barnesamtaler i forbindelse med den lovpålagte meklings er et satsingsområde. Dette er viktig for å ta vare på barns rettigheter. De skal høres i saker som gjelder dem, men i en opphetet konflikt blir de dessverre noen ganger glemt, og da er det vår plikt som samfunn og sørge for at de blir hørt.

Likestilling og likeverd er grunnleggende sett et spørsmål om rettferdighet. Det er viktig å arbeide for at alle mennesker skal ha like rettigheter og muligheter til å delta i samfunnet, uavhengig av kjønn, funksjonsevne, etnisitet, språk, religion og seksuell orientering. Alle har rett til et liv fritt for diskriminering.

Virkemidlene i arbeidet for å oppnå full likestilling må tilpasses en moderne virkelighet og gi mennesker mulighet til å velge. Vi har nylig behandlet en likestillingsmelding hvor over 70 satsingspunkter ble trukket fram. Dette gir et viktig grunnlag for det videre arbeidet.

Det er viktig å ha et sterkt, enhetlig, brukervennlig og tydelig lovverk som sikrer effektiv beskyttelse mot diskriminering. Det foreslås derfor å samle de fire gjeldende likestillings- og diskrimineringslovene i én felles lov. Dette blir et spennende lovforslag å behandle i Stortinget.

Det hjelper ikke å ha rett, hvis en ikke får rett. Derfor er det så viktig at vi nå ser på om vi kan få et mer solid håndhevingsapparat, for det skal få konsekvenser å diskriminere. Derfor er det gledelig at denne regjeringen nå har sendt på høring et forslag om endringer i håndhevingsapparatet, med sikte på å tydeliggjøre roller og styrke håndhevingen. Den nye nemnden skal kunne fastsette oppreisningserstatning i saker innenfor arbeidslivet og erstatning i enkle saksforhold i saker både innenfor og utenfor arbeidslivet.

Barns rettigheter, likeverd og likestilling er viktige stikkord i arbeidet som gjøres på området vi nå debatterer. Vår komité har et mangfoldig arbeidsområde, og noen av dem er tøffe. Jeg tror ikke det er bare jeg som har tatt til tårene i møte med mennesker. Men vi er også heldige i vår komité. Vi får møte mennesker som skaper, selv om de har mistet det umistelige. Vi møter barn og ungdom som jobber med å endre systemer som ikke alltid har møtt dem med respekt, mennesker som går på jobb hver dag for å sikre barns rettsikkerhet og ofte får ufortjent kjeft i det offentlige, frivillige som gjør alt de kan for at andres barn skal ha det bra og oppleve lykke og kjærlighet. Og sånn kan jeg fortsette.

Jeg ser fram til den videre budsjettdebatten.

Torkil Åmland (FrP) [14:43:29]: Jeg tror vi alle er enige om at familien representerer grunnfundamentet i samfunnet, er en grunnstein i samfunnet. Som samfunnsinstitusjon har den dype røtter i vår historie og i vår tradisjon. Det er den viktigste institusjonen for sosialisering og for utvikling av grunnleggende identitet og selvfølelse. Der er også våre nærmeste og viktigste sosiale relasjoner, og det er der vi formes for å fungere i storsamfunnet. Familien er også en viktig økonomisk enhet, der vi får møtt våre grunnleggende materielle behov. Om familien som institusjon ikke fungerer eller brytes ned, er det selvfølgelig først og fremst en utfordring for dem det gjel-

der, dem det rammer – spesielt hvis det er barn – men også for storsamfunnet.

Fremskrittspartiets utgangspunkt er at familien må få frihet til selv å utforme sin hverdag og sin situasjon. Det er familien selv som vet hva som fungerer best i den situasjonen de er i, og det er de som selv best kan organisere sitt liv og sin situasjon. Det betyr at vi må ha respekt for at familier velger forskjellig, og vi må legge til rette for at det er mulig å velge forskjellig. Vi som politikere skal ikke bestemme hva slags familiesituasjon den enkelte skal ha, men vi har et stort ansvar for å utforme en politikk som beskytter og styrker familien og ikke bidrar til å oppløse den.

I en travel tid er det mange som ønsker å prioritere mer tid med familie og barn. Engangsstønaden ved fødsel er viktig for kvinner som får barn uten å ha opptjent rett til foreldrepenger. Det kan ofte være studenter eller kvinner som ikke har vært i arbeid lenge nok til å opptjene foreldrepenger. Sammen med samarbeidspartiene har regjeringen gradvis økt engangsstønaden, og for 2017 er forslaget etter budsjettforliket å øke den fra 46 920 kr til 61 120 kr. Det er et ganske solid og formidabelt løft og samtidig et godt tiltak for å redusere inntektsforskjeller og bekjempe fattigdom. Det er et godt tiltak for at de kvinnene som er i den situasjonen, skal kunne ha en bedre økonomisk situasjon.

Kontantstøtten er også et viktig bidrag til dem som velger å bruke tid hjemme med barna når de er mellom ett og to år, i stedet for å være i arbeid og benytte seg av barnehage. Det er ikke slik som Arbeiderpartiet framstiller det, at dette er å få betalt for ikke å være i arbeid. Dette er et valg man gjør, det er et valg vi skal ha respekt for, og det er et valg man skal bygge opp om. Når det er snakk om likestilling og kvinners rett til å velge, må det selvfølgelig også være en frihet og en mulighet for dem som velger å ta det året hjemme. Vi må ha like mye respekt for dem som for dem som velger å benytte seg av barnehage. Derfor er vi glade for at kontantstøtten etter forliket øker til 7 500 kr måneden. Det er et godt tiltak, og det har gjort et bra budsjett enda bedre.

Så ser vi selvfølgelig når det gjelder kontantstøtten, at det er utfordringer f.eks. når det gjelder integrering. Likevel mener vi at det ikke er riktig å ta bort valgfriheten for å fremme integrering. Derfor har regjeringen innført en del andre tiltak for å fremme integrering, f.eks. botidskrav på fem år for asylsøkere, flyktninger og andre innvandrere, gratis kjernetid i barnehage for barn i lavinntektsfamilier og en maktgrense på 6 pst. av familiens samlede inntekt for en barnehageplass.

Noen barn lever under særdeles vanskelige forhold. I media har det vært flere saker med alvorlige overgrep og vold mot barn. Det er vanskelig å forestille seg situasjonen for et barn som utsettes for dette av voksenpersoner som skulle være deres trygghet, deres beskyttelse, og hvordan dette kan virke på et barn. Derfor har regjeringen lagt fram en opptrappingsplan mot vold og overgrep i nære relasjoner. Innsatsen mot vold og overgrep må settes inn på bred front. I budsjettet ble det i utgangspunktet foreslått å styrke denne planen med en satsing på 179 mill. kr på tvers av flere departementer. I forliket med Venstre og Kristelig Folkeparti er dette arbeidet ytterligere styrket til til sammen 340 mill. kr. Det er en formidabel og god økning, som også har bidratt til å gjøre et godt budsjett enda bedre. Noen eksempler på viktige tiltak som vil få økt støtte med

denne økningen, er incest- og voldssentrene, som har fått økt tilskuddet med ytterligere 2 mill. kr, stiftelsen Alternativ til Vold, som har fått økt tilskuddet med ytterligere 10 mill. kr, og Stine Sofies Stiftelse, som har fått en økning på ytterligere 9 mill. kr – til til sammen 29 mill. kr. Det er en solid styrking av viktige prosjekter.

Ikke alle barn opplever å vokse opp i familier med god økonomi og velstand. Derfor la regjeringen, som den første regjeringen som har gjort dette, i 2015 fram en handlingsplan rettet mot barnefattigdom. Dette er viktig for å bedre levekårene for de barna som er i en slik situasjon, og for at de skal unngå sosial eksklusjon. I dette arbeidet står organisasjonene veldig sentralt, og de gjør en uvurderlig innsats. I budsjettforliket mellom de fire borgerlige partiene ble den nasjonale tilskuddsordningen mot barnefattigdom styrket med nye 15 mill. kr. Vi gir 6 mill. kr ekstra til Røde Kors' Ferie for alle, 4 mill. kr ekstra til Blå Kors' Barnas Stasjon, 3 mill. kr ekstra til Kirkens Bymisjons FRI-tiltak og 2 mill. kr ekstra til MOT. Dette er vel anvendte penger og vil gi mange barn en mer innholdsrik feire med gode opplevelser enn de ellers ville hatt mulighet til. Man ble i tillegg i budsjettforliket enige om å styrke den nasjonale tilskuddsordningen for barne- og ungdomsorganisasjonene generelt med nye 10 mill. kr.

Så noen ord om barnehagene. Barnehagene spiller en viktig rolle for barns oppvekst og er viktige for familiene som benytter seg av dem. Men da er det ikke bare omfanget av barnehager som er viktig, selv om det også er viktig, men også hvilken kvalitet man har i barnehagen. En godt fungerende barnehage med kompetent personale gir barna en god start på livet, utvikler deres sosiale ferdigheter og legger grunnlaget for en god skolegang etterpå. Det er spesielt viktig for barn med bakgrunn fra andre kulturer eller barn fra ressursvake hjem.

For at også de med lav inntekt skal kunne benytte barnehage, har regjeringen i denne perioden innført to moderasjonsordninger – for det første et nasjonalt minstekrav om at ingen skal betale mer enn 6 pst. av den samlede inntekten på en barnehageplass, med maksimalprisen som øvre grense. For det andre har femåringer i familier med lav inntekt nå rett til gratis kjernetid i barnehage. Dette er også viktige likestillingstiltak: Flere kvinner får nå mulighet til å komme ut i arbeidslivet. I tillegg tar regjeringen enda et steg videre og har bevilget 20 mill. kr til et forsøk med gratis barnehage og SFO for familier med lav inntekt.

I 2017 legger regjeringen opp til å bruke 400 mill. kr på tiltak som fremmer kvalitet i barnehagen. Det er mer enn en dobling siden 2013. I budsjettforliket er det bevilget 172 mill. kr til økt andel barnehagelærere i barnehagene. Det vil i 2018 gi en helårseffekt på 413 mill. kr, så det er også en ganske formidabel satsing.

Regjeringen legger også opp til en kraftig innsats mot mobbing i barnehage og skole. Det er satt av 75 mill. kr til det, noe som er en økning på 35 mill. kr fra forrige år.

Det er et solid og godt budsjett som legges fram av de fire samarbeidspartiene her i dag. Vi har styrket viktige sider av valgfriheten for familiene gjennom å styrke engangsstønaden og kontantstøtten. Samtidig styrker vi innsatsen der det er krevende utfordringer i familien, mot vold og overgrep i nære relasjoner og mot mobbing, og vi styrker innsatsen for barn som vokser opp i fattige familier, slik at også de skal kunne delta på de sosiale arenaene i samfunnet.

Dette budsjettet løser selvsagt ikke alle problemer – det vil ingen budsjetter eller politiske vedtak gjøre – men vi er overbevist om at det er viktige tiltak som bidrar til at utviklingen går et steg i riktig retning.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [14:53:05]: Kristelig Folkeparti fremmet altså et alternativt forslag til statsbudsjett i finansinnstillingen. Forslaget fikk ikke flertall i stortingsbehandlingen, og Kristelig Folkepartis representanter stemte så subsidiært for forslagene som følger av budsjettenigheten med Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. Derfor fremmer vi i denne innstillingen de forslagene som følger av budsjettenigheten, og vi forholder oss til den vedtatte rammen for ramme 2.

Kristelig Folkepartis alternative budsjett inneholdt mange sterke satsinger og over 2 mrd. kr i økning til familieførmål i forhold til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2017. Kristelig Folkeparti prioriterte bl.a. kontantstøtten, barnehagekvalitet, økt universell barnetrygd og kraftig økning i engangsstønden.

Noen sier at dette er så fryktelig dyrt. Ja, 2 mrd. kr er mye penger, men Kristelig Folkeparti har også gode forslag til inndekninger. De viktigste inndekningene i vårt budsjett er på grønne avgifter og folkehelseiltak, i tillegg til omprioriteringer fra regjeringens satsinger.

Noen spør altså: Har vi råd til dette? Svaret er: Vi har ikke råd til å la være. Kritikken mot investering i barn og familier er basert på svært kortsiktige perspektiver.

For Kristelig Folkeparti er det et sentralt poeng at barn og familie har en verdi i seg selv. Med god familiepolitikk legger vi også opp til god samfunnsøkonomi. Arbeidskraften er samfunnets viktigste ressurs, og det finnes ingen bedre måte å styrke framtidens arbeidskraft på enn investeringer i barns utvikling, trygghet og læring. Vi trenger ordninger som gjør det mulig for foreldrene både å få barn og å delta i arbeidslivet. Dessuten trenger vi bærekraftige fødselstall og nok arbeidstakere til å finansiere helse- og pensjonsutgiftene framover. Fødselstallene har falt til det laveste nivået siden 1986. Det er ikke bærekraftig. Derfor satser Kristelig Folkeparti på barna og familiene.

Med budsjettenigheten sikrer Kristelig Folkeparti flere barnehagelærere, med øremerkede bevilgninger til økt bemanning i barnehagene med over 400 mill. kr i helårseffekt, og flere ettåringer får rett til barnehageplass. Kontantstøtten økes til 7 500 kr per måned. Kombinasjonen av økt kontantstøtte og bedre barnehetilbud er helt sentral for Kristelig Folkeparti. Barn er så forskjellige, og det er viktig at flere foreldre opplever at de har et reelt valg mellom en barnehageplass med god kvalitet og å kunne få være hjemme litt lenger.

Kristelig Folkeparti mener det er viktig at engangsstønden øker med 25 pst. til 61 000 kr. Dessuten vil jeg understreke at vi gjennom enigheten øker innsatsen for trygghet for barn fra vold og overgrep, med alt fra økte midler til Alternativ til Vold og familievernnet, til flere helsesøstre og flere etterforskere, påtalejurister og avhørere – for å nevne noe.

Kristelig Folkeparti er svært glad for at forliket sikrer de ideelle foreldre-og-barn-sentrene til Kirkens Bymisjon, Blå Kors' Aglo, Kirkens Sosialtjeneste, Sebbelow og Vilde. Dette er kjempeviktige tilbud som må videreføres, og vi trenger alle plassene de kan tilby. Kristelig Folkeparti vil understreke sterkt verdien av de formuleringene og be-

vilgningene Stortinget kommer med i denne innstillingen, og det gjelder både sentrene i Oslo kommune og sentrene i Vestfold, Trøndelag og Rogaland.

Kristelig Folkeparti er glad for at flere barn får tilbud om ferie med Røde Kors' Ferie for alle, at flere barn og familier får tilbud gjennom Barnas Stasjon, og at MOT og Kirkens Bymisjons FRI-prosjekt styrkes. Familievernets kapasitet økes med ytterligere 34 mill. kr. Incest- og voldtektssentrene styrkes med 2 mill. kr – det kunne man sagt mye om, men vi får se om vi kan ta det i et annet innlegg. Jeg er også glad for at vi klarte å rette opp dette kuttet på 2 mill. kr til likestillingssentrene, slik at man unngår å kutte i det viktige arbeidet som disse sentrene gjør.

Vi har fremmet de forslagene vi er med på i disse sakene, og jeg vil også varsle om at Kristelig Folkeparti vil støtte forslag nr. 17, fra Senterpartiet.

Kjersti Toppe (Sp) [14:58:25]: Kjernen i Senterpartiets barne- og familiepolitikk er å bidra til å jamna ut forskjellar og sikra alle barn rett til ein god oppvekst. Ein god kommuneøkonomi er avgjerande for å nå målet. Ein god kommuneøkonomi er viktig for å sikra gode barnehagar, skular, helsestasjonstilbod, barnevernstenester osv.

Senterpartiet vil fullfinansiera barnevernstiltak for einslege mindreårige asylsøklarar, slik at kommunane får dekt utgiftene sine til dette. Vi er skuffa over at fleirtalet ikkje gjer noko med denne endringa. Eg har fått innspel frå Voss kommune i Hordaland. Voss kommune gjer ein flott jobb med å ta imot og integrera einslege mindreårige asylsøklarar. Voss kommune vil neste år mista 4 mill. kr på grunn av regjeringa si omlegging til stykkpris og at tilskotet ikkje er fullfinansiert. 4 mill. kr er mange pengar for ein kommune som Voss. Det vert feil – etter vårt syn – å straffa kommunar som har gjort det vi har bedt kommunane om å gjera, å ta imot einslege mindreårige asylsøklarar og gjera ein god jobb med å integrera dei i lokalsamfunnet.

Det viktigaste for å redusera barnefattigdom er å sikra at foreldra er i jobb og har inntekt å leva av. I tillegg må vi ha generelle og befolkningsretta ordningar som er retta inn mot barnefamiliane. Både eingongsstønden og barnetrygda er slike viktige universelle ordningar. Dersom vi gjer alle tiltak mot barnefattigdom behovsprøvd, og fjernar eller svekkjer dei universelle ordningane, vil mange barnefamiliar falla utanfor og stå igjen med lite. Å målretta ordninga inn mot dei aller fattigaste kan bidra til enda fleire fattige barnefamiliar. Eit system for dei fattige kan fort verta eit fattigsystem.

Barnetrygda er ein reiskap for å fordela mellom barnefamiliar som har omsorgsansvar, og dei som ikkje har det. Skil ein fordela mellom fattige og rike barnefamiliar, må det skje gjennom skattesetelen, ikkje ved å behovsprøva eller skattleggja barnetrygda. Senterpartiet aukar barnetrygda og eingongsstønden i forhold til Prop. 1. Vi legg òg inn ekstra stønad til fleirlingforeldre, som har større omsorgsbyrde, ved å utvida permisjonstida til ti veker. Vi aukar foreldrefrådraget til 25 000 kr, og vi ønskjer at far skal få sjølvstendig rett til foreldrepermisjon. Vi legg òg inn midlar i kommuneramma til 600 fleire barnehageplassar neste år.

Mange barn og unge slit med psykiske problem. Det er ein av grunnane til at Senterpartiet i statsbudsjettet for neste år føreslår ein femårig kommunal opptappingsplan for psykisk helse retta inn mot barn og unge, der vi legg inn

øyremerkete midlar i ein opptrappingsfase. Vi legg òg inn auka tilskot til å oppdaga og følgja opp barn av psykisk sjuke og rusavhengige, og vi har inne midlar til medisinsk undersøking ved barnehusa.

Vi ønskjer å retta merksemda mot arbeidet til Barnevakten. Barnevakten arbeider for at barn og unge skal kunna bruka media på ein trygg og bevisst måte. Vi vil gi Barnevakten 0,5 mill. kr i auka stønad.

Sidan vi ikkje sit i komiteen, har vi levert inn åtte lause forslag i saka, som eg hermed vil ta opp og omtala kort:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte fremme sak til Stortinget om å utvide permisjonstiden etter flerlingfødsler.»

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte fremme sak til Stortinget om bedre støtteordningar for familier med store omsorgsutfordringer.»

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at organisasjonen Barnevakten kan utvide sitt arbeid for å skape gode medievaner hos barn.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at offentlige og private barnehager underlegges likeverdige krav, herunder til tilbud, kvalitet, bemanning, kompetanse, innhold, åpningstider, antall åpne uker i året og felles brukersøkerundersøkelser.»

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte fremme sak til Stortinget om å avslutte muligheten for at private konsulenter/firma kan drive saksbehandling i det offentlige barnevernet.»

«Stortinget ber regjeringen på egnet vis komme tilbake til Stortinget med en plan for å avklare rolledeling mellom offentlige og private kommersielle tjenesteytere i barnevernet.»

«Stortinget ber regjeringen treffe tiltak mot den sterke kostnadsøkningen på fosterhjemsområdet og sikre at ressursene går til barnas tilbud.»

Til slutt har vi eit forslag om forbrukarpolitikk, som òg er under ansvarsområdet til denne komiteen. Vi tar opp igjen eit forslag som nesten har fått fleirtal i Stortinget før, men regjeringsspartia ville greia det ut. Det gjeld kravet om at det må vera innhaldsdeklarasjon på alkoholhaldig drikke. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen som en del av forbrukerpolitikken arbeide for at det innføres krav til innholdsdeklarasjon av alkoholholdig drikke.»

Vi støttar mindretalsforslaga nr. 1–4, frå Arbeidarpartiet.

Presidenten: Representanten Kjersti Toppe har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Terje Breivik (V) [15:03:42]: Noko av det vakraste med Noreg er eit fellesskap tufta på samhald, menneske som er så trygge på seg sjølve, eiga historie og identitet, at me saman er i stand til å møte det ukjende, det usikre og mangfaldet med toleranse, respekt og oppriktig vilje til å stilla opp for kvarandre og vera der ute.

Ein viktig grunnplanke for at fellesskapet skal ha ein slik positiv styrke, er fridom – ein fridom som kviler på likeverd, små skilnader og tryggleik i kvardagen, og at alle har like moglegheiter til å realisera det gode liv for seg sjølv og sine nærmaste. Verdien av at kvar enkelt i eit samfunn – eit fellesskap – føler seg likeverdige, til nytte og verdsette, kan aldri overvurderast og aldri takast for gitt.

For Venstre, Noregs eldste og einaste sosialliberale parti, har kampen for fridom, sterke fellesskap og like moglegheiter utgjort kjerneverdiane sidan stiftinga i 1884, ikkje minst det å sikra utgangspunktlikskap for alle, uavhengig av bakgrunnen, den sosiale statusen og føresetnadene for eldra og føresette har til å gje eigne barn optimale oppvekstkår.

Familiepolitikken til Venstre tek utgangspunkt i at den enkelte familien skal ha stor fridom til å finna dei løysingane som passar dei best. Men skal fridomen vera reell, må ein òg vera fri frå naud, fattigdom og ulikskap. Hovudprioriteringa for Venstre på familieområdet har vore og er kamp mot barnefattigdom. Vissa om at 80 000 ungar veks opp i fattigdom i Noreg, er uakseptabel. Å utjamna sosiale skilnader og skapa like moglegheiter for alle barn kan knapt prioriterast høgt nok.

Den 1. desember i år la Statistisk sentralbyrå fram ein rapport som tydeleg viser at gratis kjernetid i barnehage fungerer. Det er eit målretta, effektivt verkemiddel som bidreg til at barn gjer det fagleg betre seinare i livet. Etter at dette forsøket vart innført, har ordninga med gratis kjernetid vorte utvida og gjord permanent, og i august 2015 vart det innført ei ny nasjonal ordning med gratis kjernetid for fire- og femåringar frå familiar med låg inntekt, uansett språkleg bakgrunn. Året etter vart treåringane òg omfatta, og inntektsgrensa vart utvida.

For Venstre har dette vore viktige saker i kvar budsjettforhandling og ved kvart budsjettforlik, og i år er eg glad for å kunna slå fast at me tek nok eit steg vidare og løyver midlar til forsøk der både barnehage og skulefritidsordning vert heilt gratis i utvalde kommunar.

Venstre er òg takksame for at me har ein konstruktiv dialog med regjeringa om dette. I tillegg til gratis kjernetid, og no forsøk med gratis heiltidsplass i barnehage og SFO, har me saman med Kristeleg Folkeparti i budsjettforliket mellom anna styrkt den nasjonale tilskotsordninga mot barnefattigdom endå meir.

Eg har òg lyst til å nemna at det kommunale barnevernet vert ytterlegare styrkt, særleg barnevernet i Oslo, at innsatsen vert styrkt med fleire barnehagelærarar og meir kompetent barnehagepersonale, og at me går endå eit steg i retning av eit meir fleksibelt barnehageopptak, som Venstre opphavleg føreslo å setja til 31. desember.

Eg er òg glad for at tidleg innsats no er eit omgrep som vert nytta stadig meir både i familiepolitikken og i kunnskapspolitikken. For Venstre er det å sikra ein trygg og god oppvekst for alle barn ei av dei viktigaste oppgåvene me som fellesskap må løysa. Barn må både utfordrast og få tililit til å utvikla seg for å tileigna seg den kunnskapen som vaksenlivet vil krevja av dei. I dei fire budsjettforlika dei fire samarbeidspartia har vore gjennom, har kampen mot barnefattigdom vore høgt på agendaen og på resultatlista kvar einaste gong. Det er eg stolt av, og eg har lyst til å retta ein takk til både Kristeleg Folkeparti og regjeringsspartia for at dette har vore mogleg. Så er det sjølvsagt i same stund viktig å seia at me ikkje er i mål. Dette arbeidet må ha høg prioritet òg i komande budsjett.

Avslutningsvis vil eg nytta høvet til å rosa barne- og likestillingsministeren – primært fordi ho utvilsamt verkeleg brenn for området ho har ansvar for, og har eit oppriktig engasjement og bryr seg om tryggleiken for barna og barnefamiliane, men òg fordi ho er ein minister med ei framifrå evne til å samarbeida og spela på lag med Stortinget.

Ho er unekteleg ein rollemodell fleire ministrarar med fordel kunna streva etter å koma litt nærmare.

Statsråd Solveig Horne [15:08:36]: Nå fikk jeg så mye ros her at det var vanskelig å starte, men jeg har lyst til igjen å få si takk til hele komiteen for et godt samarbeid. Vi kan være politisk uenige om mange ting, men når det gjelder det viktige feltet som handler om familie, barn og unge, er det noe det er tverrpolitisk enighet om i Stortinget. Det er godt for dette arbeidet.

Med regjeringens budsjettforslag og endringene som ble gjort i budsjettforliket, har vi nå fått et budsjett som bedrer situasjonen for utsatte barn og familier. De familienære tjenestene og det sosiale sikkerhetsnettet blir styrket med dette budsjettet.

Jeg har møtt både kvinner og menn som har vært utsatt for vold, og barn som har levd med vold og opplevd at foreldre har blitt utsatt for vold. Jeg har møtt barn som er sviktet av sine aller nærmeste omsorgspersoner – barn som har blitt utsatt for overgrep gjennom oppveksten. Vi har sett hvordan internett fungerer som en arena for misbruk av barn globalt.

Det er noe som gjør inntrykk. Det er vondt, men det bekrefter for meg at arbeidet mot vold er noe av det mest grunnleggende og meningsfulle vi kan gjøre. Alle har rett til å leve sine liv uten å bli utsatt for vold eller andre overgrep.

Regjeringen la nylig fram en forpliktende opptrappingsplan mot vold og overgrep. Tidlig innsats, forebygging, økt kompetanse og samarbeid på tvers av tjenestene er viktige tiltak for å møte de utfordringene, og det samme er å gi rett hjelp til rett tid. Jeg er glad for at samarbeidspartiene gjennom budsjettavtalen har økt satsingen på området med om lag 340 mill. kr. Samlet satsing i 2017 blir på om lag en halv milliard kroner, i tillegg til de økte midlene alle de fire partiene har lagt inn på dette feltet de siste årene.

Jeg har også lyst til å takke for at vi har fått på plass midler til oppstarten av Stine Sofie Senteret, og støtten til senteret økes betraktelig neste år for å sikre helårsdrift.

Antall fattige barn i Norge øker, og for første gang ser vi nå at barn med minoritetsbakgrunn er overrepresentert. Det er bekymringsfullt at mange barn og unge opplever å falle utenfor samfunnet fordi de vokser opp i en familie med dårlig økonomi. Når alle har alt, er det vanskelig ikke å ha råd til å være med på fritidsaktiviteter, skoleturer eller å reise på ferie. Vi vet at fattigdom er et sammensatt problem. Det er skambelagt, og noen barn skjuler det for omgivelsene sine.

Sammen med samarbeidspartiene lanserte regjeringen i 2015 en strategi mot barnefattigdom og har satsset på målrettede tiltak. At foreldrene er i arbeid, er viktig, men strategien er med på å skulle forebygge at fattigdom går i arv og bedre barns livskvalitet her og nå. Innsatsen for neste år er altså styrket ytterligere. Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom er neste år på 193 mill. kr, og det gjør at flere barn får muligheten til å være med på fritidsaktiviteter i sin hjemkommune.

For regjeringen og samarbeidspartiene har satsingen på det forebyggende arbeidet vært viktig, og den forebyggende innsatsen overfor barnefamiliene er styrket. Trygge foreldre gir trygge barn. Derfor er det viktig å styrke støtteapparatet rundt foreldrene og familien. Økningen i midler til

helsestasjons- og skolehelsetjenesten, en forpliktende opptrappingsplan på rusfeltet og en historisk høy satsing på større kapasitet og flere tilbud i familieverntjenesten til familier med utfordringer er viktige grep på dette området.

Fra undersøkelser vet vi at åtte av ti familier er fornøyd med hjelpetiltakene de har fått, og at befolkningens tillit til barnevernet øker. Det er færre akutt plasseringer, og bruken av fosterhjem i slekt og nettverk øker. Likevel ser vi at det er utfordringer. Derfor ønsker vi å gi kommunene et større ansvar for barnevernet. Vi ønsker å sikre kvaliteten på mange områder innenfor barnevernet for å sikre at kommunene er rustet til å ta et større ansvar, og da må vi også styrke kompetansen i barnevernet. Ansatte får tilbud om opplæring og veiledning, og lederkompetansen styrkes.

Regjeringen har en helhetlig likestillingspolitikk, og vi har valgt å forsterke innsatsen på de områdene vi mener har særlig betydning for økt likestilling. Det er altså ikke kutt på likestillingsfeltet for neste år. Alle poster er prisjustert på vanlig måte. Vi har likevel valgt å styrke innsatsen på prosjekter som Jenter og teknologi, og vi jobber også for et sterkt lovverk og håndhevingsapparat.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [15:13:56]: Statsråden har mange ganger, senest i Stortinget 23. november i år, hevdet at fedrekvoten gir barn og foreldre mindre tid sammen, og hun mente sågar at den forrige regjeringen frarøvet barn rett til å være hjemme med begge foreldrene.

Det er godt dokumentert fra tidligere at de aller fleste fedre innretter seg etter fedrekvotens lengde, og nå viser tall fra Nav at også tiden som foreldrene samlet tar ut, påvirkes lite av fedrekvoten. Samlet tid foreldrene har tatt ut, har ligget stabilt på nesten 96 pst. av den totale stønadsprioden siden 2010, og det kan vanskelig fortsatt hevdes at barn og foreldre får mindre tid sammen av at pappa har sin egen kvote. Hva er det da statsråden egentlig baserer seg på når hun hevder at fedrekvoten frarøver barn rett til å være hjemme med begge foreldrene?

Statsråd Solveig Horne [15:14:53]: Da vil jeg minne representanten om at familien mistet de to ekstra ukene som Stoltenberg II-regjeringen la til, som var forbeholdt far, hvis ikke far hadde muligheten til å ta dem. Det vil si at barna raskere mistet kontakten med foreldrene, måtte raskere ut i barnehage eller ha dagmamma eller andre ordninger.

Jeg har lyst til å understreke: Vi har verdens beste foreldrepengordning, og denne foreldrepengordningen er til for barna. Nå har regjeringen sammen med samarbeidspartiene økt fellesandelen, og det gjør at flere barn får, når de er så små, mer tid hjemme med foreldrene sine.

Anette Trettebergstuen (A) [15:15:36]: Poenget mitt var jo nettopp at den samlede tiden foreldrene har tatt ut, har ligget stabilt på 96 pst. siden 2010.

En annen ting statsråden har sagt i denne sal, er at regjeringens kutt i fedrekvoten ikke kom til å føre til at fedre tok ut mindre permisjon. Tvert imot sa statsråden at regjeringens kutt i pappakvoten ved at mer ble tilført fellesdelen, kom til å oppmuntre fedre til å ta ut mer permisjon. Det gikk ikke mer enn et halvår fra kuttet var gjort, til tallene

fra Nav fortalte oss det vi vet, at kutt i kvote betyr at fedre tar ut mindre permisjon, og tallene fra Nav har hvert halvår siden bekreftet dette. Innser statsråden at hun tok feil?

Statsråd Solveig Horne [15:16:18]: Det var usikkert hvordan dette kom til å slå ut, for det var første gang det var blitt kuttet i denne kvoten. Det de tallene viser, er uttak av tre ordninger, både 10 uker, 12 uker og 14 uker, derfor er det vanskelig å si helt korrekt hva som kommer til å stemme.

Likevel er det at vi har økt fellesandelen, en verdi som denne regjeringen har lyst til å løfte fram. Vi ser også at det er flere fedre som tar mer enn 14 uker. Det er for tidlig å si, men det er ingenting i lovverket som hindrer far i å ta ut mer enn de 10 ukene. Vi har tro på at familien best kan klare å finne ut av og fordele de ukene etter som det passer deres familie.

Anette Trettebergstuen (A) [15:17:15]: Det er ikke for tidlig å si om kutt i pappakvote påvirker den permisjonstiden fedrene tar ut. Det er klinkende klart, og det er dokumentert i landene rundt oss – når far ikke har en kvote å slå i bordet med, blir det vanskeligere å ta ut mer permisjon.

Jeg erkjenner at statsråden fortsatt ikke ønsker å tro på Navs tall og fortsatt støtter seg til regjeringens blinde ideologi og ikke til fakta.

La meg da spørre statsråden: Synes statsråden det er bra? Eller synes statsråden det er dumt at fedre nå tar ut mindre permisjon?

Statsråd Solveig Horne [15:17:53]: Jeg vil bare si at selvfølgelig stoler jeg på Navs tall, for det er jo de tallene som viser dette. Men det er likevel – og der er vi uenige – et viktig moment for regjeringen og samarbeidspartiene at familiene skal få lov til å velge selv. At de får en økt felle-sandel, gjør at flere foreldre får være hjemme med barna sine.

Så er det ingen ting i lovverket som hindrer far i å ta mer, men i motsetning til representanten Trettebergstuen, som hele veien skal ha en kvote – hun roper på staten for at staten skal si hvordan det skal være – har vi utfordret arbeidsgiverne til å jobbe aktivt for å få flere fedre til å ta mer enn de ti ukene. De kan ta 12 uker, 14 uker eller 16 uker hvis de vil det, det er ingen ting i lovverket som hindrer dem i det. Jeg vil oppfordre fedre til å ta mer enn de ukene, men jeg har også tro på at familiene klarer å fordele disse ukene selv.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:19:00]: Flertallet understreker i innstillingen betydningen av at alle de ideelle familievernkontorene og Stiftelsen Kirkens Familievern – SFK – som ideelle aktører, mottar tilskudd til dekning av administrative kostnader i tråd med tidligere år. Stiftelsen Kirkens Familievern benytter i dag 4,5 mill. kr til administrasjon, og det er viktig at den summen videreføres, slik at SKF, som ideell aktør, kan ivareta sine oppgaver og sin rolle. Det er viktig at rammene til stiftelsen ikke reduseres i 2017.

Kan statsråden i dag forsikre om at Stiftelsen Kirkens Familievern skal sikres videre drift som en selvstendig, samlende stiftelse, og at tilskuddsrammen på 4,5 mill. kr ikke skal reduseres i 2017?

Statsråd Solveig Horne [15:19:52]: Først har jeg lyst til å takke representanten for at det er kommet mer penger til familievernnet. Det har vært en sterk satsing på dette de siste årene under denne regjeringen, noe som vil gjøre at alle familievernkontor kommer til få økte, styrkede, økonomiske rammer. Det tosporede familievernnet som vi har i dag, er det viktig at vi fortsetter med.

Denne styrkingen innebærer at SKF, altså denne stiftelsen, fortsatt vil få et direkte tilskudd til administrasjon, utvikling og ledelse. I år utgjorde det ca. 2,5 mill. kr. Stiftelsens virksomhet finansieres også ved at de mottar tilskudd fra sine medlemskontor for administrative tjenester som de leverer til de kontorene, og det budsjettforliket som foreligger nå, styrker de økonomiske rammene for alle familievernkontorene. Det vil ikke være noe i forbindelse med de tilskuddene som hindrer at familievernkontorene fortsatt kan kjøpe tjenester fra stiftelsen.

Kjersti Toppe (Sp) [15:21:14]: Det kom ein rapport 20. oktober, Vista Analyses «En fosterhjemsregulering som fremmer konkurranse til barnas beste», som departementet vel sjølv har bestilt, som er interessant sett opp mot den vedtatte fosterheimsmeldinga. I denne rapporten vurderer ein behovet for å endra rammevilkåra for dei private leverandørane, ut frå både juridiske og samfunnsøkonomiske omsyn, og så kjem ein med ei rekkje forslag til endringar, bl.a. at kontraktane med leverandørane av fosterheimar må endrast, slik at dei ikkje lenger får betalt for ein pakke, for å sikra reell konkurranse om enkelte oppgåver. Det er òg vist til enkelte oppgåver som private ikkje lenger bør få utføra, som rettleiing av fosterforeldre, mens det er andre ting dei kan gjera, og ein seier at her må ein ha ein lovmessig og juridisk gjennomgang. Har statsråden tatt stilling til korleis dette vert følgt opp vidare frå regjeringa si side?

Statsråd Solveig Horne [15:22:18]: Vi har fått denne rapporten, og vi holder på å jobbe med den. Den vil være en viktig del av utviklingen av barnevernsreformen, som jeg tar sikte på å fremme for Stortinget til våren.

Det vi vet, er at det er en del uheldige situasjoner, som dobbeltrollen til de private, som både gjør kartleggingen for kommunen og tilbyr tjenester etterpå. Vi vet også at det er andre ting som kan være uheldig.

Samtidig har jeg lyst til å understreke at de private gjør en fantastisk god innsats på fosterhjemsområdet. Vi trenger å gi barn et godt tilbud, både gjennom private, ideelle og de statlige hjelpetiltakene innenfor dette området. Det er for tidlig å si hvordan vi skal følge det opp, men det kommer i forbindelse med barnevernsreformen som kommer til våren.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [15:23:20]: For de fleste barnefamilier er økonomien så stram at skjorta akkurat dekker «hekken». De kan knapt gå ned i lønn når de skal formere seg og øke antall barn i familiene i verden og i landet. For de familiene som er i denne situasjonen, er det et veldig omfattende alternativ og grep å gå fra 100 pst. til 80 pst. lønn for å være hjemme med sine barn. SV har fremmet forslag om 90 pst. og å være hjemme i 54 uker. Ser statsråden at dette kan være en bedre og mer praktisk ordning for barnefamiliene?

Statsråd Solveig Horne [15:24:18]: Vi er bekymret for økningen i barnefattigdom. Derfor er de tiltakene vi setter inn der, viktige. Regjeringen har mange tiltak for å hjelpe disse familiene, både fritidsaktiviteter og ferietilbud, og ikke minst gratis kjernetid i barnehagen og lavere betaling for dem som har lav inntekt, for å nevne noe.

Vi har også satt ned et utvalg som nå i mars kommer med sin vurdering av alle ordninger barnefamilier har, som blir spennende å se på. For familier skal fremdeles, også i framtiden, ha gode velferdsordninger for å sikre familien sin. Men det forslaget som representanten tar opp nå, ønsker jeg ikke å ta stilling til. Jeg venter på utvalget som skal se på alle ordningene som barnefamilier har.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Hege Haukeland Liadal (A) [15:25:31]: Jeg vil starte med å sitere barnehagelærer og innflyttet rogalending Kenneth Henriksen – først og fremst fordi han i et debattinnlegg på en glimrende måte formidler resultatene av fellesskapets innsats for gode barnehager, men også fordi han så godt forklarer hvorfor det er så viktig at barnehagene først og fremst gir trygghet i barnas hverdag, jobber med å utvikle barnas sosiale kompetanse og ikke minst forbereder barna på livet videre.

Han bekrefter at Stortinget gjorde rett da vi i vår avviste regjeringens forslag om å la skolen få flytte inn i barnehagen. Kenneth sier:

«Når vi leker på min avdeling er det med utgangspunkt i barnehageloven, rammeplanen, årshjul og månedspan. Vi er innom flere temaer enn det som får plass i en kort garderobesamtale, og jeg håper foreldrene har tillit til det som foregår på avdelingen hele dagen. Neste gang du hører at barnet ditt har lekt, så vit at han eller hun har forberedt seg på fremtiden.

Utdanningen min har tatt mange år, og den er ikke noe jeg tar lett på. Den er stadig i utvikling. Da jeg ble uteksaminert minnet jeg meg selv på noe min far sa til meg da jeg tok førerkortet: «Førerkortet er ikke et bevis på at du kan kjøre, men et bevis på at du kan øvelseskjøre alene. Du kan alltid bli en bedre sjåfør.» Jeg øvelseskjører hver dag på jobb og utvikler meg konstant. Jeg utvikler meg med barna og barna utvikler seg med meg. Vi leker, vi lærer, vi danner et grunnlag.»

Videre sier han:

«Jeg har en tidsfrist på jobben min: 18. august klokken 09:00, det året barnet fyller seks år. Innen da må jobben min i stor grad være gjort. Det forventer samfunnet. Da skal barnet være forberedt på krav og forpliktelser.

Jeg er barnehagelærer, og jeg elsker jobben min.»

Barnehagelæreren og voksne ellers med god kompetanse er viktig. Kvaliteten i barnehagen er avhengig av det. Arbeiderpartiet har i samråd med flere partier derfor utvist stor utålmodighet med Bemanningsplan 2020-forberedelser og når det gjelder det å fjerne den varige dispensasjonsadgangen fra krav om barnehagelærerutdanning for pedagogiske ledere. For å sikre en høyere andel voksne med relevant kompetanse har vi også lagt inn en egen bevilgning i budsjettet for neste år.

Om barnehageministeren kan framstå som handlekraftig på enkelte områder, er det mulig. Å hevde at man har vært handlekraftig hva gjelder barnehager, er ikke mulig.

Dette har likevel ikke hindret Stortinget i å drive barnehagepolitikken i riktig retning.

I budsjettet skisserer ministeren at hun vil sende en plan for bemanning på høring neste år. Med påholden penn har ministeren måttet oppheve dispensasjonsadgangen for pedagogiske ledere fra 1. august i år, og jammen har Kristelig Folkeparti og Venstre forlangt at regjeringspartiene stiller seg bak ideen om å bevilge penger til flere voksne med rett kompetanse neste år.

Med erkjennelsen av at nok ansatte med gode kvalifikasjoner er den viktigste kvalitetsfaktoren i barnehagen, er vi på rett vei. At det stadig blir flere ansatte med fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfag, understøtter dette. At Stavangers rådmann nå skal utrede en vikarpool-ordning for barnehagene, er også et slikt eksempel. Poenget er at barnehagebarna skal kunne møte faste vikarer. Som en ytterligere bonus vil dette kunne gi barnehagestyrerne både bedre arbeidsvilkår og bedre forutsigbarhet, og det kan muligens kutte kostnader.

Svein Harberg (H) [15:30:20] (komiteens leder): Denne regjeringen satser på barnehage. Barnehage er en viktig og helt sentral del av livet til de aller fleste barnefamilier i dag. Barnehagen er et tilbud som er viktig for familiene, rett og slett for å få hverdagen til å gå opp i et hjem der både mor og far selv sagt skal få mulighet til å være aktive i arbeidslivet i kombinasjon med det å være småbarnsfamilier. Barnehage er også en viktig arena for barna selv, for deres utvikling av mestring og sosiale egenskaper, og en begynnende læring som skal fortsette i skoleløpet.

Tidlig innsats og integrering starter i barnehagen. Barns deltakelse i dette fellesskapet gir en unik mulighet til å oppdage og hjelpe dem som trenger litt ekstra støtte. Det er viktig at barnehagen også blir arena for nødvendig hjelp til dem som trenger det mest. For å få til dette er det i budsjettet for 2017 lagt inn nærmere 400 mill. kr til satsingen på kvalitet i barnehagen, mer enn noen tidligere regjering har brukt på dette. Jeg er glad for at barnehageansatte er blitt en helt naturlig del av kvalitetsløftet rettet mot hverdagen til barn og unge.

I løpet av våren 2017 blir forslag til bemanningsnorm i barnehagene sendt på høring. Men vi venter ikke på det. Allerede i dette budsjettet er det lagt inn hele 172 mill. kr til økt bemanning, en satsing som i budsjettet for 2018 økes til 413 mill. kr. Det er et betydelig løft og understreker viljen til å satse på kvalitet i barnehagen.

Når det satses så mye på å nå barna i barnehagealder med god hjelp, må dette selv sagt følges opp med tiltak for å sikre at barna kommer i barnehagen. For at ikke nivået på familiens lønnsinntekt skal avgjøre om familien har råd til barnehage, har regjeringen innført at ingen familier skal betale mer enn 6 pst. av inntekten på en barnehageplass. Dette er en sosial profil det er grunn til å være stolt av, og det er med stor undring vi registrerer at denne håndrekningen til barna i disse familiene av Arbeiderpartiet omtales som en fattigdomsfelle. Vi er imidlertid opptatt av ordninger med sosial profil for at alle skal få mulighet til å delta. Derfor er det i budsjettet også satt av 20 mill. kr til forsøk med gratis barnehage og SFO for lavinntektsfamilier. Dette er også en ordning spisset mot de barna som trenger oss mest, som trenger at vi ser dem. Ordningen må da selv sagt være innrettet etter behov og ikke etter adresse.

Til grunn for dette må vi ikke glemme at det i denne perioden er tilført fullfinansiering av 3 400 nye barnehageplasser, og at retten til plass er utvidet til også å gjelde barn født mellom 1. september og 31. oktober. Dette er nok et skritt for å løse opp i barnehagekøene, og vi er veldig glad for at pengene til økt antall barnehageplasser gir oss tilbakemeldinger om at stadig flere nå i prinsippet har løpende opptak. Det er målet.

Ordet «hverdagsintegrering» har fått en sentral plass i språket vårt og ble nylig kåret til årets nyord. Ordet er lite verd dersom det ikke gjennomføres i praksis. Tilgang til plass, sosial profil og satsing på kvalitet hos de ansatte er hverdagsintegrering i praksis. Barnehagen er en unik arena for hverdagsintegrering enten det er etnisk, sosial eller geografisk bakgrunn som utløser et behov. Derfor er regjeringens satsing på barnehage særdeles viktig, en god prioritering og en nødvendig hjelp til dem som trenger det mest.

Så er det, som vi har sagt i et tidligere innlegg i dag, slik at det ble liten tid fra finanskomiteen hadde avgitt sin innstilling, til vi skulle avgi budsjettet vårt. Ved en inkurie er det da blitt en feil i et forslag som nå foreligger, som gjelder kontantstøtte. Det gjelder summen for kontantstøtte i første halvår 2017, der det står 6 500 kr – det skal være 6 000 kr. Det er rettet opp i forslag nr. 19. Jeg tar herved opp det forslaget og ber om at dette erstatter VI i innstillingen når vi kommer til voteringen.

Når det gjelder forslag nr. 17, fra Senterpartiet, er det god anledning til å støtte intensjonen i det forslaget, men vi er usikre på hva dette innebærer av internasjonale regler og andre ting som vi må sjekke ut. Derfor uttrykker vi støtte til intensjonen, men kommer ikke til å stemme for forslaget i dag.

Presidenten: Representanten Svein Harberg har tatt opp det forslaget han refererte til.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [15:35:44]: Vi nærmer oss jula. Familien er viktig, men det er også trygge og gode forhold i familien. I dag vedtar vi familiebudsjettet og likestillingsbudsjettet. SVs alternative budsjett er familiens budsjett. Vi styrker fellesskolen og barnehagene. Vi ønsker å gi ungene bedre luft å puste i og foreldrene en jobb å gå til. Vi vil styrke fødselsomsorgen, og vi ønsker å styrke skolehelsetjenesten. Vi vil styrke barnevernet og gjøre barnehageplassene billigere. Å trygge ungene og familiene er vår felles jobb her på Stortinget – en trygg barndom som er fri for vold.

Fryktelig mange utsettes for vold fra dem som skulle være de nærmeste. Altfor mange mødre, og noen barn, drepes faktisk. Flere ganger ser vi at politi og hjelpeapparat som kanskje skulle sett tegnene, som skulle tatt imot bekymringene, og som skulle handlet, ikke har gjort det – dessverre. Det finnes flere verktøy og planer som brukes for dårlig. Dessverre kan vi konstatere det. Folk mister livet. Vi kan ikke ha det sånn. Derfor satser SV på arbeid med å bekjempe vold mot kvinner. Vi satser på krisesentrene. Vi satser på voldtektssenter. Vi gir støtte til dem som står først i kampen, kvinneorganisasjonene, og vi vil betale regningen for overgrepsmottakene på sykehus. Vi må ta volden på største alvor, og det regner jeg med at er noe som hele Stortinget også ønsker.

Vi satser også på en god og trygg start på livet. Vi foreslår mer fleksible ordninger for familier som skal ut i fødselspermisjon. Vi foreslår flere spesielle ordninger for de familiene som får flere unger på en gang, og vi må berge folk fra å slite seg ut. Pappapermen skal igjen bli 14 uker. Det skal vi få rettet på så raskt som vi får kastet denne regjeringen ved neste valg.

Vi begynner det lange arbeidet med å ta igjen det barnetrygden har tapt siden den sist ble justert i 1996. Allerede i dag er det i barnetrygden spesielle ordninger for dem som må forsørge alene. Vi vet at alenemødrene og -fedrene ofte sliter med å få pengene til å strekke til. Det samme gjelder dem med mange unger. SV foreslår en ny og sterkere barnetrygd der de med mange unger får litt mer, og der de som er alene med unger, får litt mer. Det kommer til å hjelpe familiene ut av fattigdommen.

Vi trenger et skippertak nå i Norge – for likestilling og trygghet, for bedre og mer fleksibel familiepolitikk, for like muligheter for alle og for å la flere slippe fattigdommen. Det kan vi klare. SVs alternative budsjett er et godt første steg på veien.

Statsråd Anniken Hauglie [15:39:50]: Budsjettavtalen med Kristelig Folkeparti og Venstre innebærer en stor satsing på barnehagelærere i 2017. Regjeringen vil at alle barn skal få en god start i livet, og det å være sammen med andre barn og et faglig dyktig personale i barnehagen bidrar til nettopp det.

Et godt barnehagetilbud som gir barna et trygt og stimulerende læringsmiljø, er det mest effektive virkemidlet for å gi barn en god barndom og like muligheter til senere å lykkes i utdanningsløpet og i arbeidslivet. Det er ingen motsetning mellom lek og læring. Barn lærer raskt, og de er som små svamper. Det er lærerikt og utviklende for de minste å tilbringe tid, leke og utforske sammen med andre barn og sammen med et kompetent personale. Gode barnehager er viktig for alle barn, men spesielt viktig for barn fra ressursvake hjem eller barn fra familier der det ikke snakkes norsk hjemme. Barnehagetilbud av god kvalitet er tidlig innsats, særlig for barn som av ulike årsaker trenger særlig støtte og omsorg.

Jeg er svært glad for at regjeringspartiene sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre kan legge fram et budsjett som styrker nettopp barnehagene.

Regjeringen satser mer på kvalitet i barnehagen enn noen tidligere regjering. For 2017 foreslår vi å videreføre den sterke og målrettede innsatsen på kvalitet. Vi vil i 2017 bruke nærmere 570 mill. kr på tiltak for å fremme kvalitet i barnehagene, inkludert midler til flere barnehagelærere. Dette er mer enn en tredobling siden 2013.

Dette er penger som brukes til å gi dem som allerede jobber i barnehagene, mer faglig tyngde. Alle ansatte i barnehagene er omfattet av tiltakene. Assistenter får muligheten til å ta fagbrev eller barnehagelærerutdanning, og styrerne har mulighet til å ta videreutdanning innenfor ledelse. I 2016 har videreutdanningstilbudene til barnehagelærerne blitt utvidet, og fagskoletilbud for barne- og ungdomsarbeidere er blitt opprettet. Begge disse tiltakene vil bli ytterligere styrket i 2017.

Regjeringen vil fortsette arbeidet med å øke kvaliteten i barnehagene.

Utkast til ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver er for tiden på bred høring. Rammeplanen skal

fastsettes våren 2017 og gjøres gjeldende fra barnehageåret som starter høsten 2017. Vi ser fram til alle høringsinnspillene til utkastet fra sektoren. Rammepåbudet skal bli et tydeligere styringsdokument med klare krav og forpliktelser for å gi alle barn et godt barnehage tilbud.

Arbeidet med å skape et inkluderende samfunn må starte tidlig. Alle barnehagebarn skal ha trygge rammer for utvikling og læring i gode barnehager med både nok ansatte og ansatte med relevant fagkompetanse. Hovedutfordringen i dag er den store variasjonen i kvaliteten på tilbudet, særlig når det gjelder personalets kompetanse.

Det var i mange år et mål at private og kommunale barnehager skulle få likeverdige økonomiske rammevilkår. Gjennom budsjettet for 2016 ble denne milepælen nådd. Likeverdig behandling av private og kommunale barnehager har lagt til rette for ytterligere styrking av kvaliteten i barnehagen.

Som varslet i budsjettproposisjonen vil regjeringen i løpet av våren 2017 sende på høring et forslag om å innføre en bemanningsnorm i barnehagene. Uten likeverdige økonomiske rammevilkår mellom private og kommunale barnehager ville det vært problematisk å innføre en nasjonal bemanningsnorm.

I budsjettavtalen for 2017 bevilges 172 mill. kr til økt andel barnehagelærere i barnehagene. I 2018 økes bevilgningen til 413 mill. kr. Økt kompetansenivå i sektoren er helt avgjørende dersom vi skal nå målet om økt kvalitet.

Selv om det er god barnehagedekning de aller fleste steder, er det fortsatt behov for bedre tilgang. I avtalen for 2017 er det derfor foreslått å endre barnehageloven slik at også ettåringer født i perioden 1. november–30. november gis rett til plass fra fylte ett år. Det er et skritt på veien for å oppfylle løftet i regjeringens politiske plattform om å legge til rette for et mer fleksibelt opptak.

– Jeg ser tiden løper, så jeg avslutter der.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hege Haukeland Liadal (A) [15:45:01]: I budsjettforliket har samarbeidspartiene fått regjeringen med på å bruke 172 mill. kr på barnehagelærere. Det er bra. Men det er en utfordring her. Regjeringen har besluttet å likebehandle kommunale og ikke-kommunale barnehager økonomisk, sånn at de skal få samme tilskudd. Regjeringen har ikke sørget for å gi kommunene mulighet til å stille krav til de private barnehagene. Dermed kan kommunene bruke disse pengene til å ansette flere barnehagelærere, men de kan ikke kreve at de private skal gjøre det samme. Hvordan skal statsråden sikre at de 172 mill. kr faktisk blir brukt på barnehagelærere?

Statsråd Anniken Hauglie [15:45:48]: Som jeg sa i mitt hovedinnlegg, vil en nasjonal bemanningsnorm legge grunnlaget for det. Bemanningen er jo den viktigste forutsetningen for god kvalitet, og vi ønsker flere barnehagelærere i barnehagene. Heldigvis går det også rett vei nå. Vi ser at bemanningen øker i barnehagene, og det også uten et lovkrav. Nå sender vi som sagt forslag ut på høring til våren, og så er planen at dette skal innføres innen 2020. Likebehandlingen legger da grunnlaget nettopp for at også de private barnehagene skal kunne ha det.

Hege Haukeland Liadal (A) [15:46:34]: I budsjettspørsmål nr. 471 spør Arbeiderpartiet hvor mye det vil koste å utvide retten til barnehageplass til å gjelde også november- og desemberbarna. Statsråden svarer at det vil kreve 1 800 plasser og koste 200 mill. kr. Vi har altså lagt det inn i vårt budsjett. I budsjettspørsmål nr. 150 spør Venstre hvor mye det vil koste å utvide retten til å omfatte også novemberbarna. Statsråden svarer at det vil koste 0 kr. Hvordan kan det ha seg at barnehageplassene koster penger når Arbeiderpartiet spør, men er gratis når Venstre spør?

Statsråd Anniken Hauglie [15:47:17]: Jeg må be om en viss forståelse for at jeg ikke har sett alle spørsmålene som har blitt stilt gjennom budsjettprosessen. Bakgrunnen, så vidt jeg har forstått, er at pengene allerede er lagt inn i kommunerammen, og det er også grunnen til at det ikke har kostet noe mer for neste år. Men jeg må be om forståelse for at jeg ikke har sett alle de spørsmålene som har blitt stilt, og de svarene som har blitt levert Stortinget.

Hege Haukeland Liadal (A) [15:47:48]: Jeg har forståelse for at statsråden eventuelt må komme tilbake med svar, for det er et betimelig spørsmål å stille. Det vil også være anledning til å komme tilbake med om regjeringens syn på dette blir støttet av KS. Og hvorfor i all verden har ikke regjeringen selv foreslått dette for novemberbarna når det ikke koster noe, eller i det minste tatt seg bryet med å gjøre Stortinget oppmerksom på at det ikke koster noe, for å sikre at flere barn får plass?

Statsråd Anniken Hauglie [15:48:25]: Nå endrer man rettighetene slik at også novemberbarna får rett til plass. Barn født i perioden 1. november–30. november gis rett til plass fra fylte ett år, så sånn sett – og det sa jeg også i mitt hovedinnlegg – utvider man også rettighetene.

Så er det slik at man i rammetilskuddet for kommunene i 2015 økte dette med 333 mill. kr, og så økte man det ytterligere med 400 mill. kr i 2016, nettopp for å legge til rette for et mer fleksibelt opptak og også utvidelse av rettighetene for de minste barna. Tall fra Utdanningsdirektoratet viser også at alle barna som hadde rett til plass, fikk plass.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:49:33]: Jeg vil også stille spørsmål knyttet til at vi nå flytter datogrensen, slik at barn som er født innen utgangen av november, har rett til barnehageplass når de er fylt ett år. På Kristelig Folkepartis spørsmål til Finansdepartementet knyttet til dette om hva provenyeffekten ville være, fikk vi til svar at det vil være null, fordi de plassene det vil være behov for, eksisterer allerede, det er nok plasser. Jeg vil veldig gjerne at statsråden bekrefter det, og at hun også kan være tydelig på at vi nå ikke risikerer å sende en ubetalt regning til kommunene.

Statsråd Anniken Hauglie [15:50:16]: Det kan jeg bekrefte. Det ligger inne i kommunerammen allerede, så kommunene får ingen regning som en følge av dette. Det er helt riktig.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Steinar Gullvåg (A) [15:51:02]: Sist jeg fikk anledning til å representere mitt fylke i dette huset, fikk jeg overvære en svært interessant og til dels rystende interpellasjonsdebatt – om den såkalte Glassjenta, den da 18-årige «Ida»s møte med barnevernet og den behandlingen som hun fikk. Det er historien om omsorgssvikt og systemsvikt – om barnevernets tilkortkommenhet, mangel på kompetanse, og jeg vil si: manglende ressurser på flere plan. «Ida»s historie er neppe enestående.

Når jeg velger å innlede med en henvisning til «Ida»-saken, er det ikke fordi jeg mener at den er representativ for dagens barnevernstjenester. Ansatte i det statlige og kommunale barnevernet gjør en utmerket jobb hver eneste dag til beste for barn som sviktes av sine foreldre, og som derfor ikke får den omsorg og oppvekst som vi alle skulle ønske at de hadde hatt.

Likevel er «Ida»s historie viktig fordi den viser hva som kan skje når systemet svikter. Og den understreker behovet for økt ressursinnsats, flere stillinger og økt kompetanse i en etat som i mange år har vært underfinansiert. Det var derfor vi tok initiativet til barnevernsløftet, som har tilført barnevernet nesten 1 000 nye stillinger. Det er derfor vi er så opptatt av barns oppvekstvilkår, fordi vi vet at det som svikter i de første leveårene, kan ødelegge et helt liv.

Jeg venter ikke at regjeringens budsjettproposisjon for 2017 gir svar på alle de utfordringene som «Ida»-saken reiser. Det er et langsiktig arbeid. Jeg er imidlertid glad for at det er bred enighet om at barnevernet skal tilføres økte ressurser og ny kompetanse. Og jeg registrerer at regjeringen varsler en kvalitets- og strukturreform for barnevernet våren 2017. Jeg venter i den forbindelse at regjeringen har tar tak i noen av de holdningene, den kulturen og de etiske spørsmålene som «Ida»-saken reiser.

Vi vet at gode mål og hensikter er viktig, men ikke tilstrekkelig til å skape et godt barnevern. Tidlig innsats og forebyggende arbeid er avgjørende for at vi skal få gode resultater. Ofte opplever vi at barnevernet først kommer inn i sakene når skadene er så store at de knapt lar seg reparere. Vi ser at samspillet mellom barnehage, skole og barnevern er avgjørende for barns utvikling når foreldresvaret svikter.

Økt oppmerksomhet om barns oppvekstvilkår, omsorgssvikt og overgrep bidrar i seg selv til å øke presset på barnevernstjenestene.

Statistikken viser at 44 av 428 kommuner klarer å behandle bekymringsmeldingene til barnevernet innenfor fristen. Blant de 53 største kommunene er det kun én som har holdt fristene. Dette sier sitt og forteller oss at vi må sette barnevernet høyere på den politiske dagsordenen og i vår politiske hverdag. La meg i den forbindelse understreke at barnevernets førstelinje, altså det kommunale barnevernet, er særlig viktig, og at det først og fremst er her ressursinnsatsen må økes. Da kommer vi ikke utenom øremerking av stillinger – i hvert fall i en periode framover.

Selv om jeg skulle ønske at barnevern helt og holdent var en offentlig tjeneste, erkjenner jeg at ideelle organisasjoner og andre private aktører er en del av barnevernstilbudet. Men jeg reagerer på at våre mest sårbare barn og unge skal settes ut på anbud – som var de en vare eller tjeneste som kommersielle aktører i et marked skal konkurrere om! Er det noen tjeneste som ikke egner seg for konkurranseutsetting, så er det denne.

Tross det går regjeringen inn for å konkurranseutsette de ideelle sentrene for foreldre og barn i Oslo. Men jeg konstaterer med en viss tilfredshet at regjeringens forslag i Stortinget, og jeg antar at Kristelig Folkeparti her har vunnet en seier.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:56:19]: Familievernet har en viktig rolle og funksjon. Kristelig Folkeparti er glad for at familievern tjenesten gjennom budsjettenigheten styrkes også i 2017, slik den har blitt de siste fire årene.

En samlet komité understreker verdien av at vi har et tosporet familievern. Vi mener det er verdifullt at ideelle aktører bidrar på familievernfeltet, som de også gjør innen helse- og omsorgssektoren for øvrig.

Over posten til det ideelle familievernet får også Stiftelsen Kirkens Familievern tilskudd. Flertallet understreker betydningen av at alle de ideelle familievernkontorene og stiftelsen, som ideelle aktører, mottar tilskudd til dekning av også administrative kostnader, i tråd med tidligere år. Vi viser til tidligere års merknader om bevilgninger til administrasjon, utvikling og ledelse sentralt i Stiftelsen Kirkens Familievern for å sikre at det kirkelige familievernet gis mulighet til å ivareta eget særpreg og behov for sentral administrasjon og ledelse.

Flertallet understreker at i tillegg til at de sikres midler til ordinær drift, skal de kirkelige kontorene, som i dag, sikres midler til drift, til økonomi, til personal og til administrative oppgaver. Stiftelsen Kirkens Familievern bruker i dag 4,54 mill. kr til administrasjon, og dette er ikke mye, sammenlignet med andre organisasjoner og stiftelser. Det er viktig at denne summen videreføres, slik at stiftelsen som ideell aktør kan ivareta sine oppgaver og sin rolle.

Dette er det nødvendige nivået for å ivareta rollen som ideell aktør, i tillegg til oppgavene rundt økonomi og personal- og organisasjonsforvaltning. Det er viktig at rammene til SKF ikke reduseres i 2017. Jeg er ikke helt trygg på at dette blir ivare tatt, etter statsrådets svar på mitt helt konkrete spørsmål i replikkvekslingen, så jeg vil be statsråden om å si noen setninger som trygger stiftelsen om at stiftelsen får minst det samme til sentralleddet, som i 2016.

Ole M. Thomassen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Kristin Vinje (H) [15:58:56]: Min motivasjon for å drive med politikk dreier seg i bunn og grunn om å bidra til å skape like muligheter for alle. Det å gi barn en god start i livet vil være en viktig brikke i arbeidet med å skape et godt samfunn.

Det har de siste ti årene pågått en formidabel utbygging av kapasiteten i barnehagetilbudet, og det er veldig bra. Men samtidig vet vi at kvaliteten varierer, og at alle barn dessverre ikke har hatt like god tilgang til et godt tilbud. Derfor er det bra at regjeringen satser på å styrke kvaliteten, sørger for lavere foreldrebetaling for lavinntektsfamilier og sørger for et mer fleksibelt barnehageopptak, slik at flere barn skal få et godt barnehagetilbud.

En av grunnene til at vi har oppnådd full barnehagedekning på relativt kort tid, er at vi har en blanding av private og offentlige aktører. Det synes jeg er veldig bra, og derfor er det også gledelig at regjeringen sørger for likeverdig behandling av kommunale og private barnehager.

Vi vet at en god utdanning er helt avgjørende for at hver enkelt skal kunne delta aktivt i samfunnet og få muligheten til å realisere sitt talent. Vi vet også at kunnskap er vårt viktigste verktøy for å utjevne sosiale forskjeller. Utdanning er den beste næringspolitikk, den beste sosialpolitikk og den beste integreringspolitikk. Skal skolen lykkes i å gi elevene like muligheter, uavhengig av foreldrenes bakgrunn og økonomi, må vi styrke tidlig innsats, og da må vi ha gode barnehager. Barn har en utrolig evne til å lære, til å skape og til å tenke kreativt. De er nysgjerrige, og det er fascinerende å observere hvor mye de forstår. Det ser vi også når det gjelder å ta i bruk ny teknologi. Derfor er det positivt at regjeringen iverksetter flere tiltak for å stimulere barnehagebarn: i arbeidet med antimobbearbeid, med språk, med lese- og skrivesatsing og sist, men ikke minst, i arbeidet med å stimulere til interesse for realfag.

I Oslo har Forskerfabrikken flyttet inn i sitt eget laboratorium i Espira-barnehagen på Løren. Der får barna stimulert sin naturlige nysgjerrighet gjennom morsomme eksperimenter av kyndige veiledere som vet hvordan leken kan bidra til læring, og hvor både språkforståelse og realfagsinteresse vekkes tidlig.

Jeg tror vi har mye å hente på å investere enda mer i en god barndom. Vi vet at mange av dem som faller fra i videregående skole, møtte problemer tidlig i skoleløpet. Det er ikke bare et samfunnsproblem som koster oss milliarder. Det er også et problem for den enkelte som risikerer å bli en taper i samfunnet.

Vi vet at tidlig læring er en viktig forutsetning for å lykkes på skolen, og vi vet at sosiale forskjeller går i arv. Slike forutsetninger tidlig i livet øker sjansen for frafall senere. Derfor er det bra at regjeringen nå styrker tidlig innsats, både i skolen og i barnehagen. Det er vårt bidrag som vil gjøre at alle barn kan sikres like muligheter til å tilegne seg kunnskap og å lykkes med sine egne liv.

Hege Haukeland Liadal (A) [16:02:05]: Det er sørgelig at regjeringen legger ned Au Pair Center. Au Pair Center ble offisielt åpnet i januar 2013 som ett av flere tiltak for å sikre at aupairordningen brukes etter intensjonen om kulturutveksling. Av andre tiltak som ble iverksatt for å sikre ordningen, var f.eks. at au pair-en ikke skulle ha barn, at de kunne flytte inn hos neste vertsfamilie etter at de hadde levert søknaden hos politiet, at vertsfamilie skulle betale hjemreise, og en karanteneordning mot vertsfamilier som misbruker ordningen. Ingen av disse forbedringene har en effekt i seg selv, hvis det ikke finnes en instans som påser at dette følges.

Au Pair Center påser at au pair-ene får de rettighetene de faktisk har. Uten senteret kan de vertsfamiliene som misbruker ordningen, gjøre dette helt uten konsekvenser for dem selv, og uten senteret har ikke de vertsfamiliene som søker hjelp og råd på senteret for å gjøre opphold for au pair-en best mulig, noe sted å henvende seg. Dette handler om tillit og kompetanse som bygges opp over tid, og senteret fører statistikk og vil kunne komme med anbefalinger om hvor forbedringene i aupairordningene i de familiene au pair-ene bor, bør komme.

3 mill. kr koster dette for staten. Nå legger regjeringen ned senteret, og vi vet hvem som blir taperen. Det er familiene, og det er selvsagt au pair-en. Noen mener at løsningsen er å legge ned hele aupairordningen, men vi lever i migrasjonens tid. Legger vi ned aupairordningen, står andre kvinner og menn klare for å vaske, lage mat og passe barn i de mange tusen norske hjem. Regjeringen har talt, og de har vedtatt at Au Pair Center stenges, og nå må au pair-ene ordne opp selv, om de møter utfordringer i familiene.

Anette Trettebergstuen (A) [16:04:26]: I dag har vi gjentatte ganger hørt fra regjeringspartiene at de satser på barnehage. Det er faktisk feil. Man kan late som, og man kan fortsette å si det, men budsjettene og den politiske praksisen viser det motsatte. Statsministeren har vært befriende ærlig og sagt det som det er: Vi ønsker å satse på skole, vi ønsker ikke å satse på barnehage.

Det begynte med et kutt på 6 000 plasser i 2013. Det har fortsatt med voksende køer og økt makspris. Man har ikke ønsket å ta i det viktigste kvalitetsløftet barnehagene nå trenger, som er oppfølging av Stortingets vedtak om bemanningsnorm. Vi har bedt om en konkret plan for hvordan det skal nås. Regjeringen svarer med å dytte på det enda litt lenger og bare sende ut et forslag på høring. Det er for lite og for sent.

Heldigvis har vi Kristelig Folkeparti og Venstre, som hvert eneste år har brukt energien sin på å redde stumpene av de framlagte budsjettene og i hvert fall klart å få inn noe på barnehage – takk for det.

Jeg tar egentlig ordet etter det som oppsto i replikkordskiftet. Det står nå 10 400 barnehagebarn i kø. Når Arbeiderpartiet spør om hva det koster å utvide retten til barnehage for ettåringer til også å gjelde desember-barna, får vi til svar at det koster 200 mill. kr. Men når Venstre spør om det samme, og når regjeringspartiene legger inn for november-barna, er det gratis.

Nå sier settestatsråden at det er fordi disse pengene ligger inne i rammen. Men da må det være slik at regjeringspartiene har hatt en barnehagesatsing som de ikke har snakket om, i budsjettet. Det tror jeg neppe. Men det er også sånn at på et annet budsjettsspørsmål om barnehage svarer statsråd Torbjørn Røe Isaksen at det framlagte budsjettet til regjeringen ikke gir rom for nye plasser.

Dette må vi bore i. Hvis regjeringen vedtar noe de ikke har økonomisk dekning for, men viser til rammen og kommunene, blir det slik det som oftest har vært før: Regjeringen bruker pengene i kommunerammen flere ganger, og det er kommunene som blir sittende med regningen for regjeringens moro.

Statsråd Solveig Horne [16:07:12]: Jeg tar ordet for å oppklare det som representanten Bekkevold spurte etter.

Dagens praksis for finansiering av de kirkelig eide familievernkontorene og Stiftelsen Kirkens Familievern videreføres. Det innebærer at stiftelsen fortsatt vil få et direkte tilskudd til administrasjon, utvikling og ledelse. I 2016 utgjorde dette ca. 2,5 mill. kr. Stiftelsens virksomhet finansieres også ved at de mottar tilskudd fra sine medlemskontorer for administrative tjenester som de leverer til disse kontorene. Budsjettforliket styrker de økonomiske rammene for familievernkontorene. Det vil ikke være noe ved tilskuddet til familievernkontorene som hindrer dem i fortsatt å kjøpe tjenester fra stiftelsen. Det vil imidlertid

være opp til det enkelte kirkelig eide familievernkontor om de ønsker å videreføre slike kjøp, og det kan ikke regjeringen garantere. Jeg håper det var oppklarende. Jeg er veldig glad for de ekstra pengene som familievernkontorene har fått i budsjettforliket, og for den innsatsen som blir gjort ved de kontorene.

Jeg har også lyst til å kommentere Gullvågs innlegg. Han tar opp Ida-saken. Ida-saken er en sak som har gjort inntrykk på oss alle. Den viser svikt på alle felt, og det er noe vi er nødt til å ta tak i. Barnevernet har fått mye kritikk i den rapporten som er laget, men det er like mye kritikk av det arbeidet som går på psykisk helse. Derfor er jeg glad for at helseministeren og jeg nå har mottatt en rapport fra begge våre direktorat om hvordan vi kan styrke dette arbeidet innen psykisk helse og barnevern. Fra neste år skal alle barnevernsinstitusjoner ha en helseansvarlig, som vil være med og styrke dette arbeidet, men det må også tas flere andre grep på dette området.

Jeg er glad for at representanten snakker om forebygging, tidlig innsats og samarbeid på tvers av tjenestene, for det er ute i kommunene det viktigste barnevernsarbeidet skjer. Det viktig at alle de familienære tjenestene jobber sammen for å hjelpe folk til å bli gode og trygge foreldre, slik at man om mulig kan unngå en omsorgsovertakelse. Da er tidlig innsats viktig. Den styrkingen som nå kommer på helsestasjonene, er med på å gjøre at man mye tidligere kan oppdage familier og barn som ikke har det så bra, og kan sette inn hjelp tidligere. Jeg er helt enig med representanten Gullvåg i at det er på høy tid – og at vi er nødt til – å få barnevernet på den politiske agendaen, også ute i kommunen. Jeg er glad for det engasjementet som komiteen og representantene har på dette feltet, for dette krever innsats. Regjeringen tar sikte på å legge fram en barnevernsreform til våren, som også vil være med på å styrke dette arbeidet.

Svein Harberg (H) [16:10:25]: Jeg tar ordet fordi jeg ser at debatten går mot slutten, og jeg takker komiteen for godt samarbeid og god debatt. Det er ingen tvil om at flere av de sakene som har vært nevnt i innleggene i dag, kommer vi tilbake til. Ja, det skal sendes en barnehaugenorm på høring. Det er starten på noe som skal komme til Stortinget. Det kommer flere andre meldinger og saker som berører vårt politikkområde, så det skal bli god anledning til å diskutere både barnevern, media og flere andre saker i tiden som kommer. Det gleder vi oss til.

Takk for en ryddig og god debatt. Og, president, vi har fulgt oppfordringen om å være effektiv også i debatten.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 5–7.

Sak nr. 8 [16:11:29]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2016 under Kulturdepartementet (Innst. 115 S (2016–2017), jf. Prop. 28 S (2016–2017), kap. 340 og 341)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Presidenten vil gi komiteen kompliment for å ha holdt skjemaet godt.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Da er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt 77 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–11, 49 og 50, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
 - forslagene nr. 12 og 51, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
 - forslagene nr. 13 og 52–55, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
 - forslagene nr. 56 og 57, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet
 - forslagene nr. 15 og 58, fra Marit Arnstad på vegne av Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
 - forslag nr. 59, fra Marit Arnstad på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
 - forslagene nr. 60–64, fra Marit Arnstad på vegne av Senterpartiet
 - forslagene nr. 16–39 og 65–74, fra Heikki Eidsvoll Holmås på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
 - forslagene nr. 40–48 og 75–78, fra Heikki Eidsvoll Holmås på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- Det votes over forslagene nr. 40–42 og 47 fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget går imot å avvikle ordningen med grønne sertifikater, inntil en ny ordning for produksjon av ny fornybar energi er på plass.»

Forslag nr. 41 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at en ny ordning for støtte til ny fornybar energi skal ha et forpliktende mål om opptrapping av ny fornybar produksjon på 10–20 TWh innen 2030, utover sertifikatmålet for 2021.»

Forslag nr. 42 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre fondet for klima og energi i et frittstående fond med betydelige tilslagsfullmakter.»

Forslag nr. 47 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fjerne begrensningen på 100 kW i plusskundeordningen som trer i kraft fra 1. januar 2017.»

Voteringstavlene viste at 96 representanter hadde stemt imot og 3 representanter hadde stemt for forslagene fra Sosialistisk Venstreparti.

(Voteringsutskrift kl. 16.22.25)

Rasmus Hansson (MDG) (fra salen): Jeg bommet på knappen. Jeg skulle ha stemt imot.

Presidenten: Da ordner vi det. Det er 97 representanter som har stemt imot, og 3 representanter som har stemt for forslagene fra Sosialistisk Venstreparti.

Det votes over forslagene nr. 43–46, 48 og 75–78 fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 43 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Enova får et selvstendig ansvar for å oppnå 5 TWh reduksjon av samlet energiforbruk i bygg, sammenliknet med dagens energiforbruk, innen utgangen av 2025.»

Forslag nr. 44 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i sitt oppdragsbrev til Enova stille krav om at effektkravet økes til 120 kW, og samtidig sikre at elektrisitetsnettet i tilknytning til utbygging av ladestasjoner har tilstrekkelig med kapasitet.»

Forslag nr. 45 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fastsette et mål om at det skal produseres totalt 0,5 TWh fra soltak på husholdninger innen 2020, og gi Enova i oppgave å sikre at målet nås.»

Forslag nr. 46 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette et mål på 5 TWh produsert strøm og varme generert fra sol.»

Forslag nr. 48 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Enova vektlegger behovet for reduksjon i lokal forurensing ved tildeling av midler til landstrøm.»

Forslag nr. 75 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2017 legge frem en plan for videre opptrapping av omsetningspåbudet frem mot 2025.»

Forslag nr. 76 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre E10 (10 pst. Etanol i bensin) som standard fra 1. januar 2019.»

Forslag nr. 77 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide omsetningspåbudet til å omfatte avgiftsfri diesel.»

Forslag nr. 78 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om at anleggsmaskiner skal benytte 0-utslippsdrivstoff fra 1. januar 2018, og at det stilles krav om lav- og nullutslippsteknologi så raskt som mulig.»

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 96 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.23.47)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 16–39 og 65–74 fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for plugging og fjerning av installasjoner som sikrer forutsigbarhet, bidrar til forskning og utvikling, bedre koordinering mellom myndigheter, operatører og leverandører, som kan bidra til et mer optimalt kostnadsnivå for operatører og samfunnet.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en gjennomgang av petroleumsbeskatningen for å sikre at den ikke fremmer investeringer i petroleumsutvinning, som ikke er forenlig med klimaavtalen i Paris og ambisjonen om å unngå en global oppvarming på mer enn 1,5 grader.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag for Stortinget om å gjøre petroleumsbeskatningen nøytral og fjerne dagens subsidiering av oljenæringen.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse 24. konsesjonsrunde.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak våren 2017 om energibruken på sokkelen og sammenhengen med fastlandets kraftsystem, med en vurdering av sokkelens energibehov og hvordan dette skal dekkes i fremtiden, i tråd med ambisjonen om at vi ikke skal overstige 1,5 graders temperaturstigning.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere et program for nullutslippsteknologi for olje- og gasssektoren og slik bidra til nullutslippsløsninger i gjenværende produksjon og bruk av fossile energikilder. Programmet skal finansieres av olje- og gassnæringen gjennom pålegg i konsesjonsbetingelsene.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2017 vurdere hvordan elavgiften slår ut for produksjon av hydrogen til transportformål, og foreslå avgiftsomlegging som reduserer uforholdsmessige ulemper for produksjon av hydrogen til transportformål.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå endringer i avgiftsregimet for lastebiler for å gjøre det lønnsomt å velge lav- og nullutslippsteknologi, og fremme et første forslag om slike endringer i forslag til statsbudsjett for 2018.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå endringer i avgiftsregimet for busser for å gjøre det lønnsomt å velge lav- og nullutslippsteknologi, og fremme et første forslag om slike endringer i forslag til statsbudsjett for 2018.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at NSB eller CargoNet prøver ut hydrogenlokomotiv på en av jernbanestrekningene som ikke er elektrifisert.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i framlegget til ny Nasjonal transportplan legge opp til gradvis innfasing av bærekraftig nullutslippsdrivstoff på alle dagens diesel-drevne strekninger av jernbanen, og senest innen 2020.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i framlegget til ny Nasjonal transportplan legge opp til elektrifisering eller annen nullutslippsteknologi på alle dagens dieseldrevne strekninger av jernbanen, og senest innen 2025.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre teknisk byggforskrift (TEK), slik at det for nye bygg stilles krav om etablering av ladestasjoner for elkjøretøy for alle parkeringsplasser.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fortsette omleggingen av bilavgiftene og forsterke utslippsmålet fra 85 g CO₂/

km til 10 g CO₂/km, som gjennomsnitt for hele nybilen innen 2020, samt et mål om at minst ni av ti nye biler som selges i 2020, skal være nullutslippsbiler.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen pålegge anlegget på Melkøya å ta i bruk strøm fra nettet eller ta i bruk karbonfangst og -lagring på egen energiproduksjon.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille utslippskrav til drivstoffbruk i alle norske farvann, og fremme forslag om innføring av forbud mot å benytte tungolje.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjettet for 2018 fremme forslag om innføring av engangsavgift for båtmotorer, for å fremme energieffektivisering og bruk av lav- og nullutslipps-teknologi.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om bærekraftig nullutslippsdrivstoff og lav- eller nullutslippsteknologi i neste anbud for kyststruten Bergen–Kirkenes.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav til alle supplyskip som skal seile i norske farvann, om å kunne motta landstrøm fra 1. januar 2019.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav til alle cruiseskip som skal seile i norske farvann, om å kunne motta landstrøm fra 1. januar 2020.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen pålegge bruk av differensierte havneavgifter, for å fremme bruk av landstrøm og fornybare drivstoff i skipsfarten.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forslag til revidert nasjonalbudsjett for 2018 fremme forslag om å fjerne fritidsbåters mulighet til å benytte avgiftsfri diesel.»

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at havnene Bergen, Ålesund, Trondheim, Bodø, Tromsø, Honningsvåg og Kirkenes så snart som mulig får på plass løsning med landstrøm til Hurtigruten.»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2017 legge frem tidsplan for investeringsbeslutning og finansieringsløsning for transport- og lagringsløsning for karbon, fangst og lagringsløsning av CO₂.»

Forslag nr. 65 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring i forskriften til offentlige anskaffelser, slik at det stilles krav om at alle transporttjenester som leveres til det offentlige, og i anbud til det offentlige, skal baseres på bærekraftig nullutslippsdrivstoff eller nullutslipps-teknologi fra 1. juli 2017.»

Forslag nr. 66 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en strategi for hvordan Norge skal sikre tilgang til og fremme produktutvikling og produksjon av bærekraftig biodrivstoff.»

Forslag nr. 67 lyder:

«Stortinget ber regjeringen våren 2017 fremme forslag til virkemidler som sikrer at kommunene stimule-

res til biogassproduksjon fra biologisk avfall, og som sikrer økt etterspørsel etter biogass, samt sikrer at biogass skal kunne bidra til å oppfylle omsetningspåbudet for biodrivstoff.»

Forslag nr. 68 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en egen sak for Stortinget i løpet av vårsesjonen 2017, med tiltak for å sikre trygg luft i byene.»

Forslag nr. 69 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede å innlemme partikkelforurensning som en del av beregningsgrunnlaget for engangsavgiften på nye biler, med tanke på mulig innføring i statsbudsjettet for 2018.»

Forslag nr. 70 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi kommunene tillatelse til selv å få fastsette nivået på lokalt innførte piggdekkgebyr utover et minimumsnivå, eller gi kommunene flere ulike satser å velge mellom ved innføring av piggdekkgebyr.»

Forslag nr. 71 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer mulighet for miljødifferensiering i eksisterende og fremtidige bompengeaftaler, slik at det kan behandles i løpet av Stortingets vårsesjon 2017.»

Forslag nr. 72 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest mulig ta initiativ til en støtteordning for å fase ut forurensende vedovner i samarbeid med kommuner som har helseskadelig byluft.»

Forslag nr. 73 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å innføre forbud mot nydyrking av myr i løpet av våren 2017.»

Forslag nr. 74 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi kommunene mulighet til å finansiere opprydning av marin forsøpling gjennom renovasjonsavgiften.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 94 mot 4 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 16.24.09)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 60–64, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 60 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert budsjett for 2017 legge fram en opptrappingsplan for omsetningskravet slik at andelen biodrivstoff øker til 20 pst. i 2020, hvor dobbelttellingen av avansert biodrivstoff skal videreføres. Mest mulig av økningen i biodrivstoffomsetningen dekkes inn ved bruk av avansert biodrivstoff, og det legges til grunn et delkrav for avansert biodrivstoff på 13 pst. i 2020. For å sikre produsentene forutsigbarhet legges det en plan for hvordan omsetningskravet for biodrivstoff og avansert biodrivstoff skal økes videre i årene fram mot 2030.»

Forslag nr. 61 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en permanent ordning med merverdiavgiftskompensasjon knyttet til antikvarisk vedlikehold, rettet mot eiere av bygninger som er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.»

Forslag nr. 62 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i eiendomsskatteloven som fritar alle eiere av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven fra kommunal eiendomsskatt.»

Forslag nr. 63 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag til andre modeller for skatte- og avgiftslettelser som kan bidra til jevnt, godt vedlikehold av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.»

Forslag nr. 64 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for Norsk kulturminnefond, slik at fondet på sikt får 300 mill. kroner til utdeling årlig.»

Votering:

Forslagene fra Senterpartiet ble med 93 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.24.27)

Presidenten: Det votes over forslag 59, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang etablering av et fossesenter i Gaular, og fremme bevilgningsfor-
slag om dette i revidert nasjonalbudsjett for 2017.»

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 91 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.24.45)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 15 og 58, fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag for Stortinget om endring av havneloven, for å fremme landstrømløsninger i norske havner.»

Forslag nr. 58 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi kommunene adgang til å bøtelegge marin forsopling.»

Votering:

Forslagene fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 90 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.25.06)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 56 og 57, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 56 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette en opptrappingsplan for å øke omsetningskravet for biodrivstoff med krav om 40 pst. innen 2030, 20 pst. i 2020, 25 pst. i 2025. Det skal legges inn en kontrollstasjon i 2022 hvor tilgangen på bærekraftig biodrivstoff vurderes. I den forbindelse ber regjeringen om å utarbeide en stra-

tegi for en industriell verdikjede for bærekraftig bi-
odrivstoffproduksjon basert på norsk biomasse blant annet fra norsk skog. Strategien legges fram i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2017.»

Forslag nr. 57 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide strategi for å forsterke målsettingene innenfor klimavennlig skipsfart ved nye mål om innblanding av 20 pst. biodiesel til lasteskip og 20 pst. biodiesel i fiskeflåten.»

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 66 mot 34 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.25.27)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 13 og 52–55, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre et bunnfradrag for effektavgift for hurtigludere på 5 000 kWh i måneden, i forbindelse med statsbudsjettet for 2018.»

Forslag nr. 52 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for fortgang i arbeidet med å prioritere arter og utvalgte naturtyper, og komme tilbake til Stortinget med en rapport om dette i forbindelse med revidert statsbudsjett 2017.»

Forslag nr. 53 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med perspektivmeldingen å opplyse Stortinget om klimakonsekvensene av statsbudsjettet etter mal fra Oslo kommunes klimabudsjett.»

Forslag nr. 54 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram målsettinger til reduksjon i klimagassutslippene for hver enkelt sektor, slik Stortinget ba om i forbindelse med behandlingen av energimeldingen.»

Forslag nr. 55 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utsette beslutningen om avvikling av produktregisteret for ulike kjemikalier fram til man har gjort en ny og grundig vurdering av hvilke institusjoner og register som eventuelt kan ivareta rollen som produktregisteret i dag har på en tilfredsstillende måte, og legge denne vurderingen fram for Stortinget, senest i framleggelsen av revidert statsbudsjett for 2017.»

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 63 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.25.51)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 12 og 51, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en sak om en enhetlig tariffmodell for å oppnå en likeverdig nettatiff i regionalnettet og sentralnettet for store forbrukere med høy brukstid (SFHB), og om hvordan en slik ord-

ning raskt kan implementeres, slik at forutsigbarhet sikres for alle SFHB-bedrifter som er knyttet til regionalnettet.»

Forslag nr. 51 lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp Stortingets vedtak nr. 405, 18. desember 2015 hvor et samlet storting ba regjeringen om en sak som belyser status for bestanden av anadrome laksefisker, og hvordan forvaltningen og formidling av kunnskap kan styrkes for å sikre en bærekraftig utvikling. Regjeringen bes legge saken fram til behandling i Stortinget senest i løpet av 1. halvår 2017.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 58 mot 42 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 16.26.11)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1–11, 49 og 50, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fase ut den fossile oppvarmingen i alle statens bygg innen gitt tidsfrist, siden det alltid finnes mulige tilgjengelige fornybare og utslippsfrie alternativer.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en utfyllende strategi for økt bruk av hydrogen i transport- og industri sektoren, der både analyser, mål og virkemidler utredes. Strategien legges fram som egen sak for Stortinget i løpet av våren 2017.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere ett offentlig ladepunkt per 10. elbil i de ti største byområdene, per 20. elbil ellers i landet, og ett hurtigladepunkt per 100. elbil.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utnytte handlingsrommet i EØS-avtalen for å sikre konkurransedyktige rammebetingelser for nye store investeringer i klimavennlig industri i Norge, herunder garantiordninger som ligger innenfor regelverket om statsstøtte i EØS-avtalen.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan i samarbeid med partene i arbeidslivet for å sikre at nødvendig vedlikehold utføres, redusere sikkerhetskritisk vedlikeholdsetterslep og sikre en høy HMS-standard på all aktivitet som foregår på norsk sokkel. Handlingsplanen skal også an vise en klar strategi for å gjennomføre permanent plugging av brønner på norsk sokkel, og slik dra nytte av ledig kapasitet i riggmarkedet. Handlingsplanen legges frem i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2017.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre anleggsavdelingen i NVE, som er en viktig innsatsfaktor for best

mulig å kunne håndtere situasjoner knyttet til flom og skred. Det forutsettes at beredskapen økes i takt med et økende behov for samfunnstilpasninger mot flom og skred.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide den rettighetsbaserte støtteordningen for enøktiltak i husholdningene til også å omfatte boligbyggelag og boligselskap.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innenfor EØS-regelverket gjennomgå regelverket for Enova, og støtten til innføring av ny klima- og miljøteknologi og teknologiutvikling, slik at formålet med støtten primært innrettes slik at den styrker FoU-miljøene ved norske bedrifter og kompetansemiljøer. En slik støtte bør også ha som mål å avlaste risiko ved tidlig implementering av ny miljø- og klimateknologi.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Enova bidrar til å nå målet om 10 TWh reduksjon av energiforbruket i bygg innen 2030, sammenlignet med dagens energiforbruk.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn i sitt videre arbeid med CCS-prosjektet at alle de tre CCS-prosjektene som er omtalt i budsjettet for 2017 skal kunne realiseres. (Dette innebærer Norcem Cement Brevik, Yaras amoniakkfabrikk på Herøya og gjenvinningsanlegget på Klemetsrud.)»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre realisering av minst ett CCS-anlegg for å bidra til at Norge når sitt nasjonale klimamål for 2020.»

Forslag nr. 49 lyder:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart starte forhandlinger med transportnæringene med sikte på å opprette et CO₂-fond etter modell av NO_x-fondet. Fondet skal omfatte vare- og tungtransporten. Det skal også vurderes om lastebiler, anleggsmaskiner, andre mobile kilder i veitransporten, samt skip og fiskebåter skal omfattes av et slikt fond.

Regjeringen bes legge til grunn at ordningen trer i kraft snarest mulig, og senest fra 1. januar 2019, gitt ESA-notifisering. Regjeringen bes om å rapportere status i forbindelse med statsbudsjettet 2018.»

Forslag nr. 50 lyder:

«Stortinget ber regjeringen hastebehandle Oslo kommunes søknad om å øke bompengesatsene gjennom bomringen ved akutt luftforurensing, slik at det kan tas i bruk fra 1. januar 2017.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 57 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.26.35)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

A.

Rammeområde 12

(Olje og energi)

I

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1800		Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	187 754 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	26 927 000	
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	498 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	2 000 000	
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	45 800 000	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	5 000 000	
1810		Oljedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	296 220 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	36 443 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	125 000 000	
1815		Petoro AS		
	70	Administrasjon	342 685 000	
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS	1 500 000	
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel, <i>kan overføres</i>	7 100 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	585 478 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	30 651 000	
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	272 892 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	90 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	17 000 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	70 000 000	
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	5 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	10 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	8 600 000	
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	50	Overføring til Energifondet	2 586 000 000	
1830		Forskning og næringsutvikling		
	50	Overføring til Norges forskningsråd	893 654 000	
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	31 300 000	
	72	Tilskudd til Norwegian Energy Partners	34 200 000	
1840		CO ₂ -håndtering		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 74</i>	4 665 000	
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	199 236 000	
	70	Gassnova SF, <i>kan overføres, kan nyttes under post 74</i>	436 619 000	
	71	Tilskudd til teknologisenter for CO ₂ -fangst på Mongstad	617 000 000	
	74	Tilskudd til Gassco AS, <i>kan overføres</i>	30 000 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30	Investeringer	25 500 000 000	
2490		NVE Anlegg		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	-80 000 000	
	2	Driftsutgifter	75 200 000	
	3	Avskrivninger	4 500 000	
	4	Renter av statens kapital	300 000	
	6	Reguleringsfond	-13 000 000	-13 000 000
		Totale utgifter		32 486 222 000
		Inntekter		
4800		Olje- og energidepartementet		
	10	Refusjoner	638 000	
	70	Garantiprovisjon, Gassco	1 450 000	
4810		Oljedirektoratet		
	1	Gebyrinntekter	36 577 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	124 625 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Gebyrinntekter	72 786 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	89 733 000	
	40	Flom- og skredforebygging	19 000 000	
4825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	85	Fondsavkastning	1 861 000 000	
4840		CO ₂ -håndtering		
	80	Renter, TCM DA	4 000 000	
	86	Avdrag, TCM DA	330 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	128 100 000 000	
	2	Driftsutgifter	-30 900 000 000	
	3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 700 000 000	
	4	Avskrivninger	-25 400 000 000	
	5	Renter av statens kapital	-3 700 000 000	66 400 000 000
	30	Avskrivninger		25 400 000 000
	80	Renter av statens kapital		3 700 000 000
5490		NVE Anlegg		
	1	Salg av utstyr mv.	200 000	
		Totale inntekter		98 040 009 000

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 54 mot 45 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.27.03)

Videre var innstilt:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 23	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 23	kap. 4820 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan overskride bevilgningen under kap. 1815 Petoro AS, post 73 Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel med inntil 35 mill. kroner til utgifter som påløper i utvinningstillatelser som skal forde-

les mellom deltakerne i utvinningstillatelsene etter deltakerandel.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2017 kan overskride bevilgningen under:

- 1.kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved statlig kjøp/salg av aksjeposter, rådgivning samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.
- 2.kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel.

V

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan utgiftsføre uten bevilgning under kap. 1815 Petoro AS, post 79 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan gi tilsagn utover bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål	126 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	40 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi	
	50	Overføring til Energifondet	400 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35 mill. kroner
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel	100 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
	22	Flom- og skredforebygging	100 mill. kroner
1840		CO ₂ -håndtering	
	70	Gassnova SF	20 mill. kroner

VIII

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Statoil ASA.

IX

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør inntil 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel
2. utviklingsprosjekter under Gassled.

X

Forpliktelser før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktsmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent, eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

XI

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 20 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en

rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Olje- og energidepartementet har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XIII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 mill. Sm³ oljeekvivalenter.

XIV

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003–2004) i 2017 kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet, og hvor SDØE berøres av overdragelsen
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XV

Overdragelse av andeler i rørledninger mv.

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2017 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled eller andre interessentskap. Statens andel i Gassled eller andre interessentskap skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

Presidenten: Det votes først over A, III.

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 90 mot 9 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 16.27.27)

Presidenten: Det votes over øvrige romertall under A.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

B.**Rammeområde 13**

(Miljø)

I

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 595, post 21 og 45</i>	868 296 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 595, post 1 og 45</i>	311 597 000	
	30	Geodesiobservatoriet i Ny-Ålesund, <i>kan overføres</i>	27 675 000	
1400		Klima- og miljødepartementet		
	1	Driftsutgifter	279 621 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	49 246 000	
	62	Den naturlige skolesekken	3 409 000	
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgitt stiftelser	57 402 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	74 633 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	4 231 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	61 098 000	
	79	Tilskudd til kulturminneforvaltning	25 580 000	
1410		Miljøforskning og miljøovervåking		
	21	Miljøovervåking og miljødata	263 268 000	
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	178 179 000	
	51	Forskningsprogrammer m.m.	271 897 000	
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 652 000	
	54	Artsprosjektet m.m.	40 566 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	48 141 000	
	72	Tilskudd til GenØk - Senter for biosikkerhet	11 900 000	
	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	9 433 000	
1420		Miljødirektoratet		
	1	Driftsutgifter	667 766 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	225 072 000	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	297 552 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	148 941 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	32 460 000	
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	74 419 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	5 222 000	
	33	Statlige erverv, nytt vern, <i>kan overføres</i>	9 062 000	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	52 650 000	
	35	Statlige erverv, skogvern, <i>kan overføres</i>	442 112 000	
	37	Skogplanting, <i>kan overføres</i>	14 375 000	
	38	Restaurering av myr, <i>kan overføres</i>	23 625 000	
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483 000	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing, <i>kan overføres</i>	156 920 000	
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	271 562 000	
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	54 755 000	
	71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	35 290 000	
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	148 892 000	
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	70 051 000	
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	671 284 000	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	731 760 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	76 042 000	
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	14 416 000	
	78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	181 821 000	
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	450 000	
	81	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskaping naturarv, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	48 261 000	
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	74 989 000	
	84	Internasjonalt samarbeid	4 964 000	
	85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	55 714 000	
1422		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	5 322 000	
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	15 586 000	
1424		MAREANO		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	38 585 000	
1425		Vilt- og fisketiltak		
	1	Driftsutgifter	12 609 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	27 690 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	12 894 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	34 600 000	
1429		Riksantikvaren		
	1	Driftsutgifter	146 463 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	51 243 000	
	22	Bevaringsoppgaver, <i>kan overføres</i>	24 304 000	
	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 541 000	
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	4 116 000	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	33 564 000	
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	147 015 000	
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	56 545 000	
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	45 952 000	
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	61 883 000	
	75	Tilskudd til fartøyvernssentrene, <i>kan overføres</i>	15 757 000	
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	52 036 000	
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	103 898 000	
1471		Norsk Polarinstitut		
	1	Driftsutgifter	228 070 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	70 707 000	
	50	Stipend	501 000	
1472		Svalbard miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbard miljøvernfond	14 638 000	
1474		Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	23 913 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	28 000 000	
1481		Klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 376 000	
	22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	195 300 000	
	23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	310 000	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	1	Driftsutgifter	97 429 000	
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	2 784 396 000	
		Totale utgifter		11 544 977 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Gebyrinntekter tinglysing	418 341 000	
	2	Salg og abonnement	140 490 000	
	3	Samfinansiering	270 952 000	
4400		Klima- og miljødepartementet		
	2	Diverse inntekter	418 000	
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	1 720 000	
4420		Miljødirektoratet		
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	4 188 000	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	34 253 000	
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvernavdelinger	28 892 000	
	7	Gebyrer, kvotesystemet	11 344 000	
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	4 807 000	
	9	Internasjonale oppdrag	63 914 000	
4429		Riksantikvaren		
	2	Refusjoner og diverse inntekter	4 388 000	
	9	Internasjonale oppdrag	1 243 000	
4471		Norsk Polarinstitut		
	1	Salgs- og utleieinntekter	10 795 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	59 494 000	
	21	Inntekter, Antarktis	13 289 000	
		Totale inntekter		1 068 528 000

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 57 mot 42 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 16.28.05)

Videre var innstilt:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 595 post 1	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 4

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift. Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

V

Avvikling av Kartverket som forvaltningsbedrift

Stortinget samtykker i at Kartverkets anleggsmidler som i dag er aktivert i statsregnskapets kontogruppe 68 Fast kapital i forvaltningsbedrifter, kan reguleres mot konto for forskyvning i balansen.

III

Utsatt inntektsføring

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan gi Statens kartverk fullmakt til å plassere innbetalinger fra samfinansierte prosjekter på mellomværende med statskassen. Inntektene vil bli rapportert til statsregnskapet på det tidspunkt utgiftene i de samfinansierte prosjektene kommer til utbetaling og rapporteres til statsregnskapet.

VI

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan foreta bestillinger av kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysning og nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 250 mill. kroner.

IV

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med betryggende sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 post 21 mot inntekter ført på kap. 3595, post 3.

VII

Opprettelse av poster uten bevilgning

Stortinget samtykker i at ny post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med stikkordet «kan overføres», under kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysning og nasjonal geografisk infrastruktur, samt ny post 4 Salg av anleggsmidler under kap. 3595 Statens kartverk, arbeid med tinglysning og nasjonal geografisk infrastruktur, opprettes i statsregnskapet for 2017 uten bevilgning.

VIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
Kap. 1420 post 1	Kap. 4420 post 1
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 4, 6, 8 og 9
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelser, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

IX

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 kan:

1. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorar, transak-

sjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter

2. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som svarer til inntekter fra salg av klimakvoter som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 1 Salgsinntekter.

X

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter innenfor en samlet ramme på 2 100 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning.

XI

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 kan foreta bestillinger av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	31	Tiltak i verneområder	3,0 mill. kroner

XII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55,0 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	6,2 mill. kroner
	33	Statlige erverv, nytt vern	10,9 mill. kroner
	35	Statlige erverv, skogvern	116,4 mill. kroner
	78	Friluftsmål	3,0 mill. kroner
	85	Naturinformasjonssentre	2,0 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	36,0 mill. kroner
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	30,0 mill. kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10,0 mill. kroner
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	10,0 mill. kroner
	74	Tilskudd til fartøyvern	12,0 mill. kroner
	79	Tilskudd til verdensarven	10,0 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	2 345,0 mill. kroner

XIII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 kan pådra forpliktelser for framtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 2,0 mill. kroner.

XIV

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året for FNs klima- og skogprogram, Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program, BioCarbon Fund plus og Central African Forest Initiative (CAFI).
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.

XV

Utbetaling til Verdensbankens karbonfond

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2017 får unntak fra forutsetningene i Stortingets vedtak fra 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Verdensbankens Forest Carbon

Partnership Facility Carbon Fund kan utbetales med det formål å betale for framtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

XVI

Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet får unntak fra forutsetningene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om at utbetaling av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig råvareproduksjon i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skogsatsingen.

XVII

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge under Klima- og skogsatsingen på kap. 1482 post 73 kan benyttes til tiltak som avtales mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2016 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1420		Miljødirektoratet	
	22	Statlige vannmiljøtiltak, nedsettes med fra kr 291 643 000 til kr 275 343 000	16 300 000
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, kan overføres, nedsettes med fra kr 142 726 000 til kr 137 676 000	5 050 000
	69	Oppryddingstiltak, kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79, nedsettes med fra kr 190 568 000 til kr 90 668 000	99 900 000
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien, nedsettes med fra kr 523 728 000 til kr 497 928 000	25 800 000
	76	Refusjonsordninger, overslagsbevilgning, forhøyes med	31 500 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
		fra kr 64 827 000 til kr 96 327 000	
1422		Miljøvennlig skipsfart	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 60 og 70</i> , nedsettes med	3 000 000
		fra kr 9 219 000 til kr 6 219 000	
	70	Tilskudd til private, <i>kan nyttes under postene 21 og 60</i> , forhøyes med	3 000 000
		fra kr 41 000 000 til kr 44 000 000	
Inntekter			
4420		Miljødirektoratet	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet, forhøyes med	9 200 000
		fra kr 37 311 000 til kr 46 511 000	
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvernavdelinger, nedsettes med	5 000 000
		fra kr 28 330 000 til kr 23 330 000	
	7	Gebyrer, kvotesystemet, nedsettes med	1 100 000
		fra kr 11 122 000 til kr 10 022 000	
	9	Internasjonale oppdrag, nedsettes med	9 250 000
		fra kr 62 173 000 til kr 52 923 000	
4481		Salg av klimakvoter	
	1	Salgsinntekter, nedsettes med	1 426 410 000
		fra kr 1 426 410 000 til kr 0	

II

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan foreta bestillinger av materiell og lignende utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	19 mill. kroner

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1422		Miljøvennlig skipsfart	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	20 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	15 mill. kroner

IV

Tilføydelse av stikkord

Kap. 1422 Miljøvennlig skipsfart, post 60 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner tilføyes stikkordet «kan overføres».

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

I statsbudsjettet 2016 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , for høyes med fra kr 479 351 000 til kr 489 351 000	10 000 000
Inntekter			
3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur	
	1	Gebyrinntekter tinglysing, for høyes med fra kr 421 715 000 til kr 436 000 000	14 285 000

Votering:

Votering i sak nr. 4

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2016 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1811		Statoil ASA	
(NY)	96	Aksjar, blir løyvd med	4 989 000 000
1820		Noregs vassdrags- og energidirektorat	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 91 550 000 til kr 103 550 000	12 000 000
	22	Flaum- og skredførebygging, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttast under postane 60 og 72</i> , blir sett ned med frå kr 370 984 000 til kr 337 984 000	33 000 000
	60	Tilskot til flaum- og skredførebygging, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttast under postane 22 og 72</i> , blir auka med frå kr 35 000 000 til kr 68 000 000	33 000 000
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsverksemda	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	30	Investeringar, blir sett ned med frå kr 30 000 000 000 til kr 28 000 000 000	2 000 000 000
2490		NVE Anlegg	
	24	Driftsresultat	0
		1 Driftsinntekter	-122 000 000
		2 Driftsutgifter	117 000 000
		3 Avskrivningar	4 800 000
		4 Renter av statens kapital	200 000
		0	
Inntekter			
4811		Statoil ASA	
(NY)	96	Utbytteaksjar, blir løyvd med	4 989 000 000
4820		Noregs vassdrags- og energidirektorat	
	02	Oppdrags- og samarbeidsinntekter, blir auka med frå kr 88 858 000 til kr 100 858 000	12 000 000
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsverksemda	
	24	Driftsresultat, blir auka med frå kr 62 000 000 000 til kr 63 500 000 000	1 500 000 000
		1 Driftsinntekter	124 400 000 000
		2 Driftsutgifter	-31 000 000 000
		3 Leite- og feltutviklingsutgifter	-2 500 000 000
		4 Avskrivningar	-23 500 000 000
		5 Renter av statens kapital	-3 900 000 000
		63 500 000 000	
	80	Renter av statens kapital, blir sett ned med frå kr 4 000 000 000 til kr 3 900 000 000	100 000 000
5685		Aksjar i Statoil ASA	
	85	Utbytte, blir sett ned med frå kr 15 382 000 000 til kr 10 770 000 000	4 612 000 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

II

Stortinget samtykkjer i at Olje- og energidepartementet kan godkjenne overdragingar til staten ved Petoro som

rettshavar i utvinningsløyve 435 i tråd med føresetnadene i proposisjonen.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 91 mot 3 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 16.29.30)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt 19 forslag. Det er

- forslag nr. 5, fra Anette Trettebergstuen på vegne av Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 1–4 og 6–8, fra Anette Trettebergstuen på vegne av Arbeiderpartiet
- forslag nr. 9, fra Geir Jørgen Bekkevold på vegne av Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 10–17, fra Kjersti Toppe på vegne av Senterpartiet
- forslag nr. 18, fra Trine Skei Grande på vegne av Venstre
- forslag nr. 19, fra Svein Harberg på vegne av familie- og kulturkomiteen

Når det gjelder forslag nr. 19, er det, som komitélederen redegjorde for i sitt innlegg, ment å erstatte VI i innstillingen da det ved en inkurie har blitt feil beløp i en av tabellene.

Forslaget er levert inn etter fristen, men presidenten vil på bakgrunn av nevnte begrunnelse foreslå at Stortinget likevel tar det opp til votering.

– Det anses vedtatt.

Det votes over forslagene nr. 1–4, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endring i barnehageloven § 12a, slik at barn som fyller ett år senest innen utgangen av desember det året det søkes om barnehageplass, etter søknad har rett til å få plass i barnehagen fra fylte ett år i samsvar med denne loven med forskrifter.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang en evaluering av den statlige politikken overfor familievernkontorene for å se om det er sammenheng mellom oppgaver og ressurser.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om ikke å gjennomføre omleggingen av refusjonsordningen til stykkpris, men beholde dagens ordning.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke fedrekvoten i foreldrepermisjonsordningen fra 10 til 14 uker.»

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 57 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.31.08)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 5, fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at det igangsettes en revidering av arkivloven av 1999.»

Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti ble bifalt med 50 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.31.34)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Arbeiderpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det avsettes 10 mill. kroner innenfor rammen av spillemiddeletildelingen til driftsstøtte til kostnadskrevenende anlegg av en unik nasjonal og internasjonal karakter, og som ivaretar funksjoner for internasjonale arrangementer.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 65 mot 34 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.31.56)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 7 og 8, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre Innsamlingsregisteret/Innsamlingskontrollen som fast tiltak under kap. 315 post 78 Ymse faste tiltak.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen for momskompensasjon for bygging av idrettsanlegg regelstyrt.»

Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 58 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.32.18)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 9, fra Kristelig Folkeparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede etablering av et profesjonelt kringkastingskor i tilknytning til NRK, med sikte på å utvikle et nytt ensemble som skal ha institusjonelle forutsetninger for å drive stabil kunstnerisk virksomhet på linje med de profesjonelle orkestrene.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 88 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.32.39)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 10, 11 og 15, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte fremme sak til Stortinget om å utvide permisjonstiden etter flerlingfødsler.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte fremme sak til Stortinget om bedre støtteordninger for familier med store omsorgsutfordringer.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet vis komme tilbake til Stortinget med en plan for å avklare rolledeling mellom offentlige og private kommersielle tjenesteytere i barnevernet.»

Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble med 59 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.33.01)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 12–14, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at organisasjonen Barnevaken kan utvide sitt arbeid for å skape gode medievener hos barn.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at offentlige og private barnehager underlegges likeverdige krav, herunder til tilbud, kvalitet, bemanning, kompetanse, innhold, åpningstider, antall åpne uker i året og felles brukerundersøkelser.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte fremme sak til Stortinget om å avslutte muligheten for at private konsulenter/firma kan drive saksbehandling i det offentlige barnevernet.»

Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble med 58 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.33.22)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 16, fra Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen treffe tiltak mot den sterke kostnadsøkningen på fosterhjemsområdet og sikre at ressursene går til barnas tilbud.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 89 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.33.43)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 17, fra Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen som en del av forbrukerpolitikken arbeide for at det innføres krav til innholdsdeklarasjon av alkoholholdig drikke.»

Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 84 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.34.08)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 18, fra Venstre.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen, om nødvendig gjennom forskriftsendringer, legge til rette for at bydelsaviser som mister tilskudd som følge av endringen i Forskrift om produksjonstilskudd til nyhetsmedier mv. i 2014, får produksjonstilskudd inntil Mediemangfoldsutvalgets rapport og stortingsmeldingen i etterkant av denne er ferdigbehandlet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Venstre ble enstemmig bifalt.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

v e d t a k :

A.

Rammeområde 2

(Familie og forbruker)

I

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
231		Barnehager		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 51</i>	440 190 000	
	50	Tilskudd til samiske barnehagetilbud	16 565 000	
	51	Forskning, <i>kan nyttes under post 21</i>	8 866 000	
	60	Tilskudd til flere barnehagelærere	172 200 000	
	63	Tilskudd til tiltak for å styrke den norskspråklige utviklingen for minoritetsspråklige barn i barnehage	142 036 000	
	70	Tilskudd for svømming i barnehagene, prøveprosjekt frivillige organisasjoner	35 290 000	
800		Barne- og likestillingsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	152 080 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	9 726 000	
840		Tiltak mot vold og overgrep		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	19 715 000	
	61	Tilskudd til incest- og voldtektssentre, <i>overslagsbevilgning</i>	88 617 000	
	70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under post 21 og kap. 858 post 1</i>	64 348 000	
	73	Tilskudd til senter for voldsutsatte barn, <i>kan overføres</i>	29 420 000	
841		Samliv og konfliktløsning		
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	13 946 000	
	22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	6 049 000	
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	6 168 000	
	70	Tilskudd til samlivstiltak, <i>kan nyttes under kap. 842 post 1 og kap. 858 post 1</i>	9 941 000	
842		Familievern		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	320 086 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	33 584 000	
	70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	180 220 000	
843		Adopsjonsstøtte		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	13 797 000	
844		Kontantstøtte		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 709 500 000	
845		Barnetrygd		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	15 180 000 000	
846		Familie- og oppveksttiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 50 og post 71</i>	13 318 000	
	50	Norges forskningsråd, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 244 000	
	60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	29 789 000	
	61	Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom, <i>kan nyttes under post 71</i>	193 412 000	
	62	Utvikling i kommunene	79 647 000	
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	133 716 000	
	71	Utviklings- og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	21 227 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	8 656 000	
847		EUs ungdomsprogram		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 188 000	
848		Barneombudet		
	1	Driftsutgifter	15 554 000	
853		Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker		
	1	Driftsutgifter	216 969 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 639 000	
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	68 176 000	
	22	Barnesakkyndig kommisjon	7 847 000	
	50	Forskning og utvikling	18 648 000	
	60	Kommunalt barnevern	708 944 000	
	61	Utvikling i kommunene	10 339 000	
	65	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak knyttet til enslige, mindreårige asylsøkere og flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	470 000 000	
	71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	33 155 000	
	72	Tilskudd til forskning og utvikling i barnevernet, <i>kan overføres</i>	72 804 000	
855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i>	4 401 311 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 100 000	
	22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	2 021 810 000	
	60	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak, <i>kan nyttes under post 1</i>	209 723 000	
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere		
	1	Driftsutgifter	843 825 000	
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 855 post 1</i>	258 527 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	14 283 000	
860		Forbrukerrådet		
	50	Basisbevilgning	131 758 000	
	51	Markedsportaler	26 020 000	
862		Positiv miljømerking		
	70	Driftstilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	10 058 000	
865		Forbrukerpolitiske tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 149 000	
	50	Forskning og undervisning, <i>kan nyttes under post 21</i>	9 252 000	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	1 375 000	
	79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	5 973 000	
867		Sekretariatet for Markedsrådet og Forbrukertvistutvalget		
	1	Driftsutgifter	11 466 000	
868		Forbrukerombudet		
	1	Driftsutgifter	27 045 000	
870		Sekretariatet for Likestillings- og diskrimineringsnemnda		
	1	Driftsutgifter	6 413 000	
871		Likestilling og ikke-diskriminering		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	9 601 000	
	70	Likestilling mellom kjønn, <i>kan nyttes under post 21</i>	17 996 000	
	72	Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn	11 274 000	
	73	Likestillingssentre	8 232 000	
	79	Internasjonalt likestillings- og ikke-diskrimineringsarbeid, <i>kan overføres</i>	3 546 000	
873		Likestillings- og diskrimineringsombudet		
	50	Basisbevilgning	53 907 000	
2530		Foreldrepenger		
	70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	19 810 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	612 000 000	
	72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	495 000 000	
	73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	54 000 000	
		Totale utgifter		49 853 260 000
Inntekter				
3842		Familievern		
	1	Diverse inntekter	696 000	
3847		EUs ungdomsprogram		
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen	2 364 000	
3855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Diverse inntekter	15 160 000	
	2	Barnetrygd	3 959 000	
	60	Kommunale egenandeler	1 434 736 000	
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	723 548 000	
3858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet		
	1	Diverse inntekter	458 000	
		Totale inntekter		2 180 921 000

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 58 mot 41 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 16.34.43)

Videre var innstilt:

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2017 kan:

- gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
231		Barnehager	
	21	Spesielle driftsutgifter	50 mill. kroner

III

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

- maksimalgrensen for foreldrebetaling for et heldags ordinært barnehagetilbud blir fastsatt til 2 730 kroner per måned og 30 030 kroner per år fra 1. januar 2017, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 1.

2. det fra 1. august 2017 blir gitt fritak i foreldrebetalingen i barnehage for 20 timer per uke til alle tre-, fire- og femåringer i husholdninger med skattepliktig kapital- og personinntekt på under 428 000 kroner per år, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 3.

IV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne- og likestillingsdepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap. 842 post 1	Kap. 3842 post 1
Kap. 847 post 1	Kap. 3847 post 1
Kap. 855 post 1	Kap. 3855 postene 1, 2 og 60
Kap. 856 post 1	Kap. 3856 post 1
Kap. 858 post 1	Kap. 3858 post 1
Kap. 868 post 1	Kap. 3868 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og gjelder derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter er tatt med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

V

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2017 i medhold av lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd § 10 kan utbetale barnetrygd med 11 640 kroner per barn per år.

Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0-3 år, har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gjelder per enslig forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0-3 år vedkommende faktisk forsørger.

VI

Satser for kontantstøtte til og med 31. juli 2017

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2017 i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan utbetale kontantstøtte med følgende beløp:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i pst. av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13-23 måneder
Ikke bruk av barnehageplass	100	6 500
Til og med 19 timer	50	3 000
20 timer eller mer	0	0

Satser for kontantstøtte fra og med 1. august 2017

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2017 i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan utbetale kontantstøtte med disse beløpa:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i pst. av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13-23 måneder
Ikke bruk av barnehageplass	100	7 500
Til og med 19 timer	50	3 750
20 timer eller mer	0	0

VII

Sats for engangsstønad ved fødsel og adopsjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2017 i medhold av lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 14-17 kan utbetale engangsstønad ved fødsel og adopsjon med 61 120 kroner per barn.

Presidenten: Det votes over II–V og VII.

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 94 mot 4 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 16.35.12)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 19 fra familie- og kulturkomiteen. Forslaget erstatter altså VI under A i innstillingen.

Forslaget lyder:

«VI

Satser for kontantstøtte til og med 31. juli 2017

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2017 i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan utbetale kontantstøtte med følgende beløp:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i pst. av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13–23 måneder
Ikke bruk av barnehageplass	100	6 000
Til og med 19 timer	50	3 000
20 timer eller mer	0	0

Satser for kontantstøtte fra og med 1. august 2017

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2017 i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kon-

tantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan utbetale kontantstøtte med disse beløp:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i pst. av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13–23 måneder
Ikke bruk av barnehageplass	100	7 500
Til og med 19 timer	50	3 750
20 timer eller mer	0	0

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Bård Vegar Solhjell (SV) (frå salen): Det trur eg er gale. Vi skal stemme for.

Presidenten: Skal Miljøpartiet De Grønne stemme imot?

Rasmus Hansson (MDG) (fra salen): Jeg tror vi skal stemme for hvis jeg skjønner det rett. Hvis det er forslag nr. 19 som erstatter VI, skal vi stemme for.

V o t e r i n g :

Komiteens forslag ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

B.

Rammeområde 3

(Kultur)

I

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
300		Kulturdepartementet		
	1	Driftsutgifter	163 670 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter	1 831 000	
315		Frivillighetsformål		
	21	Forskning og utredning	5 967 000	
	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 319 900 000	
	72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	5 960 000	
	74	Frivillighetsregister, <i>kan overføres</i>	850 000	
	75	Herreløs arv til frivillige organisasjoner	9 945 000	
	76	Tilskudd til tiltak mot barnefattigdom	10 180 000	
	78	Ymse faste tiltak	8 170 000	
	79	Til disposisjon	26 860 000	
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	175 920 000	
	86	Tilskudd til internasjonale sykkelritt i Norge	13 590 000	
	87	Tilskudd til X Games	10 000 000	
320		Norsk kulturråd		
	1	Driftsutgifter	152 621 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 946 000	
	51	Fond for lyd og bilde	38 050 000	
	55	Norsk kulturfond	893 956 000	
321		Kunstnerøkonomi		
	71	Statsstipend	14 878 000	
	73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	178 800 000	
	74	Garantiinntekter og langvarige stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	128 714 000	
	75	Vederlagsordninger	190 347 000	
322		Bygg og offentlige rom		
	1	Driftsutgifter	18 257 000	
	50	Kunst i offentlige rom	25 000 000	
	70	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	178 500 000	
	78	Ymse faste tiltak	3 690 000	
323		Musikk og scenekunst		
	1	Driftsutgifter	89 623 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	60 947 000	
	60	Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	20 690 000	
	70	Nasjonale institusjoner	1 434 000 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	756 680 000	
	73	Region- og distriktsopera	58 470 000	
	78	Ymse faste tiltak	279 432 000	
325		Allmenne kulturformål		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	116 715 000	
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	13 407 000	
	52	Norges forskningsråd	13 120 000	
	53	Sametinget	81 900 000	
	71	Kulturell og kreativ næring	47 400 000	
	72	Kultursamarbeid i nordområdene	11 170 000	
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	50 200 000	
	78	Ymse faste tiltak	44 360 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 1</i>	6 900 000	
	82	Nobels Fredssenter	30 620 000	
	85	Gaveforsterkningsordning	51 150 000	
	86	Talentutvikling	36 100 000	
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	1	Driftsutgifter	598 209 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	14 999 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	22 845 000	
	73	Språkorganisasjoner	22 590 000	
	74	Det Norske Samlaget	15 490 000	
	75	Tilskudd til ordboksarbeid	15 660 000	
	78	Ymse faste tiltak	51 880 000	
	80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	49 750 000	
328		Museum og visuell kunst		
	70	Det nasjonale museumsnettverket	1 476 690 000	
	78	Ymse faste tiltak	79 120 000	
329		Arkivformål		
	1	Driftsutgifter	359 478 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	17 955 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 645 000	
	78	Ymse faste tiltak	8 410 000	
334		Film- og medieformål		
	1	Driftsutgifter	166 417 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 524 000	
	50	Filmfondet	494 600 000	
	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner, <i>kan overføres</i>	55 810 000	
	73	Regional filmsatsing, <i>kan overføres</i>	75 720 000	
	78	Ymse faste tiltak	22 970 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
335		Mediestøtte		
	71	Produksjonstilskudd	313 000 000	
	73	Medieforskning og etterutdanning	22 130 000	
	74	Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier, <i>kan overføres</i>	19 000 000	
	75	Tilskudd til samiske aviser	27 500 000	
	77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	2 090 000	
337		Kompensasjon for kopiering til privat bruk		
	70	Kompensasjon	47 000 000	
339		Pengespill, lotterier og stiftelser		
	1	Driftsutgifter	78 410 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 058 000	
		Totale utgifter		10 867 436 000
Inntekter				
3300		Kulturdepartementet		
	1	Ymse inntekter	81 000	
3320		Norsk kulturråd		
	1	Ymse inntekter	1 602 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	3 224 000	
3322		Bygg og offentlige rom		
	1	Ymse inntekter	129 000	
3323		Musikk og scenekunst		
	1	Ymse inntekter	318 000	
	2	Billett- og salgsinntekter m.m.	24 149 000	
3325		Allmenne kulturformål		
	1	Ymse inntekter	23 578 000	
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	1	Ymse inntekter	10 154 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	15 029 000	
3329		Arkivformål		
	1	Ymse inntekter	6 270 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	18 527 000	
3334		Film- og medieformål		
	1	Ymse inntekter	6 816 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	11 937 000	
	70	Gebyr	2 500 000	
3339		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser		
	2	Gebyr - lotterier	6 691 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	4	Gebyr - stiftelser	259 000	
	7	Inntekter ved oppdrag	9 200 000	
		Totale inntekter		140 464 000

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 56 mot 42 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 16.37.13)

Videre var innstilt:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 300 post 1	kap. 3300 post 1
kap. 320 post 1	kap. 3320 postene 1 og 3
kap. 320 post 21	kap. 3320 post 2
kap. 322 post 1	kap. 3322 post 1
kap. 323 post 1	kap. 3323 post 1
kap. 323 post 21	kap. 3323 post 2
kap. 325 post 1	kap. 3325 postene 1 og 3
kap. 326 post 1	kap. 3326 post 1
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 2
kap. 329 post 1	kap. 3329 post 1
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 2
kap. 334 post 1	kap. 3334 post 1
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 2
kap. 339 post 1	kap. 3339 postene 2 og 4
kap. 339 post 1	kap. 5568 post 71
kap. 339 post 21	kap. 3339 post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2017 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
322		Bygg og offentlige rom	
	50	Kunst i offentlige rom	20,9 mill. kroner
	70	Nasjonale kulturbygg	607,8 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2017 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger i Norge innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som til enhver tid ikke må overstige 4 000 mill. kroner.

ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd skal være 15 pst. av kringkastingsavgiften.

Presidenten: Det voteses først over punkt 1 og 2. Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2017:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikk og scenekunst, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det offentlige driftstilskuddet til region- og distriktsoperatiltak fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikk- og scenekunst, post 73 Region- og distriktsopera.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 92 mot 4 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 16.37.38)

Videre var innstilt:

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 91 mot 4 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 16.38.03)

Presidenten: Det voteses over punkt 3. Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 77 mot 21 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 16.38.31)

Videre var innstilt:

VII

Salg av aksjer

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2017 kan selge statens aksjer i Filmparken AS.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Marit Arnstad (Sp) (fra salen): Det gjelder Senterpartiet også.

Presidenten: Senterpartiet vil også stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 56 mot 43 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 16.39.02)

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2017 skal:

1. gebyret for merking og registrering av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være 0,60 kroner. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfeller.
2. avgiften pr. videogram for omsetning i næring være 3,50 kroner
3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være 2 607 kroner ekskl. merverdiavgift. Tilleggsavgiften

Videre var innstilt:

VIII

Stortinget ber regjeringen å sørge for at Stortinget fortsatt skal ha hånd om bevilgningene knyttet til språkpolitiske tiltak og språkorganisasjoner.

Presidenten: Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 97 stemmer mot 1 stemme.

Videre var innstilt:

IX

Stortinget samtykker i at for 2017 skal kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være 2 607 kroner ekskl. merverdiavgift.

Presidenten: Som følge av voteringen under B, VI, punkt 3 vil tilrådingen for IX bortfalle.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

I statsbudsjettet for 2016 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
800		Barne- og likestillingsdepartementet	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med fra kr 144 621 000 til kr 143 735 000	886 000
840		Tiltak mot vald og overgrep	
	61	Tilskot til incest- og valdtektssenter, overslagsløyving, blir redusert med ... fra kr 84 299 000 til kr 82 899 000	1 400 000
841		Samliv og konfliktløsning	
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjersle, overslagsløyving, blir redusert med ... fra kr 13 566 000 til kr 11 066 000	2 500 000
844		Kontantstøtte	
	70	Tilskot, overslagsløyving, blir redusert med fra kr 1 580 000 000 til kr 1 570 000 000	10 000 000
845		Barnetrygd	
	70	Tilskot, overslagsløyving, blir redusert med ... fra kr 15 140 000 000 til kr 15 040 000 000	100 000 000
846		Familie- og oppveksttiltak	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan nyttast under post 50 og post 71, vert auka med ... fra kr 12 235 000 til kr 12 885 000	650 000
	70	Barne- og ungdomsorganisasjonar, blir redusert med ... fra kr 121 319 000 til kr 120 519 000	800 000
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet	
	65	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak knytte til einslege, mindreårige asylsøkjara og flyktningar, overslagsløyving, blir redusert med ... fra kr 1 758 622 000 til kr 1 200 000 000	558 622 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
856		Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjere	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med .. fra kr 1 599 555 000 til kr 1 240 716 000	358 839 000
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter, vert auka med .. fra kr 14 005 000 til kr 14 155 000	150 000
2530		Foreldrepengar	
	70	Foreldrepengar ved fødsel, overslagsløyving, blir redusert med .. fra kr 19 060 000 000 til kr 18 780 000 000	280 000 000
	71	Eingongsstønad ved fødsel og adopsjon, overslagsløyving, blir redusert med ... fra kr 460 000 000 til kr 450 000 000	10 000 000
Inntekter			
3856		Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjere	
	4	Refusjon av ODA-godkjende utgifter, blir redusert med ... fra kr 1 398 364 000 til kr 1 052 864 000	345 500 000

Votering:

vedtak:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

I

I statsbudsjettet for 2016 gjøres følgende endringer:

Votering i sak nr. 7

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
300		Kulturdepartementet	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 136 847 000 til kr 140 347 000	3 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter, for høyes med fra kr 1 804 000 til kr 2 694 000	890 000
314		Kultursamarbeid i nordområdene og kulturnæring	
	71	Kulturnæringsprosjekter, nedsettes med fra kr 7 270 000 til kr 2 270 000	5 000 000
315		Frivillighetsformål	
	71	Tilskudd til frivilligsentraler, for høyes med fra kr 127 766 000 til kr 127 982 000	216 000
	79	Til disposisjon, nedsettes med fra kr 3 201 000 til kr 2 095 000	1 106 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
320		Allmenne kulturformål	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 143 102 000 til kr 144 102 000	1 000 000
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, kan overføres, nedsettes med fra kr 18 140 000 til kr 9 140 000	9 000 000
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., kan overføres, for høyes med fra kr 50 532 000 til kr 57 432 000	6 900 000
	79	Til disposisjon, kan nyttes under post 1, nedsettes med fra kr 8 587 000 til kr 5 587 000	3 000 000
323		Musikkformål	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 174 332 000 til kr 171 332 000	3 000 000
324		Scenekunstformål	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 73 713 000 til kr 76 213 000	2 500 000
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 531 137 000 til kr 535 637 000	4 500 000
334		Film- og medieformål	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 157 826 000 til kr 157 326 000	500 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, nedsettes med fra kr 11 210 000 til kr 8 680 000	2 530 000
	78	Ymse faste tiltak, for høyes med fra kr 24 980 000 til kr 28 230 000	3 250 000
339		Pengespill, lotterier og stiftelser	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, for høyes med fra kr 7 018 000 til kr 12 018 000	5 000 000
		Inntekter	
3320		Allmenne kulturformål	
	2	Inntekter ved oppdrag, nedsettes med fra kr 8 000 000 til kr 2 620 000	5 380 000
3323		Musikkformål	
	1	Ymse inntekter, nedsettes med fra kr 31 374 000 til kr 28 374 000	3 000 000
3324		Scenekunstformål	

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
	2	Billett- og salgsinntekter m.m., for høyes med fra kr 23 491 000 til kr 25 991 000	2 500 000
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål	
	1	Ymse inntekter, for høyes med fra kr 9 995 000 til kr 14 495 000	4 500 000
3339		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser	
		7Inntekter ved oppdrag, for høyes med fra kr 8 129 000 til kr 13 129 000	5 000 000

II

Tilføyelse av stikkord

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet kan tilføye stikkordet «kan overføres» på bevilgningen under kap. 315 Frivillighetsformål, post 87 Tilskudd til X Games.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

I statsbudsjettet for 2016 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
340		Den norske kirke	
	1	Driftsutgifter, for høyes med ... fra kr 1 308 715 000 til kr 1 309 199 000	484 000
341		Tilskudd til trossamfunn m.m.	
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med ... fra kr 316 632 000 til kr 293 332 000	23 300 000
	78	Ymse faste tiltak, nedsettes med ... fra kr 12 200 000 til kr 11 716 000	484 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 9 [16:40:34]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke referat.
Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 16.41.